

საქართველოს ფისკალური პოლიტიკა და მართვა და მისი
თავსებადობა ევროკავშირის პრაქტიკასთან

2016 წელი

შინაარსი

1. წინასიტყვაობა

2. ფისკალური პოლიტიკა და დისციპლინა ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში

3. ფისკალური პოლიტიკა და დისციპლინა საქართველოში

3.1 საჯარო ფინანსების რეფორმა, საბიუჯეტო პროცესი და ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულების დოკუმენტი (BDD)

3.1.1 საჯარო ფინანსების რეფორმა

3.1.2 ფისკალური პოლიტიკა

3.1.2.1 ძირითადი ფისკალური წესები საქართველოში

3.1.2.2 საქართველოს საბიუჯეტო სისტემა და საბიუჯეტო კოდექსი

3.1.2.3 ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულების დოკუმენტი (BDD)

3.1.2.4 წლიური ბიუჯეტის კანონის პროექტის მომზადება

3.1.2.5 ნაერთი ბიუჯეტი, სხვადასხვა დონის ბიუჯეტები, ბიუჯეტის ბალანსი და დეფიციტის დაფინანსების წყაროები

3.1.2.6 ბიუჯეტის შესრულების წლიური ანგარიში

3.1.2.7 ფისკალური ინსტიტუტები

4. ფისკალური პოლიტიკის გასაძლიერებლად დაგეგმილი და განსახორციელებელი ღონისძიებები ევროკავშირის სტანდარტებთან დაახლოების მიზნით

1. წინასიტყვაობა

წინამდებარე დოკუმენტი შეესაბამება ევროკავშირის PFM III მატრიცის ფარგლებში 2016 წლის პირველ კვარტალში მეორე ტრანშის ვალდებულების შესრულებას. ამ მიზნით, დოკუმენტი იყოფა 2 ნაწილად:

პირველ ნაწილში აღწერილია საქართველოს ფისკალური პოლიტიკა ევროკავშირის ფისკალურ პოლიტიკასთან მიმართებაში;

მეორე ნაწილი აღწერს საქართველოს ძირითად საშუალოვადიან და გრძელვადიან პერსპექტივას ევროკავშირის ფისკალურ პოლიტიკასთან დაახლოებასთან მიმართებაში.

დოკუმენტი ასახავს საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის ფარგლებში მიღწეულ შედეგებს და სამომავლო გეგმებს.

2. ფისკალური პოლიტიკა და დისციპლინა ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში¹

ფისკალური ჩარჩო შეიძლება განისაზღვროს, როგორც ინსტიტუციური პოლიტიკის შექმნა, რომელიც აყალიბებს ფისკალურ პოლიტიკას ეროვნულ დონეზე. იგი აერთიანებს გარკვეულ ღონისძიებებს, პროცედურებს და საბიუჯეტო პოლიტიკის დაგეგმვისა და დანერგვაზე პასუხისმგებელ ინსტიტუტებს. შიდა ფისკალური ჩარჩოს ძირითადი კომპონენტებია:

ძირითადი ფისკალური წესები:

- ✓ დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუტები (მაგ: სპეციალური საჯარო უწყებები, რომლებიც საბიუჯეტო პოლიტიკის საკითხებზე მუშაობენ);
- ✓ საბიუჯეტო პროცედურები, რის მიხედვითაც ხორციელდება ბიუჯეტის მომზადება, დამტკიცება და დანერგვა;
- ✓ ხარჯების საშუალოვადიანი დაგეგმვა (MTBF-Medium Term Budget Framework) მრავალწლიანი საბიუჯეტო დაგეგმვისთვის გამოიყოფა ცალკე, როგორც ფისკალური პოლიტიკის საშუალოვადიანი დაგეგმვის მნიშვნელოვანი საფუძველი.

ევროკავშირის ქვეყნების საჯარო ფინანსების მართვის მიმართულებით არსებული პოლიტიკა სამ ძირითად მიზანს ემსახურება:

¹ http://ec.europa.eu/economy_finance/db_indicators/fiscal_governance/index_en.htm

- ✓ ეფექტური საბიუჯეტო პოლიტიკა, დეფიციტის კონტროლი და არამდგრადი ფისკალური პოლიტიკის პრევენცია;
- ✓ ფისკალური პოლიტიკის ციკლურობის შემცირება;
- ✓ სახელმწიფო ფინანსების ხარჯვის ეფექტიანობის გაზრდა.

ზემოაღნიშნულის მისაღწევად წესების დანერგვა მნიშვნელოვანია რათა შემცირდეს პოლიტიკის განმსაზღვრელი პირების მიერ პროციკლური პოლიტიკა, ფისკალური დაგეგმვა იყოს გრძელვადიან შედეგებზე ორიენტირებული და თავიდან იქნეს არიდებული მოკლევადიან შედეგებზე გათვლილი პოლიტიკა. ფისკალური მართვა მთავრობის სხვადასხვა დონეებს შორის უკეთესი კოორდინაციის საშუალებას იძლევა.

ყველაზე გავრცელებული განმარტებით ფისკალური პოლიტიკის წესები ადგენს რაოდენობრივ სამიზნეებს. უფრო კონკრეტულად ეს წარმოადგენს ფისკალური პოლიტიკისთვის მუდმივ ერთგვარ წნეხს, რაც გამოიხატება ფისკალური შედეგების ინდიკატორებში, როგორცია დეფიციტი, სახელმწიფო ვალი, ხარჯების და შემოსავლების თანაბარდობა მშპ-თან და სხვა მსგავსი პარამეტრები.

ფისკალური წესების პირველადი დანიშნულებაა ფისკალური დისციპლინის გატარება. ის ასევე ხელს უწყობს სხვადასხვა ხელისუფლების დონეებს შორის პოლიტიკის უკეთეს კოორდინირებას. ფისკალური წესები გამოიყენება მომავალში ფისკალური პოლიტიკის განვითარების უკეთესი პროგნოზირებისა და გაუთვალისწინებელი მდგომარეობების თავიდან აცილებისთვის. თუმცა ფისკალური წესების პრაქტიკაში გატარება და შედეგის მოტანა შესაძლებელია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც არსებობს შესაბამისი ინსტიტუტები, რომლებიც ახორციელებენ სათანადო მონიტორინგს და ქმნიან მათი განხორციელების ეფექტურ მექანიზმებს. ამისთვის აუცილებელია დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუტები მხარდაჭერილი იყოს ძლიერი პოლიტიკური ვალდებულებებით.

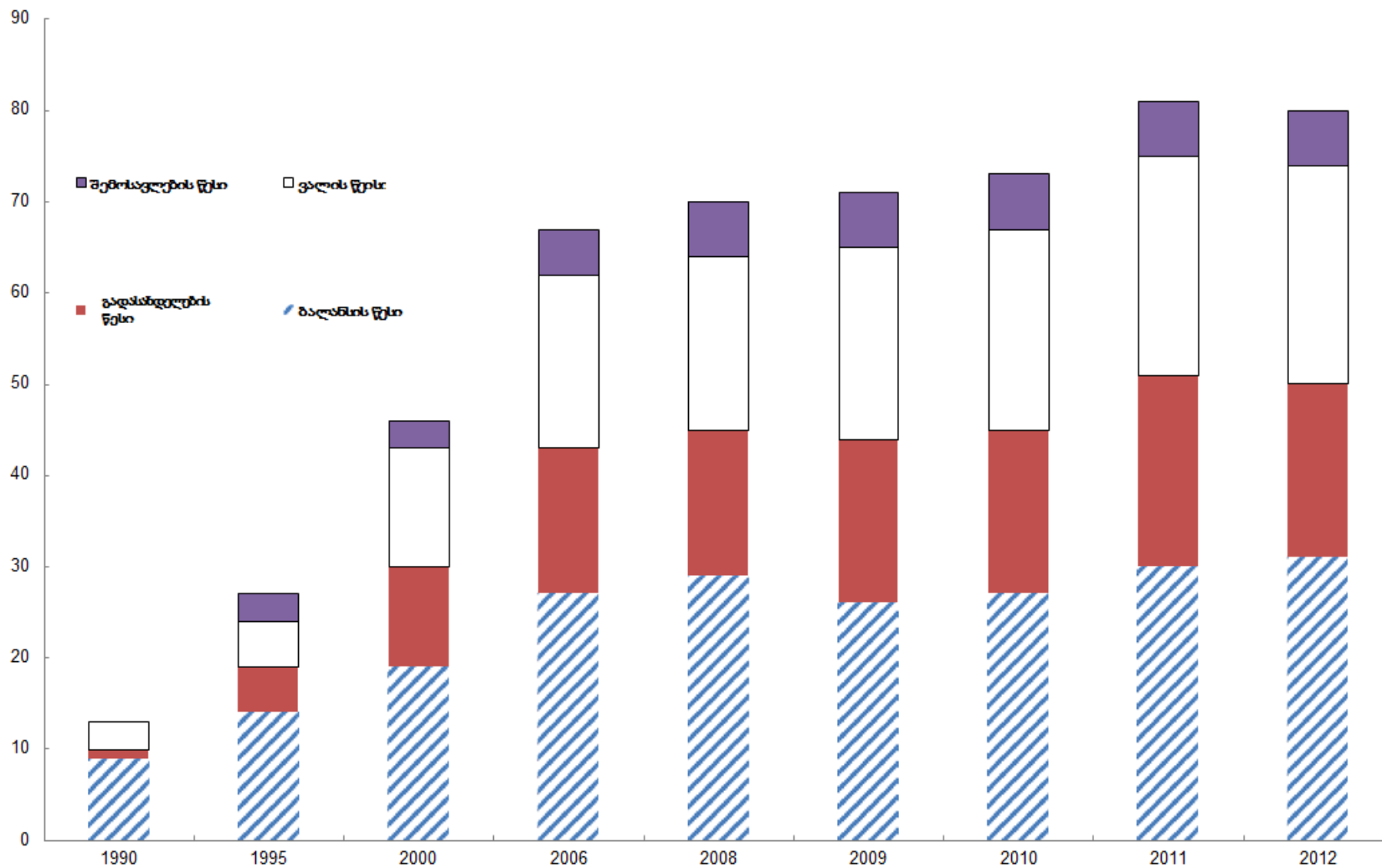
ბიუჯეტის დეფიციტის, ფისკალური წესების ეფექტურობა და თუ რამდენად მკაცრად არის ის დაცული, დამოკიდებულია დიდწილად მის ინსტიტუციურ მოწყობაზე. ეკონომიკურ და ფინანსურ სფეროში გენერალურმა დირექტორატმა (DG ECFIN - Directorate General for Economic and Financial Affairs) შეიმუშავა ფისკალური წესის სიძლიერის ინდექსი, რომელიც მოიცავს შემდეგ ინფორმაციას: წესის საკანონმდებლო საფუძველს, მიზნების დადგენის და გადახედვის თავისუფლების ხარისხს, ინსტიტუტებს რომლებიც პასუხისმგებელია წესების განხორციელების მონიტორინგზე, წესების გატარების მექანიზმებსა და მედიის მხრიდან წესების აღქმისა და დაფარვის ხარისხს (ფისკალური წესის ინდექსი იხილეთ დანართი №1 და №2).

ფისკალური წესის სიძლიერის ინდექსის საფუძველზე, თითოეულ წესთან მიმართებაში შეიქმნა კომპლექსური, დროში ცვალებადი ფისკალური წესის ინდექსი თითოეული წევრი ქვეყნისათვის, რომლითაც ხდება ფისკალური წესის სიძლიერის ყველა ინდექსის შეჯამება, რომელიც შეიწონება ერთიანი მთავრობის ფინანსების ამ წესით მოცვასთან (მაგ: მთავრობის ქვესექტორების ხარჯების, რომლებზეც ეს წესი ვრცელდება შეფარდება მთლიან ხარჯებთან). მთავრობის ერთი ქვესექტორის ერთზე მეტი წესით მოცვის შემთხვევაში მე-2, მე-3 და მე-4 წესები შეიწონება (1/2, 1/3, და 1/4), რათა ასახული იქნეს დამატებითი წესის კლებადი ზღვრული

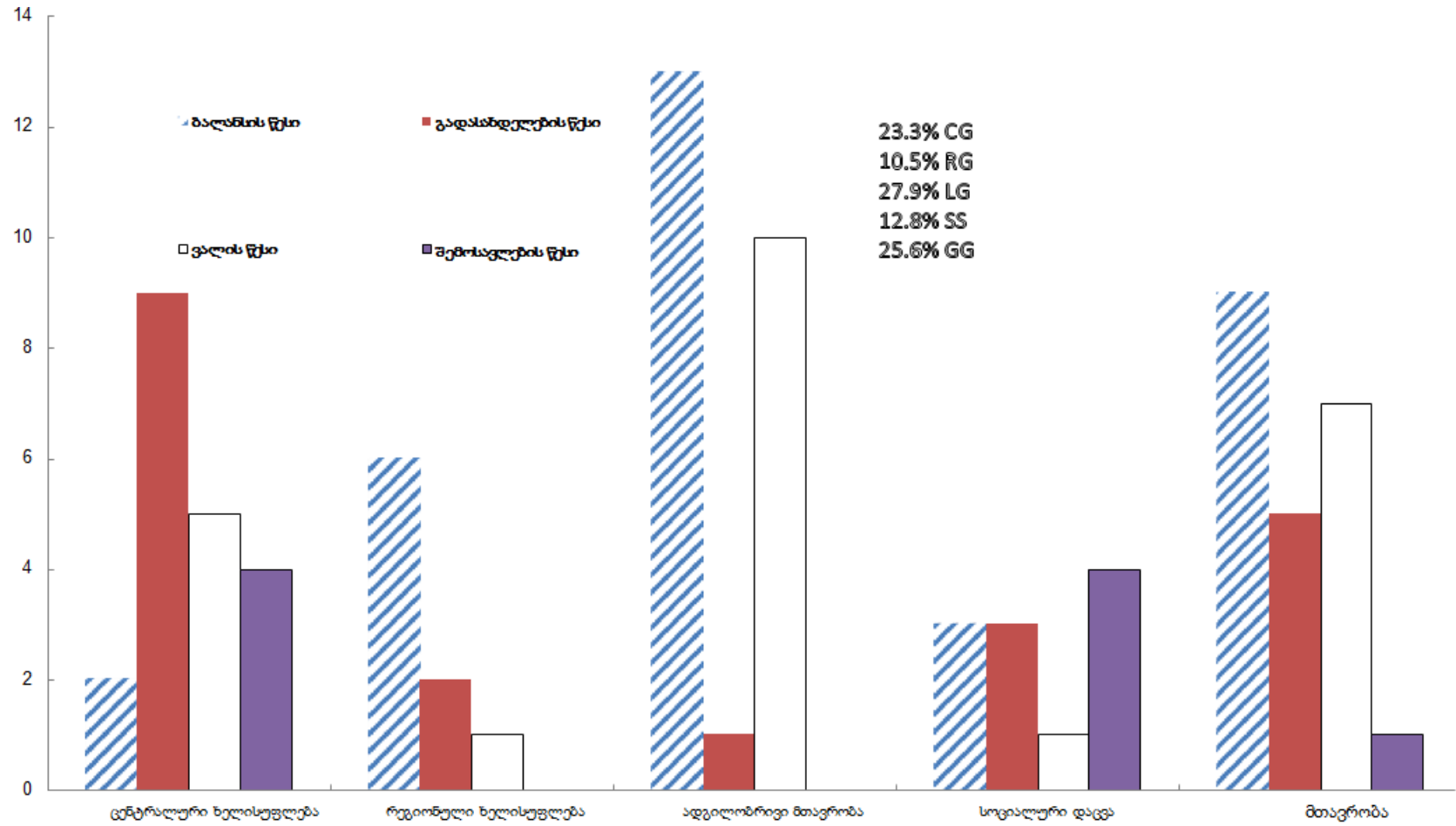
სარგებელი. მინიჭებული წონა ძირითადად განისაზღვრება წესის ფისკალური სიძლიერით და მისი დაფარვით.

ქვემოთ მოცემულია დიაგრამები, რომელიც მოიცავს ინფორმაციას ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში ფისკალური წესების ტიპების და ფისკალური წესის ინდექსის შესახებ:

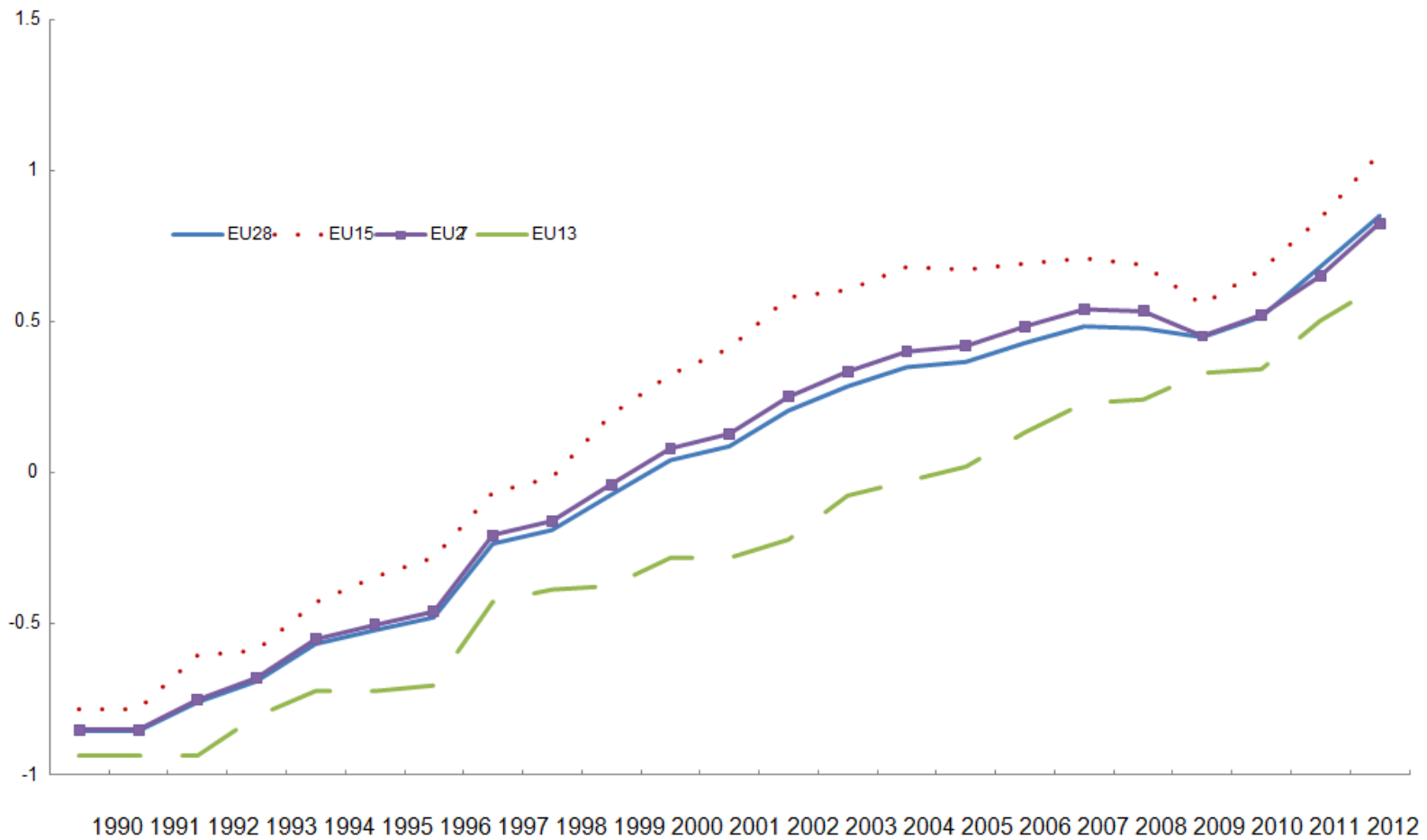
ფისკალური წესების რაოდენობა ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში ტიპების მიხედვით (1990-2012)

ფისკალური წესების რაოდენობა ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში ტიპების და მთავრობის სექტორების მიხედვით (2012)

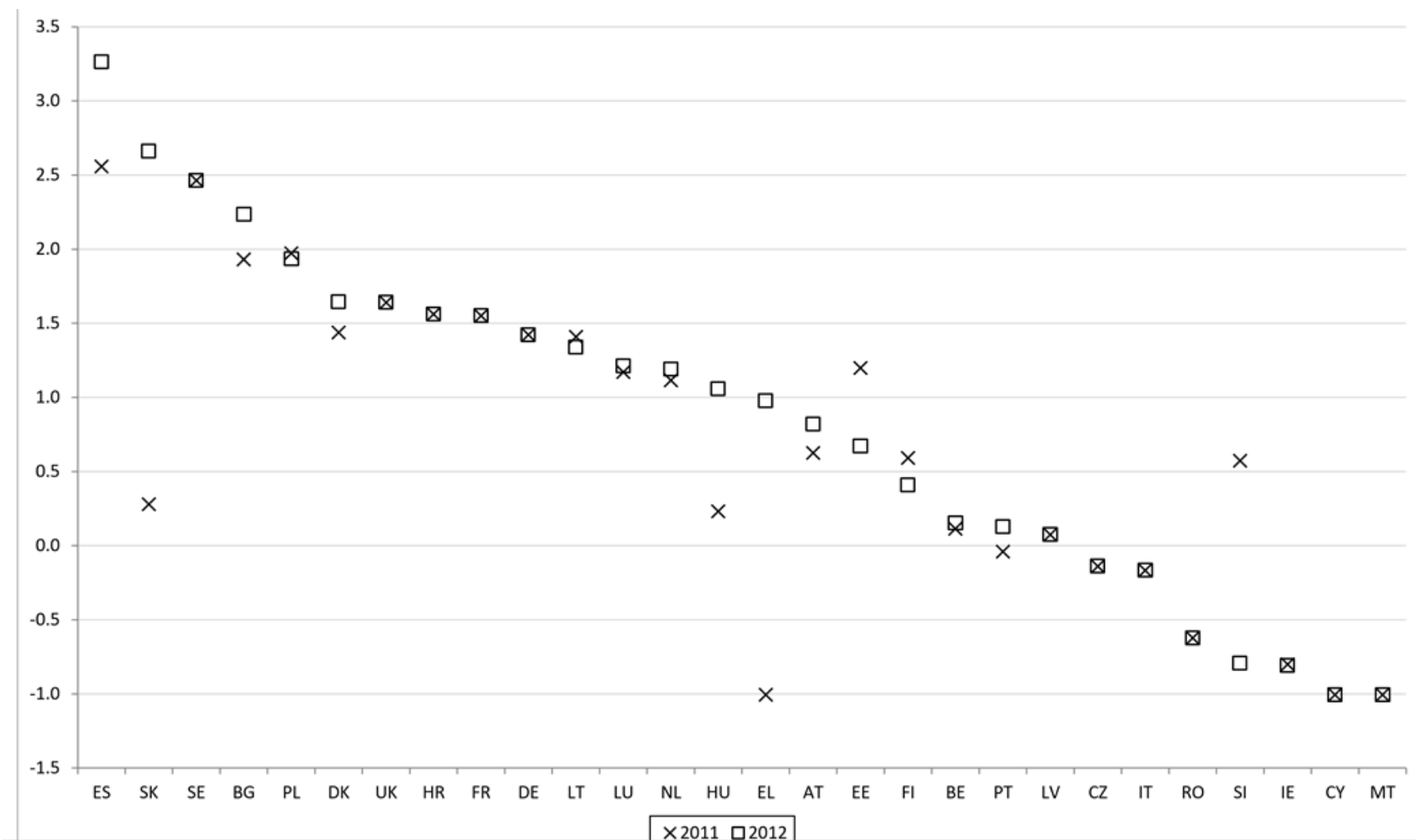

ფისკალური წესის ინდექსი (Fiscal Rule Index-FRI) ევროკავშირის წევრი ქვეყნების შერჩეულ ჯგუფში, 1990- 2012წწ.

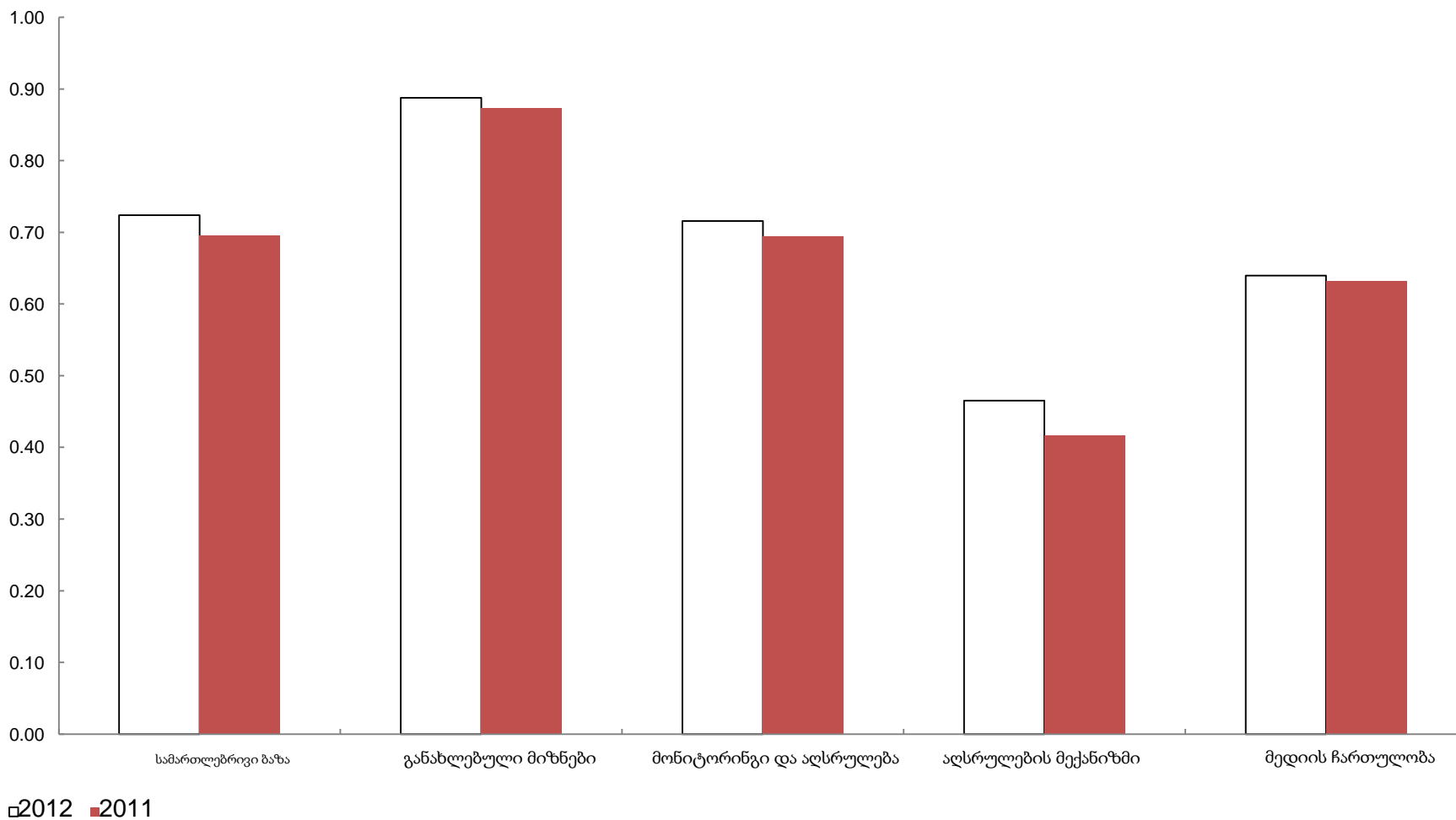

ფისკალური წესის ინდექსი (Fiscal Rule Index – FRI) ევროკავშირის წევს ქვეყნებში 2011-2012 წწ.

ფისკალური წესის ინდექსის (FRI) საშუალო მაჩვენებელი

დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუტები ევროკავშირის ქვეყნებში განისაზღვრება, როგორც მიუკერძოებელი საჯარო ორგანოები, რომლებიც არ წარმოადგენენ არც ეროვნულ ბანკს, არც მთავრობას, არც პარლამენტს, ისინი ამზადებენ მაკროეკონომიკურ პროგნოზებს ბიუჯეტისთვის, მონიტორინგს უწევენ ფისკალური პარამეტრების შესრულებას, რეკომენდაციას აძლევენ მთავრობას ფისკალური პოლიტიკის საკითხებთან დაკავშირებით. აღნიშნული ინსტიტუტები ძირითადად სახელმწიფო ბიუჯეტიდან ფინანსდებიან, თუმცა ფუნქციურად დამოუკიდებლები არიან მთავრობისგან. აუდიტის ინსტიტუტი შესაძლებელია განხილულ იქნეს როგორც დამოუკიდებელი ინსტიტუტი, თუმცა საბოლოო გადაწყვეტილებას საბიუჯეტო მიზნებზე და ფისკალურ პარამეტრებზე იღებენ მთავრობის წევრები. აღნიშნული დამოუკიდებელი ინსტიტუტები პოზიტიურ ზეგავლენას ახდენენ ფისკალური პოლიტიკის შემუშავების პროცესში:

წლიური ბიუჯეტის მომზადების მიზნით ხარჯების ოპტიმალურად განსაზღვრით, როგორცაა მაკროეკონომიკური პროგნოზები, რასაც ეყრდნობა საბიუჯეტო პროგნოზები;

ფისკალური პოლიტიკის საკითხებზე დამოუკიდებელი ანალიზის მომზადებით. აღნიშნული შესაძლებელია მოიცავდეს საბიუჯეტო პროცესის განვითარების მონიტორინგს, არსებულ ფისკალურ წესებსა და/ან კონკრეტული პოლიტიკის ღონისძიებების სავარაუდო ხარჯებთან შესაბამისობის შეფასებას;

ფისკალური პოლიტიკის სხვადასხვა ასპექტებთან მიმართებაში რეგულარული შეფასებებისა და რეკომენდაციების შემუშავებით, როგორცაა რეკომენდაციები დაკავშირებული გრძელვადიან, მდგრად საკითხებთან ან მთავრობის სხვადასხვა ფისკალურ მიზნებთან დაკავშირებული წინადადებები.

დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუტების დიზაინის მნიშვნელოვანი ელემენტები

მანდატი: მანდატი უნდა იყოს ნათელი და არაორაზროვანი, კონკრეტული ამოცანებით და განსაზღვრული ღონისძიებების მიზნებით, გამყარებული ძლიერი სამართლებრივი დებულებებით. ამ კუთხით არსებითია შემდეგი მოსაზრებები:

მანდატი უნდა უზრუნველყოფდეს დასახული ამოცანების შესრულების რეგულარულ ხასიათს; პროგნოზები, ამოცანების მონიტორინგი და შეფასებები უნდა იყოს ყოვლისმომცველი და არ უნდა შემოიფარგლებოდეს ნაწილობრივი ასპექტებით.

მანდატი უნდა უზრუნველყოფდეს პროგნოზების/ამოცანების მონიტორინგს, ინსტიტუტს უნდა ჰქონდეს ინფორმაციის ხელმისაწვდომობა ეროვნული სტატისტიკის ოფისის, სამინისტროებისა და სხვა სამთავრობო დაწესებულებების მიერ წარმოებულ მონაცემებზე.

ფისკალურ ინსტიტუტს უნდა ჰქონდეს მანდატი უზრუნველყოს ფისკალური სამიზნე პარამეტრების და ფისკალური წესების დაცულობა, რომელიც მხარდაჭერილია შესაბამისი კანონმდებლობით.

ფუნქციური დამოუკიდებლობა: ავტონომიურობისა და ფუნქციური დამოუკიდებლობის მაღალი ხარისხი წარმოადგენს მნიშვნელოვან წინაპირობას იმისა, რომ დაწესებულების საქმიანობა არ ფერხდება პოლიტიკური ჩარევებით. ეს შესაძლებელია უზრუნველყოფილი იყოს შემდეგი პირობებით:

- ✓ სახელმწიფო დაფინანსება, რომელიც მხარდაჭერილია უმეტესწილად სამართლებრივი აქტებით.
- ✓ ინსტიტუტების წევრების და თანამშრომლების დამოუკიდებლობის ხარისხი, რაც უზრუნველყოფილია წარდგენის/დამტკიცების პროცედურების ობიექტურობით, რომელიც განსაზღვრავს ფუნქციურ დამოუკიდებლობას.

ჩართულობა საბიუჯეტო პროცესში: საბიუჯეტო პროცესში ჩართულობა წარმოადგენს ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ასპექტს ფისკალური პოლიტიკის მართვაზე გავლენის განსაზღვრისას. ევროკავშირის ზოგიერთი ქვეყნის მოწყობა ამტკიცებს, რომ ეს არის დამოუკიდებელი ინსტიტუტების მიერ შემუშავებული პოლიტიკის გზავნილების მიწოდების ეფექტური გზა. აღნიშნული, მათ შორის, გულისხმობს რეგულარულად ბიუჯეტის პროექტის მომზადების დროს საპარლამენტო მოსმენებს; მთავრობის რეკომენდაციებს საბიუჯეტო პროცესთან დაკავშირებით; ფისკალური ხელისუფლების ვალდებულებას გათვალისწინებული იქნეს ამ ინსტიტუტების პროგნოზები და რეკომენდაციები. ამ სქემის განსაკუთრებით კარგი მაგალითია, როდესაც ხდება მაკრო პროგნოზირების დელეგირება ასეთი საბჭოებისა თუ ინსტიტუტებისთვის. ბევრი ქვეყნის გამოცდილება აჩვენებს, რომ დამოუკიდებელი პროგნოზები განაპირობებს რეალისტური მაკროეკონომიკური სცენარების შემუშავებას, რომელიც გამოიყენება სწორი პოლიტიკური გადაწყვეტილებების მისაღებად და ამცირებს მთავრობის ოპტიმისტური მიდგომებით გამოწვეული განსხვავებების ალბათობას.

საშუალოვადიანი საბიუჯეტო ჩარჩო არის ფისკალური მოწყობა, რომელიც საშუალებას აძლევს მთავრობას გააფართოვოს ფისკალური პოლიტიკის ჰორიზონტი კონკრეტული საბიუჯეტო წლის შემდგომ პერიოდში. კარგად ჩამოყალიბებული ბიუჯეტის საშუალოვადიანი დაგეგმვა - MTBF ასახავს გასული საბიუჯეტო ვალდებულებებისა და ახალი პოლიტიკის ღონისძიებების მომავალი წლების ხარჯების ურთიერთკავშირს. ამასთან, წლიური ბიუჯეტის დამტკიცება კვლავ რჩება ძირითად ეტაპად, როდესაც ხდება საბიუჯეტო პოლიტიკის კუთხით მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებების მიღება. საბიუჯეტო პოლიტიკის განსაზღვრისას მიღებულ გადაწყვეტილებებს უმეტეს შემთხვევაში გააჩნიათ შედეგები, რომელიც წლიურ საბიუჯეტო ციკლს სცდება და ერთწლიანი პერსპექტივა ვერ იქნება საფუძველი სწორი ფისკალური დაგეგმვისთვის. MTBF ჩვეულებრივ მოიცავს საშუალოვადიანი ბიუჯეტის (როგორც შემოსულობების, ისე გადასახდელების) გეგმის მომზადებას, შესრულებას და მონიტორინგს.

ზოგადად, MTBF-ის ფარგლებში საშუალოვადიანი ბიუჯეტის მიზნები წარმოადგენს ვალდებულების სუსტ ფორმას, თუმცა აღნიშნული უზრუნველყოფს ფისკალური დისციპლინის მიმდინარე პოლიტიკის შედეგების მეტად სიცხადეს და მის შესაბამისობას მთავრობის საშუალოვადიან მიზნებთან. აგრეთვე, MTBF ხელს უწყობს მონიტორინგის

კრიტერიუმების შემუშავებას და საბიუჯეტო განვითარების ეტაპების სწორ შეფასებას დინამიკაში. საბოლოო ჯამში, კარგად შემუშავებული MTBF უნდა ასახავდეს გასული საბიუჯეტო ვალდებულებების გავლენას, ასევე მომავალში აღებულ ვალდებულებებსა და ახალი პოლიტიკის ღონისძიებების შედეგების კავშირს. საბოლოოდ, MTBF-ის გაძლიერება ხელს უწყობს ეფექტური ინსტიტუციური რეფორმების გატარებას, გადასახდელების დაგეგმვისა და ზოგადად ბიუჯეტირების პროცესის სრულყოფისათვის.

MTBF-ის დიზაინის ძირითადი ელემენტები

მოცვა: MTBF იდეალურ შემთხვევაში უნდა მოიცავდეს მთლიან საჯარო სექტორს სამი ან ოთხწლიანი პერიოდისათვის. მნიშვნელოვანია საბიუჯეტო პროგნოზები დაყოფილი იყოს ქვესექტორებად.

გადასახდელების ზღვრული მოცულობები: ეფექტური MTBF უნდა განსაზღვრავდეს ზღვრულ პარამეტრებს (ე.წ. ჭერებს) სფეროების მიხედვით, რათა ბიუჯეტის საშუალოვადიანი გეგმები შესაბამებოდეს პოლიტიკის პრიორიტეტებს და საშუალოვადიან ფისკალურ გეგმებს.

შემოსულობების პროგნოზები: გადასახდელების პროგნოზები შესაბამისობაში უნდა იყოს შემოსულობების პროგნოზებთან, რომელიც დაფუძნებულია მაკროეკონომიკურ ვარაუდებზე. შემოსულობების პროგნოზები ძირითადი ტიპების მიხედვით ასევე უნდა იყოს ასახული პროგნოზში, იმისათვის, რომ ნაჩვენები იყოს საბიუჯეტო გავლენა საგადასახადო პოლიტიკის ღონისძიებებზე.

დადგენილი ფისკალური გზიდან გადახრის ანალიზი: უნდა მოხდეს წინა წლის ფაქტიური საბიუჯეტო შედეგების შედარება MTBF-ით დაგეგმილ შედეგებთან. აღნიშნულ მაჩვენებლებს შორის განსხვავებები უნდა იყოს ახსნილი და დაზუსტებული. აგრეთვე, უნდა იყოს ახსნილი ის ღონისძიებები, რომლებიც უნდა განხორციელდეს ფისკალური პროგნოზირების საშუალოვადიანი გზიდან გადახრების კომპენსირების მიზნით.

მაკროეკონომიკური ვარაუდები: პროგნოზირების საბაზო მონაცემები და წარმოდგენილი მაკროეკონომიკური ვარაუდები უნდა იყოს განხილული ალტერნატიული სცენარების სახით. აღნიშნული საბიუჯეტო პრიორიტეტების იდენტიფიცირების საშუალებას იძლევა, შემოსავლების შესრულების არაპროგნოზირებული ზრდის ან კლების შემთხვევაში, რამაც შესაძლებელია ხელი შეუწყოს ბიუჯეტების დამატებითი მოთხოვნების შემცირებას.

ანგარიშგების სისტემა: საკასო მეთოდით ფისკალური პროგნოზები და მათი ღირებულება, რომელიც ევროკავშირის ქვექნებში ეფუძნება ESA95 კონცეფციას უნდა იყოს ნათლად ჩამოყალიბებული. მაშინ როდესაც საკასო მაჩვენებლები იძლევა დროდადრო მონიტორინგის შესაძლებლობას, ESA95-ის მონაცემები ზრდის გამჭვირვალობას და შესაძლებელია განისაზღვროს მიმდინარე საშუალოვადიანი ბიუჯეტის დაგეგმვის შესაბამისობა ფისკალურ მიზნებთან.

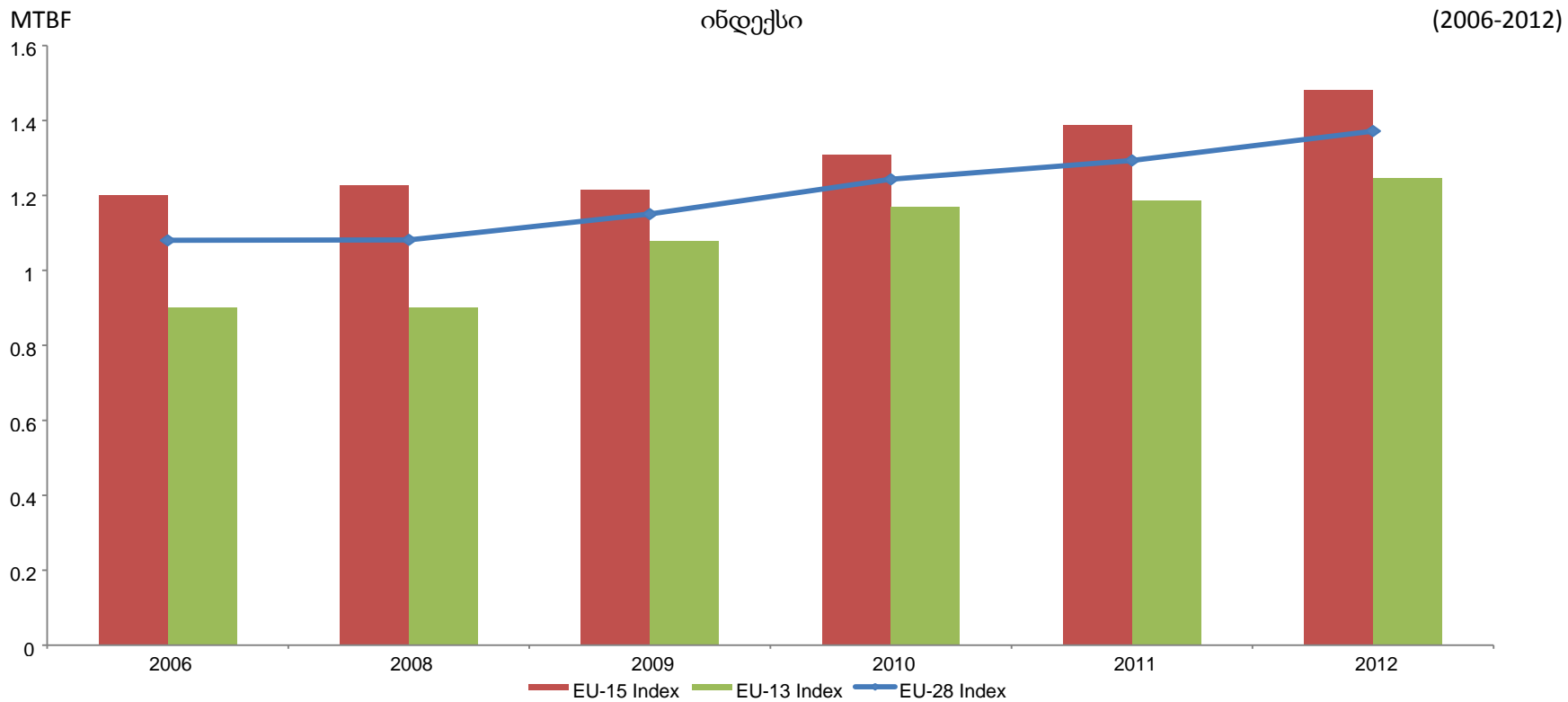
წლიური ბიუჯეტის ასიგნებები: საშუალოვადიანი გეგმით განსაზღვრული პროგნოზები და მიზნები ბიუჯეტის კანონის მომზადების საფუძველია. ამ მიმართულებით მნიშვნელოვანია

პარლამენტის როლის გაძლიერება. ფისკალური პოლიტიკის პროგნოზები, განსაკუთრებით გადასახდელების მიზნები, უნდა იყოს ოფიციალურად წარდგენილი, განხილული და დამტკიცებული პარლამენტში, წლიური ბიუჯეტის კანონის წარდგენამდე.

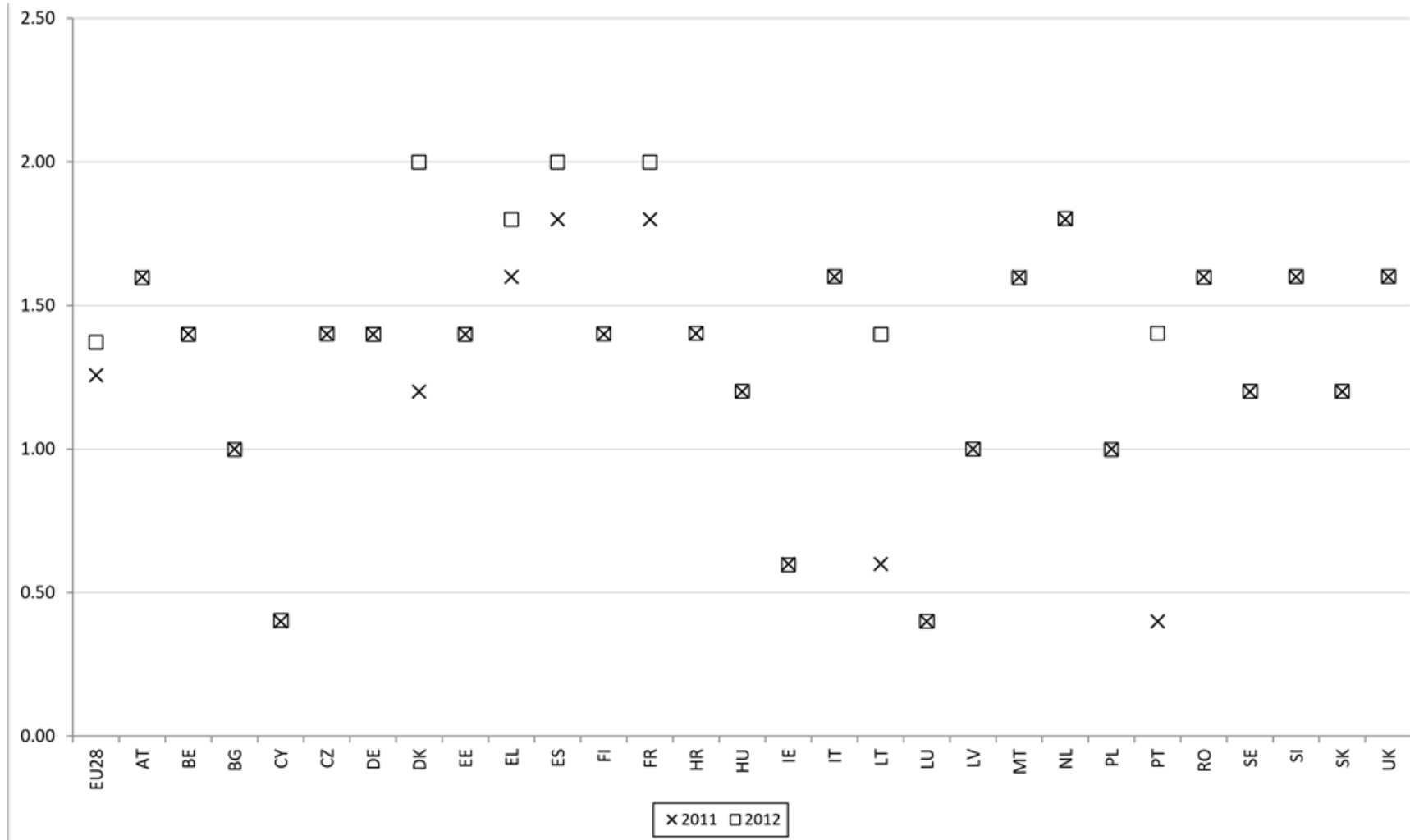
დაზუსტების მექანიზმები და მონიტორინგი: მონიტორინგის მექანიზმები უნდა განისაზღვროს შეფასებების სიხშირისა და იმ უწყებების გათვალისწინებით, რომლებიც პასუხისმგებელი არიან აღნიშნული შეფასებების და პროცედურების დაზუსტებაზე, ასევე ნათლად უნდა იყოს გათვალისწინებული ცდომილებები ფისკალური გეგმისგან. გამომდინარე იქიდან, რომ MTBF ეყრდნობა საშუალოვადიანი ხარჯვის წესებს, ეს მექანიზმი კავშირში უნდა იყოს გადასახდელების ზღვრული მოცულობების მონიტორინგის განხორციელებლებთან. ერთიდაიგივე ინსტიტუტი უნდა ახორციელებდეს მონიტორინგს და მიაღწიოს დასახული ამოცანების ფარგლებში ფისკალური ჩარჩოს შესრულებას, რაც ევალება დამოუკიდებელ ინსტიტუტს.

ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში სხვადასხვა დროს (2006, 2008, 2009-2012) ჩატარდა კვლევები საშუალოვადიანი საბიუჯეტო გეგმების და მიმდინარე ბიუჯეტის პროცედურებზე სხვადასხვა სახის კითხვარების მეშვეობით. ინფორმაცია შეგროვდა ისეთ საკითხებთან დაკავშირებით, როგორცაა საბიუჯეტო პროცესი, საშუალოვადიანი დაგეგმვა, ფინანსური მდგომარეობა, საშუალოვადიანი გეგმების კავშირი ბიუჯეტთან (ბიუჯეტების დამატება და დაზუსტება). აღნიშნული კვლევის საფუძველზე DG ECFIN-მა შეიმუშავა საშუალოვადიანი დაგეგმვის ხარისხის ინდექსი (MTBF ხარისხის ინდექსი) ხუთი კრიტერიუმის მიხედვით (დანართი №4)

ქვემოთ მოცემულია დიაგრამები ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში MTBF ინდექსის მაჩვენებლების შესახებ:

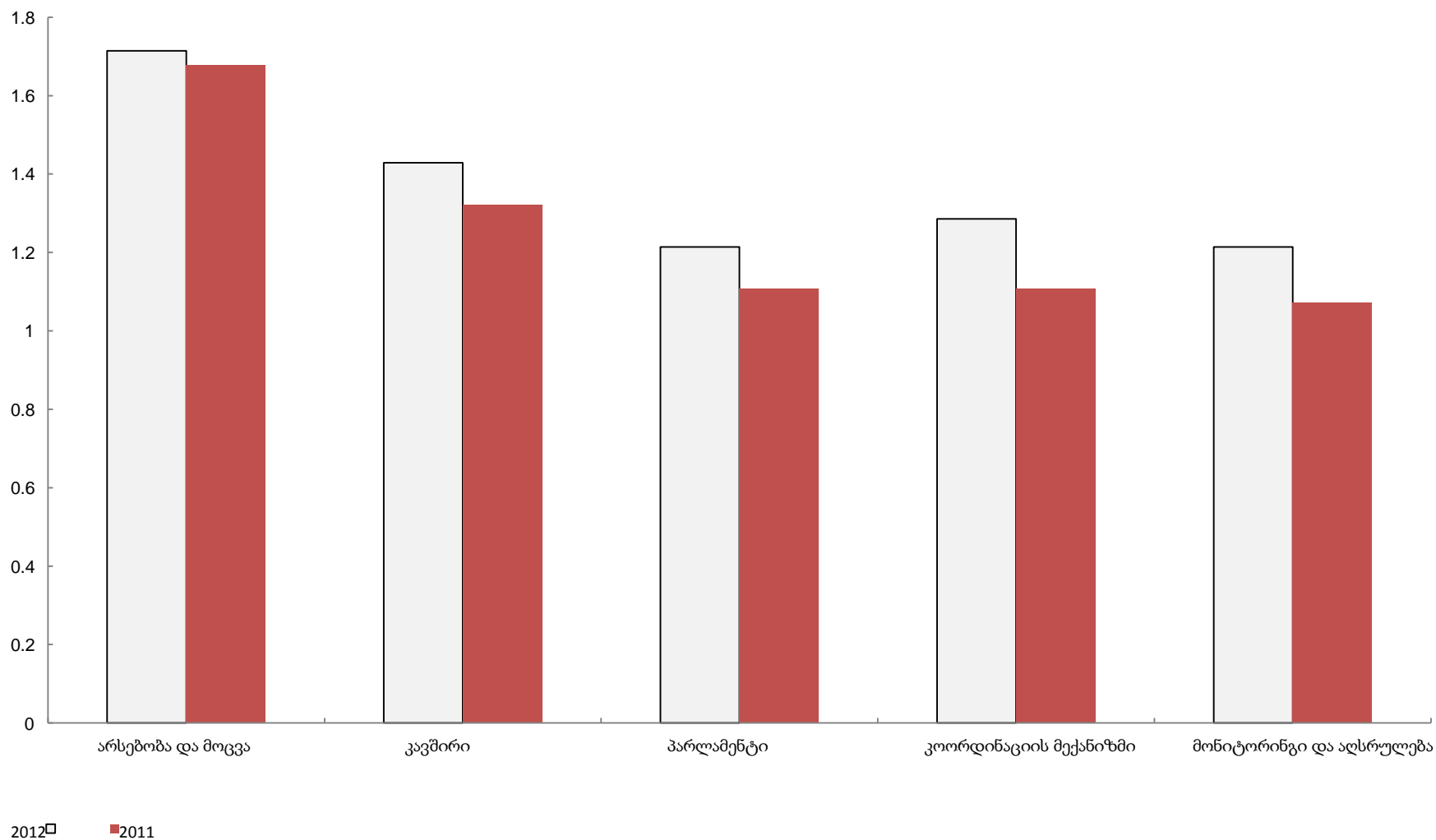

MTBF ინდექსი ევროკავშირის ქვეყნებში (2011-2012)

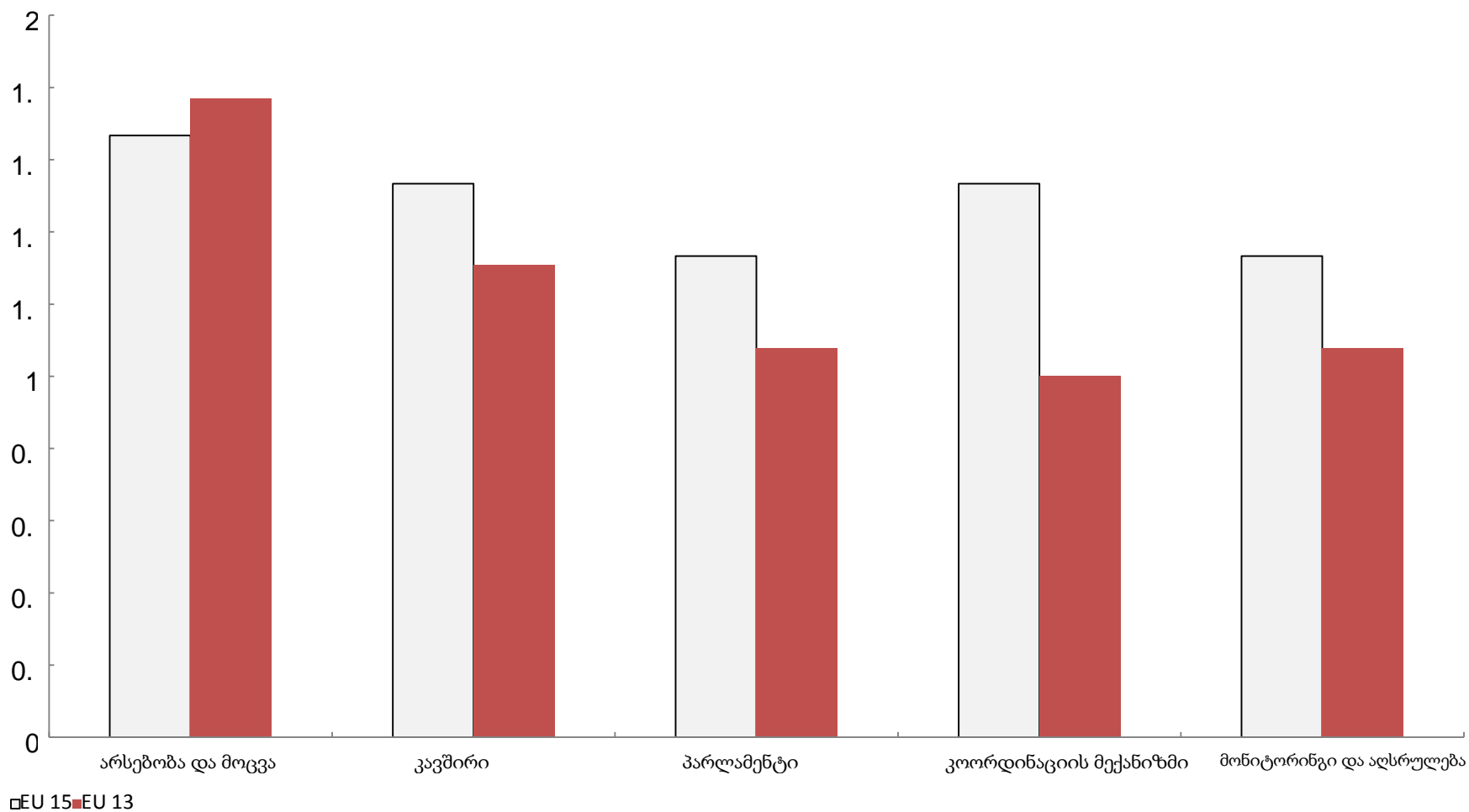

MTBF ინდექსის საშუალო მაჩვენებელი

MTBF ინდექსის საშუალო მაჩვენებელი (2012)

3. ფისკალური პოლიტიკა და დისციპლინა საქართველოში

3.1 საჯარო ფინანსების რეფორმა, საბიუჯეტო პროცესი და ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულების დოკუმენტი (BDD)

3.1.1 საჯარო ფინანსების რეფორმა

საჯარო ფინანსების რეფორმა, რომელიც 2004 წლიდან დაიწყო გულისხმობდა ხარჯების საშუალოვადიანი დაგეგმვის შემოღებას, საბიუჯეტო პროცესის ზოგად გაუმჯობესებას, საბიუჯეტო კლასიფიკაციის თანხვედრას საერთაშორისო სტანდარტებთან GFSM 2001 ყველა დონის ბიუჯეტისათვის და პროგრამულ ბიუჯეტზე გადასვლას. საბიუჯეტო პროცესთან დაკავშირებით ბოლო პერიოდში მიღებული ახალი რეგულაციების ასახვა მოხდა ახალ საბიუჯეტო კოდექსში, რომელიც მომზადდა და დამტკიცებულ იქნა 2009 წელს და ძალაშია 2010 წლიდან. საბიუჯეტო კოდექსმა თავისთავში გააერთიანა საბიუჯეტო სისტემასთან დაკავშირებული ყველა საკანონმდებლო აქტი, როგორც სახელმწიფო, ისე ავტონომიური რესპუბლიკების რესპუბლიკური და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების ბიუჯეტებისათვის. საბიუჯეტო კოდექსით ასევე განისაზღვრა ეტაპობრივად პროგრამულ ბიუჯეტზე გადასვლის ვალდებულება, სახელმწიფო ბიუჯეტისთვის 2012 წლიდან, ხოლო ავტონომიური რესპუბლიკების რესპუბლიკური და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების ბიუჯეტებისათვის 2013 წლიდან.

ბევრი გაკეთდა ხარჯების საშუალოვადიანი დაგეგმვის (MTEF) დანერგვის კუთხით. ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულებების დოკუმენტის (BDD) ფორმატმა რამდენჯერმე განიცადა ცვლილება, მას შემდეგ რაც ის პირველად მომზადდა 2005 წელს. ახალი საბიუჯეტო კოდექსით საკანონმდებლო დონეზე გამყარდა კავშირი ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულებების დოკუმენტსა და წლიური ბიუჯეტის კანონის დაგეგმვას შორის. დოკუმენტი ასახავს მთავრობის პრიორიტეტებს, გასული წლების და დასაგეგმი წლების მაკროეკონომიკური პარამეტრების ანალიზს და მხარჯავი დაწესებულებების მიერ განსახორციელებელ ძირითად ღონისძიებებს. თანდათანობით დოკუმენტში აისახა სახელმწიფო ბიუჯეტის ყველა მხარჯავი დაწესებულების პრიორიტეტები და ასევე ავტონომიური რესპუბლიკების და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების პრიორიტეტები. საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, მხარჯავ დაწესებულებებთან კოორდინაციით ყოველწლიურად ამზადებდა ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულებების 4 წლიან დოკუმენტს, საბიუჯეტო კოდექსის შესაბამისად. ეს დოკუმენტი ასახავდა სამინისტროების და სხვა მხარჯავი დაწესებულებების საშუალოვადიან პრიორიტეტებს, მათ დაფინანსებას და მიზნებს. დოკუმენტი ადგენს ასიგნებების და რიცხოვნობის ზღვრულ მოცულობებს მხარჯავი დაწესებულებებისთვის. შედეგად BDD დოკუმენტი წარმოადგენს წლიური ბიუჯეტის პროექტის ერთგვარ ჩარჩოს და იმ პაკეტის ნაწილს, რომელიც წარედგინება საქართველოს პარლამენტს, ხოლო მისი საბოლოო ვარიანტი

მიეწოდება საქართველოს პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტს დასაგეგმი წლის იანვრის თვეში.

2012 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის პროგრამულ ფორმატზე გადასვლიდან გამომდინარე 2012-2015 წლების ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულებების დოკუმენტი მომზადდა განსხვავებული ფორმატით, რათა იგი შესაბამისობაში ყოფილიყო პროგრამული ბიუჯეტით გათვალისწინებულ მოთხოვნებთან.

საბიუჯეტო კოდექსის მოთხოვნებიდან გამომდინარე 2012 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტი წარმოადგენს პირველ ბიუჯეტს, რომელიც მთლიანად პროგრამული ბიუჯეტის ფორმატით მომზადდა. იმისთვის, რომ აღნიშნული შესაძლებელი ყოფილიყო, მოსამზადებელი სამუშაოები ჩატარდა. მომზადდა „პროგრამული ბიუჯეტის დანერგვის გეგმის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 10 მარტის N 284 განკარგულება, რომლითაც განისაზღვრა 2010, 2011 და 2012 წლებში გასატარებელი ღონისძიებები პროგრამულ ბიუჯეტზე გადასვლის მიზნით. 2009 და 2010 წლებში მუშაობა მიმდინარეობდა პილოტ სამინისტროებთან, რომელთაც მოამზადეს პროგრამული ფორმატის ბიუჯეტები ტრადიციულ, ორგანიზაციულ ბიუჯეტებთან ერთად. 2011 წლის პილოტური ბიუჯეტები 2011 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის ბოლო პროექტთან ერთად წარედგინა საქართველოს პარლამენტს 2010 წლის დეკემბერში.

შემუშავდა და საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2011 წლის 8 ივლისის N385 ბრძანებით დამტკიცდა პროგრამული ბიუჯეტის შედგენის მეთოდოლოგია სახელმწიფო ბიუჯეტისთვის, რომელიც მომზადდა საერთაშორისო სავალუტო ფონდის, მსოფლიო ბანკის და სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციების რეკომენდაციების, სხვა ქვეყნების მაგალითების, პილოტი სამინისტროების გამოცდილების და სამუშაო ჯგუფებში გამოთქმული მოსაზრებების გათვალისწინებით. მეთოდოლოგიით განისაზღვრა პროგრამული და კაპიტალური ბიუჯეტების შედგენის ინსტრუქციები და ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშის ფორმატი.

სახელმწიფო ბიუჯეტის მხარჯავმა დაწესებულებებმა 2011 წლის 1 სექტემბრამდე წარმოადგინეს საბიუჯეტო განაცხადები, პირველად პროგრამული ფორმატით. საბიუჯეტო განაცხადების ფორმების გადამუშავება მოხდა სპეციალურად პროგრამული ბიუჯეტისთვის და ის ხელმისაწვდომი გახდა მხარჯავი დაწესებულებებისათვის ბიუჯეტის მართვის ელექტრონული სისტემის (E-Budget) მეშვეობით. ბიუჯეტის მართვის ელექტრონული სისტემა (E-Budget) წარმოადგენს საბიუჯეტო რეფორმის კიდევ ერთ კომპონენტს. ეს არის სპეციალური პროგრამა, რომელიც ხელმისაწვდომია ყველა მხარჯავი დაწესებულების საფინანსო დეპარტამენტების და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს საბიუჯეტო დეპარტამენტის თანამშრომლებისათვის და საშუალებას აძლევს მხარჯავ დაწესებულებებს მართონ საბიუჯეტო რესურსები ეფექტურად და მოსახერხებლად და მინიმუმამდე დაიყვანონ ბიუროკრატიული პროცედურები.

მხარჯავმა დაწესებულებებმა საბიუჯეტო განაცხადები მოამზადეს საბიუჯეტო კოდექსის და პროგრამული ბიუჯეტის შედგენის მეთოდოლოგიის მიხედვით. საბიუჯეტო განაცხადების წარდგენის შემდგომ ფინანსთა სამინისტრომ შეიმუშავა ბიუჯეტის პროექტი მთლიანად

პროგრამული ფორმატით. 2012 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტი და მისი დანართები პირველად მოიცავდა სახელმწიფო ბიუჯეტის პრიორიტეტებს, ამ პრიორიტეტების ფარგლებში მხარჯავი დაწესებულებების მიერ განსახორციელებელი პროგრამების/ქვეპროგრამების აღწერებს, მათ დაფინანსებას საშუალოვადიან პერიოდში, მოსალოდნელ შედეგებს და მათი შესრულების შეფასების ინდიკატორებს, ასევე ინფორმაციას პროგრამების/ქვეპროგრამების განმახორციელებლების და კაპიტალური პროექტების შესახებ.

საჯარო ფინანსების მართვის სფეროში განხორციელებული რეფორმებიდან გამომდინარე განხორციელდა კანონმდებლობის ჰარმონიზაცია. მომზადდა პროგრამული ბიუჯეტის მეთოდოლოგია, საქართველოს საბიუჯეტო კლასიფიკაციაში ცვლილებები, ავტონომიური რესპუბლიკების რესპუბლიკური და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების ბიუჯეტების დაფინანსებაზე მყოფი საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ ვალდებულების აღებისა და გადახდების განხორციელების წესის ახალი ინსტრუქცია. მომზადდა და საქართველოს პარლამენტის მიერ მიღებულ იქნა პროგრამული ბიუჯეტის დანერგვასთან დაკავშირებით, ცვლილებები საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსში. საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსისა და „საქართველოს 2012 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონებიდან გამომდინარე მომზადდა/ცვლილებები შევიდა შესაბამის კანონქვემდებარე აქტებში.

2015 წელს განახლდა პროგრამული ბიუჯეტის მომზადების მეთოდოლოგია, უფრო დეტალურად გაიწერა ახალი რეგულაციები, რომლებიც რეკომენდაციას უწევნენ უშუალოდ მხარჯავ დაწესებულებებს შეიმუშაონ პროგრამები და ქვეპროგრამები, მოამზადონ შესაბამისი ხარჯთაღრიცხვები, განსაზღვრონ მოსალოდნელი შუალედური და საბოლოო შედეგები და შესრულების შეფასების ინდიკატორები მათი საშუალოვადიანი გეგმებიდან, სექტორული სტრატეგიებიდან და ხელმისაწვდომი რესურსებიდან გამომდინარე. პროგრამული ბიუჯეტი ითვალისწინებს უფრო ფართო მაჩვენებლების სისტემას: თითოეული პროგრამისთვის წარმოდგენილი უნდა იყოს საბაზისო და მიზნობრივი მაჩვენებელი, ცდომილების ალბათობა, შესაძლო რისკები. აღნიშნული მიზნად ისახავს, რომ სამინისტროების საშუალოვადიანი სამოქმედო გეგმებით თუ სხვადასხვა სექტორულ სტრატეგიებით განსაზღვრული პროგრამები/ქვეპროგრამები/ღონისძიებები და მათი ბიუჯეტები ასახული იქნეს შესაბამისი წლის წლიური ბიუჯეტის კანონში და ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტში. მეთოდოლოგიაში აღწერილია სამინისტროების მიერ საშუალოვადიანი სამოქმედო გეგმების შედგენის პროცედურები და მოცემულია დეტალური ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ რას უნდა მოიცავდეს საშუალოვადიანი სამოქმედო გეგმები და როგორ უნდა მოხდეს თითოეული საშუალოვადიანი სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული ინფორმაციის მომზადება, როგორ უნდა მოხდეს ხარჯთაღრიცხვების მომზადება სხვადასხვა ტიპის პროგრამებისთვის: მართვისა და რეგულირების, მომსახურების მიწოდების, სუბსიდირების, ინფრასტრუქტურული/კაპიტალური.

2016 წლის ბიუჯეტის კანონის პროგრამული ბიუჯეტის ნაწილი მომზადდა განახლებული მეთოდოლოგიის საფუძველზე. ამასთან, 2015 წლის განმავლობაში საშუალოვადიანი სამოქმედო გეგმები განახლებული ფორმატით პილოტურად მომზადდა ხუთი სამინისტროს

მიერ. 2016 წელს ყველა სამინისტრომ განაახლა თავიანთი საშუალოვადიანი სამოქმედო გეგმები პროგრამული ბიუჯეტის შედგენის მეთოდოლოგიის შესაბამისად. 2016 წლის განმავლობაში განსაკუთრებულად აქტიურად მიმდინარეობდა შეხვედრები ყველა სამინისტროსთან განხილულ იქნა მათ მიერ მომზადებული 2017-2020 წლების საშუალოვადიანი სამოქმედო გეგმები და პროგრამული ბიუჯეტის მომზადებასთან დაკავშირებული სირთულეები და არსებული გამოწვევები. შედეგად სამინისტროების მიერ დამტკიცდა გადამუშავებული სამოქმედო გეგმები, რომელსაც ახლავს ხარჯთაღრიცხვები.

PEFA-ს 2012 წლის ანგარიშის მიხედვით საქართველომ მნიშვნელოვნად გააუმჯობესა თავისი საბიუჯეტო და ფინანსური მართვის სისტემები წინა 2008 წლის შეფასებასთან შედარებით. ბიუჯეტის სტრატეგიული დაგეგმვის, ბიუჯეტის ფორმულირებისა და აღსრულებისთვის დაინერგა სისტემების ერთობლიობა. ძირითადი მოდულები ინტეგრირებულია საჯარო ფინანსების მართვის სისტემებში (PFMS). ფუნქციონირებს ბიუჯეტის მომზადებისა და შესრულების მდგრადი სისტემა. მნიშვნელოვანი პროგრესი იქნა მიღწეული პროგრამული ბიუჯეტირების კუთხით.

დაიხვეწა სახელმწიფო შესყიდვების სამართლებრივი ბაზა. დანერგილია ელექტრონული სახელმწიფო შესყიდვები (E-GP), ინტეგრირებულია ხაზინის ერთიან ელექტრონულ სისტემასთან, რაც უზრუნველყოფს სრულყოფილი და გამჭვირვალე ინფორმაციის არსებობას.

საქართველოს სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის კანონში განხორციელდა ცვლილებები საერთაშორისო სტანდარტებთან მიახლოების მიზნით.

PEFA-ს მეთოდოლოგიის მიხედვით საჯაროდ ხელმისაწვდომია შემდეგი ინფორმაცია: 1) წლიური ბიუჯეტის შესახებ დოკუმენტაცია, 2) ბიუჯეტის შესრულების კვარტალური ანგარიშები, 3) წლიური ანგარიშგები, 4) გარე აუდიტის ანგარიშები, 5) დადებული ხელშეკრულებები.

ევროკავშირის ანგარიშში (ივლისი 2014) აღნიშნულია, რომ საქართველომ უკვე მიაღწია მნიშვნელოვან წინსვლას საბიუჯეტო და ფინანსური მართვის მიმართულებით. საბიუჯეტო კლასიფიკაციის სისტემა მოიცავს, ორგანიზაციულ, ეკონომიკურ და ფუნქციონალურ კლასიფიკაციას, ასევე პროგრამულ კლასიფიკაციას და შეესაბამება GFSM 2001 საერთაშორისო სტანდარტს. დონორების მიერ დაფინანსებული პროგრამები/პროექტები ასახულია ბიუჯეტში. ფუნქციონირებს სტრატეგიული ბიუჯეტის დაგეგმვის, ბიუჯეტის ფორმულირებისა და აღსრულების ძირითადი სისტემები. მთავრობის მიერ მიღებული საბიუჯეტო პროცესის დანერგილი საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკა არის კარგად განვითარებული, მათ შორის ბიუჯეტის მომზადების, ადეკვატური ანგარიშების, აღრიცხვისა და ანგარიშგების და ადეკვატური კონტროლის ძლიერი სისტემები.

გატარებული რეფორმების შედეგად ბიუჯეტის საერთაშორისო პარტნიორობის (The International Budget Partnership) მიერ გამოქვეყნებული „ბიუჯეტის გამჭვირვალობის კვლევა 2015“ (Open Budget Survey 2015) შედეგებით, საქართველომ 66 ქულით მე-16 ადგილი დაიჭირა მსოფლიოს 102 ქვეყანას შორის, რითაც მნიშვნელოვნად გაიუმჯობესა პოზიციები 2012 წლის

ანალოგიურ კვლევასთან შედარები (2012 წლის ინდექსის თანახმად 33-ე ადგილს იკავებდა, 55 ქულით) და საქართველო მოექცა მნიშვნელოვნად გამჭვირვალე ქვეყნებს შორის.²

აღსანიშნავია, რომ ღია ბიუჯეტის კვლევის (Open Budget Survey) პროცესში გამოვლენილი ხარვეზების აღმოფხვრისა და ღია ბიუჯეტის ინდექსის შედეგის გაუმჯობესების მიზნით 2016 წლის 6 თვის ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშთან ერთად მომზადდა 2016 წლის შუალედური მიმოხილვის დოკუმენტი (Mid-Year Review) და თან დაერთო შესრულების ანგარიშს. აღნიშნული დოკუმენტის მომზადებით ღია ბიუჯეტის კვლევის პირველ ნაწილში საბიუჯეტო დოკუმენტაციის საჯაროობის და გამჭვირვალობის მიმართულებით უკვე ყველა დოკუმენტი მზადდება და ხელმისაწვდომია საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებ-გვერდზე.

ამასთან, საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან (IMF) ერთად მომზადდა ფისკალური სექტორის მაკროეკონომიკური რისკების ანალიზი (2016-2020), რომელიც ასახულია ინფორმაცია პირობითი ვალდებულებების შესახებ. აღნიშნული დოკუმენტი დანართის სახით თან ერთვის 2017 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტს.³

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო ყოველწლიურად ვებ-გვერდზე აქვეყნებს შესაბამისი წლის ბიუჯეტის შესახებ მოკლე სახელმძღვანელოს - „მოქალაქის გზამკვლევი“, რომელიც წარმოდგენას უქმნის საქართველოს მოქალაქეებს, თუ როგორ განკარგავს სახელმწიფო გადასახადების და სხვა შემოსავლებით მობილიზებულ სახსრებს.

საქართველოს მთავრობამ დაამტკიცა საჯარო მმართველობის განხორციელების სტრატეგიული დოკუმენტები - „საქართველოს საჯარო მმართველობის რეფორმის გზამკვლევი 2020“ და „პოლიტიკის დაგეგმვის სისტემის რეფორმის სტრატეგია 2015-2017“, რომელშიც „ღია მმართველობის პარტნიორობის სამოქმედო გეგმა“, „ეროვნული ანტიკორუფციული სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა“, „ციფრული საქართველო: ელექტრონული საქართველოს სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა“, „საჯარო ფინანსების მართვის სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა“ კონსოლიდირებულ იქნა ერთიან სამოქმედო გეგმაში.

2014-2017 წლების საჯარო ფინანსების მართვის (PFM) პოლიტიკის რეფორმის სტრატეგია და სახელმწიფო აუდიტის სტრატეგია 2014-2017 მიღებული იქნა და ყოველწლიურად მტკიცდება შესაბამისი სამოქმედო გეგმა.

საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის ფარგლებში განხორციელდა ყველა დონის ბიუჯეტის და ყველა საბიუჯეტო ორგანიზაციის სრულყოფილად მოქცევა ხაზინის ერთიანი ანგარიშის სისტემაში.

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრომ აღნიშნულის განსახორციელებლად მთელი რიგი მოსამზადებელი სამუშაოები ჩაატარა, საკითხი განხილული იქნა საქართველოს ეროვნულ ბანკთან. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს საფინანსო-ანალიტიკური სამსახურის მიერ

² <http://www.internationalbudget.org/wp-content/uploads/OBS2015-OBI-Rankings-English.pdf>

³ http://mof.ge/images/File/biujetis-kanoni2017/III_wardgena/SFR-2016-Total-bind.pdf

განხორციელდა სახელმწიფო ფინანსების მართვის სისტემის შესაბამისი მოდულების განახლება და 2015 წლის 1 იანვრიდან ერთიან ელექტრონულ სისტემაში მოქცევა, ყველა დონის ბიუჯეტის და ყველა საბიუჯეტო ორგანიზაციის ბიუჯეტი სრულად, როგორც დაგეგმვის, ისე აღსრულების ეტაპზე. რეფორმის შედეგად გაფართოვდა საბიუჯეტო ორგანიზაციის ტერმინის ქვეშ გათვალისწინებული დაწესებულებების წრე და საბიუჯეტო კოდექსის რეგულირების სფერო ვრცელდება საქართველოს ცენტრალური, ავტონომიური რესპუბლიკის და ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოების მიერ დაფუძნებულ ან/და მათ მიმართ ანგარიშვალდებულ/კონტროლს დაქვემდებარებულ ყველა იურიდიული პირზე (გარდა სამეწარმეო სტატუსის მქონე იურიდიული პირებისა და საქართველოს ეროვნული ბანკისა). აღნიშნული საბიუჯეტო პროცესის მეტი გამჭვირვალობის მიღწევას უწყობს ხელს.

ფისკალურ საკითხებთან დაკავშირებული ინფორმაცია ხელმისაწვდომია ფინანსთა სამინისტროს, სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის, კონკურენციისა და სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოსა და საქართველოს პარლამენტის ვებგვერდებზე. საქართველოს ეროვნული ბანკი და საქსტატი აქვეყნებს ამომწურავ ფისკალურ ინფორმაციას, მათ შორის საგარეო ვალის ყოველთვიურ სტატისტიკას; ბიუჯეტის დაგეგმვის და ანგარიშგების შესახებ ინფორმაცია მოიცავს დონორების მიერ დაფინანსებული პროექტების ნაწილს. საბიუჯეტო კლასიფიკაცია და ანგარიშგების სისტემა შეესაბამება საერთაშორისო სტანდარტებს.

ბიუჯეტის ფორმატი და წარდგენის პროცედურები საგრძნობლად გაუმჯობესდა, შედეგებზე ორიენტირებული დაგეგმვის, საშუალოვადიანი პერსპექტივის და სტრატეგიულ დაგეგმვასა და ბიუჯეტს კავშირების არსებობის მხრივ საჭირო ნაბიჯები გადაიდგა.

2012 წლიდან, სახელმწიფო ბიუჯეტი ცალკე დანართში მოიცავს ინფორმაციას საინვესტიციო პროექტების შესახებ საშუალოვადიან პერიოდში.

საშუალოვადიანი დაგეგმვის ჩარჩო - MTEF შემუშავდა სახელმწიფო და ადგილობრივი ხელისუფლების დონეზე 2007 წლიდან და მათ შორის, მოიცავს გადასახდელების განაწილებას და საბიუჯეტო ჭერებს - ზღვრულ მოცულობებს.

მომზადდა ინფორმაცია ფისკალური რისკების, ასევე 2015 წელს მაკროეკონომიკურ და ვალთან დაკავშირებული რისკებზე.

მნიშვნელოვანია, რომ მსოფლიო ბანკის ტექნიკური მხარდაჭერის ფარგლებში შემუშავდა და საქართველოს მთავრობის მიერ დამტკიცდა საინვესტიციო პროექტების მართვის გზამკვლევი (საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 22 აპრილის №191 დადგენილება),⁴ რომელიც ითვალისწინებს საინვესტიციო პროექტების მართვის ერთიანი ციკლის შემუშავებას, განსაზღვრავს მათი მართვის წესებს და პროცედურებს, მონაწილე მხარეების როლებსა და პასუხისმგებლობებს საინვესტიციო პროექტების მართვის პროცესის ყველა სტადიისათვის (პროექტების წინასწარი შერჩევა, პროექტის შეფასება, პროექტის შერჩევა/ბიუჯეტის შედგენა, პროექტის განხორციელება, პროექტის მონიტორინგი და პროექტის შესრულების შემდგომი შეფასება); აღნიშნული გზამკვლევის საფუძველზე მომზადდა და საქართველოს ფინანსთა

⁴ <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/3265745>

მინისტრის ბრძანებით დამტკიცდა საინვესტიციო პროექტების მართვის დეტალური მეთოდოლოგია და გახდა პროგრამული ბიუჯეტის შედგენის მეთოდოლოგიის ნაწილი (საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2016 წლის 22 ივლისის №165 ბრძანება).⁵

3.1.2 ფისკალური პოლიტიკა

3.1.2.1 ძირითადი ფისკალური წესები საქართველოში

საჯარო ფინანსების მართვის ინსტიტუტები და ამ სფეროში არსებული დისციპლინა განსაზღვრულია საქართველოს კონსტიტუციით, საბიუჯეტო კოდექსით და „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონით.

სტაბილური მაკროეკონომიკური პოლიტიკა სწრაფი და ჯანსაღი ეკონომიკური ზრდის აუცილებელი წინაპირობაა. მაკროეკონომიკური პოლიტიკის ჩარჩოს შემუშავებით მთავრობა იღებს ვალდებულებას განახორციელოს სტაბილური მაკროეკონომიკური პოლიტიკა გარე რისკების დასაძლევად, გაატაროს სტრუქტურული რეფორმები მაკროეკონომიკური სტაბილურობისა და ფისკალური პასუხისმგებლობის მქონე მთავრობის რეპუტაციის შესანარჩუნებლად. საქართველოს კონსტიტუციით განისაზღვრება, რომ „ხანგრძლივი, სტაბილური ეკონომიკური ზრდის ფუძემდებლური პრინციპები დგინდება ორგანული კანონით. მაკროეკონომიკური პარამეტრების დადგენილი ზღვრების დარღვევისა და განსაკუთრებული აუცილებლობის დროს ზღვრებისგან გადაცდენის შემთხვევები, ასევე, პარამეტრების ზღვრებთან დაბრუნების მიზნით განსახორციელებელი ღონისძიებები განისაზღვრება ორგანული კანონით“.

2011 წელს მიღებულ იქნა საქართველოს ორგანული კანონი „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“, რომლითაც დადგენილია ეკონომიკური უფლებებისა და თავისუფლებების გარანტიები. ამ კანონით სახელმწიფო უზრუნველყოფს ეკონომიკურ უფლებებსა და თავისუფლებებს, რომლებიც საფუძვლად უნდა დაედოს საზოგადოების განვითარებას, ხალხის კეთილდღეობას და ეკონომიკის გრძელვადიან, სტაბილურ ზრდას. თავისუფლება არის ეკონომიკური პოლიტიკის ძირითადი პრინციპი, რომელიც გამოიხატება მთავრობის მცირე ზომით, პასუხისმგებლობიან მაკროეკონომიკურ პოლიტიკასა და დაბალ გადასახადებში.

ეკონომიკის გრძელვადიანი და სტაბილური ზრდის საშუალებით კეთილდღეობის უზრუნველსაყოფად და ყოველი შემდგომი თაობისათვის სამართავად შემცირებული ფინანსური ვალდებულებების მქონე ქვეყნის გადაცემის ხელშეწყობის მიზნით დგინდება მაკროეკონომიკური პარამეტრების შემდეგი მაქსიმალური ზღვრები:

⁵ <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/3348189>

გადასახდელები - ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯებისა და არაფინანსური აქტივების ზრდის მთლიანი მოცულობის შეფარდება მთლიან შიდა პროდუქტთან – არა უმეტეს 30%;

ბალანსი - ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტის შეფარდება მთლიან შიდა პროდუქტთან – არა უმეტეს 3%;

სახელმწიფო ვალი - სახელმწიფო ვალის შეფარდება მთლიან შიდა პროდუქტთან – არა უმეტეს 60%.

შემოსავლების წესი - ორგანული კანონი კრძალავს ნებისმიერი გადასახადის განაკვეთის გაზრდას, გარდა აქციზისა (აღნიშნული შესაძლებელია მხოლოდ რეფერენდუმის გზით).

იმ შემთხვევაში, თუ საქართველოს პარლამენტის მიერ დამტკიცებული ბიუჯეტი არ შეესაბამება კანონით დადგენილ ზღვარს ან ზღვრებს საქართველოს მთავრობა ვალდებულია შეიმუშაოს და საქართველოს პარლამენტს დასამტკიცებლად წარუდგინოს შემდგომი ორი წლის ბიუჯეტების პარამეტრები, რომლებიც უნდა ითვალისწინებდეს მოცემულ პერიოდში დადგენილ ზღვრებში დაბრუნების გეგმას.

საქართველოს პარლამენტის მიერ აღნიშნული ზღვრის ან/და ზღვრების შეუსაბამო ბიუჯეტის დამტკიცება შეიძლება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მიმდინარე წლის ბიუჯეტი ამ ზღვრის/ზღვრების შესაბამისი იყო, გარდა საგანგებო ან საომარი მდგომარეობისა ან/და ეკონომიკური რეცესიისა.

გარდა კანონით განსაზღვრული ზოგადი ჩარჩო პარამეტრებისა საქართველოს მთავრობა უზრუნველყოფს საშუალოვადიანი მაკროეკონომიკური და ფისკალური პარამეტრების განსაზღვრას. პარამეტრების შეთანხმება ხდება საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან (მიუხედავად იმისა, ხორციელდება თუ არა ფონდთან აქტიური პროგრამა) და გაითვალისწინება სხვადასხვა ფინანსური ინსტიტუტების პროგნოზები.

საშუალოვადიანი პერიოდისათვის ფისკალური პარამეტრების დადგენა ეფუძნება როგორც კანონმდებლობით განსაზღვრულ ზოგად წესებს, ისე ქვეყანაში და რეგიონში არსებულ მაკროეკონომიკური სიტუაციის ანალიზს.

3.1.2.2 საქართველოს საბიუჯეტო სისტემა და საბიუჯეტო კოდექსი

საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსი განსაზღვრავს საქართველოს საბიუჯეტო სისტემის ფორმირების პრინციპებს, არეგულირებს საქართველოს სახელმწიფო, ავტონომიური რესპუბლიკების რესპუბლიკური და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების ბიუჯეტების პროექტების მომზადების, განხილვის, დამტკიცების, ბიუჯეტის შესრულების, ანგარიშგებისა და კონტროლის წესებს, აგრეთვე საქართველოს ცენტრალური, ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი ხელისუფლებების საბიუჯეტო ურთიერთობებსა და პასუხისმგებლობას.

საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსი განსაზღვრავს საქართველოს საბიუჯეტო სისტემას და საბიუჯეტო პროცესის თითოეულ ეტაპს. კოდექსით განსაზღვრული საბიუჯეტო კალენდარი და საბიუჯეტო პროცესის თითოეულ ეტაპზე მონაწილე მხარეების უფლებამოსილებები და პასუხისმგებლობები. საბიუჯეტო კოდექსი განსაზღვრავს საბიუჯეტო სისტემის ძირითად პრინციპებს, რასაც ეფუძნება საბიუჯეტო პროცესში მონაწილე ყველა მხარის ყოველდღიური საქმიანობა.

საქართველოს საბიუჯეტო სისტემის ძირითადი პრინციპებია:⁶

- ✓ **ყოვლისმომცველობა** – ბიუჯეტის ყველა შემოსულობის, გადასახდელისა და ნაშთის ცვლილების სრულყოფილად ასახვა შესაბამის ბიუჯეტებში;
- ✓ **გამჭვირვალობა** – ბიუჯეტების პროექტების წარმომადგენლობით ორგანოებში განხილვის პროცედურების საჯაროობა საზოგადოებისა და მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებისათვის; დამტკიცებული ბიუჯეტებისა და მათი შესრულების შესახებ ანგარიშების გამოქვეყნება; ბიუჯეტის შესახებ ინფორმაციის (გარდა საიდუმლო ინფორმაციისა) ხელმისაწვდომობა ნებისმიერი ფიზიკური და იურიდიული პირისათვის;
- ✓ **ანგარიშვალდებულება** – საბიუჯეტო პროცესის ყველა მონაწილის პასუხისმგებლობა მის მიერ განხორციელებულ საქმიანობაზე და ბიუჯეტის შესახებ წარდგენილ ინფორმაციაზე;
- ✓ **დამოუკიდებლობა** – საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის, ავტონომიური რესპუბლიკების რესპუბლიკური ბიუჯეტებისა და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების ბიუჯეტების დამოუკიდებლობა, რომელსაც უზრუნველყოფს საკუთარი შემოსულობები და ნაშთი, აგრეთვე საკუთარი გადასახდელების დამოუკიდებლად განსაზღვრის უფლება საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად;
- ✓ **ერთიანობა** – საქართველოს ცენტრალური, ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი ხელისუფლებების მიერ საერთო საფუძვლით, ერთიანი საბიუჯეტო კლასიფიკაციით, აღრიცხვის ერთიანი სისტემით, სახელმწიფო ფინანსური კონტროლის ერთიანი პრინციპებით ხელმძღვანელობა;
- ✓ **უნივერსალობა** – ბიუჯეტის ყველა შემოსულობის მიმართვა საერთო გადასახდელების დასაფინანსებლად, გარდა ამ კოდექსით განსაზღვრული შემთხვევებისა. ამასთანავე, არც ერთი შემოსულობა, გარდა დონორების მიერ დაფინანსებული შემოსულობებისა, არ უნდა იქნეს მიმართული მიზნობრივად, კონკრეტული გადასახდელის დასაფინანსებლად. საბიუჯეტო ორგანიზაციის მიერ მიღებული შემოსულობების შენარჩუნება თავისი მიზნებისათვის დაუშვებელია, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა საბიუჯეტო ორგანიზაცია არის საჯარო სამართლის იურიდიული პირი ან/და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი;
- ✓ **კონსოლიდირება** – ყველა დონის ბიუჯეტების შემოსულობების სახელმწიფო ხაზინის ერთიანი ანგარიშის სისტემაში მოქცევა და გადასახდელების გადახდა საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით, სახელმწიფო ხაზინის ერთიანი ანგარიშის

⁶ საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის მე-4 მუხლი.

სისტემის ანგარიშების მართვა სახელმწიფო ხაზინის მიერ და მათი განთავსება საქართველოს ეროვნულ ბანკში ან/და სხვა საბანკო დაწესებულებებში.

3.1.2.3 ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულების დოკუმენტი (BDD)

წლიური ბიუჯეტის პროექტის მომზადების პროცესი იწყება ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულებების დოკუმენტზე (BDD) მუშაობით.

ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულების დოკუმენტი (BDD) არის ქვეყნის განვითარების ძირითადი გეგმა, რომელიც ასახავს ინფორმაციას საშუალოვადიანი მაკროეკონომიკური და ფისკალური პროგნოზების შესახებ, ასევე ინფორმაციას საქართველოს ცენტრალური, ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი ხელისუფლებების განვითარების ძირითადი მიმართულებების შესახებ.

დოკუმენტის მოიცავს 4 წლიან პერიოდს და ყოველწლიურად განახლებადი დოკუმენტია.

BDD დოკუმენტის მომზადებით იწყება ყოველწლიური ბიუჯეტის მომზადება. ყოველი წლის 1 მარტიდან სახელმწიფო ბიუჯეტის მხარჯავი დაწესებულებები იწყებენ მუშაობას საშუალოვადიანი დაგეგმვის მიმართულებით. ყოველწლიურად საქართველოს მთავრობა დადგენილებით განსაზღვრავს იმ ინფორმაციის ნუსხას, რისი წარმოდგენაც მხარჯავ დაწესებულებებს ევალებათ საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსათვის, ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტის მოსამზადებლად.

საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსით განისაზღვრება ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულებების დოკუმენტის შემუშავების ეტაპები, რა ინფორმაციას უნდა მოიცავდეს იგი და რა ვადებში ხდება საქართველოს მთავრობისა და პარლამენტისათვის მისი პირველადი, გადამუშავებული და საბოლოო ვარიანტების წარდგენა.

დოკუმენტის პირველადი ვარიანტის შემუშავებამდე ხდება ძირითადი მიმართულებების საქართველოს პარლამენტთან შეთანხმება და ამ მიმართულებების საფუძველზე სამინისტროების საშუალოვადიანი გეგმების შემუშავება.

ყოველი წლის 10 ივლისამდე საქართველოს მთავრობა იწონებს ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტის პირველად ვარიანტს დასაგეგმი საბიუჯეტო წლისა და +3 წლისათვის.

ძირითადი მონაცემების და მიმართულების დოკუმენტის (BDD) სტრუქტურა:

პირველი ნაწილი: წარმოადგენს საქართველოს მთავრობის პროგრამას, რომლითაც იგი წარსდგა საქართველოს პარლამენტის წინაშე;

მეორე ნაწილი:

- ✓ ძირითადი საბიუჯეტო და მაკროეკონომიკური პარამეტრების (ნომინალური და რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი, ეკონომიკური ზრდა, ინფლაცია, ინვესტიციები და ა.შ.) მაკროეკონომიკური ანალიზი და პროგნოზები;
- ✓ გასული საბიუჯეტო წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების საბოლოო შედეგების ანალიზი და მიმდინარე საბიუჯეტო წლის გადამუშავებული პროგნოზები;
- ✓ მომდევნო წლების საბიუჯეტო პარამეტრების პროგნოზები;

მესამე ნაწილი:

- ✓ მთავრობის პროგრამიდან გამომდინარე ბიუჯეტის ხარჯვით ნაწილის პრიორიტეტები;
- ✓ სახელმწიფო ბიუჯეტის მხარჯავი დაწესებულებებისათვის ასიგნებებისა (დასაგეგმი 4 წლისათვის) და რიცხოვნობის საორიენტაციო ზღვრული მოცულობები (ე.წ. ჭერები);
- ✓ მხარჯავი დაწესებულებების მიერ განსაზღვრული პრიორიტეტების ფარგლებში განსახორციელებელი პროგრამები და ამ პროგრამების საშუალოვადიანი ბიუჯეტები.

ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულებების დოკუმენტის წარმოადგენს საქართველოს პარლამენტისათვის წარდგენილი ბიუჯეტის პროექტის პაკეტის ნაწილს და შესაბამისად საქართველოს პარლამენტს წარედგინება ბიუჯეტის პროექტთან ერთად. დოკუმენტის საბოლოო ვარიანტი კი ასევე ითვალისწინებს ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების პრიორიტეტებს და ინფორმაციის სახით წარედგინება საქართველოს პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტს.

3.1.2.4 წლიური ბიუჯეტის კანონის პროექტის მომზადება

BDD დოკუმენტში 10 ივლისამდე განისაზღვრება სახელმწიფო ბიუჯეტის თითოეული მხარჯავი დაწესებულებისათვის ასიგნებების და რიცხოვნობის საორიენტაციო ზღვრული მოცულობები, რომლის ფარგლებშიც 1 სექტემბრამდე ხდება საბიუჯეტო განაცხადების საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსათვის წარდგენა. წლიური ბიუჯეტის კანონის პროექტის მომზადება ხორციელდება საჯარო ფინანსების მართვის (ელექტრონული) სისტემის (PFMS) შესაბამისი მოდულების მეშვეობით. შესაბამისი ელექტრონული ფორმის მეშვეობით შესაძლებელია ზღვრული მოცულობის ზემოთ განაცხადის წარმოდგენა. კოდექსით დეტალურადაა გაწერილი რა ინფორმაციას უნდა მოიცავდეს მხარჯავი დაწესებულების მიერ წარმოდგენილი საბიუჯეტო განაცხადი.

პროგრამულ ბიუჯეტზე გადასვლასთან დაკავშირებით, საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის მოთხოვნების გათვალისწინებით 2011 წლის ივლისში მომზადდა პროგრამული ბიუჯეტის შედგენის მეთოდოლოგია, რომელშიც გაწერილია პროგრამულ ბიუჯეტის შედგენასთან დაკავშირებული სხვადასხვა მეთოდური მითითებები.

წარმოდგენილ საბიუჯეტო განაცხადებზე დაყრდნობით და ფისკალური წესების და დადგენილი პარამეტრების გათვალისწინებით დგება სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონის პროექტი.

საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსით განისაზღვრება სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტის მომზადების, საქართველოს პარლამენტისათვის წარდგენის, მისი განხილვის და დამტკიცების ვადები. კოდექსში დეტალურადაა გათვალისწინებული რა ინფორმაციას უნდა მოიცავდეს საქართველოს პარლამენტისათვის წარდგენილი სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონის პროექტი.

ბიუჯეტის პროექტის წარდგენა საქართველოს პარლამენტისათვის ხდება 1 ოქტომბრამდე, საქართველოს პარლამენტი იხილავს პროექტს და შენიშვნებით უბრუნებს საქართველოს მთავრობას. საქართველოს მთავრობა დოკუმენტს კიდევ 2-ჯერ წარუდგენს საქართველოს პარლამენტს განსახიველად, შესაბამისი შენიშვნებისა და რეკომენდაციების გათვალისწინებით (არაუგვიანეს 5 და 30 ნოემბრისა).

სახელმწიფო ბიუჯეტის სტრუქტურა:

- ✓ პირველ ოთხ თავში მოცემულია სახელმწიფო ბიუჯეტის ძირითადი პარამეტრები, მათ შორის შემოსულობებისა და გადასახდელების გაშლა, ეკონომიკური და ფუნქციონალური კლასიფიკაციების მიხედვით, დეფიციტის მოცულობა და მისი დაფინანსების წყაროები, სახელმწიფო ვალის საპროგნოზო მოცულობა და სხვა;
- ✓ მე-5 თავში წარმოდგენილია ბიუჯეტით განსაზღვრული პრიორიტეტები და მათ ფარგლებში დაგეგმილი პროგრამების და ქვეპროგრამების აღწერა და მიზანი (პროგრამები დაჯგუფებულია პრიორიტეტების მიხედვით);
- ✓ მე-6 თავში პროგრამები დაჯგუფებულია მათი განმახორციელებელი მხარჯავი დაწესებულებების მიხედვით და წარმოდგენილია თითოეული პროგრამისათვის გამოყოფილი ასიგნებების მოცულობა. ამავე თავშია განსაზღვრული საერთო სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელების მოცულობაც;
- ✓ მე-7 თავში წარმოდგენილია ავტონომიური რესპუბლიკების და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულებისათვის გათვალისწინებული ტრანსფერების დეტალური ჩაშლა;
- ✓ მე-8 თავში მოცემულია ბიუჯეტის კანონის მარეგულირებელი და გარდამავალი დებულებები;

საქართველოს პარლამენტში წარდგენისას პროგრამული ბიუჯეტის პროექტს, მეტი გამჭვირვალობის მიზნით თან ახლავს ინფორმაციული დანართები, სადაც უფრო დეტალურადაა წარმოდგენილი პროგრამებთან და კაპიტალურ პროექტებთან დაკავშირებული ინფორმაცია, კერძოდ:

პროგრამული ბიუჯეტის დანართში მოცემულია თითოეული პროგრამისა და ქვეპროგრამის აღწერა, მათი მოსალოდნელი შედეგი და შედეგების შეფასების ინდიკატორები;

კაპიტალური ბიუჯეტის დანართში მოცემულია ინფორმაცია ბიუჯეტით დაგეგმილი კაპიტალური პროექტების შესახებ (მათ შორის პროექტის მთლიანი ღირებულება, მისი დაფინანსების წყაროები, დასრულების ვადები და სხვა);

ბიუჯეტით განსაზღვრული პროგრამების დეტალური ჩაშლა და ინფორმაცია თითოეული პროგრამის ფარგლებში გამოყოფილი ასიგნებების განმკარგავი საბიუჯეტო ორგანიზაციების შესახებ.

სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტს თან ერთვის:

- ✓ სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტის განმარტებითი ბარათი, რომელიც შეიცავს შემდეგ ინფორმაციას:
- ✓ ძირითადი მაკროეკონომიკური ინდიკატორების (ნომინალური და რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი, ეკონომიკური ზრდა, ინფლაცია, ინვესტიციები და ა. შ.) პროგნოზები და მათ აღწერას;
- ✓ ფისკალური მაჩვენებლების პროგნოზები და მათ აღწერას;
- ✓ ინფორმაცია სახელმწიფო ბიუჯეტით დაფინანსებული ძირითადი ღონისძიებებისა და პროგრამების შესახებ;
- ✓ მიმდინარე წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების მოკლე მიმოხილვა;
- ✓ წლიური საბიუჯეტო კანონის ამოქმედებისათვის საჭირო საკანონმდებლო ცვლილებების პაკეტი;
- ✓ დამატებითი ინფორმაცია ბიუჯეტით განსაზღვრული პროგრამების/ქვეპროგრამების, მათი მოსალოდნელი შედეგებისა და შესრულების შეფასების ინდიკატორების შესახებ.

გარდა ორგანული კანონით გათვალისწინებული ჩარჩო პარამეტრებისა, საბიუჯეტო კოდექსი ადგენს დამატებით ლიმიტებს და რეგულაციებს, რომელიც ასევე ფისკალური დისციპლინის ნაწილია. წლიური ბიუჯეტის კანონით შესაბამისად, გარდა მხარჯავი დაწესებულებების მიერ განსახორციელებელი პროგრამებისა და ქვეპროგრამებისა, საბიუჯეტო კოდექსით განსაზღვრულია საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელების როლი და კანონი ადგენს თუ რა შეიძლება იყოს ამ ტიპის გადასახდელები. მათ შორის, მოიაზრება საერეზერვო ფონდები და მათთვის დადგენილია შესაბამისი ლიმიტი (არაუმეტეს მთლიანი ბიუჯეტის 2%).

საბიუჯეტო კოდექსით ასევე განსაზღვრულია რეგულაციები წლიური ბიუჯეტის კანონით დამტკიცებული მოცულობების ფარგლებში ასიგნებების გადანაწილების თაობაზე.

ასევე განსაზღვრულია წლიური ბიუჯეტის კანონის დაზუსტების მექანიზმები.

საბიუჯეტო ორგანიზაციები პასუხისმგებელი არიან ასიგნებების შესაბამისად გადახდების განხორციელებისათვის და თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში შემოსავლების აკრეფისათვის.

საბიუჯეტო კოდექსი ადგენს ბიუჯეტის შესრულების ორგანიზებასა და მართვაზე ზედამხედველ პირს (საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო) და განსაზღვრავს საქართველოს

პარლამენტის უფლებამოსილებას გააკონტროლოს საქართველოს მთავრობის მიერ სახელმწიფო ბიუჯეტის სახსრების ხარჯვის კანონიერება და მოახდინოს შესაბამისი რეაგირება.

მხარჯავი დაწესებულებები სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონის გამოქვეყნებიდან 5 სამუშაო დღის ვადაში საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს წარუდგენენ ინფორმაციას მათთვის სახელმწიფო ბიუჯეტით გამოყოფილი ასიგნებების კვარტალური ან/და ყოველთვიური საორიენტაციო განწერის შესახებ. საქართველო ფინანსთა მინისტრი კოდექსით განსაზღვრულ ვადებში იღებს გადაწყვეტილებას სახელმწიფო და ნაერთი ბიუჯეტების (გადასახდელების ნაწილში) კვარტალური ან/და ყოველთვიური განწერის შესახებ წარმოდგენილი ინფორმაციისა და არსებული რესურსის გათვალისწინებით.

3.1.2.5 ნაერთი ბიუჯეტი, სხვადასხვა დონის ბიუჯეტები, ბიუჯეტის ბალანსი და დეფიციტის დაფინანსების წყაროები

სახელმწიფო ბიუჯეტი წარმოადგენს საქართველოს პარლამენტის მიერ დამტკიცებულ, საქართველოს ცენტრალური ხელისუფლების ფუნქციების და ვალდებულებების შესრულების მიზნით მისაღები შემოსულობების, გასაწევი გადასახდელებისა და ნაშთის ცვლილების ერთობლიობას.

ავტონომიური რესპუბლიკების რესპუბლიკური ბიუჯეტი წარმოადგენს ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს მიერ დამტკიცებული, ავტონომიური რესპუბლიკის ხელისუფლების ფუნქციებისა და ვალდებულებების შესრულების მიზნით მისაღები შემოსულობების, გასაწევი გადასახდელებისა და ნაშთის ცვლილების ერთობლიობას.

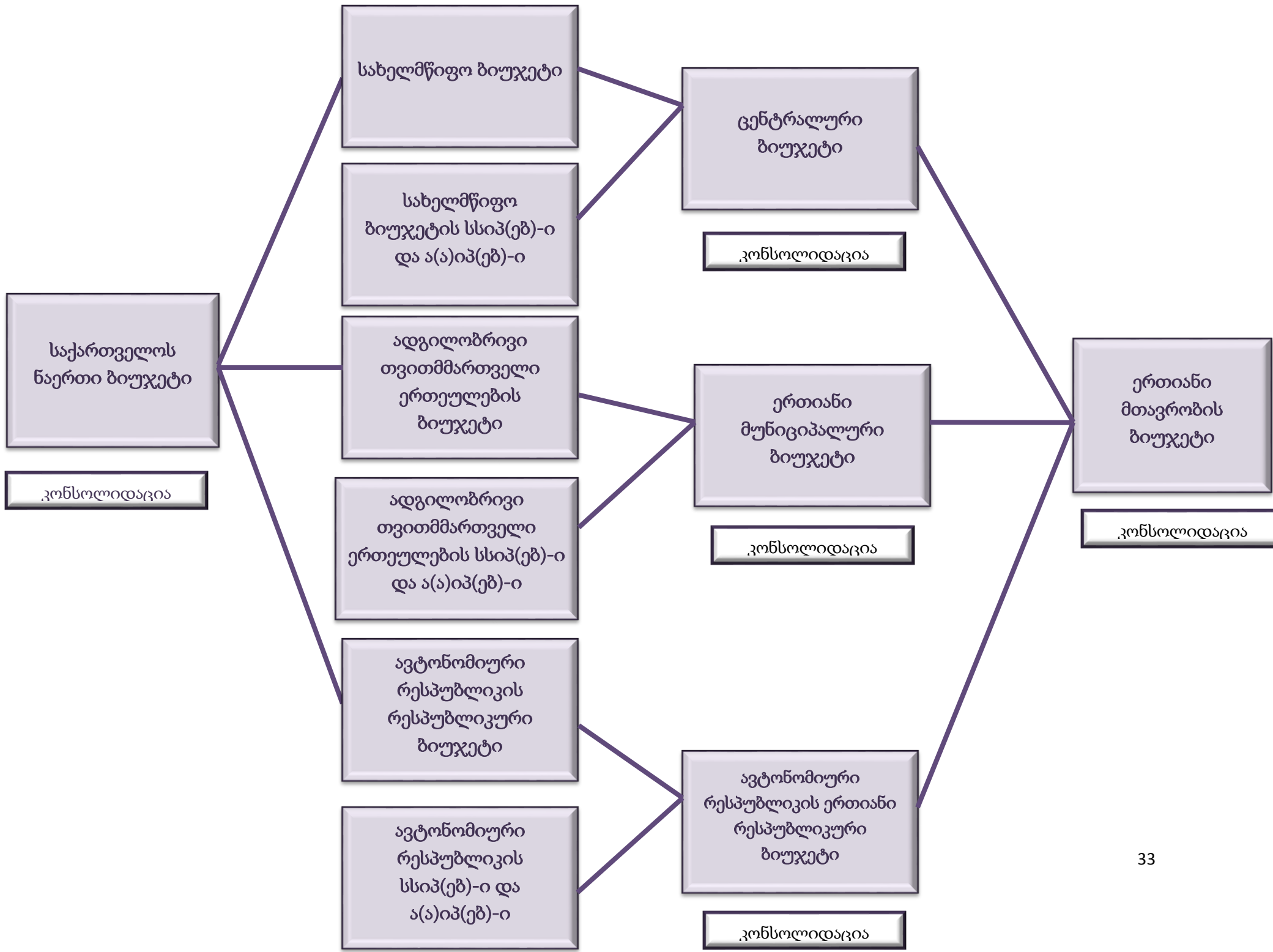
ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის ბიუჯეტი წარმოადგენს ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოს (საკრებულოს) მიერ დამტკიცებული, ადგილობრივი ხელისუფლების ფუნქციებისა და ვალდებულებების შესრულების მიზნით მისაღები შემოსულობების, გასაწევი გადასახდელების და ნაშთის ცვლილების ერთობლიობას.

საქართველოს ნაერთი ბიუჯეტი წარმოადგენს საქართველოს სახელმწიფო, ავტონომიური რესპუბლიკების რესპუბლიკური და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების კონსოლიდირებულ ბიუჯეტს. ნაერთი ბიუჯეტი არ ექვემდებარება არცერთი ხელისუფლების ორგანოს მიერ დამტკიცებას.

საქართველოს ნაერთი ბიუჯეტის შესახებ სტატისტიკური ინფორმაციის მომზადებისთვის პასუხისმგებელია საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო.

საბიუჯეტო კოდექსით ასევე განისაზღვრება დამატებით *ერთიანი მთავრობის ბიუჯეტი, ცენტრალური ბიუჯეტი, ერთიანი მუნიციპალური ბიუჯეტი, ერთიანი ავტონომიური რესპუბლიკის ბიუჯეტი, ავტონომიური რესპუბლიკის ერთიანი რესპუბლიკური ბიუჯეტი:*

საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსი განსაზღვრავს ავტონომიური რესპუბლიკების რესპუბლიკური და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების ბიუჯეტების მომზადების, წარდგენის, განხილვის და დამტკიცების მარეგულირებელ ნორმებს და მათ საბიუჯეტო პროცესებთან დაკავშირებულ დებულებებს. ასევე აყალიბებს ტრანსფერების სახეებისა და გათანაბრებითი ტრანსფერის გამოთვლის ფორმულას. კოდექსითვე დგინდება შემოსულობების განაწილების წესი ბიუჯეტებს შორის.

საბიუჯეტო კოდექსი განსაზღვრავს ბიუჯეტის პროფიციტს/დეფიციტს:

- ✓ ბიუჯეტის შემოსავლებს - ხარჯები = საოპერაციო სალდოს
- ✓ საოპერაციო სალდოს - არაფინანსური აქტივების ცვლილება = ბიუჯეტის მთლიანი სალდო;

დადებითი მთლიანი სალდო წარმოადგენს ბიუჯეტის პროფიციტს, უარყოფითი მთლიანი სალდო კი ბიუჯეტის დეფიციტს

GFS1986 კლასიფიკაციის მიხედვით ფისკალური დეფიციტი/პროფიციტი წარმოადგენს ბიუჯეტის შემოსავლების, მიმდინარე ხარჯების და კაპიტალური ხარჯებისა და წმინდა დაკრედიტების სხვაობას;

- ✓ შემოსავლებს (გადასახადები, გრანტები და სხვა არასაგადასახადო შემოსავლები) - მიმდინარე ხარჯები = საოპერაციო ბალანსს;
- ✓ საოპერაციო ბალანსს - კაპიტალური ხარჯები და წმინდა დაკრედიტება = დეფიციტს/პროფიციტს;
- ✓ წმინდა დაკრედიტება = დაკრედიტებას - გაცემული სესხების უკან დაბრუნება.

აღნიშნული ბალანსდება დაფინანსების მთლიანი მოცულობით, რომელიც წარმოადგენს საშინაო ან/და საგარეო წყაროებიდან მიღებული კრედიტების, ასევე პრივატიზაციიდან მიღებული შემოსულობების და პერიოდის დასაწყისისთვის არსებული დეპოზიტების გამოყენების/დაგროვების ჯამს.

3.1.2.6 ბიუჯეტის შესრულების წლიური ანგარიში

საბიუჯეტო კოდექსი ადგენს ბიუჯეტის შესრულების კვარტალური და წლიური ანგარიშების წარმოდგენის ვადებს და განსაზღვრავს იმ ინფორმაციას, რასაც ეს ანგარიშები უნდა მოიცავდეს. კოდექსით განისაზღვრება სახელმწიფო ბიუჯეტის წლიურ ანგარიშთან დაკავშირებით საქართველოს კონტროლის პალატის მიერ საქართველოს პარლამენტისათვის მოხსენების წარდგენის და საქართველოს პარლამენტის მიერ ანგარიშის დამტკიცების ვადები.

საბიუჯეტო ორგანიზაციები პასუხისმგებელნი არიან ასიგნებების შესაბამისად გადახდების განხორციელებისათვის და თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში შემოსავლების აკრეფისათვის.

სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების ორგანიზებას და მართვას ზედამხედველობს საქართველოს ფინანსთა მინისტრი. საქართველოს პარლამენტი უფლებამოსილია

გაკონტროლოს საქართველოს მთავრობის მიერ სახელმწიფო ბიუჯეტის სახსრების ხარჯვის კანონიერება და დარღვევების აღმოჩენის შემთხვევაში საქართველოს პრეზიდენტს მიმართოს საბიუჯეტო სახსრების ხარჯვის შეჩერების მოთხოვნით. საბიუჯეტო სახსრების არაკანონიერი ხარჯვის დადასტურების შემთხვევაში საქართველოს პრეზიდენტის იღებს შესაბამის გადაწყვეტილებას.

საბიუჯეტო ორგანიზაციების გადასახდელების დასაფინანსებლად სახელმწიფო ხაზინის ერთიანი ანგარიშიდან ფულის გაცემა ხორციელდება ბიუჯეტის განწერისა და ყოველთვიური ოპერატიული ფინანსური გეგმის საფუძველზე.

სახელმწიფო ხაზინის საქმიანობით უზრუნველყოფილი უნდა იყოს ბიუჯეტის შემოსულობების მიღების, სახელმწიფო ბიუჯეტის გადასახდელების გადახდის და სახელმწიფო ხაზინის ერთიანი ანგარიშებზე ფულადი სახსრების ოპერაციების გამჭვირვალობა და სრული ანგარიშგება. სახელმწიფო ხაზინა პასუხისმგებელია სახელმწიფო ბიუჯეტის, ავტონომიური რესპუბლიკების რესპუბლიკური და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების ბიუჯეტების შემოსულობების, სახელმწიფო ბიუჯეტის გადასახდელების და სახელმწიფო ბიუჯეტის ნაშთის ცვლილების სრული და სწორი აღრიცხვისთვის. სახელმწიფო ხაზინა ახორციელებს საბიუჯეტო ორგანიზაციის გადასახდელების დასაფინანსებლად საბიუჯეტო კლასიფიკაციის შესაბამისად გადახდების აღრიცხვას, რომელიც მოიცავს ინფორმაციას გადახდის განხორციელების ყველა ეტაპზე. ასევე აღრიცხავს საბიუჯეტო კლასიფიკაციით გათვალისწინებული შემოსულობების და ზედმეტად გადახდილი თანხების დაბრუნების მიხედვით.

ყოველი კვარტლის დასრულებიდან ერთი თვის ვადაში საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო საქართველოს პარლამენტს წარუდგენს სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების კვარტალურ მიმოხილვას ნაზარდი ჯამით, რომელიც უნდა მოიცავდეს მაკროეკონომიკურ და საბიუჯეტო სფეროში მიმდინარე მოვლენებს, შემოსულობების, გადასახდელების, ნაშთის ცვლილებისა და მთლიანი სალდოს ფაქტობრივი მოცულობების შედარებას შესაბამისი პერიოდის გეგმურ მაჩვენებლებთან.

მხარჯავი დაწესებულებები საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ინსტრუქციების შესაბამისად, დადგენილ ვადებში ამზადებენ საბოლოო ანგარიშებს და ანგარიშგებებს, რომლებიც ეგზავნება საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს. ფინანსთა სამინისტრო ხაზინის მონაცემებზე დაყრდნობით და მხარჯავი დაწესებულებებიდან მიღებული ინფორმაციის საფუძველზე ამზადებს სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების წლიურ ანგარიშს, რომელიც წარედგინება საქართველოს პარლამენტს საბიუჯეტო წლის დასრულებიდან არა უგვიანეს 3 თვისა.

ბიუჯეტის შესრულების წლიური ანგარიში უნდა მოიცავდეს ინფორმაციას მათ შორის წლიური ბიუჯეტით დასახული პრიორიტეტების ფარგლებში მხარჯავი დაწესებულებების მიერ განხორციელებული პროგრამების/ქვეპროგრამების და მიღწეული შედეგების შესახებ და შეუსაბამობებთან დაკავშირებით განმარტებებს, თუ მხარჯავი დაწესებულების პროგრამების მიხედვით დამტკიცებულ და დაზუსტებულ გეგმას შორის შეუსაბამობა აღემატება 30%-ს,

ხოლო დაზუსტებულ ასიგნებებსა და გადახდილ თანხებს შორის შეუსაბამობა აღემატება 15%-ს.

3.1.2.7 ფისკალური ინსტიტუტები

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი წარმოადგენს დამოუკიდებელ ფისკალურ ინსტიტუციას, რომლის უმთავრესი მიზანია აღმასრულებელი ხელისუფლების ფისკალური პოლიტიკის დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი ანალიზით, კვლევით, შეფასებითა და საჭიროებისამებრ, რეკომენდაციებით, ხელი შეუწყოს საჯარო ფინანსების მართვაზე საპარლამენტო ზედამხედველობის გაძლიერებას და შესაბამისად, საჯარო ფინანსების ჯანსაღ, გამჭვირვალე მართვასა და ფისკალურ მდგრადობას საშუალო/გრძელვადიანი პერიოდისათვის.

საბიუჯეტო ოფისი პირველად 1997 წელს შეიქმნა, თუმცა 2005 წლიდან ოფისი ექვემდებარებოდა საქართველოს პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტს. 2014 წელს მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადაიდგა პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის საქმიანობის მარეგულირებელი საკანონმდებლო ბაზის სრულყოფისა და მისი საქმიანობის საერთაშორისო უკეთეს პრაქტიკასთან შესაბამისობაში მოსაყვანად.

2014 წელს განხორციელებული ცვლილებებით საბიუჯეტო ოფისის მარეგულირებელი საკანონმდებლო ბაზა მნიშვნელოვნად დაუახლოვდა ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD) მიერ დეკლარირებულ ძირითად პრინციპებს დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუციებისათვის: ოფისი ჩამოყალიბდა დამოუკიდებელ სტრუქტურულ ერთეულად, განისაზღვრა დამოუკიდებლობის გარანტიები, შეიცვალა ორგანიზაციული სტრუქტურა. არსებული ცვლილებების შემდგომ, პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი ანგარიშვალდებულია სამეთვალყურეო საბჭოს წინაშე, რომელსაც ხელმძღვანელობს საქართველოს პარლამენტის თავჯდომარე.

რეფორმის შემდგომ, საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მანდატი მოიცავს დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუციებისათვის საერთაშორისო პრაქტიკით მიღებულ ყველა ძირითად ფუნქციას, კერძოდ, არსებული მანდატის შესაბამისად, პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი:

ამზადებს მაკროეკონომიკური და ფისკალური გარემოს, ასევე საჯარო სექტორის ფინანსური მართვის სისტემის განვითარების ძირითადი ტენდენციების პერიოდულ ანალიზს;

აფასებს ბიუჯეტის დაგეგმვის ეტაპზე საბიუჯეტო აგრეგატების საფუძვლად გამოყენებული ოფიციალური მაკროეკონომიკური დაშვებების (საპროგნოზო მაჩვენებლების) საფუძვლიანობას, ასევე უფლებამოსილია მოამზადოს დამოუკიდებელი მაკროეკონომიკური/ფისკალური პროგნოზები საშუალო და გრძელვადიანი პერიოდისათვის;

აფასებს მთავრობის ფისკალური პოლიტიკის შესაბამისობას საკანონმდებლო დონეზე განსაზღვრულ ფისკალურ ლიმიტებთან;

აფასებს აღმასრულებელი ხელისუფლების ფისკალური პოლიტიკის შესაბამისობას საშუალო და გრძელვადიან ფისკალური მდგრადობის კურსთან და არსებულ ფისკალურ რისკებს, ასევე უფლებამოსილია მოამზადოს რეკომენდაციები მაკროექტირებელი ფისკალური ღონისძიებების შესახებ ქვეყნის საშუალო და გრძელვადიანი ფისკალური მდგრადობისა და მოკლევადიანი მაკროეკონომიკური სტაბილურობის უზრუნველსაყოფად;

ამზადებს დასკვნებს პარლამენტში საკანონმდებლო ინიციატივის წესით წარდგენილი კანონპროექტების ფინანსური დასაბუთების/გავლენის შესახებ ბიუჯეტის აგრეგატულ მაჩვენებლებზე საქართველოს პარლამენტის რეგლამენტის შესაბამისად; საბიუჯეტო ოფისის უფროსის გადაწყვეტილებისამებრ, აფასებს აღმასრულებელი/საკანონმდებლო ხელისუფლების მიერ ინიცირებულ დაგეგმილ ან/და მიმდინარე ცალკეული ფისკალური ღონისძიებების, ასევე საჯარო სექტორის ფინანსური მართვის სისტემაში დაგეგმილი/მიმდინარე რეფორმების გავლენას ფისკალური პოლიტიკის კურსსა და საჯარო სექტორის ფინანსური მართვის სისტემის ფუნქციონირებაზე, მათ შორის, ფინანსურ გავლენას ბიუჯეტის აგრეგატულ მაჩვენებლებზე; ასევე უფლებამოსილია მოამზადოს რეკომენდაციები მაკროექტირებელი ღონისძიებების შესახებ ფისკალური მდგრადობის/საჯარო სექტორის ფინანსური მართვის სისტემის ეფექტიანი ფუნქციონირების უზრუნველსაყოფად.

საბიუჯეტო ოფისი უზრუნველყოფს მისი დისკრეციის ფარგლებში მომზადებული დამოუკიდებელი მიმოხილვითი/შეფასებითი ანგარიშების საჯაროობას, ასევე პარლამენტისა და საზოგადოების ინფორმირებას გამოვლენილი მნიშვნელოვანი გარემოებების შესახებ.

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტის (BDD) მომზადებისა და საშუალოვადიანი პოლიტიკის განსაზღვრის მიზნით *საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო* პასუხისმგებელია:

ქვეყნის ეკონომიკური განვითარების ძირითადი მაკროეკონომიკური პროგნოზებისა და გაანგარიშების განხორციელებისთვის;

ბიუჯეტის შემოსავლების პროგნოზირებისა და დაგეგმვისთვის;

ანალიტიკური მასალებისა და საპროგნოზო გაანგარიშებების მომზადებისთვის.

ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტის (BDD) მომზადებას უზრუნველყოფს საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო საქართველოს ეროვნულ ბანკთან, ადმინისტრაციულ-ტერიტორიულ ერთეულებში სახელმწიფო რწმუნებულებთან-გუბერნატორებთან, ავტონომიური რესპუბლიკების ხელისუფლების ორგანოებთან, ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოებთან და საქართველოს მიერ განსაზღვრულ მხარჯავ დაწესებულებებთან კოორდინაციით.

ამასთან, სამინისტროს სისტემაში სტრუქტურულად ფუნქციები გადანაწილებულია და რამდენიმე დეპარტამენტი დამოუკიდებლად თავის სფეროში ახორციელებს შესაბამისი ინფორმაციის მომზადებას.

მაკროეკონომიკური ანალიზისა და ფისკალური პროგნოზირების დეპარტამენტი განსაზღვრავს ძირითად მაკროეკონომიკური პარამეტრების საპროგნოზო მაჩვენებლებს, ახორციელებს ბიუჯეტის შემოსავლების პროგნოზირებას და დაგეგმვას, ქვეყნის მაკროეკონომიკური რისკების ანალიზს და შეიმუშავებს რეკომენდაციებს ეკონომიკური პოლიტიკის შესახებ. ახორციელებს ქვეყნის განვითარების საშუალო და გრძელვადიანი სტრატეგიის შეიმუშავების კოორდინაციას.

საგადასახადო პოლიტიკის დეპარტამენტი განსაზღვრავს ქვეყნის საგადასახადო და საბაჟო პოლიტიკის ძირითად მიმართულებებს.

სახელმწიფო ვალის და საგარეო დაფინანსების დეპარტამენტი განსაზღვრავს საქართველოს სახელმწიფო ვალის საპროგნოზო ზღვრულ მოცულობებს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტში ასახვის მიზნით.

საბიუჯეტო დეპარტამენტი შეიმუშავებს ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტს (BDD) და საშუალოვადიანი პოლიტიკის განსაზღვრის მიზნით ამზადებს წინადადებებს, ანალიტიკურ მასალებს და საპროგნოზო გაანგარიშებას. ამზადებს წლიურ საბიუჯეტო კანონის პროექტს და საჭირო საკანონმდებლო და ნორმატიული აქტების პროექტებს.

საქართველოს პარლამენტი და საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტი

საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტი ახორციელებს საფინანსო-საბიუჯეტო, ფულად-საკრედიტო, საგადასახადო-საბაჟო და სავალუტო სისტემაში გასატარებელ ღონისძიებათა მოსალოდნელი შედეგების შეფასებას და შესაბამისი დასკვნების, ცნობების, რეკომენდაციებისა და გადაწყვეტილებების მომზადებას; ასევე, განიხილავს ბიუჯეტის პროექტს, შეიმუშავებს დასკვნას, ორგანიზებას უწევს მის განხილვასა და შეთანხმებას სხვა კომიტეტებსა და ფრაქციებში.

პლენარულ სხდომაზე წლიური საბიუჯეტო კანონის პროექტის განხილვის დროს საქართველოს პარლამენტი ისმენს სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის, საქართველოს ეროვნული ბანკისა და საქართველოს პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის მოხსენებებს.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური წარმოადგენს სახელმწიფო საფინანსო-ეკონომიკური კონტროლის უმაღლეს ორგანოს, რომელიც ახორციელებს აუდიტს, შეიმუშავებს წინადადებებსა და რეკომენდაციებს გასატარებელ ღონისძიებათა შესახებ, მათ შორის,

დარღვევა-ნაკლოვანებათა აღმოფხვრის, პრევენციის, აგრეთვე შესაბამისი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების სრულყოფის თაობაზე.

სამსახურის საქმიანობის ძირითადი მიზანია ხელი შეუწყოს სახელმწიფო სახსრების, სახელმწიფოს სხვა მატერიალური ფასეულობების ხარჯვისა და გამოყენების კანონიერების, მიზნობრიობის დაცვასა და ეფექტიანობას, ეროვნული სიმდიდრის, სახელმწიფო, ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების საკუთრების დაცვას, ასევე საჯარო ფინანსების მართვის გაუმჯობესებას.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ამოწმებს საქართველოს სახელმწიფო ავტონომიური რესპუბლიკების რესპუბლიკური და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების ბიუჯეტების შესრულებასა და ბიუჯეტების ასიგნებების ხარჯვას და შეიმუშავებს შესაბამის რეკომენდაციებს. ასევე, ამზადებს დასკვნას საქართველოს პარლამენტში წარდგენილ სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტზე და შეიმუშავებს რეკომენდაციებს.

საჯარო სახსრების ხარჯვას საქართველოს პარლამენტი აკონტროლებს სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მეშვეობით.

ეკონომიკური საბჭო (საქართველოს პრემიერ-მინისტრის სათათბირო ორგანო):

შექმნილია ქვეყნის ეკონომიკური პოლიტიკისა და ეკონომიკური სტრატეგიის დაგეგმარებისა და მათი შემუშავების კოორდინაციის მიზნით.

ეკონომიკური საბჭო ახორციელებს ქვეყნის მაკროეკონომიკური მაჩვენებლების ანალიზს, ქვეყნის ეკონომიკური სფეროს მარეგულირებელი კანონების და სხვა ნორმატიული აქტების პროექტების განხილვას, ასევე, საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტის დაგეგმარების/მომზადების ზედამხედველობასა და კოორდინაციას, ეკონომიკური რისკებისა და საინვესტიციო გარემოს ანალიზს.

სტრუქტურა: საბჭოს ჰყავს მუდმივი და მოწვეული წევრები.

საბჭოს მუდმივი წევრები არიან: საქართველოს პრემიერ-მინისტრი, საქართველოს ფინანსთა, ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების, ენერგეტიკის, რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის, სოფლის მეურნეობის, გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრები, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარე, საქართველოს პრემიერ-მინისტრის თანაშემწე ეკონომიკურ საკითხებში - ეკონომიკური საბჭოს მდივანი.

საბჭოს მუდმივი წევრების გარდა, საჭიროების შემთხვევაში, საქართველოს პრემიერ-მინისტრის გადაწყვეტილებით საბჭოს სხდომაზე ხმის უფლებით შეიძლება მოწვეული იქნენ: საქართველოს მთავრობის სხვა წევრები, საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტი, საგადასახადო ომბუდსმენი, საქართველოს სავაჭრო-სამრეწველო პალატის პრეზიდენტი და პირველი ვიცე-პრეზიდენტი და სხვა საჯარო და კერძო იურიდიული პირების წარმომადგენლები.

საქართველოს პრემიერ-მინისტრის გადაწყვეტილებით, ხმის უფლების გარეშე საბჭოს სხდომაზე შეიძლება მოწვეულ იქნენ სხვა თანამდებობის პირები.

საბჭო ანგარიშვალდებულია საქართველოს პრემიერ-მინისტრის წინაშე.

საჯარო სამართლის იურიდიული პირი - საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

წარმოადგენს დამოუკიდებელ ორგანოს, რომელიც შექმნილია ოფიციალური სტატისტიკის წარმოებისა და სტატისტიკური ინფორმაციის გავრცელების მიზნით.

სამსახურის მიზანია სტატისტიკის საერთაშორისოდ აღიარებული ძირითადი პრინციპების საფუძველზე ქვეყნის სოციალური, დემოგრაფიული, ეკონომიკური და ბუნებრივი გარემოს მდგომარეობის ამსახველი ოფიციალური სტატისტიკის წარმოება.

მაკროეკონომიკური და ფისკალური პარამეტრების შეთანხმება ხდება საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან და გაითვალისწინება სხვადასხვა ფინანსური ინსტიტუტების პროგნოზები.

საქართველოს ეროვნული ბანკი

ქვეყნის სტაბილური განვითარებისათვის და სწორი ფისკალური პოლიტიკისათვის ასევე მნიშვნელოვანი დამოუკიდებელი მონეტარული პოლიტიკის არსებობა, რასაც ემსახურება საქართველოს ეროვნული ბანკი

საქართველოს ეროვნული ბანკი წარმართავს ქვეყნის მონეტარულ პოლიტიკას ფასების სტაბილურობის უზრუნველსაყოფად და ხელს უწყობს ფინანსური სექტორის სტაბილურ ფუნქციონირებას;

უზრუნველყოფს საფინანსო სისტემის სტაბილურობას და გამჭვირვალობას და ხელს უწყობს ქვეყანაში მდგრად ეკონომიკურ ზრდას;

შეიმუშავებს და ახორციელებს ფულად-საკრედიტო და სავალუტო პოლიტიკას საქართველოს პარლამენტის მიერ განსაზღვრული ძირითადი მიმართულებების შესაბამისად;

ახორციელებს საფინანსო სექტორის ზედამხედველობას;

უზრუნველყოფს ფულად-საკრედიტო სისტემის ფუნქციონირებას.

ეროვნული ბანკი დამოუკიდებელია თავის საქმიანობაში.

4. ფისკალური პოლიტიკის გასაძლიერებლად დაგეგმილი და განსახორციელებელი ღონისძიებები ევროკავშირის სტანდარტებთან დაახლოების მიზნით

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო საჯარო ფინანსების რეფორმების კუთხით არის წამყვანი აღმასრულებელი ორგანო. იგი ასევე ასრულებს ძირითად როლს ფისკალური დაგეგმვისა და ზოგადად ბიუჯეტის ფორმულირებისა და იმპლემენტაციის მიმართულებით. მიუხედავად იმისა რომ ბოლო ათწლეულის მანძილზე მნიშვნელოვანი პროგრესი იქნა მიღწეული, მნიშვნელოვანია შემდგომი პროგრესი საშუალო და გრძელვადიან პერსპექტივაში, რათა დავეუხლოვდეთ ფისკალური მმართველობის ევროპულ პრაქტიკასა და სტანდარტებს.

2009 წლის რეფორმების შედეგად საბიუჯეტო კოდექსში განხორციელებული ცვლილებების საფუძველზე საბიუჯეტო პროცესები ცენტრალურ და მუნიციპალურ დონეზე დაფუძნებულია პროგრამულ და კაპიტალურ ბიუჯეტირებაზე. ეს ნაბიჯი საშუალებას იძლევა მოხდეს უკეთესი დაგეგმვა და კოორდინაცია დარგობრივი სამინისტროების აქტივობებს შორის რეგიონებში. ქვეყნის თვითმმართველ ერთეულებში პროგრამულ ბიუჯეტირებასთან ერთად მიმდინარეობს ეტაპობრივი დეცენტრალიზაციის პროცესი, თუმცა, პროგრამული ბიუჯეტირების ინიციატივა საჭიროებს შემდგომ განვითარებას, რომ მოხდეს მისი სრული პოტენციალის გამოყენება, როგორც პოლიტიკური გადაწყვეტილებების მიღებისთვის საჭირო მექანიზმი და შეიძინოს დამატებული ღირებულება პრიორიტეტების განსაზღვრასა და შეზღუდული რესურსების განაწილებაში.

ბიუჯეტის კვლევა და ფინანსური ანგარიშგებების ზედამხედველობა უკვე ფუნქციონირებს, თუმცა საჭიროებს დამატებით განვითარებას. მნიშვნელოვანია პარლამენტის როლის გაძლიერება ამ კუთხით.

განახლდა პროგრამული ბიუჯეტის მეთოდოლოგია და 2016 წლის ბიუჯეტი მომზადდა განახლებული ფორმატით. ხუთი პილოტი სამინისტროს მაგალითზე მომზადდა სამინისტროების დეტალურ სამოქმედო გეგმები, რომელიც მოიცავს ინფორმაციას სამინისტროების მიერ განსახორციელებელი პროგრამების ფარგლებში ქვეპროგრამებისა და ღონისძიებების შესახებ და შესაბამის დაფინანსებას, რომელიც ასისახა 2016 წლის ბიუჯეტის პროექტში და 2016-2019 წლების ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტში.

2016 წლის მანძილზე გაგრძელდა მუშაობა საშუალოვადიანი სამოქმედო გეგმებისა და პროგრამული ბიუჯეტის სრულყოფის მიმართულებით. ევროკავშირის ტექნიკური დახმარების ფარგლებში ყველა სამინისტროს მიემარა ექსპერტი, რომელთა დახმარებითაც გადამუშავდა სამინისტროების სამოქმედო გეგმები და პროგრამული ბიუჯეტები. 2017-2020 წლის სამოქმედო გეგმები და შესაბამისი ხარჯთაღრიცხვებია დაამტკიცა პრაქტიკულად ყველა სამინისტრომ.

მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრულია ძირითადი ფისკალური წესები (გადასახდებლები, ბალანსი, სახელმწიფო ვალი, შემოსავლების წესი) და მაკროეკონომიკური მაჩვენებლები შესაბამისობაშია დადგენილ მაკროეკონომიკური პარამეტრების ზღვრებთან, მნიშვნელოვანია საშუალოვადიან და გრძელვადიან პერიოდში

ძირითადი მაკროეკონომიკური და ფისკალური ინდიკატორების მაჩვენებლების შენარჩუნება, სწორი პროგნოზირების უზრუნველსაყოფად სათანადო ანალიზის ინსტრუმენტების დანერგვა. აღნიშნული მიზნით მნიშვნელოვანია საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შესაბამის თანამშრომელთა კვალიფიკაციის ამაღლება, პროგნოზირების მიმართულების გაძლიერება და ანალიტიკური ინსტრუმენტების ჩამოყალიბება.

მნიშვნელოვანია დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუტების გაძლიერების მიმართულებით, საბიუჯეტო ოფისთან მიმართებაში 2014 წელს განხორციელებული რეფორმის პრაქტიკაში იმპლემენტაცია და ოფისის რეალურად დამოუკიდებელ, ობიექტურ სტრუქტურად ჩამოყალიბება.

ზემოაღნიშნული ეკონომიკური და ფისკალური პარამეტრების სწორი დაგეგმვისათვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია სწორედ ასეთი დამოუკიდებელი უწყებების მიერ მომზადებული ალტერნატიული პროგნოზები, რაც გამორიცხავს ყველა მთავრობისათვის ბუნებრივად დამახასიათებელი „პოზიტიური“ აღქმების გავლენის შემცირებას ფისკალურ პოლიტიკაზე.

ფისკალური პოლიტიკისა და მართვის გაძლიერების უზრუნველსაყოფად ასევე მნიშვნელოვანი ფაქტორია მდგრადი საშუალოვადიანი დაგეგმვა. აღნიშნულის უზრუნველსაყოფად საჭიროა ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულების დოკუმენტით (BDD) განსაზღვრული საშუალოვადიანი გეგმების და მისგან გამომდინარე სამინისტროების სამოქმედო გეგმებისა და სხვა სექტორული სამოქმედო გეგმების შემუშავების მექანიზმების დანერგვა, ამ გეგმების შესრულებისათვის საჭირო ხარჯთაღრიცხვებისა და განფასების მომზადების ინსტრუმენტების, ასევე სამოქმედო გეგმების მიზნებისა და შესრულების შეფასების ინდიკატორების ჩამოყალიბების სქემების დანერგვა.

წლიური ბიუჯეტის დაგეგმვის პროცესში პროგრამული ბიუჯეტირების სრულყოფილ მექანიზმად ჩამოყალიბება, წლიური გეგმების საშუალოვადიან გეგმებთან თავსებადობა, ბიუჯეტის დაგეგმვისას პროგრამების შემუშავებასა და მათი მოსალოდნელი შედეგების ჩამოყალიბებაზე ფოკუსირება და შესრულების შეფასების ინდიკატორების, როგორც ბიუჯეტის დაგეგმვის მნიშვნელოვანი ორიენტირის ჩამოყალიბება წარმოადგენს ფისკალური მართვის გაუმჯობესებისათვის აუცილებელ ინსტრუმენტს.

ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით სამუშაოები უნდა გატარდეს შემდეგი მიმართულებით:

- ✓ საშუალოვადიანი დაგეგმვის გაძლიერება;
- ✓ ფისკალური პროგნოზირების გაძლიერება;
- ✓ პროგრამული ბიუჯეტირების გაუმჯობესება;
- ✓ დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუტების გაძლიერება;
- ✓ ფისკალური დისციპლინის ჩამოყალიბება.

4.2.1 ფისკალური წესები

2014 წლიდან ამოქმედდა „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“ საქართველოს კანონი და საბიუჯეტო პროცესი დაგეგმვისას ითვალისწინებს ამ კანონით დადგენილ ზღვრებსა და შეზღუდვებს. თუმცა, კანონი განსაზღვრავს ზოგად ჩარჩო პრინციპებს, ამ ჩარჩო პრინციპების დაცვისათვის საჭიროა ფისკალური პოლიტიკის სწორად დაგეგმვა სხვადასხვა ასპექტში. მნიშვნელოვანია არა მხოლოდ დეფიციტის ზღვრული მოცულობა ან ვალის შეფარდება მშპ-თან არამედ ამ ყველაფრის სტრუქტურა. ჯანსაღი ბიუჯეტის დაგეგმვის პრინციპების პრაქტიკაში ამუშავება, რათა ბიუჯეტის დაგეგმვის დროს ხდებოდეს არ მხოლოდ ზოგადი პარამეტრების დაცვა, არამედ თავისი შინაარსით ბიუჯეტი აღწევდეს მთავარ მიზნებს, როგორც სოციალური ისე ეკონომიკის სტიმულირების მიმართულებით.

აღნიშნული კვლევის მიზნებისათვის საქართველოს მაგალითზე შევსებულ იქნა კითხვარი, რომელიც გამოიყენება ევროკავშირის ქვეყნებში ფისკალური წესების ინდექსის გამოსათვლელად. (კითხვარი - იხილეთ დანართი №5).

http://ec.europa.eu/economy_finance/db_indicators/fiscal_governance/documents/questionnaire_nfr_2012_b.pdf

ფისკალური წესები ჯერ კიდევ ახალი თემაა საბიუჯეტო პროცესისათვის საქართველოში. ამ მიმართულებით ნაკლებად მიდის მსჯელობა ბიუჯეტის განხილვისას და თემას ნაკლებად აშუქებს მედია. ამ ეტაპზე ეს წესები აქტიურად განიხილება უშუალოდ საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შიგნით და საბიუჯეტო პროცესში უშუალოდ მონაწილე პირების მიერ.

უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ ვიდრე ფისკალური წესები მსჯელობის საგანი გახდება ფართო საზოგადოებაში საჭიროა ამ მიმართულებით ცნობიერების ამაღლება. ტერმინები ფისკალური პოლიტიკა, დეფიციტი, სახელმწიფო ვალის შეფარდება მშპ-თან მოსახლეობის დიდი ნაწილისათვის არც თუ ისე გასაგები ცნებებია.

ფისკალური წესების ქვერეგულაციები

აღნიშნული მიზნის მისაღწევად შესაძლებელია, საჭიროებიდან გამომდინარე მოხდეს ფისკალური წესების ქვერეგულაციების დადგენა საქართველოს მთავრობის ან საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიერ (მთავრობასთან შეთანხმებით), რომელიც უზრუნველყოფს კანონით განსაზღვრული ჩარჩოს ფარგლებში დამატებითი რეგულაციების განსაზღვრას საშუალოვადიან პერიოდში ბიუჯეტის ფისკალურ პარამეტრებთან მიმართებაში და მისი გადახედვა არსებული რეალობისა და წარმოქმნილი გამოწვევების გათვალისწინებით.

წესი დაარეგულირებს მთელ რიგ საკითხებს ბიუჯეტის დაგეგმვასთან მიმართებაში, განსაზღვრავს მიმდინარე ხარჯების ზრდაზე რიგ რეგულაციებს, შესაძლებელია

დაარეგულიროს ახალი უწყებების შექმნისა და ახალი საშტატო ერთეულების გაჩენის შესაძლებლობები, გარკვეული ზღვრები განსაზღვროს სოციალური ან სხვა მიმართულების ხარჯებისათვის, ასევე ძირითად მიდგომებს საინვესტიციო პროექტებთან მიმართებაში და ამ სახის გადასახდელების წილს მთლიან გადასახდელებში.

წესი შესაძლებელია ასევე შემუშავდეს საშუალოვადიანი პერიოდისათვის და ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტთან ერთად დაექვემდებაროს გადაამუშავებას საჭიროებიდან გამომდინარე.

ქვერეგულაციის წესმა შესაძლებელია განსაზღვროს გარკვეული ზღვრები სხვადასხვა დონის ბიუჯეტისათვის, რომელიც ჯამურად შესაბამისობაში იქნება კანონით დადგენილ პარამეტრებთან, ან დააწესოს უფრო ქვედა ზღვარი ვიდრე ეს განსაზღვრულია ორგანული კანონით ნაერთი პარამეტრებისათვის.

კანონმდებლობა განსაზღვრავს ე.წ. escape clause-ების ზოგად ჩარჩოს, ქვერეგულაციამ შესაძლოა კონკრეტული წლისა და თუ საშუალოვადიანი პერიოდისათვის დაადგინოს აღნიშნული რეგულაციის გამოყენების შესაძლებლობის კიდევ უფრო შეზღუდული პირობები და განსაზღვროს უფრო მეტი დეტალები უკან დაბრუნების ღონისძიებების დაგეგმვისათვის.

2016 წელს მომზადდა საკანონმდებლო ცვლილებები, კერძოდ ცვლილების პროექტი საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსში, ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსში და მთელი რიგი რეგულაციები 2017 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტში. ცვლილებების თანახმად დაწესდა დამატებითი შეზღუდვები 2017 წლიდან სახელმწიფო და მუნიციპალური ბიუჯეტების ხარჯვით ნაწილთან მიმართებაში, რითაც უზრუნველყოფილი უნდა იქნეს ეკონომიკური თავისუფლების აქტით განსაზღვრული ფისკალური წესებისა და ლიმიტების დაცვა. ცვლილებების თანახმად პარლამენტი უფლებამოსილია ხარჯვითი ნაწილის ძირითადი პარამეტრები შეზღუდოს მუნიციპალიტეტების ბიუჯეტებისთვისაც. ასევე წესდება ადმინისტრაციული ხარჯების შემცირებისა და ოპტიმიზაციის ვალდებულება როგორც ცენტრალური ისე ადგილობრივი თვითმმართველობის ხელისუფლებებისათვის. გამკაცრდა რეგულაციები, რომელიც ითვალისწინებს მუნიციპალიტეტების მიერ ბიუჯეტების დაგეგმვისას, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიერ საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზებთან დაკავშირებით მიწოდებული ინფორმაციის გათვალისწინების აუცილებლობას.

ფისკალური წესების დაფარვა

პრაქტიკაში ფისკალური წესების მეტად გამოყენებასთან ერთად გაიზრდება მისი დატვირთვა ფისკალური პოლიტიკის დაგეგმვაში, აღნიშნული ასევე გავლენას მოახდენს ამ ტიპის რეგულაციებთან მიმართებაში გაიზარდოს საბიუჯეტო პროცესში მონაწილე მხარეების ინტერესი. საკანონმდებლო დონეზე და დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუტების

მხრიდან აღნიშნული პარამეტრები უნდა გახდეს განხილვისა და მსჯელობის ფართო საგანი. ეტაპობრივად გაიზრდება დაინტერესება მედიის მხრიდან.

2017 წლის მანძილზე გაგრძელდება მუშაობა ფისკალური წესების რეგულაციების შემდგომი დახვეწის მიმართულებით, აღნიშნულთან დაკავშირებით მუშაობა გაგრძელდება საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან და სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებთან.

4.2.2 ფისკალური ინსტიტუტები

საქართველოს საბიუჯეტო პროცესში ჩართული მონაწილე მხარეები შეესაბამება საერთაშორისოდ მიღებულ პრაქტიკას. საქართველოს მთავრობა, საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, საკანონმდებლო ორგანო და სახელმწიფო აუდიტის სამსახური ინაწილებენ საბიუჯეტო პროცესის სხვადასხვა ეტაპზე მათთვის დაკისრებულ ფუნქციებს. საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო და მთავრობა 10 წელზე მეტია ახორციელებს საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმას, რაც მათ შორის გულისხმობს ყველა ამ ინსტიტუტის შესაძლებლობების გაძლიერებას და ამ მიმართულებით კვლავაც გაგრძელდება მუშაობა

საქართველოს საბიუჯეტო ოფისი, ასევე წლებია არსებობს საქართველოს პარლამენტში, თუმცა მისი როგორც დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუტის ჩამოყალიბება, ამჟამად მიმდინარეობს და მიზნად ისახავს საბიუჯეტო ოფისის რეალურად დამოუკიდებელ ინტრუმენტად ჩამოყალიბებას, რომელიც განახორციელებს ალტერნატიულ და დამოუკიდებელ გათვლებს და ანალიზს სახელმწიფოს მიერ წარმოებული ფისკალური პოლიტიკის სისწორისა და მიზანშეწონილობის საკითხის გადაწყვეტის მიზნით.

კვლევის მიზნებისათვის შევსებულ იქნა ევროკავშირის ქვეყნებისათვის შემუშავებული კითხვარი ფისკალურ ინსტიტუტებთან მიმართებაში. შევსებულ იქნა მონაცემთა ბაზა, რომელიც საშუალებას იძლევა შედარებულ იქნეს საქართველოსა და ევროკავშირის წევრი ქვეყნების მდგომარეობა ამ მიმართულებით.

(იხილეთ დანართი №6 და დანართი №7)

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი

საბიუჯეტო ოფისის მომზადებული აქვს საშუალოვადიანი განვითარების სტრატეგიული გეგმა. საბიუჯეტო ოფისი საშუალოვადიან პერიოდში განახორციელებს ღონისძიებებს რამდენიმე სტრატეგიული მიზნის ირგვლივ, რომელიც ითვალისწინებს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის უმთავრესი მისიის - ფისკალურ მართვაზე საპარლამენტო ზედამხედველობის გაძლიერებით აღნიშნულ პროცესში გამჭვირვალობისა და ანგარიშვალდებულების ზრდისა და შესაბამისად, ფისკალური მდგრადობის ხელშეწყობას ორი ძირითადი მიმართულებით განსახორციელებელი ღონისძიებებით:

საქმიანობის ეფექტიანობის ზრდა საბიუჯეტო ოფისის მანდატით განსაზღვრული ძირითადი ფუნქციების შესაბამისად და საბიუჯეტო ოფისის, როგორც დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუციის დამკვიდრება არსებულ ფისკალურ არქიტექტურაში,

ინსტიტუციური შესაძლებლობების გაძლიერება საქმიანობის ეფექტიანობის ზრდის უზრუნველსაყოფად.

ფისკალური პოლიტიკისა და მაკროეკონომიკური გარემოს დამოუკიდებელი ანალიზი და შეფასება, პარლამენტის მხრიდან საბიუჯეტო კონტროლის გაძლიერება, ფისკალური მართვის პროცესში გამჭვირვალობისა და ანგარიშვალდებულების ხელშეწყობა

მაკროეკონომიკური გარემოსა და ფისკალური პოლიტიკის პოზიტიური ანალიზის მიმართულებით საქმიანობის ხარისხის სრულყოფით, საბიუჯეტო ოფისი მიზნად ისახავს პარლამენტის ინფორმირებულობის ზრდას ფისკალური პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებებისა და საჯარო სექტორის ფინანსური მართვის სისტემის განვითარების ძირითადი ტენდენციების შესახებ; საშუალოვადიან პერიოდში საბიუჯეტო ოფისი განახორციელებს მთელ რიგ ღონისძიებებს ამ მიმართულების გასაძლიერებლად.

საბიუჯეტო ოფისი პირველ ეტაპზე უზრუნველყოფს, ოფიციალური მაკროეკონომიკური პროგნოზების შეფასებას, ხოლო შემდგომ ეტაპზე, დამოუკიდებელი მაკროეკონომიკური პროგნოზების მომზადებას მოკლე და საშუალოვადიანი პერიოდისათვის. ამით საბიუჯეტო ოფისი უზრუნველყოფს მაკროეკონომიკური დაშვებების საფუძვლიანობის შეფასებას, რომელიც საფუძვლად უდევს მომდევნო წლისა და საშუალოვადიანი პერიოდის ფისკალურ გეგმას;

საბიუჯეტო ოფისი განახორციელებს ადმასრულებელი ხელისუფლების მიერ წარმოდგენილი საშუალოვადიანი ფისკალური გეგმის მდგრადობის შეფასებას და აღნიშნულის შესახებ საკანონმდებლო ორგანოს ინფორმირებულობის ზრდას, განსაკუთრებით ფისკალური პოლიტიკის განსაზღვრის ეტაპზე;

საკანონმდებლო საქმიანობაში პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის როლის ზრდით საბიუჯეტო სახსრების მართვის ეფექტიანობის ხელშეწყობა

განხორციელდება საკანონმდებლო ინიციატივების შეფასების მიმართულებით საბიუჯეტო ოფისის მიდგომის დახვეწა და შესაბამისი პროცესებისა და პროცედურების განსაზღვრა და დანერგვა;

საბიუჯეტო ოფისი უზრუნველყოფს საკანონმდებლო ინიციატივების შეფასების მიმართულებით საბიუჯეტო ოფისის მიერ მომზადებული დასკვნების/მოხსენებების ხარისხის სრულყოფას, რათა კანონმდებლობით გათვალისწინებულ ვადებში მოხდეს პარლამენტისათვის ობიექტური და დასაბუთებული შეფასებების წარდგენას, საკანონმდებლო ორგანოს ინფორმირებულობას საბიუჯეტო სახსრების ეფექტიანი მართვისა და ფისკალური დისციპლინის უზრუნველსაყოფად.

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის, როგორც დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუციის როლის დამკვიდრება არსებულ ფისკალურ არქიტექტურაში

ოფისი სრულად ამოქმედებს მისთვის მანდატით განსაზღვრულ დამოუკიდებლობის მექანიზმებს პრაქტიკაში, აღნიშნული ამოცანის განხორციელებით პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი მიზნად ისახავს უზრუნველყოს ოფისის დამკვიდრება დამოუკიდებელ ინსტიტუციადა;

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი განახორციელებს მთელ რიგ ღონისძიებებს რათა მოხდეს მისი, როგორც დამოუკიდებელი, ობიექტური და მაღალპროფესიული ორგანოს ცნობადობის ზრდა დაინტერესებულ მხარეებთან კომუნიკაციის გაძლიერებით - კერძოდ, პარლამენტი, მედია, საერთაშორისო და ადგილობრივი პარტნიორი ორგანიზაციები;

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის, როგორც დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუციის, საქმიანობის ჯეროვნად წარმართვისათვის ოფისი უზრუნველყოფს კომუნიკაციის მექანიზმების სრულყოფას ფისკალური მართვის სისტემის ძირითად ინსტიტუტებთან - აღნიშნული ამოცანის განხორციელება მიზნად ისახავს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისს ჰქონდეს გამართული კომუნიკაციის მექანიზმი ყველა იმ უწყებასთან, რომლებთან საქმიანი თანამშრომლობაც არსებითია მისი საქმიანობის სრულყოფილად წარმართვისათვის.

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის ინსტიტუციური შესაძლებლობების განვითარება მისი საქმიანობის ეფექტიანობის ზრდის უზრუნველყოფად

ოფისი განახორციელებს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის არსებული კადრების პროფესიული განვითარების, ასევე კვალიფიციური კადრების მოზიდვისა და შენარჩუნების შესაძლებლობის გაუმჯობესებას, მანდატით განსაზღვრული მიმართულებებით უწყების პროფესიული შესაძლებლობის სრულყოფას;

ოფისი განახორციელებს მთელ რიგ ღონისძიებებს მართვის სისტემებისა და პროცესების გაუმჯობესების მიზნით სამსახურის საქმიანობის პროდუქტიულობისა და ეფექტიანობის ასამაღლებლად. მართვის შიდა პროცესების დახვეწით პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი მიზნად ისახავს უზრუნველყოს მანდატით განსაზღვრული ძირითადი ფუნქციური მიმართულებებით საქმიანობის ეფექტიანად წარმართვა არსებული ადამიანური და დროითი რესურსების გათვალისწინებით;

საერთაშორისო პრაქტიკით მიღებული სტანდარტების შესაბამისად საქმიანობის წარმართვის მიზნით პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი მიზნად ისახავს მისი მანდატით განსაზღვრული მიმართულებებით საერთაშორისო პრაქტიკის გაცნობას, გაზიარებასა და მეთოდოლოგიური ასპექტების დახვეწას, რაც უზრუნველყოფს მისი საქმიანობის ხარისხის შესაბამისობას საერთაშორისო პრაქტიკით მიღებულ სტანდარტებთან;

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის საქმიანობის ხარისხის უზრუნველყოფის მექანიზმის შემუშავება და დანერგვა - აღნიშნული ამოცანის განხორციელებით პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი მიზნად ისახავს მისი საქმიანობის ხარისხის დამოუკიდებელი პერიოდული შეფასების მექანიზმის შემუშავებას და დანერგვას, რაც საშუალებას მისცემს უწყებას მოახდინოს მისი

საქმიანობის ხარისხის საერთაშორისო პრაქტიკასთან შესაბამისობის შეფასება და შემდგომი დახვეწისათვის მნიშვნელოვანი მიმართულებების იდენტიფიცირება.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის სტრატეგია საშუალოვადიანი პერიოდისათვის

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური ასევე მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტია საჯარო ფინანსების მართვისა და ფისკალური პოლიტიკის წარმატებაში და მისი როლი უმნიშვნელოვანესია საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის ფარგლებში.

- ✓ სახელმწიფო აუდიტის სამსახური ასევე იმოქმედებს საშუალოვადიანი პერიოდისათვის განსაზღვრული სტრატეგიული განვითარების გეგმის შესაბამისად, რომელიც გულისხმობს შემდეგი მიზნების მიღწევას:
- ✓ აუდიტორული საქმიანობის შედეგების მაქსიმიზაცია;
- ✓ სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის როლის ზრდა საჯარო რესურსების მართვის სისტემის მუდმივ გაუმჯობესებაში;

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ჩამოყალიბება მაღალპროფესიულ ორგანოდ მრავალმხრივი განათლების მქონე კადრებით, თანამედროვე მართვის სისტემებითა და პროცესებით, რაც მთლიანობაში უზრუნველყოფს საქმიანობის მაღალ ხარისხს, დროულობასა და სანდოობას.

გამჭვირვალობისა და ანგარიშვალდებულებისა და გამჭვირვალობის დონის ამაღლების მიზნით სახელმწიფო აუდიტის სამსახური გეგმავს როგორც თავისი ანგარიშების ხარისხის გაუმჯობესებას, ასევე, საქმიანობის შეფასების ძირითადი ინდიკატორების (KPI) დანერგვას, რათა დასახული მიზნების მიღწევის პროცესში შესაძლებელი იყოს საქმიანობის ეფექტიანობის გაზომვა და მონიტორინგი.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის სტრატეგიული განვითარების გეგმა შემუშავებულია პარლამენტთან, საერთაშორისო დონორ და პარტნიორ ორგანიზაციებთან, ასევე, სხვა დაინტერესებულ მხარებთან გამართული კონსულტაციების შედეგად და ითვალისწინებს ღონისძიებებს შემდეგი მიმართულებით:

პარლამენტის ხელშეწყობას მთავრობის საქმიანობაზე საპარლამენტო კონტროლის განხორციელებაში;

მთავრობის ხელშეწყობას ანგარიშვალდებულების დონის/ხარისხის გაუმჯობესებისკენ მიმართული რეფორმების განხორციელებაში;

ინსტიტუციური შესაძლებლობების განვითარება საქმიანობის ხარისხის ასამაღლებლად.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის კომუნიკაციის სტრატეგია

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მიერ ასევე ცალკე მომზადდა კომუნიკაციის სტრატეგია, აღნიშნული განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, რათა გაიზარდოს სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მიერ შემუშავებული დასკვნებისა და ანალიზების აღქმადობა საზოგადოებაში და კიდევ უფრო გაძლიერდეს ამ ინტრუმენტების როლი სახელმწიფო ფინანსების მართვის პროცესში. კომუნიკაციის სტრატეგიის მიზანია უზრუნველყოფილი იქნეს დაინტერესებულ მხარეებთან ეფექტური, გამჭვირვალე, ზუსტი და დროული კომუნიკაცია და გაძლიერებულ იქნეს სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ხედვის, მიზნებისა და ამოცანების აღქმადობა.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის, როგორც დამოუკიდებელი და ობიექტური უწყების აღქმა, რომელიც ნდობას იმსახურებს, როგორც საჯარო ფინანსების მართვაში ჩართულ პირებში, ისე ფართო საზოგადოებაში, მნიშვნელოვანია და ამ მიზნით აუდიტის სამსახური განახორციელებს:

ამოცანებს გარე კომუნიკაციის მიმართულებით (ჩართულ მხარეებთან)

ამოცანებს შიდა კომუნიკაციის მიმართულებით (თანამშრომლებთან და აუდიტორებთან)

ზემოაღნიშნულის მისაღწევად სახელმწიფო აუდიტის სამსახური:

ა) განახორციელებს ღონისძიებების სახელმწიფო აუდიტის სამსახურისა და ზოგადად საჯარო აუდიტის თაობაზე საზოგადოებაში ცნობიერების ასამაღლებლად;

ბ) განახორციელებს ღონისძიებებს, რათა ჩამოყალიბდეს გრძელვადიანი და ეფექტური ურთიერთობები აუდიტორებს, აუდიტის ობიექტებსა და სხვა ჩართულ მხარეებს შორის, ასევე მედიის წარმომადგენლებთან და აღნიშნული ემყარებოდეს განსაზღვრულ პროცედურებსა და წესებს;

გ) განახორციელებს ღონისძიებებს, რათა გაიზარდოს საზოგადოების ჩართულობა, რაც გათვალისწინებული იქნება როგორც აუდიტის დაგეგმვის, ისე შესაძლო დარღვევების გამოვლენის მიმართულებით;

დ) აეწეობა კომუნიკაციის მდგრადი სტრუქტურა, რათა სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მიერ და მისი სახელით განხორციელებული ყველა კომუნიკაცია ემსახურებოდეს სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მიზნებს.

საქართველოს ფისკალური პოლიტიკის ევროკავშირის პრაქტიკასთან დაახლოების მიზნით აღმასრულებელი ხელისუფლების მიერ საშუალოვადიან პერიოდში დაგეგმილი ღონისძიებები

№	ღონისძიების დასახელება (არსებული)	ღონისძიების დასახელება (მოდიფიცირებული)	განმახორციელებელი	პარტნიორი უწყება	განხორციელების ვადა	შესრულების მაჩვენებელი
1.	არანაკლებ 5 სამინისტროში პილოტურ რეჟიმში მომზადებული საშუალოვადიანი სამოქმედო გეგმები განახლებული ფორმატით, რომლებსაც თან ახლავს შესაბამისი ხარჯთაღრიცხვები		საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო	მხარჯავი დაწესებულებები	2015 წელი	შესრულებულია
2.	ყველა სამინისტროში მომზადებული განახლებული საშუალოვადიანი სამოქმედო გეგმები, რომლებსაც თან ახლავს შესაბამისი ხარჯთაღრიცხვები		საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო	მხარჯავი დაწესებულებები	2016-2020 წწ	შესრულებულია 2016 წელს მომზადებულ გეგმებთან მიმართებაში
3.	ყოველწლიურად მზადდება საჯარო ფინანსების მართვის (PFM) სამოქმედო გეგმა, რომელსაც თან		საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო		2015 წლიდან	შესრულებულია 2015-2016 წლებში მომზადებულ სამოქმედო გეგმებთან მიმართებაში

№	ღონისძიების დასახელება (არსებული)	ღონისძიების დასახელება (მოდული/ფირმა/ბუ ლი)	განმახორციელებე ლი	პარტნიორი უწყება	განხორცი ელების ვადა	შესრულების მაჩვენებელი
	ახლავს შესაბამისი ხარჯთაღრიცხვები					
4.	სექტორული სტრატეგიების განფასებების (მათ შორის, საჯარო ადმინისტრირების რეფორმა - PAR; მთავრობის სამოქმედო გეგმა - AGWP; მიგრაციის სამოქმედო გეგმა; დევნილთათვის საარსებო წყაროებზე ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის სტრატეგია) მომზადება		მხარჯავი დაწესებულებები	საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო	2015 წლიდან	შესრულებულია 2015-2016 წლებში მომზადებულ სამოქმედო გეგმებთან მიმართებაში
5.	მიღებული გამოცდილების საფუძველზე ხარჯთაღრიცხვის მომზადების ინსტრუქციის დამტკიცება		საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო		2017 წწ	პრაქტიკაში გამოიყენება საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიერ შემუშავებული ინსტრუქცია
6.	საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების მართვის მეთოდოლოგიის შემუშავება		საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო		2016 წელი	შესრულებულია, საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 22 აპრილის N191 დადგენილება და საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2016 წლის 22 ივლისის N165 ბრძანება.

№	ღონისძიების დასახელება (არსებული)	ღონისძიების დასახელება (მოდიფიცირებული)	განმახორციელებელი	პარტნიორი უწყება	განხორციელების ვადა	შესრულების მაჩვენებელი
7.	საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების მართვის მეთოდოლოგიის პილოტირება და დანერგვა		საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო	მხარჯავი დაწესებულებები	2016-2020 წლები	შემუშავებულია მეთოდოლოგიითა და გზამკვლევით გათვალისწინებული დებულებების ამსახველი საპრეზენტაციო მასალები, მუნიციპალიტეტების მიერ მოწოდებულ იქნა იმ პროექტების საორიენტაციო ჩამონათვალი, რომელთან მიმართებაშიც განხორციელდება მეთოდოლოგიის პილოტირება
8.	პროგრამული ბიუჯეტირების დახვეწა	პროგრამული ბიუჯეტირების დახვეწა, პროგრამული ბიუჯეტის შედგენის მეთოდოლოგიის გადამუშავება ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულებისთვის	საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო	მხარჯავი დაწესებულებები ავტონომიური რესპუბლიკები; მუნიციპალიტეტები;	2017 წლიდან (მიმდინარე)	
9.	პროგრამული ნაწილის ანგარიშგების დახვეწა - პროგრამების შესრულების ანგარიშები		საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო	მხარჯავი დაწესებულებები	2016 წლიდან (მიმდინარე)	2016 წლის წლიურ ანგარიშთან მიმართებაში მომზადდება პროგრამული ბიუჯეტის დანართით გათვალისწინებული შედეგებისა და ინდიკატორების შესრულების შეფასება

№	ღონისძიების დასახელება (არსებული)	ღონისძიების დასახელება (მოდიფიცირებული)	განმახორციელებელი	პარტნიორი უწყება	განხორციელების ვადა	შესრულების მაჩვენებელი
10.	სახელმწიფო ბიუჯეტის მოქალაქის გზამკვლევის (Citizens Guide) განახლება		საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო		2015 წლიდან	შესრულებულია
11.	ღია ბიუჯეტის კვლევის (Open Budget Survey) პროცესში გამოვლენილი ხარვეზების აღმოფხვრა და ღია ბიუჯეტის ინდექსის შედეგის გაუმჯობესება		საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო		2016-2017 წლები	<p>შესრულებულია და კვლავ გაგრძელდება ამ მიმართულებით მუშაობა</p> <p>გატარებული რეფორმების შედეგად, ბიუჯეტის საერთაშორისო პარტნიორობის (The International Budget Partnership) მიერ გამოქვეყნებული „ბიუჯეტის გამჭვირვალობის კვლევა 2015“ (Open Budget Survey 2015) შედეგებით, საქართველომ 66 ქულით მე-16 ადგილი დაიჭირა მსოფლიოს 102 ქვეყანას შორის, რითაც მნიშვნელოვნად გაიმჯობესა პოზიციები 2012 წლის ანალოგიურ კვლევასთან შედარებით (2012 წლის ინდექსის თანახმად 33-ე ადგილს იკავებდა 55 ქულით) და საქართველო მოექცა მნიშვნელოვნად გამჭვირვალე ქვეყნებს შორის (http://www.internationalbudget.org/wp-content/uploads/OBS2015-OBI-Rankings-English.pdf).</p>
12.	სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის დასკვნებზე რეაგირების პროცესის დახვეწა		საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო		2015-2017 წლები	<p>შესრულებულია</p> <p>საჯარო ფინანსების მართვის პროცესში ანგარიშგებისა და ანგარიშვალდებულების გამლიერებასთან დაკავშირებული ზოგიერთი ღონისძიების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 30 მარტის №144</p>

№	ღონისძიების დასახელება (არსებული)	ღონისძიების დასახელება (მოდული/ფირმა/ბუ ლი)	განმახორციელებე ლი	პარტნიორი უწყება	განხორცი ელების ვადა	შესრულების მაჩვენებელი
						დადგენილების მოთხოვნების შესაბამისად, მომზადდა და დამტკიცდა საქართველოს 2014 და 2015 წლების სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების წლიური ანგარიშებზე სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მიერ წარმოდგენილი შენიშვნებისა და რეკომენდაციების საბიუჯეტო პროცესში გათვალისწინების შესაძლებლობის შესახებ საქართველოს მთავრობის სამოქმედო გეგმები (საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 30 დეკემბრის N2836 და 2016 წლის 9 სექტემბრის N1823 განკარგულებები).
13.	ფისკალური რისკების დოკუმენტის დახვეწა და პირობითი ვალდებულებების ასახვა		საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო		2015-2017 წლები	შესრულებულია საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან (IMF) ერთად მომზადდა ფისკალური სექტორის მაკროეკონომიკური რისკების ანალიზი (2016-2020), რომელიც ასახულია ინფორმაცია პირობითი ვალდებულებების შესახებ.. აღნიშნული დოკუმენტი დანართის სახით თან ერთვის 2017 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონს - http://mof.ge/images/File/biujetis-kanoni2017/damtkicebuli/SFR-2016-Total-bind.pdf
14.	ფისკალური წესების გაანალიზება და		საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო		2016-2018 წლები	შესრულებულია

№	ღონისძიების დასახელება (არსებული)	ღონისძიების დასახელება (მოდიფიცირებული)	განმახორციელებელი	პარტნიორი უწყება	განხორციელების ვადა	შესრულების მაჩვენებელი
	საჭიროებისამებრ ქვერეგულაციების დადგენა					მდგრადი ფისკალური პოლიტიკისათვის აუცილებელი და „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონით განსაზღვრული პარამეტრების შენარჩუნების მიზნით წლიური ბიუჯეტის კანონით და ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსით განისაზღვრება შეზღუდვები როგორც სახელმწიფო, ისე მუნიციპალური ბიუჯეტებისათვის.
15.	საბიუჯეტო პროცესში დაინტერესებულ პირთა ჩართულობის საკითხების დარეგულირება		საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო		2016-2018 წლები	სახელმწიფო სექტორის ფინანსური მართვის რეფორმის სტრატეგიის განხორციელების საკოორდინაციო საბჭოს საქმიანობის ფარგლებში დონორებთან და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან კომუნიკაციის დროს განხილულ იქნა საჯარო ფინანსების სფეროში დამატებით, საზოგადოების ჩართულობის და სახელმწიფო და არასამთავრობო სექტორის თანამშრომლობის გაძლიერების მიმართულებით, სხვადასხვა საკითხების აღნიშნული საკოორდინაციო საბჭოს ფარგლებში განხილვის შესაძლებლობა. მათ შორის, ისეთ თემებთან მიმართებაში (სხვადასხვა სახელმწიფო პროგრამების განხორციელებასთან, მონიტორინგთან, ან სხვა გამოწვევებთან/პრობლემატიკასთან დაკავშირებული) რაზეც ჩატარებულია ან მიმდინარეობს კვლევა და მიზანშეწონილია შედეგების განხილვა სახელმწიფო ფინანსების მართვის სფეროში ჩართულ სხვადასხვა მხარესთან.

№	ღონისძიების დასახელება (არსებული)	ღონისძიების დასახელება (მოდიფიცირებული)	განმახორციელებელი	პარტნიორი უწყება	განხორციელების ვადა	შესრულების მაჩვენებელი
						<p>ყველა დაინტერესებულ მხარეს, შესაძლებლობა აქვს წარმოადგინონ საჯარო ფინანსების მართვის ფარგლებში მათთვის აქტუალური თემა, რომლის ირგვლივაც მომზადებულია კვლევა ან არსებობს გარკვეული რეკომენდაციები/შედეგები და საჭიროა საბჭოს ფორმატში მისი განხილვა.</p> <p>ამ დროისთვის წარმოდგენილია კვლევის შედეგები ორ პროგრამაზე (მოსახლეობის საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვა და აწარმოე საქართველოში), შესაბამის პასუხისმგებელი უწყებების მიერ კომენტარების მიღების შემდეგ საჭიროების შემთხვევაში მოხდება აღნიშნული საკითხების საბჭოს ფარგლებში განხილვა.</p>

დანართი №1

საქართველოს ფისკალური წესების სიძლიერის ინდექსი

ქვეყანა	GEO	GEO	GEO	GEO
ტიპი	BBR	ER	DR	RR
სექტორი	GG	GG	GG	GG
მიზნები/შეზღუდვა	ბიუჯეტის ბალანსის % მშპ-სთან	გადასახდელების % მშპ-სთან	ვალის წესი, როგორც % მშპ-სთან	პირდაპირი და არაპირდაპირი გადასახადების ზღვარი
აღწერა		მთავრობის მიერ განსაზღვრული მიმდინარე და კაპიტალური ხარჯების ზღვრული მოცულობა: მშპ-ს 30%	სახელმწიფო ვალის მოცულობა არაუმეტეს მშპ-ს 60% 2015-16.	გადასახადების გაზრდა მხოლოდ რეფერენდუმით (გარდა აქციზისა)
ანგარიშგების სისტემა	GFSM 2001	GFSM 2001	GFSM 2001	GFSM 2001
ვადა (წელი)	A	A	A	A
საკანონმდებლო ბაზა	L	L	L	C
მონიტორინგის განმახორციელებელი უწყება	პარლამენტი	პარლამენტი	პარლამენტი	პარლამენტი
აღმასრულებელი უწყება	MF	MF	MF	MF
შეუსაბამო აქტივობები	შეუსაბამობის შემთხვევაში პარლამენტის უნდა წარედგინოს გეგმა	შეუსაბამობის შემთხვევაში პარლამენტის უნდა წარედგინოს გეგმა	შეუსაბამობის შემთხვევაში პარლამენტის უნდა წარედგინოს გეგმა	
გამონაკლისები	Y	Y	Y	Y
ძალაში შესვლის დრო	2014	2014	2014	2014
ვადის გასვლა				
დამატებითი ინფორმაცია				შესაძლებელია გადასახადის დროებით გაზრდა არაუმეტეს 3 წლიანი პერიოდით

მთავრობის დაფინანსების მოცვა	100.0%	90.0%	100.0%	89.0%
C1 - საკანონმდებლო ბაზა	3	3	3	4
C2 - დაზუსტების ზღვარი	2	2	2	2
C3a - მონიტორინგის განმახორციელებელი ორგანო	1	1	1	1
C3b - სიფრთხილის მექანიზმი	0	0	0	0
C3c - აღმასრულებელი უწყება	2	2	2	2
C4a - შეუსაბამო აქტივობა	2	2	2	2
C4b - ძირითადი დებულებები	0	0	0	0
C5 - მედიის ჩართულობა	1	1	1	1
ძალაშია	Y	Y	Y	Y
ფისკალური წესის სიძლიერის ინდექსი	5.75	5.18	5.75	6.75

დანართი №2

ფისკალური წესები საქართველოში და ევროკავშირის ქვეყნებში

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
AT	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	0.2192	0.2192	0.3693	0.3693	0.3693	0.3693	0.2428	0.2428	0.2428	0.1902	0.5267	0.5267	0.6259	0.8191	
BE	-0.48	-0.48	0.2446	0.493	0.493	0.6085	0.6085	0.6085	0.6085	0.3601	0.1144	0.1144	0.1144	0.1144	0.1144	0.1144	0.1144	0.1144	0.1144	0.1144	0.1144	0.1144	0.1144	0.1506
BG	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	0.8845	0.8845	0.9056	1.4828	1.4828	1.4828	1.4828	1.4854	1.9301	2.2335
CY	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007
CZ	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-0.481	-0.481	-0.481	-0.481	-1.007	-1.007	-0.379	0.2206	0.2206	0.2206	0.2206	-0.139	-0.139	-0.139	-0.139	-0.139
DE	0.5011	0.5011	0.5011	0.5011	0.5011	0.5011	0.5011	0.5011	0.5011	0.5011	0.5011	0.5011	0.5011	0.5011	0.5011	0.5011	0.5011	0.5011	0.5011	1.1106	0.8117	1.4216	1.4216	
DK	-1.007	-1.007	0.3707	0.3707	0.6363	0.6363	0.6363	0.6363	0.6363	0.6363	0.6363	1.5314	1.5314	1.5314	1.5314	1.5314	1.5314	1.6423	1.6423	1.6423	1.6423	1.4384	1.6438	
EE	-1.007	-1.007	-1.007	0.6924	0.6924	0.6924	0.6924	1.059	1.059	1.059	1.059	1.059	1.059	1.059	1.059	1.059	1.059	1.059	1.059	1.059	1.059	1.1983	1.1983	0.6707
EL	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	0.9765
ES	-0.298	-0.298	-0.298	-0.298	-0.298	-0.298	-0.298	-0.298	-0.298	-0.298	-0.298	-0.298	1.5047	1.7314	1.7314	1.7314	1.5545	1.5545	1.5545	1.5545	1.5545	2.5584	3.2642	
FI	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	0.3555	0.3555	0.3555	0.3555	0.9323	0.9323	0.9571	0.9571	0.9108	0.9108	0.9108	0.9108	1.0082	0.608	0.309	0.309	0.591	0.4081	
FR	-0.629	-0.629	-0.629	-0.629	-0.629	-0.629	-0.629	-0.416	0.0561	0.0561	0.0561	0.0561	0.0561	0.0561	0.0561	0.0561	0.5261	0.5261	0.6684	1.0446	0.8198	1.5503	1.5503	
HR	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	0.3872	0.3872	1.5616	1.5616
HU	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-0.768	-0.768	-0.768	-0.768	-0.768	-0.768	-0.768	-0.768	-0.768	-0.768	-0.768	-0.768	0.498	0.498	0.2319	0.2319	0.2319	1.0561
IE	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-0.977	-0.977	-0.977	-0.977	-0.80	-0.80	-0.80	-0.80	-0.80	-0.80	-0.80	-0.80	-0.80	-0.81
IT	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-0.487	-0.487	0.0839	0.0839	0.0839	0.0839	0.0839	0.0839	0.0839	0.0839	-0.144	-0.168	-0.223	-0.179	-0.168
LT	-0.651	-0.651	-0.651	-0.651	-0.651	-0.651	-0.651	0.3718	0.3718	0.3718	0.3718	0.3718	0.3718	0.3718	0.3718	0.3718	0.3711	0.3711	1.4081	1.4081	1.4081	1.4081	1.3376	
LU	-0.889	-0.889	-0.318	-0.318	-0.318	-0.529	-0.529	-0.529	-0.266	0.7861	0.7861	0.7861	0.7861	0.7861	1.7578	1.7578	1.7578	1.7578	1.7578	1.7578	1.7578	1.1702	1.1702	1.2125
LV	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	0.0739	0.0739	0.0739	0.0739	0.0739	0.0739	0.0739	0.0739	0.0739	0.0739	0.0739	0.0739	0.0739	0.0739	0.0739	0.0739	0.0739	0.0739	0.0739	0.0739
MT	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007
NL	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	1.1146	1.1146	1.1146	1.1146	1.1146	1.1146	1.1146	1.1146	1.1146	1.1146	1.1146	1.1146	1.1146	1.1146	1.1146	1.1146	1.1146	1.1146	1.1146	1.191

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
PL	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	1.2052	1.2052	1.2052	1.2052	1.2052	1.2052	1.2052	1.2052	1.2052	2.1024	2.1024	1.2052	1.617	1.617	1.9728	1.935	
PT	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-0.276	-0.099	-0.099	-0.099	-0.099	-0.041	-0.041	-0.041	-0.041	-0.041	-0.041	0.1286
RO	-0.772	-0.772	-0.772	-0.772	-0.772	-0.772	-0.772	-0.772	-0.772	-0.623	-0.623	-0.623	-0.623	-0.623	-0.623	-0.623	-0.623	-0.623	-0.623	-0.623	-0.623	-0.623	-0.623	-0.623
SE	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-0.04	-0.04	-0.04	-0.04	2.1728	2.1728	2.1728	2.1728	2.1728	2.1728	2.1728	2.298	2.298	2.298	2.4637	2.4637	2.4637	
SI	-0.774	-0.774	-0.774	-0.774	-0.774	-0.774	-0.774	-0.774	-0.774	-0.774	0.4382	0.4382	0.4382	0.4382	0.4382	0.4382	0.4382	0.4382	0.4382	0.4382	0.4561	0.5723	-0.794	
SK	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	0.3052	0.3052	0.3052	0.3052	0.3052	0.3052	0.3052	0.2792	0.2792	0.2792	2.6606	
UK	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007	2.017	2.017	2.017	2.017	2.017	2.017	2.017	2.017	2.017	2.017	2.017	2.017	2.017	-1.007	1.6571	1.6409	1.6409
GE																						1.2269		

დანართი №3

ფისკალური სიძლიერის ინდექსი საქართველოსა და ევროკავშირის ქვეყნებში

N	ქვეყანა	სექტორი	მოცვა	2012
1011	AT	CG, RG, LG	75.0%	
1012	AT	CG, RG, LG	75.0%	
1013	AT	CG, RG, LG	75.0%	
1014	AT	GG	69.0%	
1015	AT	GG	69.0%	
1016	AT	GG	69.0%	8.81
1021	AT	CG	42.0%	
1022	AT	GG	42.0%	5.74
2011	BE	CG	23.0%	
2021	BE	CG	23.0%	
2031	BE	LG	12.2%	6.41
2041	BE	RG	21.9%	
2042	BE	RG	21.9%	6.68
2051	BE	SS	36.6%	5.22
2061	BE	SS	12.2%	7.57
3011	BG	GG	97.5%	7.74
3021	BG	GG	97.5%	
3022	BG	GG	97.5%	5.72
3031	BG	GG	97.5%	
3032	BG	GG	97.5%	7.06
3041	BG	LG	0.4%	6.01
3051	BG	LG	1.2%	6.01
5011	CZ	CG	41.7%	5.74
5021	CZ	RG, LG	38.0%	
5022	CZ	RG, LG	38.0%	
5031	CZ	LG	17.5%	6.12
6011	DE	CG	30.0%	
6012	DE	CG, RG	54.0%	10
6021	DE	CG, RG	54.0%	
6022	DE	CG, RG	54.0%	
6031	DE	LG	10.7%	8.13
6041	DE	RG	24.0%	8.23
6051	DE	SS	34.1%	7.13
7011	DK	GG	100.0%	
7012	DK	GG	97.5%	
7013	DK	GG	97.5%	7.04
7021	DK	GG	45.0%	

N	ქვეყანა	სეგმონი	მნიშვნელობა	2012
7022	DK	GG	52.5%	
7031	DK	GG	87.5%	
7041	DK	GG	97.5%	
7042	DK	GG	97.5%	7.33
8011	EE	GG	97.5%	
8012	EE	GG	97.5%	6.3
8021	EE	LG	21.9%	
8031	EE	CG	11.0%	5.05
9011	EL	GG	100.0%	7.91
10011	ES	GG	100.0%	
10012	ES	GG	97.5%	
10013	ES	GG	97.5%	8.77
10021	ES	LG	11.1%	5.74
10031	ES	RG	32.2%	6.81
10041	ES	RG	32.2%	
10051	ES	GG	70.0%	
10052	ES	GG	70.0%	6.92
10061	ES	GG	100.0%	8.11
11011	FI	CG	55.0%	
11012	FI	CG	55.0%	
11021	FI	CG	55.0%	
11031	FI	CG	30.0%	
11032	FI	CG	38.1%	
11033	FI	CG	38.1%	4.95
11041	FI	LG	35.0%	
11042	FI	LG	34.7%	
11043	FI	LG	34.7%	6.11
11051	FI	SS	13.0%	3.98
11071	FI	CG	24.0%	5.31
11081	FI	CG	24.0%	6.11
12011	FR	CG	40.0%	
12012	FR	CG	25.2%	7.33
12021	FR	CG	40.0%	
12022	FR	CG, SS	62.8%	7.62
12031	FR	LG	19.5%	7.73
12041	FR	SS	14.9%	7.62
12051	FR	SS	18.0%	
12052	FR	SS	14.0%	8.3
12061	FR	CG, SS	64.6%	8.02
13011	HU	GG	100.0%	

N	ქვეყანა	სექტორი	მომცვა	2012
13021	HU	LG	18.5%	
13031	HU	CG, SS	79.0%	
13041	HU	LG	19.0%	5.45
13051	HU	GG	100.0%	7.2
14011	IE	CG	2.1%	5.72
14021	IE	CG	6.2%	
14022	IE	CG	6.2%	5.34
14031	IE	LG	7.5%	5.25
15011	IT	CG, RG	5.0%	
15012	IT	RG	2.1%	
15013	IT	RG	2.1%	6
15021	IT	RG, LG	30.0%	
15022	IT	RG, LG	11.6%	
15023	IT	RG, LG	12.2%	
15024	IT	RG, LG	14.0%	7.88
15031	IT	RG, LG	25.3%	6.78
15041	IT	RG	7.0%	
15042	IT	RG	13.0%	
15043	IT	RG	13.5%	7.47
16011	LT	CG	60.9%	
16012	LT	CG	60.9%	8.02
16021	LT	CG	42.2%	
16022	LT	CG	42.2%	6.98
16031	LT	CG	65.8%	
16032	LT	CG	65.8%	6.3
16041	LT	LG	20.8%	
16042	LT	LG	20.8%	
16043	LT	LG	20.8%	6.81
17011	LU	GG	97.5%	3.98
17021	LU	CG	90.0%	
17022	LU	CG	56.1%	
17023	LU	CG	56.1%	3.98
17031	LU	SS	31.7%	
17032	LU	SS	20.0%	
17033	LU	SS	31.7%	
17034	LU	SS	31.7%	7.2
17041	LU	LG	7.3%	6.41
18011	LV	CG, SS	32.8%	6.67
18021	LV	LG	35.0%	6.07
19011	HR	GG	99.2%	7.18

N	ქვეყანა	სექტორი	მომცვა	2012
19021	HR	GG	100.0%	7.47
20011	NL	GG	92.5%	
20012	NL	GG	92.5%	6.3
20021	NL	GG	97.5%	6.01
21011	PL	CG	55.0%	
21021	PL	GG	97.5%	9.05
21031	PL	LG	22.7%	
21032	PL	LG	22.7%	6.58
21041	PL	other	10.0%	
21042	PL	other	10.0%	7.47
21051	PL	LG	20.4%	
21052	PL	LG	20.4%	6.58
22011	PT	CG	61.0%	
22012	PT	CG	61.0%	5.74
22021	PT	LG	13.0%	
22022	PT	LG	11.0%	
22023	PT	LG	11.0%	7.22
22031	PT	RG	3.0%	
22032	PT	RG	3.0%	7.88
23011	RO	LG	18.6%	5.05
23021	RO	LG	18.6%	5.72
24011	SE	LG	46.3%	5.84
24021	SE	CG, SS	56.4%	
24022	SE	CG, SS	56.4%	
24023	SE	CG, SS	56.4%	8.02
24031	SE	GG	100.0%	
24032	SE	GG	100.0%	6.66
25011	SI	GG	100.0%	
25021	SI	LG	12.2%	
25022	SI	LG	12.2%	6.96
25031	SI	GG	97.5%	
26011	SK	CG	47.2%	
26012	SK	CG	48.6%	7.38
26021	SK	LG	14.6%	6.01
26031	SK	LG	18.0%	
26032	SK	LG	18.0%	
26041	SK	LG	11.6%	6.64
26051	SK	GG	100.0%	9.71
27011	UK	GG	100.0%	
27021	UK	GG	100.0%	

N	ქვეყანა	სექტორი	მომცვა	2012
27031	UK	GG	92.5%	
27032	UK	GG	92.5%	7.62
27041	UK	GG	92.5%	
27042	UK	GG	92.5%	7.62
28011	GE	GG	100.0%	5.75
28021	GE	GG	90.0%	5.18
28031	GE	GG	100.0%	5.75
28041	GE	GG	89.0%	6.75

დანართი №4

ბიუჯეტის საშუალოვადიანი დაგეგმვა

ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტი და ხარჯების საშუალოვადიან დაგეგმვასთან დაკავშირებული პროცედურები რომლებიც გათვალისწინებულია საქართველოს კანონმდებლობით შეესაბამება მიღებულ პრაქტიკას.

კვლევის მიზნებისათვის შევსებულ იქნა ევროკავშირის ქვეყნებისათვის შემუშავებული კითხვარი, რომელიც ეხება საშუალოვადიან დაგეგმვასთან დაკავშირებულ საკითხებს.

N	ქვეყანა	სტატუსი - 2012	C1 - MTBF არსებობს	C2 - MTBF-ს და წლიური ბიუჯეტის კავშირი	C3 - NP მონაწილეობს MTBF-ის მომზადებაში	C4 - კოორდინაცია MTBF-ის მიზნების განსაზღვრებაში	C5 - MTBF მიზნები: მონიტორინგი, ზეგავლენა	MTBF ინდექსის საშუალო	MTBF ინდექსი: პირველი პროცენტულად	MTBF ინდექსი: 99-ე პროცენტულად
1011	AT	ახალი MTBF 2012 წელს	2	1	1	2	2	1.6	1.25	1.92
2011	BE	MTBF არ შეცვლილა 2012 წელს	2	1	1	2	1	1.4	1.08	1.74
3011	BG	MTBF არ შეცვლილა 2012 წელს	2	1	0	1	1	1	0.58	1.41
4011	CY		0	1	1	0	0	0.4	0.08	0.75
5011	CZ	MTBF არ შეცვლილა 2012 წელს	1	2	2	0	2	1.4	0.83	1.89
6011	DE	MTBF არ შეცვლილა 2012 წელს	2	1	1	2	1	1.4	1.08	1.74
7011	DK	MTBF-ის რეფორმა 2012 წელს	2	2	2	2	2	2	2	2
8011	EE	ახალი MTBF 2012 წელს	2	1	1	2	1	1.4	1.08	1.74
9011	EL	MTBF-ის რეფორმა 2011 წელს	2	2	1	2	2	1.8	1.51	2
10011	ES	MTBF-ის რეფორმა 2012 წელს	2	2	2	2	2	2	2	2
11011	FI	MTBF არ შეცვლილა 2012 წელს	1	2	1	2	1	1.4	1.08	1.75
12011	FR	ახალი MTBF 2012 წელს	2	2	2	2	2	2	2	2
19011	HR	MTBF არ შეცვლილა 2012 წელს	2	1	2	2	0	1.4	0.84	1.88
13011	HU	MTBF-ის რეფორმა 2012 წელს	2	2	1	0	1	1.2	0.69	1.69
14011	IE	MTBF არ შეცვლილა 2012 წელს	1	0	0	1	1	0.6	0.25	0.92
15011	IT	MTBF-ის რეფორმა 2012 წელს	2	2	1	2	1	1.6	1.25	1.93
16011	LT	MTBF-ის რეფორმა 2012 წელს	2	1	1	2	1	1.4	1.08	1.74
17011	LU	MTBF არ ასეზობს 2012 წელს	0	0	1	1	0	0.4	0.09	0.73
18011	LV	MTBF არ შეცვლილა 2012 წელს	2	1	1	0	1	1	0.59	1.4
19011	MT	MTBF არ შეცვლილა 2012 წელს	2	1	1	2	2	1.6	1.25	1.92
20011	NL	MTBF არ შეცვლილა 2012 წელს	2	2	2	2	1	1.8	1.52	1.99
21011	PL	MTBF არ შეცვლილა 2012 წელს	2	1	0	1	1	1	0.58	1.41
22011	PT	ახალი MTBF 2012 წელს	1	2	2	1	1	1.4	1.08	1.75
23011	RO	MTBF არ შეცვლილა 2012 წელს	2	1	2	1	2	1.6	1.25	1.92

N	ქვეყანა	სტატუსი - 2012	C1 - MTBF არსებობს	C2 – MTBF-ს და წლიური ბიუჯეტის კავშირი	C3 - NP მონაწილეობს MTBF-ის მომზადებაში	C4 - კოორდინაცია MTBF-ის მიზნების განსაზღვრებაში	C5 - MTBF მიზნები: მონიტორინგი, ზეგავლენა	MTBF ინდექსის საშუალო	MTBF ინდექსი: პირველი პროცენტუალად	MTBF ინდექსი: 99-ე პროცენტუალად
24011	SE	MTBF არ შეცვლილა 2012 წელს	2	2	1	0	1	1.2	0.69	1.69
25011	SI	MTBF არ შეცვლილა 2012 წელს	2	2	1	2	1	1.6	1.25	1.93
26011	SK	MTBF არ შეცვლილა 2012 წელს	2	2	1	0	1	1.2	0.69	1.69
27011	UK		2	2	2	0	2	1.6	1.03	1.99
28011	GE	მცირე ცვლილებები 2012 წელს	2	1	1	1	1	1.2	0.5	1.88

საშუალოვადიანი საბიუჯეტო დაგეგმვის (MTBF) ხარისხის ინდექსის გამოთვლა

ზემოაღნიშნული ხუთი კრიტერიუმი შეფასებულია შემდეგნაირად:

MTBF-ის არსებობა

- ა) 2 ქულა - როდესაც MTBF მოიცავს მთლიანად მთავრობას ან მის დიდ ნაწილს;
- ბ) 1 ქულა - როდესაც MTBF მოიცავს ცენტრალურ მთავრობას;
- გ) 0 ქულა - MTBF-ის არარსებობა.

მრავალწლიანი საბიუჯეტო მიზნების და წლიური ბიუჯეტის მომზადებას შორის არსებული კავშირი

- ა) 2 ქულა - მუდმივი/უცვლელი/ფიქსირებული MTBF (დროთა განმავლობაში არ განიცდის ცვლილებას);
- ბ) 1 ქულა - როდესაც MTBF-ის საფუძველზე მზადდება წლიური ბიუჯეტი, თუმცა შესაძლებელია იყოს ცდომილებებიც;
- გ) 0 ქულა - მოქნილი MTBF-ის არსებობა, როდესაც საშუალოვადიანი მიზნები არის ზოგადი და არ არის დაკავშირებული ბიუჯეტთან.

პარლამენტის ჩართულობა MTBF-ის მომზადებაში

- ა) 2 ქულა - პარლამენტში კენჭი ეყრება MTBF-ის პირითად მიზნებს;
- ბ) 1 ქულა - კენჭისყრა ხდება პარლამენტში, MTBF წარდგენილია მხოლოდ პრეზენტაციის სახით, ხდება მიზნების განხილვა;

გ) 0 ქულა - პრეზენტაციის სახით არ ხდება მიზნების განხილვა;

კოორდინაციის მექანიზმების არსებობა საშუალოვადიანი საბიუჯეტო მიზნების განსაზღვრის დროს

ა) 2 ქულა - არსებობს კოორდინაციის მექანიზმი მთავრობის ყველა დონეზე;

ბ) 1 ქულა - კოორდინაციის მექანიზმი არსებობს მხოლოდ ზოგიერთ ქვესექტორის დონეზე მთავრობაში;

გ) 0 ქულა - კოორდინაციის მექანიზმი არ არსებობს.

მრავალწლიანი საბიუჯეტო მიზნების მონიტორინგი და განხორციელების მექანიზმები.

ა) 2 ქულა - კარგად არის განსაზღვრული ღონისძიებები გეგმასა და რეგულარული მონიტორინგის მიზნებისგან ცდომილების შემთხვევაში;

ბ) 1 ქულა - გარკვეული მონიტორინგი და განხორციელების მექანიზმები.

გ) 0 ქულა - მონიტორინგის მექანიზმი არ არის ნათლად განსაზღვრული.

დანართი №5

დანართი №5.1

ფისკალური წესები (ბიუჯეტის ბალანსის წესი)

http://ec.europa.eu/economy_finance/db_indicators/fiscal_governance/

ევროკავშირის წევრი ქვეყნების ფისკალური წესები 2012

კითხვები რომლებიც აღნიშნულია ვარსკვლავით * აუცილებლად უნდა გაეცეს პასუხი

ევროკავშირის წევრი ქვეყნებისათვის შედგენილი კითხვარი შევსებულია საქართველოს მაგალითზე, ვინაიდან საქართველოს საბიუჯეტო პროცესში ასეთი წესები ფორმულურად მხოლოდ 2014 წლიდან დაინერგა, დოკუმენტის მომზადების მიზნებისათვის საქართველოს მაგალითის გასაანალიზებლად შევარჩიერთ კითხვარი, რომელიც ეხება ახალ წესებს ან ისეთ წესებს, რომლებიც მანამდე არ არსებობდა. ზემოაღნიშნულ ლინკზე არსებული 2012 წლის კითხვარი გამოყენებული იქნა საქართველოს მაგალითის გასაანალიზებლად.

წესის აღწერა

გთხოვთ აირჩიოთ *

(გაითვალისწინეთ, რომ ეს კითხვარი მიზნად ისახავს ახალ წესებს ან უკვე არსებულ წესებს, რომლებიც ადრე არ იყო ცნობილი)

წინამდებარე წესი შემოღებულ იქნა 2012 წელს*

წინამდებარე წესი ძალაში იყო უკვე 2012 წელს, მაგრამ არ ყოფილა გამოქვეყნებული

*ორგანული კანონი, რომელმაც დაადგინა წესები შემოღებულ იქნა 2011 წელს და კანონით განისაზღვრა, რომ ეს წესები ამოქმედდებოდა 2013 წლის 31 დეკემბრიდან (პირველად გავრცელდა 2014 საბიუჯეტო წელზე).

გთხოვთ დააზუსტოთ წესის ტიპი: *

ხარჯვის წესი

ბიუჯეტის ბალანსის წესი

შემოსავლების წესი

ვალის წესი

1.3 გთხოვთ მიუთითოთ წესის ზოგადი აღწერა *

(მაქსიმუმ 4000 სიმბოლო)

წესი ითვალისწინებს დეფიციტის ოდენობის შეზღუდვას და განსაზღვრავს, რომ ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტის შეფარდებას მშპ-თან არ უნდა აღემატებოდეს 3%-ს

გთხოვთ მიუთითოთ წესის შემოღების მთავარი მიზეზი *

გთხოვთ აღნიშნოთ ნებისმიერი კავშირის შემთხვევაში (როგორცაა ინსტიტუციური რეფორმა, ცვლილებები კანონმდებლობაში მორგებული ევროკავშირის სამართლის მოთხოვნებს, მთავრობათაშორისი ხელშეკრულებები, ფინანსური დახმარების პროგრამები, და ა.შ.)

წესი შემოღებულია საქართველოს ორგანული კანონით „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“, რომელიც გულისხმობს საქართველოს კონსტიტუციით განსაზღვრული ადამიანის უფლებებისა და თავისუფლების დაცვის მიზნით საქართველოს მოქალაქეები ეკონომიკური უფლებებისა და თავისუფლების გარანტიების დადგენას.

წესი შემოღებულ იქნა 2011 წელს და ძალაში შევიდა 2013 წლის 31 დეკემბერს და მის მიღება საჯარო ფინანსების მართვის მიმართულებით დაწყებული რეფორმის ნაწილი იყო.

წესი ეყრდნობა მასტრიხტის კრიტერიუმებს და მიზნად ისახავს ფისკალური დისციპლინის დამკვიდრებას და საკანონმდებლო გარანტიების შექმნას, განსაზღვრავს ჩარჩოები სახელმწიფოს ფინანსების მართვის მიზნით.

წესი შემოღებულ იქნა მას შემდეგ რაც საქართველოს ეკონომიკამ მიიღო ე.წ. ორმაგი შოკი 2008 წელს (ეკონომიკური კრიზისი და შეირაღებული კონფლიქტი რუსეთთან), მკვეთრად გაუარესდა ბიუჯეტის დეფიციტი და 2009 წელს 9.2 მიაღწია. კრიზისის შემდეგი წლები ხასიათდებოდა ფისკალური კონსოლიდაციით, რამაც დეფიციტი დაუბრუნა შედარებით დაბალ ნიშნულს და ამავდროულად გაჩნდა საჭიროება დადგენილიყო ზღვრული მოცულობები.

გთხოვთ მიუთითოთ მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებების მიღების თარიღები *

(მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

მიუთითეთ წესის დამტკიცების თარიღი (თვე/წელი) * (5-დან 5 სიმბოლო)

2011 წელი

მიუთითეთ თარიღი როდესაც წესი შევიდა ძალაში (დღე/თვე/რიცხვი) * (8-დან 8 სიმბოლო)

31.12.2014

დამატებითი ინფორმაცია.

(მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

დაფარვა და სამიზნე მაჩვენებლების განმარტება

მოიცავს წესი ერთიანი მთავრობის ყველა სექტორს?

(გთხოვთ გაითვალისწინოთ შემდეგი სექტორები: ცენტრალური ხელისუფლება, რეგიონული / სახელმწიფო ხელისუფლება, ადგილობრივი ხელისუფლება და სოციალური უზრუნველყოფა. კითხვარი მხედველობაში იღებს, რომ ზოგიერთ წევრ სახელმწიფოში არ შეუძლია ყველა სექტორი) *

კითხვების გამოყენების 2 ძირითადი მიზანია:

დადგინდეს ამ წესებს შორის რომელ მათგანს აქვს უფრო დიდი დაფარვა,

დადგინდეს თითოეული წესის დაფარვა სამთავრობო ხარჯებსა და შემოსავლებზე.

შემდეგ კითხვები მოიცავს ახსნას "დახმარების ღილაკის" ქვეშ

კი

არა

გთხოვთ მიუთითოთ სახელმწიფო სექტორი (ები) რომლებსაც წესი მოიცავს (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა): *

ადგილობრივი ხელისუფლება

რეგიონალური ხელისუფლება (ავტონომიური რეგიონები ან ფედერალური შტატები)

ცენტრალური ხელისუფლება

სოციალური დაცვა

სხვა

სხვა - გთხოვთ, მიუთითოთ: * (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

წესი არ არეგულირებს ცალცალკე სახელმწიფო და ადგილობრივ თვითმმართველ ერთეულებს და ბიუჯეტის დეფიციტის დასაშვებ ზღვარს აწესებს ნაერთი ბიუჯეტისათვის (ერთიანი მთავრობისათვის).

3% შეზღუდვა დეფიციტზე ვრცელდება ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტზე.

2.3 გთხოვთ მიუთითოთ ადგილობრივი ხელისუფლების წილი, ერთიანი მთავრობის მთლიან ხარჯებთან მიმართებით (პროცენტი): *

19%

(შემოსავლების წესის შემთხვევაში მიუთითეთ მისი წილი მთავრობის საერთო შემოსავლებთან მიმართებით)

შეკითხვები 2.3 და 2.6 არის ზოგადი კითხვები დაკავშირებული თითოეული ქვე-სექტორის წილზე (ადგილობრივი, რეგიონული, ცენტრალური და სოციალური დაცვის) ზოგად სამთავრობო სექტორთან შედარებით . შესაბამისად გადაამოწმეთ რომ ჯამი იყოს 100% ხოლო 2.3 და 2.6 კითხვების პასუხები უნდა იყოს იდენტური ყველა ქვეყნისთვის.

2.4 გთხოვთ მიუთითოთ ცენტრალური ხელისუფლების წილი, მთლიან სამთავრობო ხარჯებთან მიმართებით (პროცენტი): *

81%

(შემოსავლების წესის შემთხვევაში მიუთითეთ მისი წილი მთავრობის საერთო შემოსავლებთან მიმართებით)

2.5 გთხოვთ მიუთითოთ სოციალური დაცვის წილი, მთლიან სამთავრობო ხარჯებთან მიმართებით (პროცენტი):

საქართველოს საბიუჯეტო სისტემაში სოციალური უზრუნველყოფა ერთიანი ბიუჯეტის ნაწილია და ცალკე ფონდი არ არსებობს.

(შემოსავლების წესის შემთხვევაში მიუთითეთ მისი წილი მთავრობის საერთო შემოსავლებთან მიმართებით)

შეკითხვები 2.3 და 2.6 არის ზოგადი კითხვები დაკავშირებული თითოეული ქვე-სექტორის წილზე (ადგილობრივი, რეგიონული, ცენტრალური და სოციალური დაცვის) ზოგად სამთავრობო სექტორთან შედარებით . შესაბამისად გადაამოწმეთ რომ ჯამი იყოს 100% ხოლო კითხვების 2.3 და 2.6 პასუხები უნდა იყოს იდენტური ყველა ქვეყნისთვის.

დამატებითი ინფორმაცია:

(მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

გთხოვთ მიუთითოთ საბუღალტრო სისტემა, რომლის სამიზნეც არის საბიუჯეტო აგრეგატი წესის მიხედვით: *

ESA 95 აღრიცხვა

საკასო

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: * (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

GFSM 2001/GFSM 1986

დამატებითი ინფორმაცია:

ბიუჯეტის აღრიცხვისათვის გამოიყენება საერთაშორისო სავალუტო ფონდის შემუშავებული საჯაროფინანსების მართვის სახელმძღვანელო GFSM 2001, თუმცა დეფიციტის დაანგარიშების მიზნებისათვის ხშირად კვლავ გამოიყენება GFSM 1986 კლასიფიკაცია და აღნიშნული პრაქტიკა გამომდინარეობს იმ ფაქტიდან, რომ თავად საერთაშორისო სავალუტო ფონდი აქტიურად იყენებს მას.

(მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

გთხოვთ მიუთითოთ ბიუჯეტის ბალანსის წესის ხასიათი:

სტრუქტურული ბალანსი

პირველადი ბალანსი გარდა საინვესტიციო კაპიტალისა

პირველადი ბალანსი

სხვა - ბიუჯეტის დეფიციტი GFSM 2001/1986

გთხოვთ მიუთითოთ ბიუჯეტის ხარჯების წესის ხასიათი:

ნომინალური ხარჯები

ზრდის ნომინალური ხარჯები

ხარჯების განაწილების კონტროლი

რეალური ხარჯები

რეალური ზრდის ხარჯები

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ ვალის წესის ხასიათი:

ნომინალური ვალი

ვალის შეფარდება მშპ-სთან

შემცირება ვალის (ნომინალური ან რეალური)

რეალური ვალი

ვალი როგორც- % მიმდინარე შემოსავლების

შემცირება ვალის შეფარდება მშპ-სთან

ვალის ზრდა (ნომინალური ან რეალური)

ვალის მომსახურების კოეფიციენტი

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ შემოსავლების წესის ხასიათ:

მოულოდნელი შემოსავლის გამოყოფა

ლიმიტები არაპირდაპირ გადასახადებზე

შემოსავლების ზრდა დაკავშირებული მშპ-ს ზრდასთან

ლიმიტები პირდაპირი გადასახადების განაკვეთებზე

კონკრეტული შემოსავლები

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

2.11 გთხოვთ წესის მიხედვით მიუთითოთ საბიუჯეტო აგრეგატის საზომი ერთეული:*

ნომინალური ღირებულება

პროცენტული რაოდენობა დაკავშირებული მშპ-ს ზრდასთან

რეალური ღირებულება

პროცენტული რაოდენობა დაკავშირებული კონკრეტული კონცეფციენტის ეკონომიკურ ზრდასთან

პროცენტი

% მშპ

სხვა

პროცენტული რაოდენობა დაკავშირებული კონკრეტული კონცეფციების ეკონომიკურ ზრდასთან (მაგ პოტენციური გამომუშავება), მიუთითოთ: *

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

2.12 არსებობს რაიმე შეზღუდვა ზემოთხსენებულის წესის დაფარვასთან დაკავშირებით?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

წესიდან გამონაკლისი შეიძლება დაიშვას კანონით დადგენილი წესით, ასეთ შემთხვევაში პარლამენტს უნდა წარედგინოს გეგმა, როგორ მოხდება დაბრუნება ჩარჩოს ფარგლებში

2.12 გთხოვთ მიუთითოთ საბიუჯეტო ელემენტები, რომლებიც არ შედის ზემოთხსენებული წესის დაფარვის ზონაში (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა): *

საპროცენტო გადასახადები

უმუშევრობის შეღავათები

საზოგადოებრივი ინვესტიციები

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ შესაბამისი განმარტება საჯარო ინვესტიციების გამოყენებასთან დაკავშირებით (მაგ. მთლიანი ან წმინდა საინვესტიციო, მათ შორის მხოლოდ კონკრეტული საკითხი და ა.შ.) (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

მიუთითეთ:

(მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

2.13 შემოსავლების განაწილების წესის შემთხვევაში მიუთითეთ თუ რა არეალზე უნდა იყოს გამოყოფილი მოულოდნელი და კონკრეტული შემოსავლები (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა): *

(1-დან 3 პასუხამდე)

დეფიციტის შემცირება

მიზნობრივი სახსრები (მაგ საპენსიო ფულადი სახსრები)

ვალის შემცირება

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

2.14 გთხოვთ მიუთითოთ იმ საკითხების სავარაუდო ღირებულება რომელსაც მოიცავს აღნიშნული წესი როგორც პროცენტული მაჩვენებელი ადგილობრივი ხელისუფლების ხარჯის (შეზღუდვების გათვალისწინებით, თუ ასეთი არსებობს)

შემოსავლების შემთხვევაში, მიუთითეთ სავარაუდო ღირებულება, როგორც ადგილობრივი ხელისუფლების შემოსავლების)

კითხვები 2.14 to 2.17 დაგეხმარებათ დადგინდგინოთ არნიშნული წესის ზეგავლენა თითოეული ქვესექტორის ხარჯებზე/შემოსავლებზე. პასუხი შეიძლება დადგინდეს იმის მიხედვით, თუ რომელ მათგანს აქვს ყველაზე დიდი ზეგავლენა.

2.3 და 2.14, 2.4 და 2.15, 2.5 და 2.16, 2.6 და 2.17 კითხვების პასუხები, მოგცემთ შესაბამის სექტორში აღნიშნული წესის ზეგავლენის დადგენის საშუალებას საერთო სახელმწიფო ხარჯებზე / შემოსავლებზე.

მაგალითად, ვივარაუდოთ წესი მოიცავს 50% ცენტრალური ხელისუფლების ხარჯებს და ცენტრალურ ხელისუფლება 80% საერთო მთავრობის ხარჯების. შედეგად, დაფარვის წესის თვალსაზრისით ზოგადი სამთავრობო ხარჯები იქნება $80\% * 50\% = 40\%$.

წესი ზღუდავს ნაერთი ბიუჯეტის მთლიან დეფიციტს, გამომდინარე აქედან შეზღუდვა ეხება როგორც სახელმწიფო ბიუჯეტს ისე ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების ბიუჯეტებს და ფარავს ყველა სექტორს და ბიუჯეტის ყველა გადასახდელს.

2.15 გთხოვთ მიუთითოთ იმ საკითხების სავარაუდო ღირებულება რომელსაც მოიცავს აღნიშნული წესი როგორც პროცენტული მაჩვენებელი რეგიონალური ხელისუფლების (ავტონომიური რეგიონები ან ფედერალური შტატები) ხარჯის (შეზღუდვების გათვალისწინებით, თუ ასეთი არსებობს)

შემოსავლების შემთხვევაში, მიუთითეთ სავარაუდო ღირებულება, როგორც ადგილობრივი ხელისუფლების შემოსავლების)

კითხვები 2.14 to 2.17 დაგეხმარებათ დადგინდგინოთ არნიშნული წესის ზეგავლენა თითოეული ქვესექტორის ხარჯებზე/შემოსავლებზე. პასუხი შეიძლება დადგინდეს იმის მიხედვით, თუ რომელ მათგანს აქვს ყველაზე დიდი ზეგავლენა.

2.3 და 2.14, 2.4 და 2.15, 2.5 და 2.16, 2.6 და 2.17 კითხვების პასუხები, მოგცემთ შესაბამის სექტორში აღნიშნული წესის ზეგავლენის დადგენის საშუალებას საერთო სახელმწიფო ხარჯებზე / შემოსავლებზე.

მაგალითად, ვივარაუდოთ წესი მოიცავს 50% ცენტრალური ხელისუფლების ხარჯებს და ცენტრალურ ხელისუფლება 80% საერთო მთავრობის ხარჯების. შედეგად, დაფარვის წესის თვალსაზრისით ზოგადი სამთავრობო ხარჯები იქნება $80\% * 50\% = 40\%$.

2.16 გთხოვთ მიუთითოთ იმ საკითხების სავარაუდო ღირებულება რომელსაც მოიცავს აღნიშნული წესი როგორც პროცენტული მაჩვენებელი ცენტრალური ხელისუფლების ხარჯის (შეზღუდვების გათვალისწინებით, თუ ასეთი არსებობს)

შემოსავლების შემთხვევაში, მიუთითეთ სავარაუდო ღირებულება, როგორც ადგილობრივი ხელისუფლების შემოსავლების)

კითხვები 2.14 to 2.17 დაგეხმარებათ დადგინდგინოთ არნიშნული წესის ზეგავლენა თითოეული ქვესექტორის ხარჯებზე/შემოსავლებზე. პასუხი შეიძლება დადგინდეს იმის მიხედვით, თუ რომელ მათგანს აქვს ყველაზე დიდი ზეგავლენა.

2.3 და 2.14, 2.4 და 2.15, 2.5 და 2.16, 2.6 და 2.17 კითხვების პასუხები, მოგცემთ შესაბამის სექტორში აღნიშნული წესის ზეგავლენის დადგენის საშუალებას საერთო სახელმწიფო ხარჯებზე / შემოსავლებზე.

მაგალითად, ვივარაუდოთ წესი მოიცავს 50% ცენტრალური ხელისუფლების ხარჯებს და ცენტრალურ ხელისუფლება 80% საერთო მთავრობის ხარჯების. შედეგად, დაფარვის წესის თვალსაზრისით ზოგადი სამთავრობო ხარჯები იქნება $80\% * 50\% = 40\%$.

2.17 გთხოვთ მიუთითოთ იმ საკითხების სავარაუდო ღირებულება რომელსაც მოიცავს აღნიშნული წესი როგორც პროცენტული მაჩვენებელი სოციალური დაცვის ხარჯის (შეზღუდვების გათვალისწინებით, თუ ასეთი არსებობს)

შემოსავლების შემთხვევაში, მიუთითეთ სავარაუდო ღირებულება, როგორც ადგილობრივი ხელისუფლების შემოსავლების)

კითხვები 2.14 to 2.17 დაგეხმარებათ დადგინდგინოთ არნიშნული წესის ზეგავლენა თითოეული ქვესექტორის ხარჯებზე/შემოსავლებზე. პასუხი შეიძლება დადგინდეს იმის მიხედვით, თუ რომელ მათგანს აქვს ყველაზე დიდი ზეგავლენა.

2.3 და 2.14, 2.4 და 2.15, 2.5 და 2.16, 2.6 და 2.17 კითხვების პასუხები, მოგცემთ შესაბამის სექტორში აღნიშნული წესის ზეგავლენის დადგენის საშუალებას საერთო სახელმწიფო ხარჯებზე / შემოსავლებზე.

მაგალითად, ვივარაუდოთ წესი მოიცავს 50% ცენტრალური ხელისუფლების ხარჯებს და ცენტრალურ ხელისუფლება 80% საერთო მთავრობის ხარჯების. შედეგად, დაფარვის წესის თვალსაზრისით ზოგადი სამთავრობო ხარჯები იქნება $80\% * 50\% = 40\%$.

2.18 გთხოვთ მიუთითოთ იმ საკითხების სავარაუდო ღირებულება რომელსაც მოიცავს აღნიშნული წესი როგორც პროცენტული მაჩვენებელი ხარჯის (შეზღუდვების გათვალისწინებით, თუ ასეთი არსებობს)

შემოსავლების შემთხვევაში, მიუთითეთ სავარაუდო ღირებულება, როგორც ადგილობრივი ხელისუფლების შემოსავლების)

ეს არის კითხვების თანმივდევრობა პასუხი უნდა იყოს შემდეგი კითხვების ჯამი 2.3-2.6 და 2.14-2.17.

მაგალითად:

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

2.19 ამ აქტის მიხედვით, უზრუნველყოფს წესი ხელისუფლების მიერ სამიზნე ჯგუფისთვის ზღვარის დაწესებას?

დიახ, ხელისუფლებას აქვს გარკვეული თავისუფლება დაარეგულიროს სამიზნე ჯგუფი

არა, ზედა ზღვარი აუცილებლად განისაზღვრება წესის მიერ.

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დეფიციტის მაჩვენებლის ზღვარი დადგენილია ნაერთი ბიუჯეტისათვის, თუმცა მთავრობას შეუძლია დააწესოს უფრო კონკრეტული რეგულაციები ქვესექტორების მიხედვით, ნაერთ ბიუჯეტზე არსებული შეზღუდვის დაცვის მიზნით

2.20 გთხოვთ აღწეროთ პარამეტრები რომლებიც წესის მიხედვით შეიძლება მორგებულ იქნას მთავრობის მიერ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დეფიციტის მაჩვენებლის ზღვარი დადგენილია ნაერთი ბიუჯეტისათვის, თუმცა მთავრობას შეუძლია დააწესოს უფრო კონკრეტული რეგულაციები ქვესექტორების მიხედვით, ნაერთ ბიუჯეტზე არსებული შეზღუდვის დაცვის მიზნით.

მაგალითისთვის შესაძლოა დააწესოს დეფიციტის ზღვარი სახელმწიფო და ადგილობრივი ბიუჯეტებისათვის ცალცალკე.

2.21 გთხოვთ მიუთითოთ რიცხვითი მნიშვნელობა ზედა ზღვარის, რომელსაც ითვალისწინებს აღნიშნული წესი

(მაგალითად მშპ. პროცენტული მნიშვნელობა ბიუჯეტის ბალანსის წესის მიმართ, ნომინალური რაოდენობის ზედა ზღვარი, ხარჯების ზრდის ტემპი და ა.შ.) t-ეხება მიმდინარე საბიუჯეტო წელს

გთხოვთ დატოვებთ ცარიელი თუ უცვლელია

1 წლისთვის t+1: 3% მშპ-თან

... წლისთვის t+2:

... წლისთვის t+3:

... წლისთვის t+4:

... წლისთვის t+5:

2.22 გთხოვთ აღწეროთ escape დებულებების მახასიათებლები

არ არსებობს წინასწარ განსაზღვრული დებულებები

გადახვევები შესაძლებელია სპეციფიკურ სიტუაციებში (მაგ, სტიქიური უბედურებების, განსაკუთრებული შენელება, და ა.შ.)

გადახვევები შესაძლებელია, თუ საბიუჯეტო პრობლემები წარმოიქმნება კონკრეტულ, მგრძობიარე სფეროებში (მაგალითად, ჯანდაცვა)

გთხოვთ მიუთითოთ:

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

წესი არ განსაზღვრავს კონკრეტულ შემთხვევებს, როდესაც შეიძლება გამონაკლისის გამოყენება, მაგრამ განსაზღვრავს, რომ მთავრობას შეუძლია დაუშვას გამონაკლისი კონკრეტული საბიუჯეტო წლისათვის, თუმცა პარლამენტს უნდა წარუდგინოს გეგმა, რომელიც თანახმად ის დაუბრუნდება აღნიშნულ ნიშნულს, ზედიზედ 2 წლის მანძილზე გამონაკლისით სარგებლობა არ შეიძლება

2.23 რამდენად შეესაბამება ზემოთხსენებული დებულება სამართლებრივი ბაზის წესს? *

დაფუძნების აქტში ჩამოთვლილია ყველა მოვლენები ან გარემოებები, რომელიც იძლევა გადახედვის საშუალებას

გარემოებებზე, რამლებიც ბოლომდე დაზუსტებული არაა არსებობს გარკვეული დისკრეციული უფლებამოსილება

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

მიუთითეთ, რომლი მოვლენები შედის (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა):

ბუნებრივი კატასტროფები

განსაკუთრებული ეკონომიკური ზრდის შენელება

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

2.24 რომელი უწყების ფუნქციაა იმის დადგენა თუ რამ გამოიწვია/გააფართოვა/ დაასრულა აღნიშნული დებულება?

მთავრობა

ფინანსთა სამინისტრო

პარლამენტი

დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუტი

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

თუ წესი არ შეიძლება იქნეს დაუყოვნებლივ აღწერილი გთხოვთ მოგვაწოდოთ სიტყვიერი აღწერილობა სამიზნის (ების), ერთეულის (ების) და რიცხვითი ღირებულებების შეზღუდვა აღნიშნული წესის მიხედვით.

3. ნორმატიული ბაზის წესი

3.1 გთხოვთ, მიუთითოთ, რომელი მათგანი აღწერს ყველაზე კარგად ნორმატიული / სამართლებრივი ბაზის წესს:

პოლიტიკური შეთანხმებები მმართველ პარტნიორებს შორის

ორგანული კანონი

ვალდებულება ორგანოს მიერ (მაგალითად, ფინანსთა სამინისტრო, პრეზიდენტი რეგიონული ხელისუფლების და ა.შ.)

კონსტიტუციური კანონი

შეთანხმება სექტორსა და მთავრობას შორის (მაგალითად, შიდა სტაბილურობის პაკტის)

ჩვეულებრივი (ანუ, გარდა საკონსტიტუციო / ორგანული) კანონი

სხვა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.1.1 რა არის ძალაში ყოფნის დრო შეთანხმების მიხედვით?

ერთი წლიანი საბიუჯეტო ციკლის

მრავალწლიანი

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.1.2 რა არის ძალაში ყოფნის დრო კანონის მიხედვით?

ერთ წლიანი საბიუჯეტო ციკლი

მრავალწლიანი

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

წესი ვრცელდება ყოველ საბიუჯეტო წელზე

რამდენ წელს მოიცავს?

2 წელი

3 წელი

4 წელი

5 წელი

5 წელზე მეტი

საკანონმდებლო ვადა

3.2 გთხოვთ მისცეთ ზუსტი მითითება ოფიციალურ დოკუმენტს(ებს) რომელიც შეიქმნა ნორმატიული ბაზის წესის მიხედვით:

საქართველოს ორგანული კანონი „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“

3.3 გთხოვთ თუ შესაძლებელია ატვირთოთ PDF ფაილი ინგლისურ ენაზე.

4. შესაბამისობის მონიტორინგი

4.1 ვინ არის პასუხისმგებელი მონიტორინგის წინასწარ ან / და შემდეგ დადგენილ წესზე (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა) *?

არ არსებობს ფორმალური მონიტორინგი წესი

სახელისუფლებო ორგანო, გარდა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსი

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

დამოუკიდებელი ფისკალური დაწესებულებები

პარლამენტი

აუდიტორთა საბჭო

სხვა

სახელისუფლებო ორგანო, გარდა ფინანსთა სამინისტროსი, გთხოვთ დააკონკრეტოთ: *
(მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

საქართველოს მთავრობა

დამოუკიდებელი ფისკალური დაწესებულება, გთხოვთ დააკონკრეტოთ: * (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი;

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

4.1.1 გთხოვთ მიუთითოთ კითხვები თითოეულიდან გამომდინარე 4.1-თან დაკავშირებით

(მაგ: გამოქვეყნების მონიტორინგის ანგარიში) * (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

4.2 არსებობს რეალური მონიტორინგი დროში?

("რეალურ დროში" იგულისხმება, როგორც კვარტალურად ან უფრო ხშირად)

დიახ

არა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

კვარტალური ანგარიშები

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

კვარტალური ანგარიშები წარედგინება პარლამენტს და პარლამენტს შეუძლია განიხილოს კომიტეტებზე, ასევე მოისმინოს აუდიტის სამსახურის დასკვნა და საბიუჯეტო ოფისის დასკვა. წესი ვრცელდება მთლიანად ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშზე და არ არის კონკრეტულად შემუშავებული მექანიზმი უშუალო ფისკალური წესის დაცვის მონიტორინგის მიზნებისათვის

4.3 მონიტორინგის ანგარიში გამოიცა?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

აუდიტის სამსახურის, პარლამენტის კომიტეტებისა და პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის დასკვნები მზადდება ბიუჯეტის შესრულების კვარტალურ ანგარიშთან მიმართებაში და საჯაროა

4.3.1 გთხოვთ მიუთითოთ რამდენად ხშირად კეთდება ეს? : * (მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

4.4 გთხოვთ მიუთითოს, ჩამოთვლილიდან რომელი ეხმაურება მონიტორინგის ანგარიშს (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა) :*

ხელისუფლება ხშირად არ აკეთებს კომენტარს მონიტორინგის ანგარიშზე

მთავრობა არ არის ვალდებული კომენტარი გააკეთოს მონიტორინგის ანგარიშზე, მაგრამ, როგორც წესი ის მაინც აკეთებს კომენტარს (მაგ საჯარო განცხადება)

მთავრობა ვალდებულია კომენტარი გააკეთოს მონიტორინგის ანგარიშზე (მაგალითად, საჯარო განცხადება)

მონიტორინგის ანგარიში წარდგენილია პარლამენტში

მონიტორინგის ანგარიში საჯაროა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

5. აღსრულების დადგენილი წესი

5.1 გთხოვთ მიუთითოთ რომელი ორგანო არის პასუხისმგებელი დადგენილი წესის შეუსრულებლობის შემთხვევაში:(შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

არ არსებობს ფორმალური მონიტორინგი წესი

სახელისუფლებო ორგანო, გარდა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსი

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

სპეციალურად შექმნილი ორგანო (გარდა დამოუკიდებელი ფისკალური დაწესებულებებისა)

დამოუკიდებელი ფისკალური დაწესებულებები

პარლამენტი

აუდიტორთა საბჭო

სხვა

სახელისუფლებო ორგანო, გარდა ფინანსთა სამინისტროსი, გთხოვთ დააკონკრეტოთ: * (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

საქართველოს მთავრობა

დამოუკიდებელი ფისკალური დაწესებულებების (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

სპეციალურად შექმნილი ორგანო (გარდა დამოუკიდებელი ფისკალური დაწესებულებებისა)
(მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

5.2 შეიცავს თუ არა წლიური ბიუჯეტის დოკუმენტი ფისკალური წესით განსაზღვრულ ციფრულ მონაცემებს?

დიახ, აღნიშნულ ინფორმაციას ეთმობა ერთი თავი

დიახ, აღნიშნული ინფორმაცია არის ზედაპირულად განხილული

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

5.3 არსებობს წინასწარ განსაზღვრული რაიმე ქმედებები რომელიც შეიძლება განხორციელებულ იქნას აღსრულების დადგენილი წესის შეუსრულებლობის შემთხვევაში?

(წინასწარ განსაზღვრული ქმედებები ჩვენ ვგულისხმობთ მაკორექტირებელი ღონისძიებები, სანქციები და ა.შ.)

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

მთავრობა ვალდებულია წარდგინოს გეგმა პარამეტრების დადგენილ ზღვრულ მოცულობებში დაბრუნებისთვის.

5.4 რას აღწერს საუკეთესო ქმედებები იმ შემთხვევებში თუ რისკი შეუსრულებლობის ნაგულისხმევია წესის მიხედვით? (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

მთავრობა / ფინანსთა სამინისტრო ვალდებულია მოამზადოს მაკორექტირებელი ზომები პარლამენტისთვის / შესაბამისი ორგანოსთვის

მთავრობა / ფინანსთა სამინისტრო ვალდებულია საჯაროდ გაამართლოს შეუსრულებლობა

მთავრობა / ფინანსთა სამინისტრო ვალდებულია, მიიღოს კონკრეტული მაკორექტირებელი ქმედებები

არსებობს ავტომატური შესწორების მექანიზმი (მაგალითად, გარღვევა მომავალი წელის რესურსების საფუძველზე)

არსებობს შესაძლებლობა განახორციელოს სანქციები

არსებობს ავტომატური სანქციის მექანიზმები შეუსრულებლობის შემთხვევაში

სხვა

მთავრობა/ფინანსთა სამინისტრო ვალდებულია, მიიღოს კონკრეტული მაკორექტირებელი ქმედებები, გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

არსებობს ავტომატური შესწორების მექანიზმი (მაგალითად, გარღვევა მომავალი წელის რესურსების საფუძველზე) (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

არსებობს შესაძლებლობა, განახორციელოს სანქციები, გთხოვთ აღწეროთ მექანიზმები: (მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

არსებობს ავტომატური სანქციის მექანიზმები შეუსრულებლობის შემთხვევაში, გთხოვთ აღწეროთ მექანიზმი: (მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

6. მედიის ჩართულობა წესის მიმართ

6.1 ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი აღწერს საუკეთესოდ საშუალო ხარისხს მედიისა და საზოგადოების ცნობიერებას წესის მიმართ?

წესის მჭიდროდ მონიტორინგი მედიის მხრიდან ; შეუსრულებლობის შემთხვევაში საჯარო დებატების ჩატარება

არსებობს მაღალი გაშუქება წესის მიმართ, მაგრამ შეუსრულებლობის შემთხვევაში ნაკლებად სავარაუდოა დებატები

მოკრძალებული ან საერთოდ არანაირი ინტერესი მედიის მხრიდან

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

მედია მნიშვნელოვან ინტერესს იჩენს ბიუჯეტის შესრულების საკითხთან მიმართებაში, ასევე ბიუჯეტი დაგეგმვის პროცესთან მიმართებაში, თუმცა გაშუქებისას ნაკლებად ხდება ყურადღების გამახვილება ფისკალური წესების დაცვის კუთხით. აღსანიშნავია რომ წესი მხოლოდ 2014 წელს შევიდა ძალაში.

6.2 აღწერეთ ცნობიერების ხარისხი მედიისა და საზოგადოების ახალი წესის მიმართ:

წესის შემოღება იყო გაშუქებული მედიაში; იყო საჯარო დებატები

წესის შემოღება იყო გაშუქებული მედიაში; მაგრამ არ იყო საჯარო დებატები

წესის შემოღება არ იყო გაშუქებული მედიაში

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7. კანონის უზენაესობა 2012 წელს

7.0 ახალმა წესმა რომელიც დაინერგა 2012 წელს იქონია გავლენა 2012 წლის ბიუჯეტის შესრულებაზე?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

ძალაშია 2013 წლის 31 დეკემბრიდან

7.1 საბიუჯეტო კანონი მიღებული იყო 2012 წლის შესაბამისი წესის მიხედვით?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

ძალაშია 2013 წლის 31 დეკემბრიდან

7.1b თუ ბიუჯეტის კანონი არ შეესაბამება 2012 წლის წესს გთხოვთ მიუთითოთ ამის გამომწვევი მთავარი მიზეზი (ები) : * (მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

ძალაშია 2013 წლის 31 დეკემბრიდან

7.1c იყო ბიუჯეტის კანონის წესის მიხედვით შეუსრულებლობა გაშუქებული მედიის მხრიდან? *

შეუსრულებლობა იყო გაშუქებული მედიაში; იყო საჯარო დებატები

შეუსრულებლობა იყო გაშუქებული მედიაში; მაგრამ არ იყო საჯარო დებატები

შეუსრულებლობა არ იყო გაშუქებული მედიაში

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.2 ბიუჯეტის შესრულების შედეგები შეესაბამება 2012 წლის წესს?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.3 გთხოვთ, თუ შესაძლებელია, მიეცეს რაოდენობრივი შეფასება 2012 წელის წესის შესაბამისად საბიუჯეტო მასალა შეესაბამება მე-2 სამიზნე განმარტებას, საზომი ერთეული, და რიცხვითი მნიშვნელობა:

(მაგალითად, იმ შემთხვევაში, თუ წესი დაწესდეს, რომ ციკლურად მორგებული მთავრობის საერთო ბალანსი არ აღემატება 1.5% მშპ, გთხოვთ, მიუთითოთ ციკლურად მორგებული მთავრობის საერთო ბალანსი, იმ შემთხვევაში, როგორც წესი დაწესდეს, რომ ზრდის ნომინალური ხარჯებს არ უნდა აღემატებოდეს 1%, გთხოვთ მიუთითოთ ზრდის ნომინალური ხარჯები და ა.შ.):

(მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

7.4 თუ ბიუჯეტის განხორციელება არ შეესაბამება 2012 წელის წესს, მიუთითეთ ამის მთავარი მიზეზი(ებ)ი (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

გადახრა საპროგნოზო მშპ-ს და მისი რეალიზაციის შორის

მოულოდნელი შემოსავლების დეფიციტის გამო უარყოფითი მაკროეკონომიკური განვითარებული მოვლენები

მოულოდნელი შემოსავლების დეფიციტი გამო საკანონმდებლო ცვლილებები

მოულოდნელი სავალდებულო ხარჯების ვალდებულებები (მაგალითად, ახალი ან შეცვლილი კანონმდებლობა)

მოულოდნელი გადაუდებელი საჭიროება დისკრეციული ხარჯების (მაგალითად, სტიქიური კატასტროფა ან ომი)

მოულოდნელი ინტერესის ზრდა არსებული დავალიანების მიმართ

სხვა

გადახრა საპროგნოზო მშპ-ს და მის რეალიზაციას შორის, მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

მოულოდნელი შემოსავლების დეფიციტის გამო უარყოფითი მაკროეკონომიკური მოვლენები, მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

მოულოდნელი შემოსავლების დეფიციტის გამო საკანონმდებლო ცვლილებები, მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

მოულოდნელი სავალდებულო ხარჯების ვალდებულებები (მაგალითად, ახალი ან შეცვლილი კანონმდებლობით), მიუთითოთ

მოულოდნელი გადაუდებელი საჭიროება დისკრეციული ხარჯების (მაგალითად, სტიქიური კატასტროფა ან ომი), მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

მოულოდნელი ინტერესის ზრდა არსებული დავალიანების მიმართ, მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.5 გთხოვთ მიუთითოთ როგორი ტიპის შელუღვა განისაზღვრება 2012 წლის წესის მიხედვით:

წესების დაცვით შეიძლება მიღწეული იყოს მარტივად.

წესების დაცვით შეიძლება მიიღწეული იყოს რთულად.

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.7 2011 წლის შესრულებლობამ რაიმე ზეგავლენა მოახდინა 2012 წლის ბიუჯეტის

მომზადებაზე?

(გთხოვთ, აღწეროთ პოტენციური კორექციის მექანიზმები, სანქციები ან გამოსასწორებელი ზომები 2012 წლის ბიუჯეტის მომზადება და სხვა შესაბამისი საკითხები) *

დიახ

არა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.8 იყო თუ არა ბიუჯეტის შესრულება შესაბამისად გაშუქებული მედიაში?

გაშუქებული იყო მედიაში; იყო საჯარო დებატები

გაშუქებული იყო მედიაში; მაგრამ არ იყო საჯარო დებატები

არ იყო გაშუქებული მედიაში

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

8. წესის გრძელვადიანი ზემოქმედება

8.1 გთხოვთ მიუთითოთ სახელმწიფო ვალის წესის ეფექტი ისეთ შემთხვევებში როდესაც წესის შემოღებამ ხელი შეუწყო მოვლენების განვითარებას

მცირდება ვალის ზრდა როგორც % მშპ

სტაბილიზაცია სახელმწიფო ვალის როგორც % მშპ

შემცირება სახელმწიფო ვალის როგორც % მშპ

წესს არ ჰქონდა მნიშვნელოვანი გავლენა საჯარო ვალზე როგორც % მშპ

სხვა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

8.2 გთხოვთ მიუთითოთ ბიუჯეტის ბალანსის წესის ეფექტი (სადაც იქონია გავლენა) (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

ხელშეწყობის შესაბამისად ზოგადი მთავრობის მასტრიხტის დეფიციტის კრიტერიუმი

წესს არ ჰქონდა მნიშვნელოვანი გავლენა ბიუჯეტის დეფიციტის სექტორზე(ებზე) იძულებითი ბიუჯეტის დეფიციტი სექტორში (ებში)

მთავრობისთვის მიღწევის საშუალოვადიანი მიზანი

სახელმწიფო შემფოთება

სხვა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

8.3 გთხოვთ მიუთითოთ წესის ეფექტი ხარჯვით სექტორში (სადაც იქონია გავლენა) (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

ხარჯების შემცირება

ხარჯების შემადგენლობის ცვლილება

იძულებითი ინვესტიციები

წესით არ ჰქონდა მნიშვნელოვანი გავლენა ბიუჯეტის ხარჯვით სექტორზე(ებზე)

სახელმწიფო შემფოთება

სხვა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

8.4 გთხოვთ მიუთითოთ წესის ეფექტი შემოსავლების სექტორში (სადაც იქონია გავლენა) (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

იზრდება სახელმწიფო შემოსავლები

მცირდება საბიუჯეტო შემოსავლები

შემოსავლების შემადგენლობის ცვლილება

წესით არ ჰქონდა მნიშვნელოვანი გავლენა ბიუჯეტის შემოსავლების სექტორზე(ებზე)

სახელმწიფო შემფოთება

სხვა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დანართი №5.2

ფისკალური წესები (ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილის წესი)

http://ec.europa.eu/economy_finance/db_indicators/fiscal_governance/

ევროკავშირის წევრი ქვეყნების ფისკალური წესები 2012

კითხვები რომლებიც აღნიშნულია ვარსკვლავით * აუცილებლად უნდა გაეცეს პასუხი

ევროკავშირის წევრი ქვეყნებისათვის შედგენილი კითხვარი შევსებულია საქართველოს მაგალითზე, ვინაიდან საქართველოს საბიუჯეტო პროცესში ასეთი წესები ფორმულურად მხოლოდ 2014 წლიდან დაინერგა, დოკუმენტის მომზადების მიზნებისათვის საქართველოს მაგალითის გასაანალიზებლად შევარჩიერთ კითხვარი, რომელიც ეხება ახალ წესებს ან ისეთ წესებს, რომლებიც მანამდე არ არსებობდა. ზემოაღნიშნულ ლინკზე არსებული 2012 წლის კითხვარი გამოყენებული იქნა საქართველოს მაგალითის გასაანალიზებლად.

გთხოვთ აირჩიოთ *

(გაითვალისწინეთ, რომ ეს კითხვარი მიზნად ისახავს ახალ წესებს ან უკვე არსებულ წესებს, რომლებიც ადრე არ იყო ცნობილი)

წინამდებარე წესი შემოღებულ იქნა 2012 წელს*

წინამდებარე წესი ძალაში იყო უკვე 2012 წელს, მაგრამ არ ყოფილა გამოქვეყნებული

*ორგანული კანონი, რომელმაც დაადგინა წესები შემოღებულ იქნა 2011 წელს და კანონით განისაზღვრა, რომ ეს წესები ამოქმედდებოდა 2013 წლის 31 დეკემბრიდან (პირველად გავრცელდა 2014 საბიუჯეტო წელზე).

გთხოვთ დააზუსტოთ წესის ტიპი: *

ხარჯვის წესი

ბიუჯეტის ბალანსის წესი

შემოსავლების წესი

ვალის წესი

1.3 გთხოვთ მიუთითოთ წესის ზოგადი აღწერა *

(მაქსიმუმ 4000 სიმბოლო)

წესი ითვალისწინებს, რომ ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯების და არაფინანსური აქტივების ზრდის შეფარდება მშპ-თან არ უნდა აღემატებოდეს 30%-ს

გთხოვთ მიუთითოთ წესის შემოღების მთავარი მიზეზი *

გთხოვთ აღნიშნოთ ნებისმიერი კავშირის შემთხვევაში (როგორცაა ინსტიტუციური რეფორმა, ცვლილებები კანონმდებლობაში მორგებული ევროკავშირის სამართლის მოთხოვნებს, მთავრობათაშორისი ხელშეკრულებები, ფინანსური დახმარების პროგრამები, და ა.შ.)

წესი შემოღებულია საქართველოს ორგანული კანონით „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“, რომელიც გულისხმობს საქართველოს კონსტიტუციით განსაზღვრული ადამიანის უფლებებისა და თავისუფლების დაცვის მიზნით საქართველოს მოქალაქეები ეკონომიკური უფლებებისა და თავისუფლების გარანტიების დადგენას.

წესი შემოღებულ იქნა 2011 წელს და ძალაში შევიდა 2013 წლის 31 დეკემბერს და მის მიღება საჯარო ფინანსების მართვის მიმართულებით დაწყებული რეფორმის ნაწილი იყო.

წესი ეყრდნობა მასტრიხტის კრიტერიუმებს და მიზნად ისახავს ფისკალური დისციპლინის დამკვიდრებას და საკანონმდებლო გარანტიების შექმნას, განსაზღვრავს ჩარჩოებს სახელმწიფოს ფინანსების მართვის მიზნით.

წესი შემოღებულ იქნა მას შემდეგ რაც საქართველოს ეკონომიკამ მიიღო ე.წ. ორმაგი შოკი 2008 წელს (ეკონომიკური კრიზისი და შეირაღებული კონფლიქტი რუსეთთან), მკვეთრად გაუარესდა ბიუჯეტის დეფიციტი და 2009 წელს 9.2 მიაღწია. კრიზისის შემდეგი წლები ხასიათდებოდა ფისკალური კონსოლიდაციით, რამაც დეფიციტი დაუბრუნა შედარებით დაბალ ნიშნულს და ამავდროულად გაჩნდა საჭიროება დადგენილიყო ზღვრული მოცულობები.

გთხოვთ მიუთითოთ მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებების მიღების თარიღები *

(მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

მიუთითეთ წესის დამტკიცების თარიღი (თვე/წელი) * (5-დან 5 სიმბოლო)

2011 წელი

მიუთითეთ თარიღი როდესაც წესი შევიდა ძალაში (დღე/თვე/რიცხვი) * (8-დან 8 სიმბოლო)

31.12.2014

დამატებითი ინფორმაცია.

(მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

დაფარვა და სამიზნე მაჩვენებლების განმარტება

2.1 მოიცავს წესი ერთიანი მთავრობის ყველა სექტორს?

(გთხოვთ გაითვალისწინოთ შემდეგი სექტორები: ცენტრალური ხელისუფლება, რეგიონული / სახელმწიფო ხელისუფლება, ადგილობრივი ხელისუფლება და სოციალური უზრუნველყოფა. კითხვარი მხედველობაში იღებს, რომ ზოგიერთ წევრ სახელმწიფოში არ შეუძლია ყველა სექტორი) *

კითხვების გამოყენების 2 ძირითადი მიზანია:

დადგინდეს ამ წესებს შორის რომელ მათგანს აქვს უფრო დიდი დაფარვა,

დადგინდეს თითოეული წესის დაფარვა სამთავრობო ხარჯებსა და შემოსავლებზე.

შემდეგ კითხვები მოიცავს ახსნას "დახმარების ღირებულების" ქვეშ

კი

არა

2.2 გთხოვთ მიუთითოთ სახელმწიფო სექტორი(ები), რომლებსაც წესი მოიცავს (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა): *

ადგილობრივი ხელისუფლება

რეგიონალური ხელისუფლება (ავტონომიური რეგიონები ან ფედერალური შტატები)

ცენტრალური ხელისუფლება

სოციალური დაცვა

სხვა

სხვა - გთხოვთ, მიუთითოთ: * (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

წესი არ არეგულირებს ცალცალკე სახელმწიფო და ადგილობრივ თვითმმართველ ერთეულებს და ხარჯვითი ნაწილის შეზღუდვას განსაზღვრავს ნაერთი ბიუჯეტისათვის.

2.3 გთხოვთ მიუთითოთ ადგილობრივი ხელისუფლების წილი, ერთიანი მთავრობის მთლიან ხარჯებთან მიმართებით (პროცენტი): *

19%

(შემოსავლების წესის შემთხვევაში მიუთითეთ მისი წილი მთავრობის საერთო შემოსავლებთან მიმართებით)

შეკითხვები 2.3-დან 2.6-მდე არის ზოგადი კითხვები დაკავშირებული თითოეული ქვე-სექტორის წილზე (ადგილობრივი, რეგიონული, ცენტრალური და სოციალური დაცვის) ზოგად სამთავრობო სექტორთან შედარებით. შესაბამისად გადაამოწმეთ რომ ჯამი იყოს 100% ხოლო 2.3-დან 2.6-მდე კითხვების პასუხები ყველა წესისთვის უნდა იყოს იდენტური.

გთხოვთ მიუთითოთ ცენტრალური ხელისუფლების წილი, მთლიან სამთავრობო ხარჯებთან მიმართებით (პროცენტი): *

81%

(შემოსავლების წესის შემთხვევაში მიუთითეთ მისი წილი მთავრობის საერთო შემოსავლებთან მიმართებით)

გთხოვთ მიუთითოთ სოციალური დაცვის წილი, მთლიან სამთავრობო ხარჯებთან მიმართებით (პროცენტი):

საქართველოს საბიუჯეტო სისტემაში სოციალური ურუნველყოფა ერთიანი ბიუჯეტის ნაწილი და ცალკე ფონდი არ არსებობს.

(შემოსავლების წესის შემთხვევაში მიუთითეთ მისი წილი მთავრობის საერთო შემოსავლებთან მიმართებით)

შეკითხვები 2.3-დან 2.6-მდე არის ზოგადი კითხვები დაკავშირებული თითოეული ქვე-სექტორის წილზე (ადგილობრივი, რეგიონული, ცენტრალური და სოციალური დაცვის) ზოგად სამთავრობო სექტორთან შედარებით. შესაბამისად გადაამოწმეთ რომ ჯამი იყოს 100% ხოლო 2.3-დან 2.6-მდე კითხვების პასუხები ყველა წესისთვის უნდა იყოს იდენტური.

გთხოვთ მიუთითოთ საბუღალტრო სისტემა, რომლის სამიზნეც არის საბიუჯეტო აგრეგატი წესის მიხედვით: *

ESA 95 აღრიცხვა

საკასო

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: * (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

GFSM 2001/GFSM 1986

დამატებითი ინფორმაცია:

ბიუჯეტის აღრიცხვისათვის გამოიყენება საერთაშორისო სავალუტო ფონდის შემუშავებული საჯაროფინანსების მართვის სახელმძღვანელო GFSM 2001, თუმცა დეფიციტის დაანგარიშების მიზნებისათვის ხშირად კვლავ გამოიყენება GFSM 1986 კლასიფიკაცია და აღნიშნული პრაქტიკა გამომდინარეობს იმ ფაქტიდან, რომ თავად საერთაშორისო სავალუტო ფონდი აქტიურად იყენებს მას.

(მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

გთხოვთ მიუთითოთ ბიუჯეტის ხარჯების წესის ხასიათი:

ნომინალური ხარჯები

ხარჯების ნომინალური ზრდა

ხარჯების განაწილების კონტროლი

რეალური ხარჯები

ხარჯების რეალური ზრდა

სხვა

2.8 გთხოვთ წესის მიხედვით მიუთითოთ საბიუჯეტო აგრეგატის საზომი ერთეული:*

ნომინალური ღირებულება

პროცენტული რაოდენობა დაკავშირებული მშპ-ს ზრდასთან

რეალური ღირებულება

პროცენტული რაოდენობა დაკავშირებული კონკრეტული კონცეფციების ეკონომიკურ ზრდასთან

პროცენტი

% მშპ

სხვა

პროცენტული რაოდენობა დაკავშირებული კონკრეტული კონცეფციების ეკონომიკურ ზრდასთან (მაგ პოტენციური გამომუშავება), მიუთითოთ: *

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

ხარჯების და არაფინანსური აქტივების ზრდის ჯამი ნაერთი ბიუჯეტისათვის არ უნდა აღემატებოდეს მშპ-ის 30%-ს

2.9 არსებობს რაიმე შეზღუდვა ზემოთხსენებულის წესის დაფარვასთან დაკავშირებით?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

წესიდან გამონაკლისი შეიძლება დაიშვას კანონით დადგენილი წესით, ასეთ შემთხვევაში პარლამენტს უნდა წარედგინოს გეგმა, როგორ მოხდება დაბრუნება ჩარჩოს ფარგლებში

2.10 გთხოვთ მიუთითოთ საბიუჯეტო ელემენტები, რომლებიც არ შედის ზემოთხსენებული წესის დაფარვის ზონაში (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა): *

საპროცენტო გადასახადები

უმუშევრობის შეღავათები

საზოგადოებრივი ინვესტიციები

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ შესაბამისი განმარტება საჯარო ინვესტიციების გამოყენებასთან დაკავშირებით (მაგ. მთლიანი ან წმინდა საინვესტიციო, მათ შორის მხოლოდ კონკრეტული საკითხი და ა.შ.) (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

ზემოხსენებული პარამეტრის გამოთვლაში არ მონაწილეობს ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების და მათზე ოპერაციების კლასიფიკაციით გათვალისწინებული გადასახდელები, ანუ ბიუჯეტის გადასახდელების ის ნაწილი, რომელიც ხმარდება სახელმწიფო ვალის ძირითადი ნაწილის დაფარვას, სხვადასხვა კრედიტორულ დავალიანებების დაფარვას (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), არ ვრცელდება სახელმწიფოს მიერ გაცემულ სესხებზე და სახელმწიფოს საწარმოებში შეტანილ კაპიტალზე.

მიუთითეთ:

(მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

2.11 გთხოვთ მიუთითოთ იმ საკითხების სავარაუდო ღირებულება რომელსაც მოიცავს აღნიშნული წესი როგორც პროცენტული მაჩვენებელი ადგილობრივი ხელისუფლების ხარჯის (შეზღუდვების გათვალისწინებით, თუ ასეთი არსებობს)

შემოსავლების შემთხვევაში, მიუთითეთ სავარაუდო ღირებულება, როგორც ადგილობრივი ხელისუფლების შემოსავლების)

კითხვები 2.14 to 2.17 დაგეხმარებათ დადგინდგინოთ არნიშნული წესის ზეგავლენა თითოეული ქვესექტორის ხარჯებზე/შემოსავლებზე. პასუხი შეიძლება დადგინდეს იმის მიხედვით, თუ რომელ მათგანს აქვს ყველაზე დიდი ზეგავლენა.

2.3 და 2.14, 2.4 და 2.15, 2.5 და 2.16, 2.6 და 2.17 კითხვების პასუხები, მოგცემთ შესაბამის სექტორში აღნიშნული წესის ზეგავლენის დადგენის საშუალებას საერთო სახელმწიფო ხარჯებზე / შემოსავლებზე.

მაგალითად, ვივარაუდოთ წესი მოიცავს 50% ცენტრალური ხელისუფლების ხარჯებს და ცენტრალურ ხელისუფლება 80% საერთო მთავრობის ხარჯების. შედეგად, დაფარვის წესის თვალსაზრისით ზოგადი სამთავრობო ხარჯები იქნება $80\% * 50\% = 40\%$.

წესი ზღუდავს ნაერთი ბიუჯეტის გადასახდელებს, გარდა ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების კლებისა, რაც წლიური ნაერთი ბიუჯეტის დაახლოებით 90%-ს შეადგენს.

2.12 გთხოვთ მიუთითოთ იმ საკითხების სავარაუდო ღირებულება რომელსაც მოიცავს აღნიშნული წესი როგორც პროცენტული მაჩვენებელი რეგიონალური ხელისუფლების (ავტონომიური რეგიონები ან ფედერალური შტატები) ხარჯის (შეზღუდვების გათვალისწინებით, თუ ასეთი არსებობს)

შემოსავლების შემთხვევაში, მიუთითეთ სავარაუდო ღირებულება, როგორც ადგილობრივი ხელისუფლების შემოსავლების)

კითხვები 2.14 to 2.17 დაგეხმარებათ დადგინდგინოთ არნიშნული წესის ზეგავლენა თითოეული ქვესექტორის ხარჯებზე/შემოსავლებზე. პასუხი შეიძლება დადგინდეს იმის მიხედვით, თუ რომელ მათგანს აქვს ყველაზე დიდი ზეგავლენა.

2.3 და 2.14, 2.4 და 2.15, 2.5 და 2.16, 2.6 და 2.17 კითხვების პასუხები, მოგცემთ შესაბამის სექტორში აღნიშნული წესის ზეგავლენის დადგენის საშუალებას საერთო სახელმწიფო ხარჯებზე / შემოსავლებზე.

მაგალითად, ვივარაუდოთ წესი მოიცავს 50% ცენტრალური ხელისუფლების ხარჯებს და ცენტრალურ ხელისუფლება 80% საერთო მთავრობის ხარჯების. შედეგად, დაფარვის წესის თვალსაზრისით ზოგადი სამთავრობო ხარჯები იქნება $80\% * 50\% = 40\%$.

2.13 გთხოვთ მიუთითოთ იმ საკითხების სავარაუდო ღირებულება რომელსაც მოიცავს აღნიშნული წესი როგორც პროცენტული მაჩვენებელი ცენტრალური ხელისუფლების ხარჯის (შეზღუდვების გათვალისწინებით, თუ ასეთი არსებობს)

შემოსავლების შემთხვევაში, მიუთითეთ სავარაუდო ღირებულება, როგორც ადგილობრივი ხელისუფლების შემოსავლების)

კითხვები 2.14 to 2.17 დაგეხმარებათ დადგინდგინოთ არნიშნული წესის ზეგავლენა თითოეული ქვესექტორის ხარჯებზე/შემოსავლებზე. პასუხი შეიძლება დადგინდეს იმის მიხედვით, თუ რომელ მათგანს აქვს ყველაზე დიდი ზეგავლენა.

2.3და 2.14, 2.4 და 2.15, 2.5 და 2.16, 2.6 და 2.17 კითხვების პასუხები , მოგცემთ შესაბამის სექტორში აღნიშნული წესის ზეგავლენის დადგენის საშუალებას საერთო სახელმწიფო ხარჯებზე / შემოსავლებზე.

მაგალითად, ვივარაუდოთ წესი მოიცავს 50% ცენტრალური ხელისუფლების ხარჯებს და ცენტრალურ ხელისუფლება 80% საერთო მთავრობის ხარჯების. შედეგად, დაფარვის წესის თვალსაზრისით ზოგადი სამთავრობო ხარჯები იქნება $80\% * 50\% = 40\%$.

2.14 გთხოვთ მიუთითოთ იმ საკითხების სავარაუდო ღირებულება რომელსაც მოიცავს აღნიშნული წესი როგორც პროცენტული მაჩვენებელი სოციალური დაცვის ხარჯის (შეზღუდვების გათვალისწინებით, თუ ასეთი არსებობს)

შემოსავლების შემთხვევაში, მიუთითეთ სავარაუდო ღირებულება, როგორც ადგილობრივი ხელისუფლების შემოსავლების)

კითხვები 2.14 to 2.17 დაგეხმარებათ დადგინდგინოთ არნიშნული წესის ზეგავლენა თითოეული ქვესექტორის ხარჯებზე/შემოსავლებზე. პასუხი შეიძლება დადგინდეს იმის მიხედვით, თუ რომელ მათგანს აქვს ყველაზე დიდი ზეგავლენა.

2.3და 2.14, 2.4 და 2.15, 2.5 და 2.16, 2.6 და 2.17 კითხვების პასუხები , მოგცემთ შესაბამის სექტორში აღნიშნული წესის ზეგავლენის დადგენის საშუალებას საერთო სახელმწიფო ხარჯებზე / შემოსავლებზე.

მაგალითად, ვივარაუდოთ წესი მოიცავს 50% ცენტრალური ხელისუფლების ხარჯებს და ცენტრალურ ხელისუფლება 80% საერთო მთავრობის ხარჯების. შედეგად, დაფარვის წესის თვალსაზრისით ზოგადი სამთავრობო ხარჯები იქნება $80\% * 50\% = 40\%$.

2.15 გთხოვთ მიუთითოთ იმ საკითხების სავარაუდო ღირებულება რომელსაც მოიცავს აღნიშნული წესი როგორც პროცენტული მაჩვენებელი ხარჯის (შეზღუდვების გათვალისწინებით, თუ ასეთი არსებობს)

შემოსავლების შემთხვევაში, მიუთითეთ სავარაუდო ღირებულება, როგორც ადგილობრივი ხელისუფლების შემოსავლების)

ეს არის კითხვების თანმივდევრობა პასუხი უნდა იყო შემდეგი კითხვების ჯამი 2.3-2.6 და 2.14-2.17.

მაგალითად:

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

2.16 ამ აქტის მიხედვით, უზრუნველყოფს წესი ხელისუფლების მიერ სამიზნე ჯგუფისთვის ზღვარის დაწესებას?

დიახ, ხელისუფლებას აქვს გარკვეული თავისუფლება დაარეგულიროს სამიზნე ჯგუფი

არა, ზედა ზღვარი აუცილებლად განისაზღვრება წესის მიერ.

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

გადასახდელების ზღვარი დადგენილია ნაერთი ბიუჯეტისათვის, თუმცა მთავრობას შეუძლია დააწესოს უფრო კონკრეტული რეგულაციები ქვესექტორების მიხედვით, ნაერთ ბიუჯეტზე არსებული შეზღუდვის დაცვის მიზნით

2.17 გთხოვთ აღწეროთ პარამეტრები რომლებიც წესის მიხედვით შეიძლება მორგებულ იქნას მთავრობის მიერ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

გადასახდელების ზღვარი დადგენილია ნაერთი ბიუჯეტისათვის, თუმცა მთავრობას შეუძლია დააწესოს უფრო კონკრეტული რეგულაციები ქვესექტორების მიხედვით, ნაერთ ბიუჯეტზე არსებული შეზღუდვის დაცვის მიზნით.

მაგალითისთვის შესაძლოა დააწესოს დეფიციტის ზღვარი სახელმწიფო და ადგილობრივი ბიუჯეტებისათვის ცალცალკე.

2.18 გთხოვთ მიუთითოთ რიცხვითი მნიშვნელობა ზედა ზღვარის, რომელსაც ითვალისწინებს აღნიშნული წესი

(მაგალითად მშპ. პროცენტული მნიშვნელობა ბიუჯეტის ბალანსის წესის მიმართ, ნომინალური რაოდენობის ზედა ზღვარი, ხარჯების ზრდის ტემპი და ა.შ.) t-ეხება მიმდინარე საბიუჯეტო წელს

გთხოვთ დატოვეთ ცარიელი თუ უცვლელია

1 წლისთვის t+1: 30% მშპ-თან

... წლისთვის t+2:

... წლისთვის t+3:

... წლისთვის t+4:

... წლისთვის t+5:

2.19 გთხოვთ აღწეროთ escape დებულებების მახასიათებლები

არ არსებობს წინასწარ განსაზღვრული დებულებები

გადახვევები შესაძლებელია სპეციფიკურ სიტუაციებში (მაგ, სტიქიური უბედურებების, განსაკუთრებული შენელება, და ა.შ.)

გადახვევები შესაძლებელია, თუ საბიუჯეტო პრობლემები წარმოიქმნება კონკრეტულ, მგრძობიარე სფეროებში (მაგალითად, ჯანდაცვა)

გთხოვთ მიუთითოთ:

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

წესი არ განსაზღვრავს კონკრეტულ შემთხვევებს, როდესაც შეიძლება გამონაკლისის გამოყენება, მაგრამ განსაზღვრავს, რომ მთავრობას შეუძლია დაუშვას გამონაკლისი კონკრეტული საბიუჯეტო წლისათვის, თუმცა პარლამენტს უნდა წარუდგინოს გეგმა, რომელიც თანახმად ის დაუბრუნდება აღნიშნულ ნიშნულს, ზედიზედ 2 წლის მანძილზე გამონაკლისით სარგებლობა არ შეიძლება

2.20 რამდენად შეესაბამება ზემოთხსენებული დებულება სამართლებრივი ბაზის წესს? *

დაფუძნების აქტში ჩამოთვლილია ყველა მოვლენები ან გარემოებები, რომელიც იძლევა გადახედვის საშუალებას

გარემოებებზე, რამლებიც ბოლომდე დაზუსტებული არაა არსებობს გარკვეული დისკრეციული უფლებამოსილება

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

მიუთითეთ, რომლი მოვლენები შედის (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა):

ბუნებრივი კატასტროფები

განსაკუთრებული ეკონომიკური ზრდის შენელება

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

2.21 რომელი უწყების ფუნქციაა იმის დადგენა თუ რამ გამოიწვია/გააფართოვა/ დაასრულა აღნიშნული დებულება?

მთავრობა

ფინანსთა სამინისტრო

პარლამენტი

დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუტი

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

თუ წესი არ შეიძლება იქნეს დაუყოვნებლივ აღწერილი გთხოვთ მოგვაწოდოთ სიტყვიერი აღწერილობა სამიზნის (ეზის), ერთეულის (ეზის) და რიცხვითი ღირებულებების შეზღუდვა აღნიშნული წესის მიხედვით.

3. ნორმატიული ბაზის წესი

3.1 გთხოვთ, მიუთითოთ, რომელი მათგანი აღწერს ყველაზე კარგად ნორმატიული / სამართლებრივი ბაზის წესს:

პოლიტიკური შეთანხმებები მმართველ პარტნიორებს შორის

ორგანული კანონი

ვალდებულება ორგანოს მიერ (მაგალითად, ფინანსთა სამინისტრო, პრეზიდენტი რეგიონული ხელისუფლების და ა.შ.)

კონსტიტუციური კანონი

შეთანხმება სექტორსა და მთავრობას შორის (მაგალითად, შიდა სტაბილურობის პაკტის)

ჩვეულებრივი (ანუ, გარდა საკონსტიტუციო / ორგანული) კანონი

სხვა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.2.1 რა არის ძალაში ყოფნის დრო შეთანხმების მიხედვით?

ერთი წლიანი საბიუჯეტო ციკლის

მრავალწლიანი

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.2.2 რა არის ძალაში ყოფნის დრო კანონის მიხედვით?

ერთ წლიანი საბიუჯეტო ციკლი

მრავალწლიანი

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

წესი ვრცელდება ყოველ საბიუჯეტო წელზე

რამდენ წელს მოიცავს?

2 წელი

3 წელი

4 წელი

5 წელი

5 წელზე მეტი

საკანონმდებლო ვადა

3.3 გთხოვთ მისცეთ ზუსტი მითითება ოფიციალურ დოკუმენტს(ებს) რომელიც შეიქმნა ნორმატიული ბაზის წესის მიხედვით:

საქართველოს ორგანული კანონი „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“

4.შესაბამისობის მონიტორინგი

4.1 ვინ არის პასუხისმგებელი მონიტორინგის წინასწარ ან / და შემდეგ დადგენილ წესზე (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა) *?

არ არსებობს ფორმალური მონიტორინგი წესი

სახელისუფლებო ორგანო, გარდა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსი

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

დამოუკიდებელი ფისკალური დაწესებულებები

პარლამენტი

აუდიტორთა საბჭო

სხვა

სახელისუფლებო ორგანო, გარდა ფინანსთა სამინისტროსი, გთხოვთ დააკონკრეტოთ: * (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

საქართველოს მთავრობა

დამოუკიდებელი ფისკალური დაწესებულება, გთხოვთ დააკონკრეტოთ: * (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი;

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

4.1.1 გთხოვთ მიუთითოთ კითხვები თითოეულიდან გამომდინარე 4.1-თან დაკავშირებით

(მაგ: გამოქვეყნების მონიტორინგის ანგარიში) * (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

4.2 არსებობს რეალური მონიტორინგი დროში?

("რეალურ დროში" იგულისხმება, როგორც კვარტალურად ან უფრო ხშირად)

დიახ

არა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

კვარტალური ანგარიშები

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

კვარტალური ანგარიშები წარედგინება პარლამენტს და პარლამენტს შეუძლია განიხილოს კომიტეტებზე, ასევე მოისმინოს აუდიტის სამსახურის დასკვნა და საბიუჯეტო ოფისის დასკვა. წესი ვრცელდება მთლიანად ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშზე და არ არის კონკრეტულად შემუშავებული მექანიზმი უშუალო ფისკალური წესის დაცვის მონიტორინგის მიზნებისათვის

4.3 მონიტორინგის ანგარიში გამოიცა?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

აუდიტის სამსახურის, პარლამენტის კომიტეტებისა და პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის დასკვნები მზადდება ბიუჯეტის შესრულების კვარტალურ ანგარიშთან მიმართებაში და საჯაროა

4.3.1 გთხოვთ მიუთითოთ რამდენად ხშირად კეთდება ეს? : * (მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

4.4 გთხოვთ მიუთითოს, ჩამოთვლილიდან რომელი ეხმაურება მონიტორინგის ანგარიშს (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა) :*

ხელისუფლება ხშირად არ აკეთებს კომენტარს მონიტორინგის ანგარიშზე

მთავრობა არ არის ვალდებული კომენტარი გააკეთოს მონიტორინგის ანგარიშზე, მაგრამ, როგორც წესი ის მაინც აკეთებს კომენტარს (მაგ საჯარო განცხადება)

მთავრობა ვალდებულია კომენტარი გააკეთოს მონიტორინგის ანგარიშზე (მაგალითად, საჯარო განცხადება)

მონიტორინგის ანგარიში წარდგენილია პარლამენტში

მონიტორინგის ანგარიში საჯაროა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

5. აღსრულების დადგენილი წესი

5.1 გთხოვთ მიუთითოთ რომელი ორგანო არის პასუხისმგებელი დადგენილი წესის შეუსრულებლობის შემთხვევაში:(შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

არ არსებობს ფორმალური მონიტორინგი წესი

სახელისუფლებო ორგანო, გარდა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსი

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

სპეციალურად შექმნილი ორგანო (გარდა დამოუკიდებელი ფისკალური დაწესებულებებისა)

დამოუკიდებელი ფისკალური დაწესებულებები

პარლამენტი

აუდიტორთა საბჭო

სხვა

სახელისუფლებო ორგანო, გარდა ფინანსთა სამინისტროსი, გთხოვთ დააკონკრეტოთ: *

(მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

საქართველოს მთავრობა

დამოუკიდებელი ფისკალური დაწესებულებების (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

სპეციალურად შექმნილი ორგანო (გარდა დამოუკიდებელი ფისკალური დაწესებულებებისა)

(მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

5.2 შეიცავს თუ არა წლიური ბიუჯეტის დოკუმენტი ფისკალური წესით განსაზღვრულ ციფრულ მონაცემებს?

დიახ, აღნიშნულ ინფორმაციას ეთმობა ერთი თავი

დიახ, აღნიშნული ინფორმაცია არის ზედაპირულად განხილული

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

5.3 არსებობს წინასწარ განსაზღვრული რაიმე ქმედებები რომელიც შეიძლება განხორციელებულ იქნას აღსრულების დადგენილი წესის შეუსრულებლობის შემთხვევაში?

(წინასწარ განსაზღვრული ქმედებები ჩვენ ვგულისხმობთ მაკორექტირებელი ღონისძიებები, სანქციები და ა.შ.)

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

მთავრობა ვალდებულია წარდგინოს გეგმა პარამეტრების დადგენილ ზღვრულ მოცულობებში დაბრუნებისთვის.

5.4 რას აღწერს საუკეთესო ქმედებები იმ შემთხვევებში თუ რისკი შეუსრულებლობის ნაგულისხმევია წესის მიხედვით? (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

მთავრობა / ფინანსთა სამინისტრო ვალდებულია მოამზადოს მაკორექტირებელი ზომები პარლამენტისთვის / შესაბამისი ორგანოსთვის

მთავრობა / ფინანსთა სამინისტრო ვალდებულია საჯაროდ გაამართლოს შეუსრულებლობა

მთავრობა / ფინანსთა სამინისტრო ვალდებულია, მიიღოს კონკრეტული მაკორექტირებელი ქმედებები

არსებობს ავტომატური შესწორების მექანიზმი (მაგალითად, გარღვევა მომავალი წელის რესურსების საფუძველზე)

არსებობს შესაძლებლობა განახორციელოს სანქციები

არსებობს ავტომატური სანქციის მექანიზმები შეუსრულებლობის შემთხვევაში

სხვა

მთავრობა/ფინანსთა სამინისტრო ვალდებულია, მიიღოს კონკრეტული მაკორექტირებელი ქმედებები, გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

არსებობს ავტომატური შესწორების მექანიზმი (მაგალითად, გარღვევა მომავალი წელის რესურსების საფუძველზე) (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

არსებობს შესაძლებლობა, განახორციელოს სანქციები, გთხოვთ აღწეროთ მექანიზმები: (მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

არსებობს ავტომატური სანქციის მექანიზმები შეუსრულებლობის შემთხვევაში, გთხოვთ აღწეროთ მექანიზმი: (მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

6. მედიის ჩართულობა წესის მიმართ

6.1 ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი აღწერს საუკეთესოდ საშუალო ხარისხს მედიისა და საზოგადოების ცნობიერებას წესის მიმართ?

წესის მჭიდროდ მონიტორინგი მედიის მხრიდან; შეუსრულებლობის შემთხვევაში საჯარო დებატების ჩატარება

არსებობს მაღალი გაშუქება წესის მიმართ, მაგრამ შეუსრულებლობის შემთხვევაში ნაკლებად სავარაუდოა დებატები

მოკრძალებული ან საერთოდ არანაირი ინტერესი მედიის მხრიდან

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

მედია მნიშვნელოვან ინტერესს იჩენს ბიუჯეტის შესრულების საკითხთან მიმართებაში, ასევე ბიუჯეტი დაგეგმვის პროცესთან მიმართებაში, თუმცა გაშუქებისას ნაკლებად ხდება ყურადღების გამახვილება ფისკალური წესების დაცვის კუთხით. აღსანიშნავია რომ წესი მხოლოდ 2014 წელს შევიდა ძალაში.

6.2 აღწერეთ ცნობიერების ხარისხი მედიისა და საზოგადოების ახალი წესის მიმართ:

წესის შემოღება იყო გაშუქებული მედიაში; იყო საჯარო დებატები

წესის შემოღება იყო გაშუქებული მედიაში; მაგრამ არ იყო საჯარო დებატები

წესის შემოღება არ იყო გაშუქებული მედიაში

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7. კანონის უზენაესობა 2012 წელს

7.0 ახალმა წესმა რომელიც დაინერგა 2012 წელს იქონია გავლენა 2012 წლის ბიუჯეტის შესრულებაზე?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

ძალაშია 2013 წლის 31 დეკემბრიდან

7.1 საბიუჯეტო კანონი მიღებული იყო 2012 წლის შესაბამისი წესის მიხედვით?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

ძალაშია 2013 წლის 31 დეკემბრიდან

7.1b თუ ბიუჯეტის კანონი არ შეესაბამება 2012 წლის წესს გთხოვთ მიუთითოთ ამის გამომწვევი მთავარი მიზეზი (ები) : * (მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

ძალაშია 2013 წლის 31 დეკემბრიდან

7.1c იყო ბიუჯეტის კანონის წესის მიხედვით შეუსრულებლობა გაშუქებული მედიის მხრიდან? *

შეუსრულებლობა იყო გაშუქებული მედიაში; იყო საჯარო დებატები

შეუსრულებლობა იყო გაშუქებული მედიაში; მაგრამ არ იყო საჯარო დებატები

შეუსრულებლობა არ იყო გაშუქებული მედიაში

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.2 ბიუჯეტის შესრულების შედეგები შეესაბამება 2012 წლის წესს?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.3 გთხოვთ, თუ შესაძლებელია, მიეცეს რაოდენობრივი შეფასება 2012 წლის წესის შესაბამისად საბიუჯეტო მასალა შეესაბამება მე-2 სამიზნე განმარტებას, საზომი ერთეული, და რიცხვითი მნიშვნელობა:

(მაგალითად, იმ შემთხვევაში, თუ წესი დაწესდეს, რომ ციკლურად მორგებული მთავრობის საერთო ბალანსი არ აღემატება 1.5% მშპ, გთხოვთ, მიუთითოთ ციკლურად მორგებული მთავრობის საერთო ბალანსი, იმ შემთხვევაში, როგორც წესი დაწესდეს, რომ ზრდის ნომინალური ხარჯებს არ უნდა აღემატებოდეს 1%, გთხოვთ მიუთითოთ ზრდის ნომინალური ხარჯები და ა.შ.):

(მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

7.4 თუ ბიუჯეტის განხორციელება არ შეესაბამება 2012 წლის წესს, მიუთითეთ ამის მთავარი მიზეზი(ები) (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

გადახრა საპროგნოზო მშპ-ს და მისი რეალიზაციის შორის

მოულოდნელი შემოსავლების დეფიციტის გამო უარყოფითი მაკროეკონომიკური განვითარებული მოვლენები

მოულოდნელი შემოსავლების დეფიციტი გამო საკანონმდებლო ცვლილებები

მოულოდნელი სავალდებულო ხარჯების ვალდებულებები (მაგალითად, ახალი ან შეცვლილი კანონმდებლობა)

მოულოდნელი გადაუდებელი საჭიროება დისკრეციული ხარჯების (მაგალითად, სტიქიური კატასტროფა ან ომი)

მოულოდნელი ინტერესის ზრდა არსებული დავალიანების მიმართ

სხვა

გადახრა საპროგნოზო მშპ-ს და მის რეალიზაციას შორის, მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

მოულოდნელი შემოსავლების დეფიციტის გამო უარყოფითი მაკროეკონომიკური მოვლენები, მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

მოულოდნელი შემოსავლების დეფიციტის გამო საკანონმდებლო ცვლილებები, მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

მოულოდნელი სავალდებულო ხარჯების ვალდებულებები (მაგალითად, ახალი ან შეცვლილი კანონმდებლობით), მიუთითოთ

მოულოდნელი გადაუდებელი საჭიროება დისკრეციული ხარჯების (მაგალითად, სტიქიური კატასტროფა ან ომი), მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

მოულოდნელი ინტერესის ზრდა არსებული დავალიანების მიმართ, მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.5 გთხოვთ მიუთითოთ როგორი ტიპის შეზღუდვა განისაზღვრება 2012 წლის წესის მიხედვით:

წესების დაცვით შეიძლება მიღწეული იყოს მარტივად.

წესების დაცვით შეიძლება მიიღწეული იყოს რთულად.

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.6 2011 წლის შეუსრულებლობამ რაიმე ზეგავლენა მოახდინა 2012 წლის ბიუჯეტის მომზადებაზე?

(გთხოვთ, აღწეროთ პოტენციური კორექციის მექანიზმები, სანქციები ან გამოსასწორებელი ზომები 2012 წლის ბიუჯეტის მომზადება და სხვა შესაბამისი საკითხები) *

დიახ

არა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.7 იყო თუ არა ბიუჯეტის შესრულება შესაბამისად გაშუქებული მედიაში?

გაშუქებული იყო მედიაში; იყო საჯარო დებატები

გაშუქებული იყო მედიაში; მაგრამ არ იყო საჯარო დებატები

არ იყო გაშუქებული მედიაში

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

8. წესის გრძელვადიანი ზემოქმედება

8.1 გთხოვთ მიუთითოთ სახელმწიფო ვალის წესის ეფექტი ისეთ შემთხვევებში როდესაც წესის შემოღებამ ხელი შეუწყო მოვლენების განვითარებას

მცირდება ვალის ზრდა როგორც % მშპ

სტაბილიზაცია სახელმწიფო ვალის როგორც % მშპ

შემცირება სახელმწიფო ვალის როგორც % მშპ

წესს არ ჰქონდა მნიშვნელოვანი გავლენა საჯარო ვალზე როგორც % მშპ

სხვა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

8.2 გთხოვთ მიუთითოთ წესის ეფექტი ხარჯვით სექტორში (სადაც იქონია გავლენა) (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

ხარჯების შემცირება

ხარჯების შემადგენლობის ცვლილება

იძულებითი ინვესტიციები

წესით არ ჰქონდა მნიშვნელოვანი გავლენა ბიუჯეტის ხარჯვით სექტორზე(ებზე)

სახელმწიფო შემფოთება

სხვა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დანართი №5.3

ფისკალური წესები (სახელმწიფო ვალის წესი)

http://ec.europa.eu/economy_finance/db_indicators/fiscal_governance/

ევროკავშირის წევრი ქვეყნების ფისკალური წესები 2012

კითხვები რომლებიც აღნიშნულია ვარსკვლავით * აუცილებლად უნდა გაეცეს პასუხი

ევროკავშირის წევრი ქვეყნებისათვის შედგენილი კითხვარი შევსებულია საქართველოს მაგალითზე, ვინაიდან საქართველოს საბიუჯეტო პროცესში ასეთი წესები ფორმულურად მხოლოდ 2014 წლიდან დაინერგა, დოკუმენტის მომზადების მიზნებისათვის საქართველოს მაგალითის გასაანალიზებლად შევარჩიერეთ კითხვარი, რომელიც ეხება ახალ წესებს ან ისეთ წესებს, რომლებიც მანამდე არ არსებობდა. ზემოაღნიშნულ ლინკზე არსებული 2012 წლის კითხვარი გამოყენებული იქნა საქართველოს მაგალითის გასაანალიზებლად.

გთხოვთ აირჩიოთ *

(გაითვალისწინეთ, რომ ეს კითხვარი მიზნად ისახავს ახალ წესებს ან უკვე არსებულ წესებს, რომლებიც ადრე არ იყო ცნობილი)

წინამდებარე წესი შემოღებულ იქნა 2012 წელს*

წინამდებარე წესი ძალაში იყო უკვე 2012 წელს, მაგრამ არ ყოფილა გამოქვეყნებული

*ორგანული კანონი, რომელმაც დაადგინა წესები შემოღებულ იქნა 2011 წელს და კანონით განისაზღვრა, რომ ეს წესები ამოქმედდებოდა 2013 წლის 31 დეკემბრიდან (პირველად გავრცელდა 2014 საბიუჯეტო წელზე).

გთხოვთ დააზუსტოთ წესის ტიპი: *

ხარჯვის წესი

ბიუჯეტის ბალანსის წესი

შემოსავლების წესი

ვალის წესი

1.3 გთხოვთ მიუთითოთ წესის ზოგადი აღწერა *

(მაქსიმუმ 4000 სიმბოლო)

წესი ითვალისწინებს სახელმწიფო ვალის ოდენობის შეზღუდვას და განსაზღვრავს, რომ სახელმწიფო ვალი მშპ-თან არ უნდა აღემატებოდეს 60%-ს

გთხოვთ მიუთითოთ წესის შემოღების მთავარი მიზეზი *

გთხოვთ აღნიშნოთ ნებისმიერი კავშირის შემთხვევაში (როგორცაა ინსტიტუციური რეფორმა, ცვლილებები კანონმდებლობაში მორგებული ევროკავშირის სამართლის მოთხოვნებს, მთავრობათაშორისი ხელშეკრულებები, ფინანსური დახმარების პროგრამები, და ა.შ.)

წესი შემოღებულია საქართველოს ორგანული კანონით „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“, რომელიც გულისხმობს საქართველოს კონსტიტუციით განსაზღვრული ადამიანის უფლებებისა და თავისუფლების დაცვის მიზნით საქართველოს მოქალაქეები ეკონომიკური უფლებებისა და თავისუფლების გარანტიების დადგენას.

წესი შემოღებულ იქნა 2011 წელს და ძალაში შევიდა 2013 წლის 31 დეკემბერს და მის მიღება საჯარო ფინანსების მართვის მიმართულებით დაწყებული რეფორმის ნაწილი იყო.

წესი ეყრდნობა მასტრიხტის კრიტერიუმებს და მიზნად ისახავს ფისკალური დისციპლინის დამკვიდრებას და საკანონმდებლო გარანტიების შექმნას, განსაზღვრავს ჩარჩოები სახელმწიფოს ფინანსების მართვის მიზნით.

წესი შემოღებულ იქნა მას შემდეგ რაც საქართველოს ეკონომიკამ მიიღო ე.წ. ორმაგი შოკი 2008 წელს (ეკონომიკური კრიზისი და შეირადებული კონფლიქტი რუსეთთან), მკვეთრად გაუარესდა ბიუჯეტის დეფიციტი და 2009 წელს 9.2 მიაღწია. კრიზისის შემდეგი წლები ხასიათდებოდა ფისკალური კონსოლიდაციით, რამაც დეფიციტი დაუბრუნა შედარებით დაბალ ნიშნულს და ამავდროულად გაჩნდა საჭიროება დადგენილიყო ზღვრული მოცულობები.

გთხოვთ მიუთითოთ მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებების მიღების თარიღები *

(მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

მიუთითეთ წესის დამტკიცების თარიღი (თვე/წელი) * (5-დან 5 სიმბოლო)

2011 წელი

მიუთითეთ თარიღი როდესაც წესი შევიდა ძალაში (დღე/თვე/რიცხვი) * (8-დან 8 სიმბოლო)

31.12.2014

დამატებითი ინფორმაცია.

(მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

2. დაფარვა და სამიზნე მაჩვენებლების განმარტება

მოიცავს წესი ერთიანი მთავრობის ყველა სექტორს?

(გთხოვთ გაითვალისწინოთ შემდეგი სექტორები: ცენტრალური ხელისუფლება, რეგიონული / სახელმწიფო ხელისუფლება, ადგილობრივი ხელისუფლება და სოციალური უზრუნველყოფა. კითხვარი მხედველობაში იღებს, რომ ზოგიერთ წევრ სახელმწიფოში არ შეუძლია ყველა სექტორი) *

კითხვების გამოყენების 2 ძირითადი მიზანია:

დადგინდეს ამ წესებს შორის რომელ მათგანს აქვს უფრო დიდი დაფარვა,

დადგინდეს თითოეული წესის დაფარვა სამთავრობო ხარჯებსა და შემოსავლებზე.

შემდეგ კითხვები მოიცავს ახსნას "დახმარების ღილაკის" ქვეშ

კი

არა

გთხოვთ მიუთითოთ სახელმწიფო სექტორი (ები) რომლებსაც წესი მოიცავს (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა): *

ადგილობრივი ხელისუფლება

რეგიონალური ხელისუფლება (ავტონომიური რეგიონები ან ფედერალური შტატები)

ცენტრალური ხელისუფლება

სოციალური დაცვა

სხვა

სხვა - გთხოვთ, მიუთითოთ: * (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

2.3 გთხოვთ მიუთითოთ ადგილობრივი ხელისუფლების წილი, ერთიანი მთავრობის მთლიან ხარჯებთან მიმართებით (პროცენტი): *

19%

(შემოსავლების წესის შემთხვევაში მიუთითეთ მისი წილი მთავრობის საერთო შემოსავლებთან მიმართებით)

შეკითხვები 2.8 და 2.6 არის ზოგადი კითხვები დაკავშირებული თითოეული ქვე-სექტორის წილზე (ადგილობრივი, რეგიონული, ცენტრალური და სოციალური დაცვის) ზოგად სამთავრობო სექტორთან შედარებით. შესაბამისად გადაამოწმეთ რომ ჯამი იყოს 100% ხოლო 2.3 და 2.6 კითხვების პასუხები უნდა იყოს იდენტური ყველა ქვეყნისთვის.

2.4 გთხოვთ მიუთითოთ ცენტრალური ხელისუფლების წილი, მთლიან სამთავრობო ხარჯებთან მიმართებით (პროცენტი): *

81%

(შემოსავლების წესის შემთხვევაში მიუთითეთ მისი წილი მთავრობის საერთო შემოსავლებთან მიმართებით)

გთხოვთ მიუთითოთ სოციალური დაცვის წილი , მთლიან სამთავრობო ხარჯებთან მიმართებით (პროცენტი):

საქართველოს საბიუჯეტო სისტემაში სოციალური ურუნველყოფა ერთიანი ბიუჯეტის ნაწილი და ცალკე ფონდი არ არსებობს.

(შემოსავლების წესის შემთხვევაში მიუთითეთ მისი წილი მთავრობის საერთო შემოსავლებთან მიმართებით)

შეკითხვები 2.8 და 2.6 არის ზოგადი კითხვები დაკავშირებული თითოეული ქვე-სექტორის წილზე (ადგილობრივი, რეგიონული, ცენტრალური და სოციალური დაცვის) ზოგად სამთავრობო სექტორთან შედარებით . შესაბამისად გადაამოწმეთ რომ ჯამი იყოს 100% ხოლო 2.3 და 2.6 კითხვების პასუხები უნდა იყოს იდენტური ყველა ქვეყნისთვის.

2.6 გთხოვთ მიუთითოთ საბუღალტრო სისტემა, რომლის სამიზნეც არის საბიუჯეტო აგრეგატი წესის მიხედვით: *

ESA 95 აღრიცხვა

საკასო

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: * (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

GFSM 2001/GFSM 1986

დამატებითი ინფორმაცია:

ბიუჯეტის აღრიცხვისათვის გამოიყენება საერთაშორისო სავალუტო ფონდის შემუშავებული საჯაროფინანსების მართვის სახელმძღვანელო GFSM 2001, თუმცა დეფიციტის დაანგარიშების

მიზნებისათვის ხშირად კვლავ გამოიყენება GFSM 1986 კლასიფიკაცია და აღნიშნული პრაქტიკა გამომდინარეობს იმ ფაქტიდან, რომ თავად საერთაშორისო სავალუტო ფონდი აქტიურად იყენებს მას.

(მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

2.7 გთხოვთ მიუთითოთ ვალის წესის ხასიათი:

ნომინალური ვალი

ვალის შეფარდება მშპ-სთან

შემცირება ვალის (ნომინალური ან რეალური)

რეალური ვალი

ვალი როგორც- % მიმდინარე შემოსავლების

შემცირება ვალის შეფარდება მშპ-სთან

ვალის ზრდა (ნომინალური ან რეალური)

ვალის მომსახურების კოეფიციენტი

სხვა

2.8 გთხოვთ წესის მიხედვით მიუთითოთ საბიუჯეტო აგრეგატის საზომი ერთეული:*

ნომინალური ღირებულება

პროცენტული რაოდენობა დაკავშირებული მშპ-ს ზრდასთან

რეალური ღირებულება

პროცენტული რაოდენობა დაკავშირებული კონკრეტული კონცეფციენტის ეკონომიკურ ზრდასთან

პროცენტი

% მშპ

სხვა

პროცენტული რაოდენობა დაკავშირებული კონკრეტული კონცეფციენტის ეკონომიკურ ზრდასთან (მაგ პოტენციური გამომუშავება), მიუთითოთ: *

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

2.9 არსებობს რაიმე შეზღუდვა ზემოთხსენებულის წესის დაფარვასთან დაკავშირებით?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

წესიდან გამონაკლისი შეიძლება დაიშვას კანონით დადგენილი წესით, ასეთ შემთხვევაში პარლამენტს უნდა წარედგინოს გეგმა, როგორ მოხდება დაბრუნება ჩარჩოს ფარგლებში

2.10 გთხოვთ მიუთითოთ საბიუჯეტო ელემენტები, რომლებიც არ შედის ზემოთხსენებული წესის დაფარვის ზონაში (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა): *

საპროცენტო გადასახადები

უმუშევრობის შეღავათები

საზოგადოებრივი ინვესტიციები

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ შესაბამისი განმარტება საჯარო ინვესტიციების გამოყენებასთან დაკავშირებით (მაგ. მთლიანი ან წმინდა საინვესტიციო, მათ შორის მხოლოდ კონკრეტული საკითხი და ა.შ.) (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

2.11 გთხოვთ მიუთითოთ იმ საკითხების სავარაუდო ღირებულება რომელსაც მოიცავს აღნიშნული წესი როგორც პროცენტული მაჩვენებელი ადგილობრივი ხელისუფლების ხარჯის (შეზღუდვების გათვალისწინებით, თუ ასეთი არსებობს)

შემოსავლების შემთხვევაში, მიუთითეთ სავარაუდო ღირებულება, როგორც ადგილობრივი ხელისუფლების შემოსავლების)

კითხვები 2.14 და 2.17 დაგეხმარებათ დაადგინოთ აღნიშნული წესის ზეგავლენა თითოეული ქვესექტორის ხარჯებზე/შემოსავლებზე. პასუხი შეიძლება დადგინდეს იმის მიხედვით, თუ რომელ მათგანს აქვს ყველაზე დიდი ზეგავლენა.

კითხვების 2.3 და 2.14, 2.4 და 2.15, 2.5 და 2.16, 2.6 და 2.17 პასუხები, მოგცემთ შესაბამის სექტორში აღნიშნული წესის ზეგავლენის დადგენის საშუალებას საერთო სახელმწიფო ხარჯებზე / შემოსავლებზე.

მაგალითად, ვივარაუდოთ წესი მოიცავს 50% ცენტრალური ხელისუფლების ხარჯებს და ცენტრალურ ხელისუფლება 80% საერთო მთავრობის ხარჯების. შედეგად, დაფარვის წესის თვალსაზრისით ზოგადი სამთავრობო ხარჯები იქნება $80\% * 50\% = 40\%$.

წესი ზღუდავს მთლიან სახელმწიფო ვალს

2.12 გთხოვთ მიუთითოთ იმ საკითხების სავარაუდო ღირებულება რომელსაც მოიცას აღნიშნული წესი როგორც პროცენტული მაჩვენებელი რეგიონალური ხელისუფლების (ავტონომიური რეგიონები ან ფედერალური შტატები) ხარჯის (შეზღუდვების გათვალისწინებით, თუ ასეთი არსებობს)

შემოსავლების შემთხვევაში, მიუთითეთ სავარაუდო ღირებულება, როგორც % ადგილობრივი ხელისუფლების შემოსავლების)

კითხვები 2.14 და 2.17 დაგეხმარებათ დადგინდგინოთ არნიშნული წესის ზეგავლენა თითოეული ქვესექტორის ხარჯებზე/შემოსავლებზე. პასუხი შეიძლება დადგინდეს იმის მიხედვით, თუ რომელ მათგანს აქვს ყველაზე დიდი ზეგავლენა.

კითხვების 2.3 და 2.14, 2.4 და 2.15, 2.5 და 2.16, 2.6 და 2.17 პასუხები, მოგცემთ შესაბამის სექტორში აღნიშნული წესის ზეგავლენის დადგენის საშუალებას საერთო სახელმწიფო ხარჯებზე / შემოსავლებზე.

მაგალითად, ვივარაუდოთ წესი მოიცავს 50% ცენტრალური ხელისუფლების ხარჯებს და ცენტრალურ ხელისუფლება 80% საერთო მთავრობის ხარჯების. შედეგად, დაფარვის წესის თვალსაზრისით ზოგადი სამთავრობო ხარჯები იქნება $80\% * 50\% = 40\%$.

2.13 გთხოვთ მიუთითოთ იმ საკითხების სავარაუდო ღირებულება რომელსაც მოიცას აღნიშნული წესი როგორც პროცენტული მაჩვენებელი ცენტრალური ხელისუფლების ხარჯის (შეზღუდვების გათვალისწინებით, თუ ასეთი არსებობს)

შემოსავლების შემთხვევაში, მიუთითეთ სავარაუდო ღირებულება, როგორც% ადგილობრივი ხელისუფლების შემოსავლების)

კითხვები 2.14 და 2.17 დაგეხმარებათ დადგინდგინოთ არნიშნული წესის ზეგავლენა თითოეული ქვესექტორის ხარჯებზე/შემოსავლებზე. პასუხი შეიძლება დადგინდეს იმის მიხედვით, თუ რომელ მათგანს აქვს ყველაზე დიდი ზეგავლენა.

კითხვების 2.3 და 2.14, 2.4 და 2.15, 2.5 და 2.16, 2.6 და 2.17 პასუხები, მოგცემთ შესაბამის სექტორში აღნიშნული წესის ზეგავლენის დადგენის საშუალებას საერთო სახელმწიფო ხარჯებზე / შემოსავლებზე.

მაგალითად, ვივარაუდოთ წესი მოიცავს 50% ცენტრალური ხელისუფლების ხარჯებს და ცენტრალურ ხელისუფლება 80% საერთო მთავრობის ხარჯების. შედეგად, დაფარვის წესის თვალსაზრისით ზოგადი სამთავრობო ხარჯები იქნება $80\% * 50\% = 40\%$.

2.14 გთხოვთ მიუთითოთ იმ საკითხების სავარაუდო ღირებულება რომელსაც მოიცას აღნიშნული წესი როგორც პროცენტული მაჩვენებელი სოციალური დაცვის ხარჯის (შეზღუდვების გათვალისწინებით, თუ ასეთი არსებობს)

შემოსავლების შემთხვევაში, მიუთითეთ სავარაუდო ღირებულება, როგორც ადგილობრივი ხელისუფლების შემოსავლების)

კითხვები 2.14 და 2.17 დაგეხმარებათ დადგინდინოთ არნიშნული წესის ზეგავლენა თითოეული ქვესექტორის ხარჯებზე/შემოსავლებზე. პასუხი შეიძლება დადგინდეს იმის მიხედვით, თუ რომელ მათგანს აქვს ყველაზე დიდი ზეგავლენა.

კითხვების 2.3 და 2.14, 2.4 და 2.15, 2.5 და 2.16, 2.6 და 2.17 პასუხები, მოგცემთ შესაბამის სექტორში აღნიშნული წესის ზეგავლენის დადგენის საშუალებას საერთო სახელმწიფო ხარჯებზე / შემოსავლებზე.

მაგალითად, ვივარაუდოთ წესი მოიცავს 50% ცენტრალური ხელისუფლების ხარჯებს და ცენტრალურ ხელისუფლება 80% საერთო მთავრობის ხარჯების. შედეგად, დაფარვის წესის თვალსაზრისით ზოგადი სამთავრობო ხარჯები იქნება $80\% * 50\% = 40\%$.

2.15 გთხოვთ მიუთითოთ იმ საკითხების სავარაუდო ღირებულება რომელსაც მოიცავს აღნიშნული წესი როგორც პროცენტული მაჩვენებელი ხარჯის (შეზღუდვების გათვალისწინებით, თუ ასეთი არსებობს)

შემოსავლების შემთხვევაში, მიუთითეთ სავარაუდო ღირებულება, როგორც ადგილობრივი ხელისუფლების შემოსავლების)

ეს არის კითხვების თანმივდევრობა პასუხი უნდა იყოს შემდეგი კითხვების ჯამი 2.3-2.6 და 2.14-2.17.

მაგალითად:

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

2.16 ამ აქტის მიხედვით, უზრუნველყოფს წესი ხელისუფლების მიერ სამიზნე ჯგუფისთვის ზღვარის დაწესებას?

დიახ, ხელისუფლებას აქვს გარკვეული თავისუფლება დაარეგულიროს სამიზნე ჯგუფი

არა, ზედა ზღვარი აუცილებლად განისაზღვრება წესის მიერ.

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

ზღვარი დადგენილია ნაერთი ბიუჯეტისათვის, თუმცა მთავრობას შეუძლია დააწესოს უფრო კონკრეტული რეგულაციები ქვესექტორების მიხედვით, ნაერთ ბიუჯეტზე არსებული შეზღუდვის დაცვის მიზნით.

2.17 გთხოვთ აღწეროთ პარამეტრები რომლებიც წესის მიხედვით შეიძლება მორგებულ იქნას მთავრობის მიერ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

ზღვარი დადგენილია ნაერთი ბიუჯეტისათვის, თუმცა მთავრობას შეუძლია დააწესოს უფრო კონკრეტული რეგულაციები ქვესექტორების მიხედვით, ნაერთ ბიუჯეტზე არსებული შეზღუდვის დაცვის მიზნით.

მაგალითისთვის შესაძლოა დააწესოს დეფიციტის ზღვარი სახელმწიფო და ადგილობრივი ბიუჯეტებისათვის ცალცალკე.

2.18 გთხოვთ მიუთითოთ რიცხვითი მნიშვნელობა ზედა ზღვარის, რომელსაც ითვალისწინებს აღნიშნული წესი

(მაგალითად მშპ. პროცენტული მნიშვნელობა ბიუჯეტის ბალანსის წესის მიმართ, ნომინალური რაოდენობის ზედა ზღვარი, ხარჯების ზრდის ტემპი და ა.შ.) t-ეხება მიმდინარე საბიუჯეტო წელს

გთხოვთ დატოვებთ ცარიელი თუ უცვლელია

1 წლისთვის t+1: 60% მშპ-თან

... წლისთვის t+2:

... წლისთვის t+3:

... წლისთვის t+4:

... წლისთვის t+5:

2.19 გთხოვთ აღწეროთ escape დებულებების მახასიათებლები

არ არსებობს წინასწარ განსაზღვრული დებულებები

გადახვევები შესაძლებელია სპეციფიკურ სიტუაციებში (მაგ, სტიქიური უბედურებების, განსაკუთრებული შენელება, და ა.შ.)

გადახვევები შესაძლებელია, თუ საბიუჯეტო პრობლემები წარმოიქმნება კონკრეტულ, მგრძობიარე სფეროებში (მაგალითად, ჯანდაცვა)

გთხოვთ მიუთითოთ:

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

წესი არ განსაზღვრავს კონკრეტულ შემთხვევებს, როდესაც შეიძლება გამონაკლისის გამოყენება, მაგრამ განსაზღვრავს, რომ მთავრობას შეუძლია დაუშვას გამონაკლისი კონკრეტული საბიუჯეტო წლისათვის, თუმცა პარლამენტს უნდა წარუდგინოს გეგმა, რომელიც თანახმად ის დაუბრუნდება აღნიშნულ ნიშნულს. ზედიზედ 2 წლის მანძილზე გამონაკლისით სარგებლობა არ შეიძლება, ვინაიდან კანონი განსაზღვრავს რომ გამონაკლისის

დაშვება შეიძლება იმ შემთხვევაში თუ წინა წლის ბიუჯეტი აკმაყოფილებდა კანონით განსაზღვრულ პარამეტრებს.

2.20 რამდენად შეესაბამება ზემოთხსენებული დებულება სამართლებრივი ბაზის წესს? *

დაფუძნების აქტში ჩამოთვლილია ყველა მოვლენები ან გარემოებები, რომელიც იძლევა გადახედვის საშუალებას

გარემოებებზე, რამლებიც ბოლომდე დაზუსტებული არაა არსებობს გარკვეული დისკრეციული უფლებამოსილება

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

მიუთითეთ, რომლი მოვლენები შედის (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა):

ბუნებრივი კატასტროფები

განსაკუთრებული ეკონომიკური ზრდის შენელება

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

2.21 რომელი უწყების ფუნქციაა იმის დადგენა თუ რამ გამოიწვია/გააფართოვა/ დაასრულა აღნიშნული დებულება?

მთავრობა

ფინანსთა სამინისტრო

პარლამენტი

დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუტი

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

თუ წესი არ შეიძლება იქნეს დაუყოვნებლივ აღწერილი გთხოვთ მოგვაწოდოთ სიტყვიერი აღწერილობა სამიზნის (ების), ერთეულის (ების) და რიცხვითი ღირებულებების შეზღუდვა აღნიშნული წესის მიხედვით.

3. ნორმატიული ბაზის წესი

3.1 გთხოვთ, მიუთითოთ, რომელი მათგანი აღწერს ყველაზე კარგად ნორმატიული / სამართლებრივი ბაზის წესს:

პოლიტიკური შეთანხმებები მმართველ პარტნიორებს შორის

ორგანული კანონი

ვალდებულება ორგანოს მიერ (მაგალითად, ფინანსთა სამინისტრო, პრეზიდენტი რეგიონული ხელისუფლების და ა.შ.)

კონსტიტუციური კანონი

შეთანხმება სექტორსა და მთავრობას შორის (მაგალითად, შიდა სტაბილურობის პაკტის)

ჩვეულებრივი (ანუ, გარდა საკონსტიტუციო / ორგანული) კანონი

სხვა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.2.1 რა არის ძალაში ყოფნის დრო შეთანხმების მიხედვით?

ერთი წლიანი საბიუჯეტო ციკლის

მრავალწლიანი

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.2.2 რა არის ძალაში ყოფნის დრო კანონის მიხედვით?

ერთ წლიანი საბიუჯეტო ციკლი

მრავალწლიანი

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

წესი ვრცელდება ყოველ საბიუჯეტო წელზე

რამდენ წელს მოიცავს?

2 წელი

3 წელი

4 წელი

5 წელი

5 წელზე მეტი

საკანონმდებლო ვადა

3.3 გთხოვთ მისცეთ ზუსტი მითითება ოფიციალურ დოკუმენტს(ებს) რომელიც შეიქმნა ნორმატიული ბაზის წესის მიხედვით:

საქართველოს ორგანული კანონი „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“

4.შესაბამისობის მონიტორინგი

4.1 ვინ არის პასუხისმგებელი მონიტორინგის წინასწარ ან / და შემდეგ დადგენილ წესზე (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა) *?

არ არსებობს ფორმალური მონიტორინგი წესი

სახელისუფლებო ორგანო, გარდა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსი

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

დამოუკიდებელი ფისკალური დაწესებულებები

პარლამენტი

აუდიტორთა საბჭო

სხვა

სახელისუფლებო ორგანო, გარდა ფინანსთა სამინისტროსი, გთხოვთ დააკონკრეტოთ: * (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

საქართველოს მთავრობა

დამოუკიდებელი ფისკალური დაწესებულება, გთხოვთ დააკონკრეტოთ: * (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი;

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

4.1.1 გთხოვთ მიუთითოთ კითხვები თითოეულიდან გამომდინარე 4.1-თან დაკავშირებით

(მაგ: გამოქვეყნების მონიტორინგის ანგარიში) * (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

4.2 არსებობს რეალური მონიტორინგი დროში?

("რეალურ დროში" იგულისხმება, როგორც კვარტალურად ან უფრო ხშირად)

დიახ

არა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

კვარტალური ანგარიშები

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

კვარტალური ანგარიშები წარედგინება პარლამენტს და პარლამენტს შეუძლია განიხილოს კომიტეტებზე, ასევე მოისმინოს აუდიტის სამსახურის დასკვნა და საბიუჯეტო ოფისის დასკვა. წესი ვრცელდება მთლიანად ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშზე და არ არის კონკრეტულად შემუშავებული მექანიზმი უშუალო ფისკალური წესის დაცვის მონიტორინგის მიზნებისათვის

4.3 მონიტორინგის ანგარიში გამოიცა?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

აუდიტის სამსახურის, პარლამენტის კომიტეტებისა და პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის დასკვნები მზადდება ბიუჯეტის შესრულების კვარტალურ ანგარიშთან მიმართებაში და საჯაროა

4.3.1 გთხოვთ მიუთითოთ რამდენად ხშირად კეთდება ეს? : * (მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

4.4 გთხოვთ მიუთითოს, ჩამოთვლილიდან რომელი ეხმაურება მონიტორინგის ანგარიშს (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა) :*

ხელისუფლება ხშირად არ აკეთებს კომენტარს მონიტორინგის ანგარიშზე

მთავრობა არ არის ვალდებული კომენტარი გააკეთოს მონიტორინგის ანგარიშზე, მაგრამ, როგორც წესი ის მაინც აკეთებს კომენტარს (მაგ საჯარო განცხადება)

მთავრობა ვალდებულია კომენტარი გააკეთოს მონიტორინგის ანგარიშზე (მაგალითად, საჯარო განცხადება)

მონიტორინგის ანგარიში წარდგენილია პარლამენტში

მონიტორინგის ანგარიში საჯაროა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

5. აღსრულების დადგენილი წესი

5.1 გთხოვთ მიუთითოთ რომელი ორგანო არის პასუხისმგებელი დადგენილი წესის შეუსრულებლობის შემთხვევაში:(შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

არ არსებობს ფორმალური მონიტორინგი წესი

სახელისუფლებო ორგანო, გარდა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსი

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

სპეციალურად შექმნილი ორგანო (გარდა დამოუკიდებელი ფისკალური დაწესებულებებისა)

დამოუკიდებელი ფისკალური დაწესებულებები

პარლამენტი

აუდიტორთა საბჭო

სხვა

სახელისუფლებო ორგანო, გარდა ფინანსთა სამინისტროსი, გთხოვთ დააკონკრეტოთ: *
(მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

საქართველოს მთავრობა

დამოუკიდებელი ფისკალური დაწესებულებების (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

სპეციალურად შექმნილი ორგანო (გარდა დამოუკიდებელი ფისკალური დაწესებულებებისა)
(მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

5.2 შეიცავს თუ არა წლიური ბიუჯეტის დოკუმენტი ფისკალური წესით განსაზღვრულ ციფრულ მონაცემებს?

დიახ, აღნიშნულ ინფორმაციას ეთმობა ერთი თავი

დიახ, აღნიშნული ინფორმაცია არის ზედაპირულად განხილული

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

5.3 არსებობს წინასწარ განსაზღვრული რაიმე ქმედებები რომელიც შეიძლება განხორციელებულ იქნას აღსრულების დადგენილი წესის შეუსრულებლობის შემთხვევაში?

(წინასწარ განსაზღვრული ქმედებები ჩვენ ვგულისხმობთ მაკორექტირებელი ღონისძიებები, სანქციები და ა.შ.)

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

მთავრობა ვალდებულია წარდგინოს გეგმა პარამეტრების დადგენილ ზღვრულ მოცულობებში დაბრუნებისთვის.

5.4 რას აღწერს საუკეთესო ქმედებები იმ შემთხვევებში თუ რისკი შეუსრულებლობის ნაგულისხმევია წესის მიხედვით? (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

მთავრობა / ფინანსთა სამინისტრო ვალდებულია მოამზადოს მაკორექტირებელი ზომები პარლამენტისთვის / შესაბამისი ორგანოსთვის

მთავრობა / ფინანსთა სამინისტრო ვალდებულია საჯაროდ გაამართლოს შეუსრულებლობა

მთავრობა / ფინანსთა სამინისტრო ვალდებულია, მიიღოს კონკრეტული მაკორექტირებელი ქმედებები

არსებობს ავტომატური შესწორების მექანიზმი (მაგალითად, გარღვევა მომავალი წელის რესურსების საფუძველზე)

არსებობს შესაძლებლობა განახორციელოს სანქციები

არსებობს ავტომატური სანქციის მექანიზმები შეუსრულებლობის შემთხვევაში

სხვა

მთავრობა / ფინანსთა სამინისტრო ვალდებულია, მიიღოს კონკრეტული მაკორექტირებელი ქმედებები, გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

არსებობს ავტომატური შესწორების მექანიზმი (მაგალითად, გარღვევა მომავალი წელის რესურსების საფუძველზე) (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

არსებობს შესაძლებლობა, განახორციელოს სანქციები, გთხოვთ აღწეროთ მექანიზმები: (მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

არსებობს ავტომატური სანქციის მექანიზმები შეუსრულებლობის შემთხვევაში, გთხოვთ აღწეროთ მექანიზმი: (მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

6. მედიის ჩართულობა წესის მიმართ

6.1 ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი აღწერს საუკეთესოდ საშუალო ხარისხს მედიისა და საზოგადოების ცნობიერებას წესის მიმართ?

წესის მჭიდროდ მონიტორინგი მედიის მხრიდან ; შეუსრულებლობის შემთხვევაში საჯარო დებატების ჩატარება

არსებობს მაღალი გაშუქება წესის მიმართ, მაგრამ შეუსრულებლობის შემთხვევაში ნაკლებად სავარაუდოა დებატები

მოკრძალებული ან საერთოდ არანაირი ინტერესი მედიის მხრიდან

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

მედია მნიშვნელოვან ინტერესს იჩენს ბიუჯეტის შესრულების საკითხთან მიმართებაში, ასევე ბიუჯეტი დაგეგმვის პროცესთან მიმართებაში, თუმცა გაშუქებისას ნაკლებად ხდება ყურადღების გამახვილება ფისკალური წესების დაცვის კუთხით. აღსანიშნავია რომ წესი მხოლოდ 2014 წელს შევიდა ძალაში.

6.2 აღწერეთ ცნობიერების ხარისხი მედიისა და საზოგადოების ახალი წესის მიმართ:

წესის შემოღება იყო გაშუქებული მედიაში; იყო საჯარო დებატები

წესის შემოღება იყო გაშუქებული მედიაში; მაგრამ არ იყო საჯარო დებატები

წესის შემოღება არ იყო გაშუქებული მედიაში

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7. კანონის უზენაესობა 2012 წელს

7.0 ახალმა წესმა რომელიც დაინერგა 2012 წელს იქონია გავლენა 2012 წლის ბიუჯეტის შესრულებაზე?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

ძალაშია 2013 წლის 31 დეკემბრიდან

7.1 საბიუჯეტო კანონი მიღებული იყო 2012 წლის შესაბამისი წესის მიხედვით?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

ძალაშია 2013 წლის 31 დეკემბრიდან

7.1b თუ ბიუჯეტის კანონი არ შეესაბამება 2012 წლის წესს გთხოვთ მიუთითოთ ამის გამომწვევი მთავარი მიზეზი (ები) : * (მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

ძალაშია 2013 წლის 31 დეკემბრიდან

7.1c იყო ბიუჯეტის კანონის წესის მიხედვით შეუსრულებლობა გაშუქებული მედიის მხრიდან? *

შეუსრულებლობა იყო გაშუქებული მედიაში; იყო საჯარო დებატები

შეუსრულებლობა იყო გაშუქებული მედიაში; მაგრამ არ იყო საჯარო დებატები

შეუსრულებლობა არ იყო გაშუქებული მედიაში

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.2 ბიუჯეტის შესრულების შედეგები შეესაბამება 2012 წლის წესს?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.3 გთხოვთ, თუ შესაძლებელია, მიეცეს რაოდენობრივი შეფასება 2012 წლის წესის შესაბამისად საბიუჯეტო მასალა შეესაბამება მე-2 სამიზნე განმარტებას, საზომი ერთეული, და რიცხვითი მნიშვნელობა:

(მაგალითად, იმ შემთხვევაში, თუ წესი დაწესდეს, რომ ციკლურად მორგებული მთავრობის საერთო ბალანსი არ აღემატება 1.5% მშპ, გთხოვთ, მიუთითოთ ციკლურად მორგებული მთავრობის საერთო ბალანსი, იმ შემთხვევაში, როგორც წესი დაწესდეს, რომ ზრდის ნომინალური ხარჯებს არ უნდა აღემატებოდეს 1%, გთხოვთ მიუთითოთ ზრდის ნომინალური ხარჯები და ა.შ.):

(მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

7.4 თუ ბიუჯეტის განხორციელება არ შეესაბამება 2012 წლის წესს, მიუთითეთ ამის მთავარი მიზეზი(ები) (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

გადახრა საპროგნოზო მშპ-ს და მისი რეალიზაციის შორის

მოულოდნელი შემოსავლების დეფიციტის გამო უარყოფითი მაკროეკონომიკური განვითარებული მოვლენები

მოულოდნელი შემოსავლების დეფიციტი გამო საკანონმდებლო ცვლილებები

მოულოდნელი სავალდებულო ხარჯების ვალდებულებები (მაგალითად, ახალი ან შეცვლილი კანონმდებლობა)

მოულოდნელი გადაუდებელი საჭიროება დისკრეციული ხარჯების (მაგალითად, სტიქიური კატასტროფა ან ომი)

მოულოდნელი ინტერესის ზრდა არსებული დავალიანების მიმართ

სხვა

გადახრა საპროგნოზო მშპ-ს და მის რეალიზაციას შორის, მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

მოულოდნელი შემოსავლების დეფიციტის გამო უარყოფითი მაკროეკონომიკური მოვლენები, მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

მოულოდნელი შემოსავლების დეფიციტის გამო საკანონმდებლო ცვლილებები, მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

მოულოდნელი სავალდებულო ხარჯების ვალდებულებები (მაგალითად, ახალი ან შეცვლილი კანონმდებლობით), მიუთითოთ

მოულოდნელი გადაუდებელი საჭიროება დისკრეციული ხარჯების (მაგალითად, სტიქიური კატასტროფა ან ომი), მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

მოულოდნელი ინტერესის ზრდა არსებული დავალიანების მიმართ, მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.5 გთხოვთ მიუთითოთ როგორი ტიპის შელუღვა განისაზღვრება 2012 წლის წესის მიხედვით: წესების დაცვით შეიძლება მიღწეული იყოს მარტივად.

წესების დაცვით შეიძლება მიიღწეული იყოს რთულად.

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.6 2011 წლის შეუსრულებლობამ რაიმე ზეგავლენა მოახდინა 2012 წლის ბიუჯეტის

მომზადებაზე?

(გთხოვთ, აღწეროთ პოტენციური კორექციის მექანიზმები, სანქციები ან გამოსასწორებელი ზომები 2012 წლის ბიუჯეტის მომზადება და სხვა შესაბამისი საკითხები) *

დიახ

არა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.7 იყო თუ არა ბიუჯეტის შესრულება შესაბამისად გაშუქებული მედიაში?

გაშუქებული იყო მედიაში; იყო საჯარო დებატები

გაშუქებული იყო მედიაში; მაგრამ არ იყო საჯარო დებატები

არ იყო გაშუქებული მედიაში

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

8. წესის გრძელვადიანი ზემოქმედება

8.1 გთხოვთ მიუთითოთ სახელმწიფო ვალის წესის ეფექტი ისეთ შემთხვევებში როდესაც წესის შემოღებამ ხელი შეუწყო მოვლენების განვითარებას

მცირდება ვალის ზრდა როგორც % მშპ

სტაბილიზაცია სახელმწიფო ვალის როგორც % მშპ

შემცირება სახელმწიფო ვალის როგორც % მშპ

წესს არ ჰქონდა მნიშვნელოვანი გავლენა საჯარო ვალზე როგორც % მშპ

სხვა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

წესს არ ქონია დიდი გავლენა იქიდან გამომდინარე, რომ სახელმწიფო ვალის მოცულობა მნიშვნელოვანად დაბალია დაწესებულ ზღვართან შედარებით.

8.2 გთხოვთ მიუთითოთ წესის ეფექტი ხარჯვით სექტორში (სადაც იქონია გავლენა) (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

ხარჯების შემცირება

ხარჯების შემადგენლობის ცვლილება

იძულებითი ინვესტიციები

წესით არ ჰქონდა მნიშვნელოვანი გავლენა ბიუჯეტის ხარჯვით სექტორზე(ებზე)

სახელმწიფო შემოსავლება

სხვა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

8.3 გთხოვთ მიუთითოთ წესის ეფექტი შემოსავლების სექტორში (სადაც იქონია გავლენა) (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

იზრდება სახელმწიფო შემოსავლები

მცირდება საბიუჯეტო შემოსავლები

შემოსავლების შემადგენლობის ცვლილება

წესით არ ჰქონდა მნიშვნელოვანი გავლენა ბიუჯეტის შემოსავლების სექტორზე(ებზე)

სახელმწიფო შემფოთება

სხვა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დანართი №5.4

ფისკალური წესები (ბიუჯეტის შემოსავლების წესი)

http://ec.europa.eu/economy_finance/db_indicators/fiscal_governance/

ევროკავშირის წევრი ქვეყნების ფისკალური წესები 2012

კითხვები რომლებიც აღნიშნულია ვარსკვლავით * აუცილებლად უნდა გაეცეს პასუხი

ევროკავშირის წევრი ქვეყნებისათვის შედგენილი კითხვარი შევსებულია საქართველოს მაგალითზე, ვინაიდან საქართველოს საბიუჯეტო პროცესში ასეთი წესები ფორმულურად მხოლოდ 2014 წლიდან დაინერგა, დოკუმენტის მომზადების მიზნებისათვის საქართველოს მაგალითის გასაანალიზებლად შევარჩიერთ კითხვარი, რომელიც ეხება ახალ წესებს ან ისეთ წესებს, რომლებიც მანამდე არ არსებობდა. ზემოაღნიშნულ ლინკზე არსებული 2012 წლის კითხვარი გამოყენებული იქნა საქართველოს მაგალითის გასაანალიზებლად.

1.1 გთხოვთ აირჩიოთ *

(გაითვალისწინეთ, რომ ეს კითხვარი მიზნად ისახავს ახალ წესებს ან უკვე არსებულ წესებს, რომლებიც ადრე არ იყო ცნობილი)

წინამდებარე წესი შემოღებულ იქნა 2012 წელს*

წინამდებარე წესი ძალაში იყო უკვე 2012 წელს, მაგრამ არ ყოფილა გამოქვეყნებული

*ორგანული კანონი, რომელმაც დაადგინა წესები შემოღებულ იქნა 2011 წელს და კანონით განისაზღვრა, რომ ეს წესები ამოქმედდებოდა 2013 წლის 31 დეკემბრიდან (პირველად გავრცელდა 2014 საბიუჯეტო წელზე).

1.2 გთხოვთ დააზუსტოთ წესის ტიპი: *

ხარჯვის წესი

ბიუჯეტის ბალანსის წესი

შემოსავლების წესი

ვალის წესი

1.3 გთხოვთ მიუთითოთ წესის ზოგადი აღწერა *

(მაქსიმუმ 4000 სიმბოლო)

წესი ითვალისწინებს ახალი გადასახადების შემოღების ან არსებული გადასახადების განაკვეთების გაზრდის შესაძლებლობის შეზღუდვად რეფრენდუმის გარეშე (გარდა აქციზისა)

გთხოვთ მიუთითოთ წესის შემოღების მთავარი მიზეზი *

გთხოვთ აღნიშნოთ ნებისმიერი კავშირის შემთხვევაში (როგორცაა ინსტიტუციური რეფორმა, ცვლილებები კანონმდებლობაში მორგებული ევროკავშირის სამართლის მოთხოვნებს, მთავრობათაშორისი ხელშეკრულებები, ფინანსური დახმარების პროგრამები, და ა.შ.)

წესი შემოღებულია საქართველოს ორგანული კანონით „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“, რომელიც გულისხმობს საქართველოს კონსტიტუციით განსაზღვრული ადამიანის უფლებებისა და თავისუფლების დაცვის მიზნით საქართველოს მოქალაქეები ეკონომიკური უფლებებისა და თავისუფლების გარანტიების დადგენას.

წესი შემოღებულ იქნა 2011 წელს და ძალაში შევიდა 2013 წლის 31 დეკემბერს და მის მიღება საჯარო ფინანსების მართვის მიმართულებით დაწყებული რეფორმის ნაწილი იყო.

წესი ეყრდნობა მასტრიხტის კრიტერიუმებს და მიზნად ისახავს ფისკალური დისციპლინის დამკვიდრებას და საკანონმდებლო გარანტიების შექმნას, განსაზღვრავს ჩარჩოები სახელმწიფოს ფინანსების მართვის მიზნით.

წესი შემოღებულ იქნა მას შემდეგ რაც საქართველოს ეკონომიკამ მიიღო ე.წ. ორმაგი შოკი 2008 წელს (ეკონომიკური კრიზისი და შეირადებული კონფლიქტი რუსეთთან), მკვეთრად გაუარესდა ბიუჯეტის დეფიციტი და 2009 წელს 9.2 მიაღწია. კრიზისის შემდეგი წლები ხასიათდებოდა ფისკალური კონსოლიდაციით, რამაც დეფიციტი დაუბრუნა შედარებით დაბალ ნიშნულს და ამავდროულად გაჩნდა საჭიროება დადგენილიყო ზღვრული მოცულობები.

გთხოვთ მიუთითოთ მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებების მიღების თარიღები *

(მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

მიუთითეთ წესის დამტკიცების თარიღი (თვე/წელი) * (5-დან 5 სიმბოლო)

2011 წელი

მიუთითეთ თარიღი როდესაც წესი შევიდა ძალაში (დღე/თვე/რიცხვი) * (8-დან 8 სიმბოლო)

31.12.2014

დამატებითი ინფორმაცია.

(მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

დაფარვა და სამიზნე მაჩვენებლების განმარტება

მოიცავს წესი ერთიანი მთავრობის ყველა სექტორს?

(გთხოვთ გაითვალისწინოთ შემდეგი სექტორები: ცენტრალური ხელისუფლება, რეგიონული / სახელმწიფო ხელისუფლება, ადგილობრივი ხელისუფლება და სოციალური უზრუნველყოფა. კითხვარი მხედველობაში იღებს, რომ ზოგიერთ წევრ სახელმწიფოში არ შეუძლია ყველა სექტორი) *

კითხვების გამოყენების 2 ძირითადი მიზანია:

დადგინდეს ამ წესებს შორის რომელ მათგანს აქვს უფრო დიდი დაფარვა,

დადგინდეს თითოეული წესის დაფარვა სამთავრობო ხარჯებსა და შემოსავლებზე.

შემდეგ კითხვები მოიცავს ახსნას "დახმარების ღილაკის" ქვეშ

კი

არა

გთხოვთ მიუთითოთ სახელმწიფო სექტორი (ები) რომლებსაც წესი მოიცავს (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა): *

ადგილობრივი ხელისუფლება

რეგიონალური ხელისუფლება (ავტონომიური რეგიონები ან ფედერალური შტატები)

ცენტრალური ხელისუფლება

სოციალური დაცვა

სხვა

სხვა - გთხოვთ, მიუთითოთ: * (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

წესი ეხება ყველა გადასახადს, მათ შორის ადგილობრივი მნიშვნელობის გადასახდებს, გარდა აქციზისა

2.3 გთხოვთ მიუთითოთ ადგილობრივი ხელისუფლების წილი, ერთიანი მთავრობის მთლიან ხარჯებთან მიმართებით (პროცენტი): *

20%

(შემოსავლების წესის შემთხვევაში მიუთითეთ მისი წილი მთავრობის საერთო შემოსავლებთან მიმართებით)

შეკითხვები 2.3 და 2.6 არის ზოგადი კითხვები დაკავშირებული თითოეული ქვე-სექტორის წილზე (ადგილობრივი, რეგიონული, ცენტრალური და სოციალური დაცვის) ზოგად სამთავრობო სექტორთან შედარებით . შესაბამისად გადაამოწმეთ რომ ჯამი იყოს 100% ხოლო 2.3 და 2.6 კითხვების პასუხები უნდა იყოს იდენტური ყველა ქვეყნისთვის.

2.4 გთხოვთ მიუთითოთ ცენტრალური ხელისუფლების წილი, მთლიან სამთავრობო ხარჯებთან მიმართებით (პროცენტი): *

80%

(შემოსავლების წესის შემთხვევაში მიუთითეთ მისი წილი მთავრობის საერთო შემოსავლებთან მიმართებით)

გთხოვთ მიუთითოთ სოციალური დაცვის წილი , მთლიან სამთავრობო ხარჯებთან მიმართებით (პროცენტი):

საქართველოს საბიუჯეტო სისტემაში სოციალური ურუნველყოფა ერთიანი ბიუჯეტის ნაწილი და ცალკე ფონდი არ არსებობს.

(შემოსავლების წესის შემთხვევაში მიუთითეთ მისი წილი მთავრობის საერთო შემოსავლებთან მიმართებით)

ზოგადი კითხვები 2.5 და 2.6 შეკითხვები არის დაკავშირებული თითოეული ქვე-სექტორის წილზე (ადგილობრივი, რეგიონული, ცენტრალური და სოციალური დაცვის) ზოგად სამთავრობო სექტორთან შედარებით . შესაბამისად გადაამოწმეთ რომ ჯამი იყოს 100% ხოლო 2.3 და 2.6 კითხვების პასუხები უნდა იყოს იდენტური ყველა ქვეყნისთვის.

გთხოვთ მიუთითოთ საბუღალტრო სისტემა, რომლის სამიზნეც არის საბიუჯეტო აგრეგატი წესის მიხედვით: *

ESA 95 აღრიცხვა

საკასო

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: * (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

GFSM 2001/GFSM 1986

დამატებითი ინფორმაცია:

ბიუჯეტის აღრიცხვისათვის გამოიყენება საერთაშორისო სავალუტო ფონდის შემუშავებული საჯაროფინანსების მართვის სახელმძღვანელო GFSM 2001, თუმცა დეფიციტის დაანგარიშების მიზნებისათვის ხშირად კვლავ გამოიყენება GFSM 1986 კლასიფიკაცია და აღნიშნული პრაქტიკა გამომდინარეობს იმ ფაქტიდან, რომ თავად საერთაშორისო სავალუტო ფონდი აქტიურად იყენებს მას.

(მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

გთხოვთ მიუთითოთ ბიუჯეტის ბალანსის წესის ხასიათი:

სტრუქტურული ბალანსი

პირველადი ბალანსი გარდა საინვესტიციო კაპიტალისა

პირველადი ბალანსი

სხვა - ბიუჯეტის დეფიციტი GFSM 2001/1986

გთხოვთ მიუთითოთ ბიუჯეტის ხარჯების წესის ხასიათი:

ნომინალური ხარჯები

ზრდის ნომინალური ხარჯები

ხარჯების განაწილების კონტროლი

რეალური ხარჯები

რეალური ზრდის ხარჯები

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ ვალის წესის ხასიათი:

ნომინალური ვალი

ვალის შეფარდება მშპ-სთან

შემცირება ვალის (ნომინალური ან რეალური)

რეალური ვალი

ვალი როგორც- % მიმდინარე შემოსავლების

შემცირება ვალის შეფარდება მშპ-სთან

ვალის ზრდა (ნომინალური ან რეალური)

ვალის მომსახურების კოეფიციენტი

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ შემოსავლების წესის ხასიათ:

მოულოდნელი შემოსავლის გამოყოფა

ლიმიტები არაპირდაპირ გადასახადებზე

შემოსავლების ზრდა დაკავშირებული მშპ-ს ზრდასთან

ლიმიტები პირდაპირი გადასახადების განაკვეთებზე

კონკრეტული შემოსავლები

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

2.11 გთხოვთ წესის მიხედვით მიუთითოთ საბიუჯეტო აგრეგატის საზომი ერთეული:*

ნომინალური ღირებულება

პროცენტული რაოდენობა დაკავშირებული მშპ-ს ზრდასთან

რეალური ღირებულება

პროცენტული რაოდენობა დაკავშირებული კონკრეტული კონცეფციენტის ეკონომიკურ ზრდასთან

პროცენტი

% მშპ

სხვა

პროცენტული რაოდენობა დაკავშირებული კონკრეტული კონცეფციენტის ეკონომიკურ ზრდასთან (მაგ პოტენციური გამომუშავება), მიუთითოთ: *

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

2.12 არსებობს რაიმე შეზღუდვა ზემოთხსენებულის წესის დაფარვასთან დაკავშირებით?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

წესიდან გამონაკლისი შეიძლება დაიშვას კანონით დადგენილი წესით, ასეთ შემთხვევაში პარლამენტს უნდა წარედგინოს გეგმა, როგორ მოხდება დაბრუნება ჩარჩოს ფარგლებში

2.13 გთხოვთ მიუთითოთ საბიუჯეტო ელემენტები, რომლებიც არ შედის ზემოთხსენებული წესის დაფარვის ზონაში (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა): *

საპროცენტო გადასახადები

უმუშევრობის შეღავათები

საზოგადოებრივი ინვესტიციები

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ შესაბამისი განმარტება საჯარო ინვესტიციების გამოყენებასთან დაკავშირებით (მაგ. მთლიანი ან წმინდა საინვესტიციო, მათ შორის მხოლოდ კონკრეტული საკითხი და ა.შ.) (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

მიუთითეთ:

(მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

2.14 შემოსავლების განაწილების წესის შემთხვევაში მიუთითეთ თუ რა არეალზე უნდა იყოს გამოყოფილი მოულოდნელი და კონკრეტული შემოსავლები (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა): *

(1-დან 3 პასუხამდე)

დეფიციტის შემცირება

მიზნობრივი სახსრები (მაგ საპენსიო ფულადი სახსრები)

ვალის შემცირება

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

აკრძალულია გადასახადების გაზრდა რეფერენდუმის გარეშე (გარდა აქციზისა)

2.15 გთხოვთ მიუთითოთ იმ საკითხების სავარაუდო ღირებულება რომელსაც მოიცავს აღნიშნული წესი როგორც პროცენტული მაჩვენებელი ადგილობრივი ხელისუფლების ხარჯის (შეზღუდვების გათვალისწინებით, თუ ასეთი არსებობს)

შემოსავლების შემთხვევაში, მიუთითეთ სავარაუდო ღირებულება, როგორც ადგილობრივი ხელისუფლების შემოსავლების)

კითხვები 2.14 to 2.17 დაგეხმარებათ დადგინდგინოთ არნიშნული წესის ზეგავლენა თითოეული ქვესექტორის ხარჯებზე/შემოსავლებზე. პასუხი შეიძლება დადგინდეს იმის მიხედვით, თუ რომელ მათგანს აქვს ყველაზე დიდი ზეგავლენა.

2.3 და 2.14, 2.4 და 2.15, 2.5 და 2.16, 2.6 და 2.17 კითხვების პასუხები, მოგცემთ შესაბამის სექტორში აღნიშნული წესის ზეგავლენის დადგენის საშუალებას საერთო სახელმწიფო ხარჯებზე / შემოსავლებზე.

მაგალითად, ვივარაუდოთ წესი მოიცავს 50% ცენტრალური ხელისუფლების ხარჯებს და ცენტრალურ ხელისუფლება 80% საერთო მთავრობის ხარჯების. შედეგად, დაფარვის წესის თვალსაზრისით ზოგადი სამთავრობო ხარჯები იქნება $80\% * 50\% = 40\%$.

წესი ზღუდავს მხოლოდ გადასახადების გაზრდას, ნაერთი ბიუჯეტის შემოსავლების 89%-ზე ვრცელდება.

2.16 გთხოვთ მიუთითოთ იმ საკითხების სავარაუდო ღირებულება რომელსაც მოიცავს აღნიშნული წესი როგორც პროცენტული მაჩვენებელი რეგიონალური ხელისუფლების (ავტონომიური რეგიონები ან ფედერალური შტატები) ხარჯის (შეზღუდვების გათვალისწინებით, თუ ასეთი არსებობს)

შემოსავლების შემთხვევაში, მიუთითეთ სავარაუდო ღირებულება, როგორც ადგილობრივი ხელისუფლების შემოსავლების)

კითხვები 2.14 to 2.17 დაგეხმარებათ დადგინდგინოთ არნიშნული წესის ზეგავლენა თითოეული ქვესექტორის ხარჯებზე/შემოსავლებზე. პასუხი შეიძლება დადგინდეს იმის მიხედვით, თუ რომელ მათგანს აქვს ყველაზე დიდი ზეგავლენა.

2.3 და 2.14, 2.4 და 2.15, 2.5 და 2.16, 2.6 და 2.17 კითხვების პასუხები, მოგცემთ შესაბამის სექტორში აღნიშნული წესის ზეგავლენის დადგენის საშუალებას საერთო სახელმწიფო ხარჯებზე / შემოსავლებზე.

მაგალითად, ვივარაუდოთ წესი მოიცავს 50% ცენტრალური ხელისუფლების ხარჯებს და ცენტრალურ ხელისუფლება 80% საერთო მთავრობის ხარჯების. შედეგად, დაფარვის წესის თვალსაზრისით ზოგადი სამთავრობო ხარჯები იქნება $80\% * 50\% = 40\%$.

2.17 გთხოვთ მიუთითოთ იმ საკითხების სავარაუდო ღირებულება რომელსაც მოიცავს აღნიშნული წესი როგორც პროცენტული მაჩვენებელი ცენტრალური ხელისუფლების ხარჯის (შეზღუდვების გათვალისწინებით, თუ ასეთი არსებობს)

შემოსავლების შემთხვევაში, მიუთითეთ სავარაუდო ღირებულება, როგორც ადგილობრივი ხელისუფლების შემოსავლების)

კითხვები 2.14 to 2.17 დაგეხმარებათ დადგინდგინოთ არნიშნული წესის ზეგავლენა თითოეული ქვესექტორის ხარჯებზე/შემოსავლებზე. პასუხი შეიძლება დადგინდეს იმის მიხედვით, თუ რომელ მათგანს აქვს ყველაზე დიდი ზეგავლენა.

2.3და 2.14, 2.4 და 2.15, 2.5 და 2.16, 2.6 და 2.17 კითხვების პასუხები , მოგცემთ შესაბამის სექტორში აღნიშნული წესის ზეგავლენის დადგენის საშუალებას საერთო სახელმწიფო ხარჯებზე / შემოსავლებზე.

მაგალითად, ვივარაუდოთ წესი მოიცავს 50% ცენტრალური ხელისუფლების ხარჯებს და ცენტრალურ ხელისუფლება 80% საერთო მთავრობის ხარჯების. შედეგად, დაფარვის წესის თვალსაზრისით ზოგადი სამთავრობო ხარჯები იქნება $80\% * 50\% = 40\%$.

2.18 გთხოვთ მიუთითოთ იმ საკითხების სავარაუდო ღირებულება რომელსაც მოიცავს აღნიშნული წესი როგორც პროცენტული მაჩვენებელი სოციალური დაცვის ხარჯის (შეზღუდვების გათვალისწინებით, თუ ასეთი არსებობს)

შემოსავლების შემთხვევაში, მიუთითეთ სავარაუდო ღირებულება, როგორც ადგილობრივი ხელისუფლების შემოსავლების)

კითხვები 2.14 to 2.17 დაგეხმარებათ დადგინდგინოთ არნიშნული წესის ზეგავლენა თითოეული ქვესექტორის ხარჯებზე/შემოსავლებზე. პასუხი შეიძლება დადგინდეს იმის მიხედვით, თუ რომელ მათგანს აქვს ყველაზე დიდი ზეგავლენა.

2.3და 2.14, 2.4 და 2.15, 2.5 და 2.16, 2.6 და 2.17 კითხვების პასუხები , მოგცემთ შესაბამის სექტორში აღნიშნული წესის ზეგავლენის დადგენის საშუალებას საერთო სახელმწიფო ხარჯებზე / შემოსავლებზე.

მაგალითად, ვივარაუდოთ წესი მოიცავს 50% ცენტრალური ხელისუფლების ხარჯებს და ცენტრალურ ხელისუფლება 80% საერთო მთავრობის ხარჯების. შედეგად, დაფარვის წესის თვალსაზრისით ზოგადი სამთავრობო ხარჯები იქნება $80\% * 50\% = 40\%$.

2.19 გთხოვთ მიუთითოთ იმ საკითხების სავარაუდო ღირებულება რომელსაც მოიცავს აღნიშნული წესი როგორც პროცენტული მაჩვენებელი ხარჯის (შეზღუდვების გათვალისწინებით, თუ ასეთი არსებობს)

შემოსავლების შემთხვევაში, მიუთითეთ სავარაუდო ღირებულება, როგორც ადგილობრივი ხელისუფლების შემოსავლების)

ეს არის კითხვების თანმივდევრობა პასუხი უნდა იყო შემდეგი კითხვების ჯამი 2.3-2.6 და 2.14-2.17.

მაგალითად:

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

2.20 ამ აქტის მიხედვით, უზრუნველყოფს წესი ხელისუფლების მიერ სამიზნე ჯგუფისთვის ზღვარის დაწესებას?

დიახ, ხელისუფლებას აქვს გარკვეული თავისუფლება დაარეგულიროს სამიზნე ჯგუფი არა, ზედა ზღვარი აუცილებლად განისაზღვრება წესის მიერ.

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

მხოლოდ აქციზის გადასახდთან მიმართებაში აქვს მთავრობას თავისუფლება დაარეგულიროს ის მისი შეხედულებისამებრ

2.21 გთხოვთ აღწეროთ პარამეტრები რომლებიც წესის მიხედვით შეიძლება მორგებულ იქნას მთავრობის მიერ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

მხოლოდ აქციზის გადასახდთან მიმართებაში აქვს მთავრობას თავისუფლება დაარეგულიროს ის მისი შეხედულებისამებრ

2.22 გთხოვთ მიუთითოთ რიცხვითი მნიშვნელობა ზედა ზღვარის, რომელსაც ითვალისწინებს აღნიშნული წესი

(მაგალითად მშპ. პროცენტული მნიშვნელობა ბიუჯეტის ბალანსის წესის მიმართ, ნომინალური რაოდენობის ზედა ზღვარი, ხარჯების ზრდის ტემპი და ა.შ.) t-ეხება მიმდინარე საბიუჯეტო წელს

გთხოვთ დატოვეთ ცარიელი თუ უცვლელია

1 წლისთვის t+1:

... წლისთვის t+2:

... წლისთვის t+3:

... წლისთვის t+4:

... წლისთვის t+5:

2.23 გთხოვთ აღწეროთ escape დებულებების მახასიათებლები

არ არსებობს წინასწარ განსაზღვრული დებულებები

გადახვევები შესაძლებელია სპეციფიკურ სიტუაციებში (მაგ, სტიქიური უბედურებების, განსაკუთრებული შენელება, და ა.შ.)

გადახვევები შესაძლებელია, თუ საბიუჯეტო პრობლემები წარმოიქმნება კონკრეტულ, მგრძნობიარე სფეროებში (მაგალითად, ჯანდაცვა)

გთხოვთ მიუთითოთ:

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

გადასახადი გაზრდა შესაძლებელია დროებით, 3 წლის ვადით და ამ შემთხვევაში საჭირო არ არის რეფერენდუმის ჩატარება.

2.24 რამდენად შეესაბამება ზემოთხსენებული დებულება სამართლებრივი ბაზის წესს? *

დაფუძნების აქტში ჩამოთვლილია ყველა მოვლენები ან გარემოებები, რომელიც იძლევა გადახედვის საშუალებას

გარემოებებზე, რამლებიც ბოლომდე დაზუსტებული არაა არსებობს გარკვეული დისკრეციული უფლებამოსილება

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

მიუთითეთ, რომლი მოვლენები შედის (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა):

ბუნებრივი კატასტროფები

განსაკუთრებული ეკონომიკური ზრდის შენელება

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

2.25 რომელი უწყების ფუნქციაა იმის დადგენა თუ რამ გამოიწვია/გააფართოვა/ დაასრულა აღნიშნული დებულება?

მთავრობა

ფინანსთა სამინისტრო

პარლამენტი

დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუტი

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

თუ წესი არ შეიძლება იქნეს დაუყოვნებლივ აღწერილი გთხოვთ მოგვაწოდოთ სიტყვიერი აღწერილობა სამიზნის (ების), ერთეულის (ების) და რიცხვითი ღირებულებების შეზღუდვა აღნიშნული წესის მიხედვით.

3. ნორმატიული ბაზის წესი

3.1 გთხოვთ, მიუთითოთ, რომელი მათგანი აღწერს ყველაზე კარგად ნორმატიული / სამართლებრივი ბაზის წესს:

პოლიტიკური შეთანხმებები მმართველ პარტნიორებს შორის

ორგანული კანონი

ვალდებულება ორგანოს მიერ (მაგალითად, ფინანსთა სამინისტრო, პრეზიდენტი რეგიონული ხელისუფლების და ა.შ.)

კონსტიტუციური კანონი

შეთანხმება სექტორსა და მთავრობას შორის (მაგალითად, შიდა სტაბილურობის პაქტის)

ჩვეულებრივი (ანუ, გარდა საკონსტიტუციო / ორგანული) კანონი

სხვა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.2.1 რა არის ძალაში ყოფნის დრო შეთანხმების მიხედვით?

ერთი წლიანი საბიუჯეტო ციკლის

მრავალწლიანი

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.2.2 რა არის ძალაში ყოფნის დრო კანონის მიხედვით?

ერთ წლიანი საბიუჯეტო ციკლი

მრავალწლიანი

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

წესი ზოგადად და არ ეხება რომელიმე საბიუჯეტო წელს კონკრეტულად

რამდენ წელს მოიცავს?

2 წელი

3 წელი

4 წელი

5 წელი

5 წელზე მეტი

საკანონმდებლო ვადა

3.3 გთხოვთ მისცეთ ზუსტი მითითება ოფიციალურ დოკუმენტს(ებს) რომელიც შეიქმნა ნორმატიული ბაზის წესის მიხედვით:

საქართველოს ორგანული კანონი „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“

4.შესაბამისობის მონიტორინგი

4.1 ვინ არის პასუხისმგებელი მონიტორინგის წინასწარ ან / და შემდეგ დადგენილ წესზე (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა) *?

არ არსებობს ფორმალური მონიტორინგი წესი

სახელისუფლებო ორგანო, გარდა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსი

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

დამოუკიდებელი ფისკალური დაწესებულებები

პარლამენტი

აუდიტორთა საბჭო

სხვა

სახელისუფლებო ორგანო, გარდა ფინანსთა სამინისტროსი, გთხოვთ დააკონკრეტოთ: * (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

საქართველოს მთავრობა

დამოუკიდებელი ფისკალური დაწესებულება, გთხოვთ დააკონკრეტოთ: * (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი;

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

4.1.1 გთხოვთ მიუთითოთ კითხვები თითოეულიდან გამომდინარე 4.1-თან დაკავშირებით

(მაგ: გამოქვეყნების მონიტორინგის ანგარიში) * (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

4.2 არსებობს რეალური მონიტორინგი დროში?

("რეალურ დროში" იგულისხმება, როგორც კვარტალურად ან უფრო ხშირად)

დიახ

არა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

კვარტალური ანგარიშები

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

კვარტალური ანგარიშები წარედგინება პარლამენტს და პარლამენტს შეუძლია განიხილოს კომიტეტებზე, ასევე მოისმინოს აუდიტის სამსახურის დასკვნა და საბიუჯეტო ოფისის დასკვა. წესი ვრცელდება მთლიანად ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშზე და არ არის კონკრეტულად შემუშავებული მექანიზმი უშუალო ფისკალური წესის დაცვის მონიტორინგის მიზნებისათვის

4.3 მონიტორინგის ანგარიში გამოიცა?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

აუდიტის სამსახურის, პარლამენტის კომიტეტებისა და პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის დასკვნები მზადდება ბიუჯეტის შესრულების კვარტალურ ანგარიშთან მიმართებაში და საჯაროა

4.3.1 გთხოვთ მიუთითოთ რამდენად ხშირად კეთდება ეს? : * (მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

4.4 გთხოვთ მიუთითოს, ჩამოთვლილიდან რომელი ეხმაურება მონიტორინგის ანგარიშს (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა) :*

ხელისუფლება ხშირად არ აკეთებს კომენტარს მონიტორინგის ანგარიშზე

მთავრობა არ არის ვალდებული კომენტარი გააკეთოს მონიტორინგის ანგარიშზე, მაგრამ, როგორც წესი ის მაინც აკეთებს კომენტარს (მაგ საჯარო განცხადება)

მთავრობა ვალდებულია კომენტარი გააკეთოს მონიტორინგის ანგარიშზე (მაგალითად, საჯარო განცხადება)

მონიტორინგის ანგარიში წარდგენილია პარლამენტში

მონიტორინგის ანგარიში საჯაროა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

5. აღსრულების დადგენილი წესი

5.1 გთხოვთ მიუთითოთ რომელი ორგანო არის პასუხისმგებელი დადგენილი წესის შეუსრულებლობის შემთხვევაში:(შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

არ არსებობს ფორმალური მონიტორინგი წესი

სახელისუფლებო ორგანო, გარდა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსი

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

სპეციალურად შექმნილი ორგანო (გარდა დამოუკიდებელი ფისკალური დაწესებულებებისა)

დამოუკიდებელი ფისკალური დაწესებულებები

პარლამენტი

აუდიტორთა საბჭო

სხვა

სახელისუფლებო ორგანო, გარდა ფინანსთა სამინისტროსი, გთხოვთ დააკონკრეტოთ: *
(მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

საქართველოს მთავრობა

დამოუკიდებელი ფისკალური დაწესებულებების (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

სპეციალურად შექმნილი ორგანო (გარდა დამოუკიდებელი ფისკალური დაწესებულებებისა)
(მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

5.2 შეიცავს თუ არა წლიური ბიუჯეტის დოკუმენტი ფისკალური წესით განსაზღვრულ ციფრულ მონაცემებს?

დიახ, აღნიშნულ ინფორმაციას ეთმობა ერთი თავი

დიახ, აღნიშნული ინფორმაცია არის ზედაპირულად განხილული

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

5.3 არსებობს წინასწარ განსაზღვრული რაიმე ქმედებები რომელიც შეიძლება განხორციელებულ იქნას აღსრულების დადგენილი წესის შეუსრულებლობის შემთხვევაში?

(წინასწარ განსაზღვრული ქმედებები ჩვენ ვგულისხმობთ მაკორექტირებელი ღონისძიებები, სანქციები და ა.შ.)

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

მთავრობა ვალდებულია წარდგინოს გეგმა პარამეტრების დადგენილ ზღვრულ მოცულობებში დაბრუნებისთვის. გადასახადების გაზრდა რეფერენდუმის გარეშე შესაძლებელია მხოლოდ დროებით, არაუმეტეს 3 წლის ვადით.

5.4 რას აღწერს საუკეთესო ქმედებები იმ შემთხვევებში თუ რისკი შეუსრულებლობის ნაგულისხმევია წესის მიხედვით? (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

მთავრობა / ფინანსთა სამინისტრო ვალდებულია მოამზადოს მაკორექტირებელი ზომები პარლამენტისთვის / შესაბამისი ორგანოსთვის

მთავრობა / ფინანსთა სამინისტრო ვალდებულია საჯაროდ გაამართლოს შეუსრულებლობა

მთავრობა / ფინანსთა სამინისტრო ვალდებულია, მიიღოს კონკრეტული მაკორექტირებელი ქმედებები

არსებობს ავტომატური შესწორების მექანიზმი (მაგალითად, გარღვევა მომავალი წელის რესურსების საფუძველზე)

არსებობს შესაძლებლობა განახორციელოს სანქციები

არსებობს ავტომატური სანქციის მექანიზმები შეუსრულებლობის შემთხვევაში

სხვა

მთავრობა / ფინანსთა სამინისტრო ვალდებულია, მიიღოს კონკრეტული მაკორექტირებელი ქმედებები, გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

არსებობს ავტომატური შესწორების მექანიზმი (მაგალითად, გარღვევა მომავალი წელის რესურსების საფუძველზე) (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

არსებობს შესაძლებლობა, განახორციელოს სანქციები, გთხოვთ აღწეროთ მექანიზმები: (მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

არსებობს ავტომატური სანქციის მექანიზმები შეუსრულებლობის შემთხვევაში, გთხოვთ აღწეროთ მექანიზმი: (მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

6. მედიის ჩართულობა წესის მიმართ

6.1 ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი აღწერს საუკეთესოდ საშუალო ხარისხს მედიისა და საზოგადოების ცნობიერებას წესის მიმართ?

წესის მჭიდროდ მონიტორინგი მედიის მხრიდან ; შეუსრულებლობის შემთხვევაში საჯარო დებატების ჩატარება

არსებობს მაღალი გაშუქება წესის მიმართ, მაგრამ შეუსრულებლობის შემთხვევაში ნაკლებად სავარაუდოა დებატები

მოკრძალებული ან საერთოდ არანაირი ინტერესი მედიის მხრიდან

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

მედია მნიშვნელოვან ინტერესს იჩენს ბიუჯეტის შესრულების საკითხთან მიმართებაში, ასევე ბიუჯეტი დაგეგმვის პროცესთან მიმართებაში, თუმცა გაშუქებისას ნაკლებად ხდება ყურადღების გამახვილება ფისკალური წესების დაცვის კუთხით. აღსანიშნავია რომ წესი მხოლოდ 2014 წელს შევიდა ძალაში.

6.2 აღწერეთ ცნობიერების ხარისხი მედიისა და საზოგადოების ახალი წესის მიმართ:

წესის შემოღება იყო გაშუქებული მედიაში; იყო საჯარო დებატები

წესის შემოღება იყო გაშუქებული მედიაში; მაგრამ არ იყო საჯარო დებატები

წესის შემოღება არ იყო გაშუქებული მედიაში

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7. კანონის უზენაესობა 2012 წელს

7.0 ახალმა წესმა რომელიც დაინერგა 2012 წელს იქონია გავლენა 2012 წლის ბიუჯეტის შესრულებაზე?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

ძალაშია 2013 წლის 31 დეკემბრიდან

7.1 საბიუჯეტო კანონი მიღებული იყო 2012 წლის შესაბამისი წესის მიხედვით?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

ძალაშია 2013 წლის 31 დეკემბრიდან

7.1b თუ ბიუჯეტის კანონი არ შეესაბამება 2012 წლის წესს გთხოვთ მიუთითოთ ამის გამომწვევი მთავარი მიზეზი (ები) : * (მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

ძალაშია 2013 წლის 31 დეკემბრიდან

7.1c იყო ბიუჯეტის კანონის წესის მიხედვით შეუსრულებლობა გაშუქებული მედიის მხრიდან? *

შეუსრულებლობა იყო გაშუქებული მედიაში; იყო საჯარო დებატები

შეუსრულებლობა იყო გაშუქებული მედიაში; მაგრამ არ იყო საჯარო დებატები

შეუსრულებლობა არ იყო გაშუქებული მედიაში

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.2 ბიუჯეტის შესრულების შედეგები შეესაბამება 2012 წლის წესს?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.3 გთხოვთ, თუ შესაძლებელია, მიეცეს რაოდენობრივი შეფასება 2012 წლის წესის შესაბამისად საბიუჯეტო მასალა შეესაბამება მე-2 სამიზნე განმარტებას, საზომი ერთეული, და რიცხვითი მნიშვნელობა:

(მაგალითად, იმ შემთხვევაში, თუ წესი დაწესდეს, რომ ციკლურად მორგებული მთავრობის საერთო ბალანსი არ აღემატება 1.5% მშპ, გთხოვთ, მიუთითოთ ციკლურად მორგებული მთავრობის საერთო ბალანსი, იმ შემთხვევაში, როგორც წესი დაწესდეს, რომ ზრდის ნომინალური ხარჯებს არ უნდა აღემატებოდეს 1%, გთხოვთ მიუთითოთ ზრდის ნომინალური ხარჯები და ა.შ.):

(მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

7.4 თუ ბიუჯეტის განხორციელება არ შეესაბამება 2012 წლის წესს, მიუთითეთ ამის მთავარი მიზეზი(ები) (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

გადახრა საპროგნოზო მშპ-ს და მისი რეალიზაციის შორის

მოულოდნელი შემოსავლების დეფიციტის გამო უარყოფითი მაკროეკონომიკური განვითარებული მოვლენები

მოულოდნელი შემოსავლების დეფიციტი გამო საკანონმდებლო ცვლილებები

მოულოდნელი სავალდებულო ხარჯების ვალდებულებები (მაგალითად, ახალი ან შეცვლილი კანონმდებლობა)

მოულოდნელი გადაუდებელი საჭიროება დისკრეციული ხარჯების (მაგალითად, სტიქიური კატასტროფა ან ომი)

მოულოდნელი ინტერესის ზრდა არსებული დავალიანების მიმართ

სხვა

გადახრა საპროგნოზო მშპ-ს და მის რეალიზაციას შორის, მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

მოულოდნელი შემოსავლების დეფიციტის გამო უარყოფითი მაკროეკონომიკური მოვლენები, მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

მოულოდნელი შემოსავლების დეფიციტის გამო საკანონმდებლო ცვლილებები, მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

მოულოდნელი სავალდებულო ხარჯების ვალდებულებები (მაგალითად, ახალი ან შეცვლილი კანონმდებლობით), მიუთითოთ

მოულოდნელი გადაუდებელი საჭიროება დისკრეციული ხარჯების (მაგალითად, სტიქიური კატასტროფა ან ომი), მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

მოულოდნელი ინტერესის ზრდა არსებული დავალიანების მიმართ, მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.5 გთხოვთ მიუთითოთ როგორი ტიპის შელუდვა განისაზღვრება 2012 წლის წესის მიხედვით:

წესების დაცვით შეიძლება მიღწეული იყოს მარტივად.

წესების დაცვით შეიძლება მიიღწეული იყოს რთულად.

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.6 2011 წლის შეუსრულებლობამ რაიმე ზეგავლენა მოახდინა 2012 წლის ბიუჯეტის მომზადებაზე?

(გთხოვთ, აღწეროთ პოტენციური კორექციის მექანიზმები, სანქციები ან გამოსასწორებელი ზომები 2012 წლის ბიუჯეტის მომზადება და სხვა შესაბამისი საკითხები) *

დიახ

არა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.7 იყო თუ არა ბიუჯეტის შესრულება შესაბამისად გაშუქებული მედიაში?

გაშუქებული იყო მედიაში; იყო საჯარო დებატები

გაშუქებული იყო მედიაში; მაგრამ არ იყო საჯარო დებატები

არ იყო გაშუქებული მედიაში

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

8. წესის გრძელვადიანი ზემოქმედება

8.1 გთხოვთ მიუთითოთ სახელმწიფო ვალის წესის ეფექტი ისეთ შემთხვევებში როდესაც წესის შემოღებამ ხელი შეუწყო მოვლენების განვითარებას

მცირდება ვალის ზრდა როგორც % მშპ

სტაბილიზაცია სახელმწიფო ვალის როგორც % მშპ

შემცირება სახელმწიფო ვალის როგორც % მშპ

წესს არ ჰქონდა მნიშვნელოვანი გავლენა საჯარო ვალზე როგორც % მშპ

სხვა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

8.2 გთხოვთ მიუთითოთ ბიუჯეტის ბალანსის წესის ეფექტი (სადაც იქონია გავლენა) (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

ხელშეწყობის შესაბამისად ზოგადი მთავრობის მასტრიხტის დეფიციტის კრიტერიუმში

წესს არ ჰქონდა მნიშვნელოვანი გავლენა ბიუჯეტის დეფიციტის სექტორზე(ებზე) იძულებითი ბიუჯეტის დეფიციტი სექტორში (ებში)

მთავრობისთვის მიღწევის საშუალოვადიანი მიზანი

სახელმწიფო შემფოთება

სხვა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

8.3 გთხოვთ მიუთითოთ წესის ეფექტი ხარჯვით სექტორში (სადაც იქონია გავლენა)
(შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

ხარჯების შემცირება

ხარჯების შემადგენლობის ცვლილება

იძულებითი ინვესტიციები

წესით არ ჰქონდა მნიშვნელოვანი გავლენა ბიუჯეტის ხარჯვით სექტორზე(ებზე)

სახელმწიფო შემფოთება

სხვა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

8.4 გთხოვთ მიუთითოთ წესის ეფექტი შემოსავლების სექტორში (სადაც იქონია გავლენა)
(შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

იზრდება სახელმწიფო შემოსავლები

მცირდება საბიუჯეტო შემოსავლები

შემოსავლების შემადგენლობის ცვლილება

წესით არ ჰქონდა მნიშვნელოვანი გავლენა ბიუჯეტის შემოსავლების სექტორზე(ებზე)

სახელმწიფო შემფოთება

სხვა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

პოტენციურად მცირდება ბიუჯეტის შემოსავლების წყარო, ვინაიდან მთავრობას არ აქვს შესაძლებლობა გაზარდოს გადასახადები რეფერენდუმის გარეშე.

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დანართი №6

დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუტები ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში 2012 წელს

კითხვები რომლებიც აღნიშნულია ვარსკვლავით * აუცილებლად უნდა გაეცეს პასუხი

ევროკავშირის წევრი ქვეყნებისათვის შედგენილი კითხვარი შევსებულია საქართველოს მაგალითზე, ვინაიდან საქართველოს საბიუჯეტო პროცესში ასეთი წესები ფორმულურად მხოლოდ 2014 წლიდან დაინერგა, დოკუმენტის მომზადების მიზნებისათვის საქართველოს მაგალითის გასაანალიზებლად შევარჩიეთ კითხვარი, რომელიც ეხება ახალ წესებს ან ისეთ წესებს, რომლებიც მანამდე არ არსებობდა. ზემოაღნიშნულ ლინკზე არსებული 2012 წლის კითხვარი გამოყენებული იქნა საქართველოს მაგალითის გასაანალიზებლად.

2012 წელს განვითარებული მოვლენები

გთხოვთ აირჩიოთ *

ფისკალური ინსტიტუტები უცვლელი დარჩა 2012 წელს

ფისკალური ინსტიტუტების რეფორმა 2012 წელს

ფისკალური ინსტიტუტები გაუქმდა 2012 წელს

ფისკალური ინსტიტუტები შეიქმნა 2012 წელს

ფისკალური ინსტიტუტები შეიქმნა 2012 წელს, მაგრამ არ ყოფილა ცნობა ამის შესახებ

დამატებითი ინფორმაცია.(მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

ფისკალური ინსტიტუტები 2012 წელს არსებობდა, მათ შორის საბიუჯეტო ოფისი, თუმცა ამ პერიოდში ოფისი ექვემდებარებოდა საქართველოს პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტს, ამ მიმართულებით მნიშვნელოვანი რეფორმების გატარდა 2014 წელს და საბიუჯეტო ოფისი ჩამოყალიბდა დამოუკიდებელ ერთეულად საქართველოს პარლამენტის ფარგლებში

1.2 გთხოვთ მიუთითეთ რეფორმის ძალაში შესვლის თარიღი (თვე / წელი):

*

(5-დან 5 სიმბოლო)

წლის აპრილი

1.3 გთხოვთ მიუთითოთ ფისკალური ინსტიტუტების რეფორმის მთავარი მიზეზი: *
(მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის მიმართულებით მნიშვნელოვანია არსებობდეს დამოუკიდებელი და ძლიერი ფისკალური ინსტიტუტები. 2014 წლამდე არსებული პრაქტიკა, რაც გულისხმობდა საბიუჯეტო ოფისის დაქვემდებარებას პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტთან არ შეესაბამებოდა სრულად საერთაშორისო პრაქტიკას. საქართველოს პარლამენტის მიერ მიზანშეწონილად ჩაითვალა საბიუჯეტო ოფისის ინსტიტუციური გაძლიერება და ამ ინსტიტუტისათვის მეტი დამოუკიდებლობის მინიჭება.

1.4 გთხოვთ მიუთითოს ფისკალური ინსტიტუტების გაუქმების მთავარი მიზეზები : *
(მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

2. ფისკალური ინსტიტუტების ზოგადი აღწერა

2.1 გთხოვთ თქვენი ქვეყნის ენაზე მიუთითოთ ფისკალური ინსტიტუტების დასახელება: *
(მაქსიმუმ 100 სიმბოლო)

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი

2.2 გთხოვთ თქვენი ქვეყნის ენაზე მიუთითოთ ფისკალური ინსტიტუტების დასახელების ოფიციალური აბრევიატურა: * (მაქსიმუმ 50 სიმბოლო)

PBO

2.3 გთხოვთ მიუთითოთ ფისკალური ინსტიტუტების დასახელება ინგლისურად: * (მაქსიმუმ 100 სიმბოლო)

Budget Office of Parliament of Georgia

2.4 გთხოვთ მიუთითოთ ფისკალური ინსტიტუტების დასახელების ოფიციალური აბრევიატურა ინგლისურად: * (მაქსიმუმ 50 სიმბოლო)

2.5 გთხოვთ მიუთითოთ თარიღი, როდესაც ოფიციალურად დამტკიცდა ფისკალური ინსტიტუტების კანონმდებლობა (თვე / წელი): * (5-დან 5 სიმბოლო)

29.11.2013

2.6 გთხოვთ მიუთითოთ თარიღი, როდესაც ფისკალური ინსტიტუტების კანონმდებლობამ დაიწყო ფუნქციონირება:(თვე / წელი) * (5-დან 5 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია.(მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

საბიუჯეტო ოფისი პირველად 1997 წელს შეიქმნა, თუმცა 2005 წლიდან ოფისი ექვემდებარებოდა საქართველოს პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტს. 2014 წელს მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადაიდგა პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის საქმიანობის მარეგულირებელი საკანონმდებლო ბაზის სრულყოფისა და მისი საქმიანობის საერთაშორისო უკეთეს პრაქტიკასთან შესაბამისობაში მოსაყვანად.

2.7 გთხოვთ მიუთითოთ ფისკალური ინსტიტუტების ზოგადი აღწერა: (მაქსიმუმ 4000 სიმბოლო)

2014 წელს განხორციელებული ცვლილებებით საბიუჯეტო ოფისის მარეგულირებელი საკანონმდებლო ბაზა მნიშვნელოვნად დაუახლოვდა ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის(OECD) მიერ დეკლარირებულ ძირითად პრინციპებს დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუტებისათვის: ოფისი ჩამოყალიბდა დამოუკიდებელ სტრუქტურულ ერთეულად, განისაზღვრა დამოუკიდებლობის გარანტიები, შეიცვალა ორგანიზაციული სტრუქტურა. არსებული ცვლილებების შემდგომ, პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი ანგარიშვალდებულია სამეთვალყურეო საბჭოს წინაშე, რომელსაც ხელმძღვანელობს საქართველოს პარლამენტის თავჯდომარე.

რეფორმის შემდგომ, საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მანდატი მოიცავს დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუტებისათვის საერთაშორისო პრაქტიკით მიღებულ ყველა ძირითად ფუნქციას, კერძოდ, არსებული მანდატის შესაბამისად, პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი:

ამზადებს მაკროეკონომიკური და ფისკალური გარემოს, ასევე საჯარო სექტორის ფინანსური მართვის სისტემის განვითარების ძირითადი ტენდენციების პერიოდულ ანალიზს;

აფასებს ბიუჯეტის დაგეგმვის ეტაპზე საბიუჯეტო აგრეგატების საფუძვლად გამოყენებული ოფიციალური მაკროეკონომიკური დაშვებების(საპროგნოზო მაჩვენებლების) საფუძვლიანობას, ასევე უფლებამოსილია მოამზადოს დამოუკიდებელი მაკროეკონომიკური/ფისკალური პროგნოზები საშუალო და გრძელვადიანი პერიოდისათვის;

აფასებს მთავრობის ფისკალური პოლიტიკის შესაბამისობას საკანონმდებლო დონეზე განსაზღვრულ ფისკალურ ლიმიტებთან;

აფასებს აღმასრულებელი ხელისუფლების ფისკალური პოლიტიკის შესაბამისობას საშუალო და გრძელვადიან ფისკალური მდგრადობის კურსთან და არსებულ ფისკალურ რისკებს, ასევე უფლებამოსილია მოამზადოს რეკომენდაციები მაკორექტირებელი ფისკალური ღონისძიებების შესახებ ქვეყნის საშუალო და გრძელვადიანი ფისკალური მდგრადობისა და მოკლევადიანი მაკროეკონომიკური სტაბილურობის უზრუნველსაყოფად;

ამზადებს დასკვნებს პარლამენტში საკანონმდებლო ინიციატივის წესით წარდგენილი კანონპროექტების ფინანსური დასაბუთების/გავლენის შესახებ ბიუჯეტის აგრეგატულ მაჩვენებლებზე საქართველოს პარლამენტის რეგლამენტის შესაბამისად; საბიუჯეტო ოფისის

უფროსის გადაწყვეტილებისამებრ, აფასებს დმასრულებელი/საკანონმდებლო ხელისუფლების მიერ ინიცირებულ დაგეგმილ ან/და მიმდინარე ცალკეული ფისკალური ღონისძიებების, ასევე საჯარო სექტორის ფინანსური მართვის სისტემაში დაგეგმილი/მიმდინარე რეფორმების გავლენას ფისკალური პოლიტიკის კურსსა და საჯარო სექტორის ფინანსური მართვის სისტემის ფუნქციონირებაზე, მათ შორის, ფინანსურ გავლენას ბიუჯეტის აგრეგატულ მაჩვენებლებზე; ასევე უფლებამოსილია მოამზადოს რეკომენდაციები მაკორექტირებელი ღონისძიებების შესახებ ფისკალური მდგრადობის/საჯარო სექტორის ფინანსური მართვის სისტემის ეფექტიანი ფუნქციონირების უზრუნველსაყოფად.

საბიუჯეტო ოფისი უზრუნველყოფს მისი დისკრეციის ფარგლებში მომზადებული დამოუკიდებელი მიმოხილვითი/შეფასებითი ანგარიშების საჯაროობას, ასევე პარლამენტისა და საზოგადოების ინფორმირებას გამოვლენილი მნიშვნელოვანი გარემოებების შესახებ.

3. ფისკალური ინსტიტუტების დამოუკიდებლობა

3.1 გთხოვთ მიუთითოთ სამართლებრივი დოკუმენტი(ები) რომლის მიხედვითაც შეიქმნა ფისკალური ინსტიტუტები: *

კონსტიტუცია

ორგანული კანონი

ჩვეულებრივი კანონი

მთავრობის განკარგულება

სხვა

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

საბიუჯეტო ოფისი შექმნილია საქართველოს პარლამენტის რეგლამენტით, რომლის სტატუსიც უთანაბრდება კანონს.

3.2 გთხოვთ მიუთითოთ აღნიშნული დოკუმენტის დასახელება: * (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

საქართველოს პარლამენტის რეგლამენტი

3.3 გთხოვთ მიუთითოთ ფისკალური ინსტიტუტების სტატუსი:~

ეს არის ცალკე ორგანო (არ არის ფუნქციურად დამოკიდებული სხვა ინსტიტუტზე)

ის ფუნქციურად ერთვის სხვა ორგანოს, გთხოვთ მიუთითოთ რომელ ორგანოს

სხვა

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

საქართველოს პარლამენტის სტრუქტურაში

3.4 გთხოვთ მიუთითოთ იმ შემთხვევაში თუ იგი ფუნქციურად ერთვის სხვა ორგანოს რომელი ორგანოა ეს: * (მაგ: ადამიანური რესურსები, კავშირგაბმულობა, ბიუჯეტის ინტეგრაცია და ა.შ.) (მაქსიმუმ 750 სიმბოლო)

საქართველოს პარლამენტი

3.5 ეროვნული კანონის მიხედვით დასაბუთებულია ამ ინსტიტუტის ფუნქციონირება?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.6 გთხოვთ მიუთითოთ მინიმუმამ ამ სამართლებრივი დოკუმენტის შესახებ: * (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

3.7 გთხოვთ მიუთითოთ ვინ ამზადებს 1 წლის სამუშაო გეგმას ფისკალური ინსტიტუტისთვის (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

საქმიანობის გეგმას ამზადებს ოფისის ხელმძღვანელი და წარუდგენს სამეთვალყურეო საბჭოს დასამტკიცებლად

3.8 აქვს თუ არა ფისკალურ ინსტიტუტს თავისუფალი კომუნიკაციის უფლება სხვა ორგანოების ჩარევის გარეშე?

დიახ, ფიქსირებულ დღეებში

დიახ, ნებისმიერ დროს

არა

არა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.9 შეუძლია თუ არა ფისკალურ ინსტიტუტს გააფორმოს ხელშეკრულება სხვა პირთან (ებთან) იმ მიზნით რომ დაამყაროს ურთიერთობა სპეციალიზირებულ ექსპერტებთან?

დიახ

არა

დიახ, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

3.10 არის თუ არა ფისკალური ინსტიტუტისთვის ბიუჯეტის პროექტი ხელმისაწვდომი მის საჯარო გამოქვეყნებამდე?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

ეს საკითხი ფორმალიზებული არ არის, არაოფიციალურად შესაძლებელია ინფორმაციის გაცვლა გამოქვეყნებამდე

3.11 რამდენად აქვს ფისკალურ ინსტიტუტს წვდომა არა საჯარო ინფორმაციაზე, რომელიც საშუალებას მისცემს მას შეასრულოს თავისი ამოცანები: * (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

მას სრული წვდომა აქვს საჯარო ინფორმაციაზე, საჯარო დაწესებულება ვალდებულია უპასუხოს მის ყველა შეკითხვას

მას აქვს პრივილეგირებული მაგრამ შეზღუდული ხელმისაწვდომობა საჯარო ინფორმაციაზე

მას აქვს წვდომა შიდა დოკუმენტებთან რომლებიც გამოიყენება ბიუჯეტის პროექტის მომზადებისას

მას აქვს წვდომა შიდა დოკუმენტებთან რომლებიც ეხება ბიუჯეტის შესრულებას

მას აქვს წვდომა არასაჯარო ინფორმაციაზე, რომელიც ეხება ბიუჯეტის პროექტის სიღრმისეულ ანალიზს

მას არ აქვს პრივილეგირებული წვდომა შიდა ინფორმაციაზე

სხვა

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

მოთხოვნის შემთხვევაში საბიუჯეტო ოფისის შეუძლია მიიღოს ბიუჯეტის დაგეგმვისას გამოყენებული შიდა ინფორმაცია.

3.12 გთხოვთ მიუთითოთ თანხის საერთო რაოდენობა რომელიც გათვლილია 2012 წლის ბიუჯეტში ფისკალურ ინსტიტუტებზე: * (მილიონი ევრო)(მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

საბიუჯეტო ოფისის ბიუჯეტი შედის საქართველოს პარლამენტის ბიუჯეტში.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურისათვის გათვალისწინებულია 5.5 მლნ ევრომდე (ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილის 0.13%)

3.13 აღწერეთ ფისკალური ინსტიტუტების დაფინანსება: * (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი შედის საქართველოს პარლამენტის სტრუქტურაში და მისი ფუნქციონირების ხარჯების დაფარვას უზრუნველყოფს საქართველოს პარლამენტი.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური წარმოადგენს დამოუკიდებელ მხარჯავ დაწესებულებას.

საქართველოს პარლამენტისა და სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ბიუჯეტის შედგენის წესი განსხვავდება სახელმწიფო ბიუჯეტის მხარჯავი დაწესებულებების ბიუჯეტების შედგენის წესისაგან, ორივე მათგანს ბიუჯეტს უმტკიცებას საქართველოს პარლამენტი და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ასახავს უკვე დამტკიცებულ ბიუჯეტს წლიური ბიუჯეტის კანონის პროექტში.

3.14 არის ეს დაფინანსება დასაბუთებული კანონმდებლობის მიხედვით?

დიახ

არა

დიახ, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

3.15 არსებობს კიდევ სხვა რაიმე პროცედურები, რომლებიც უზრუნველყოფს ფისკალური ინსტიტუტების სტაბილიზაციას და ფინანსურად უზრუნველყოფას საშუალოვადიან პერსპექტივაში?

დიახ

არა

დიახ, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

3.16 გარდა პირდაპირი დაფინანსებისა საჯარო სექტორიდან აქვს თუ არა კიდევ დაფინანსების სხვა წყაროები ფისკალურ ინსტიტუტებს?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

3.17 რა იყო ფისკალური ინსტიტუტების ფუნქციონირებაში არასაჯარო დაფინანსების წილი პროცენტულად? (არაუმეტეს 100%)

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

3.18 გთხოვთ მიუთითოთ ფისკალური ინსტიტუტების მმართველობის ყველაზე მაღალი რგოლი

საბიუჯეტო ოფისის უფროსი

საბიუჯეტო ოფისის სამეთვალყურეო საბჭო

3.19 გთხოვთ მიუთითოთ ფისკალური ინსტიტუტების მმართველობის ყველაზე მაღალი რგოლის შემადგენლობა

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

3.20 გთხოვთ მიუთითოთ ფისკალური ინსტიტუტების მმართველობის ყველაზე მაღალი რგოლის შემადგენლობის არჩევის პროცედურები:

საბიუჯეტო ოფისის უფროს საქართველოს პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის თავმჯდომარის წარდგინებით 5 წლის ვადით ნიშნავს პარლამენტის თავმჯდომარე

სამეთვალყურეო საბჭოში შედის პარლამენტის 5 წევრი, მათ შორის 1 საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარე და 1 საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის თავმჯდომარე

3.21 აქვთ თუ არა ფისკალური ინსტიტუტების მმართველობის ყველაზე მაღალი რგოლის სამართლებრივი დოკუმენტი (მაგ: რომელმც იქნება გათვალისწინებული სამართლებრივი რეჟიმი)

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

3.22 რა საჭირო გამოცდილებაა საჭირო ფისკალური ინსტიტუტის მმართველობის ყველაზე მაღალი რგოლის შემადგენლობაში მოსახვედრად?

3.23 გთხოვთ მიუთითოთ ფისკალური ინსტიტუტების მმართველობის ყველაზე მაღალი რგოლის წევრების დანიშვნის ხანგრძლივობა: (არაუმეტეს 20 წელი)

საბიუჯეტო ოფისის უფროსი ირჩევა 5 წლის ვადით, სამეთვალყურეო საბჭოს შედგება პარლამენტის წევრებისგან ირჩევა უფლებამოსილების ვადით (4 წელი)

3.23.1 არის თუ არა ამ მმართველობის რგოლის საბჭოს წევრების მანდატი განახლებადი?

დიახ

არა

3.23.2 რამდენჯერ შეიძლება მანდატის განახლება?

ერთხელ

ორჯერ

სამჯერ

სამჯერზე მეტჯერ

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

საბიუჯეტო ოფისის უფროსი შეიძლება არჩეული იქნეს ზედიზედ მხოლოდ ორჯერ, საბჭოს წევრები არიან პარლამენტის წევრები და დამოკიდებულია საქართველოს პარლამენტში მათ მიერ მოპოვებულ მანდატზე

3.24 საბჭოს ყველა წევრის ფუნქციები ერთდროულად დაიწყება და შეუწყდებათ?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

3.25 თუ არა მაშინ აღწერეთ ეტაპობრივად ეს მოვლენები

3.26 შეიძლება თუ არა საბჭოს წევრობის პარალელურად მათ ეკავით პოლიტიკური თანამდებობის პოსტები?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

საბჭოს წევრების არიან საქართველოს პარლამენტის წევრები, შესაბამისად ისინი უმეტეს შემთხვევაში წარმოადგენენ პოლიტიკურ პარტიებს;

საბიუჯეტო ოფისის უფროს არის საჯარო მოხელე და მას სხვა თანამდებობის დაკავება ეკრძელება

3.27 შეიძლება თუ არა საბჭოს წევრობის პარალელურად მათ ეკავით საჯარო ადმინისტრაციის თანამდებობის პოსტები?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

3.28 არსებობს დამატებით სხვა რაიმე შეზღუდვები?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

სხვა შეზღუდვები, გთხოვთ, მიუთითოთ:

3.29 გთხოვთ მიუთითოთ როგორ იღებს გადაწყვეტილებას ფისკალური ინსტიტუტების მმართველობის მაღალი რგოლის საბჭო გადაწყვეტილებებს?

კონსენსუსის გზით

კვალიფიციური უმრავლესობით

ჩვეულებრივი უმრავლესობით

სხვა

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

3.30 არსებობს საბჭოს პრეზიდენტი?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

საბჭოს ყავს თავმჯდომარე და აღნიშნულ ფუნქციას ახორციელებს საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარე

3.31 რა უფლებამოსილება აქვს პრეზიდენტს-თავმჯდომარეს ფისკალური ინსტიტუტების მმართველობის მაღალი რგოლის საბჭოში? (მაქსიმუმ 750 სიმბოლო)

საბიუჯეტო ოფისის სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე ორგანიზებას უწევს საბჭოს საქმიანობას, ამტკიცებს ოფისის დებულებას.

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

3.32 გარდა საბჭოს წევრებისა გთხოვთ მიუთითოთ დაახლოებით რამდენი ადამიანი მუშაობს კიდევ ფისკალური ინსტიტუტების მმართველობის მაღალი რგოლში და თუ შესაძლებელია მოახდინეთ მათი დიფერენცირება (მაგ: ეკონომიკური მეცნიერების და ადმინისტრაციული პერსონალი) (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო) აღწერეთ თანამშრომლების შერჩევისა და დანიშვნის პროცედურა: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

4. ფისკალური ინსტიტუტების სააქმიანობა

4.1 გთხოვთ მიუთითოთ ფისკალური ინსტიტუტების სააქმიანობის სფერო მათი მანდატის მიხედვით

იგი მოიცავს მხოლოდ ფისკალურ პოლიტიკას

იგი მოიცავს ეკონომიკის სხვა სფეროებსაც

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

იმდენად რამდენადაც ისინი გავლენას ახდენენ ფისკალურ პოლიტიკაზე

4.2 გთხოვთ მიუთითოთ ფისკალური ინსტიტუტების სააქმიანობის სხვადასხვა ეკონომიკური სფეროები გარდა ფისკალური პოლიტიკისა: (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

მაკროეკონომიკა

სამრეწველო ორგანიზაცია

საერთაშორისო ეკონომიკა, ვაჭრობა

სექტორული და რეგიონალური ეკონომიკა

ფინანსური ბაზრები

გარემო და კლიმატი

შრომის ეკონომიკა მიგრაციის ჩათვლით

სხვა

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

საბიუჯეტო ოფისი განიხილავს ყველა სფეროს რამაც შესაძლოა გავლენა მოახდინოს მაკროეკონომიკურ და ფისკალურ პარამეტრებზე, ამასთან იხილევას ყველა კანონპროექტის ფინანსური და ეკონომიკურ დასაგაბუთების ნაწილში

4.3 გთხოვთ მიუთითოთ ფისკალურ პოლიტიკაში ის ამოცანები რომლის შერულებაც ეხება ფისკალურ ინსტიტუტებს: (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

ფისკალური წესის შესაბამისად მონიტორინგი

მაკროეკონომიკური და საბიუჯეტო პროგნოზების დებულება

ფისკალური პოლიტიკის განვითარების დებულების ანალიზი

ფისკალური პოლიტიკის რეკონმენტაციები

გრძელვადიანი მდგრადობის შეფასების

მოკლევადიანი და გრძელვადიანი საბიუჯეტო ეფექტი გათვალისწინებული პოლიტიკის ღონისძიებებზე და რეფორმებზე

სხვა ამოცანები

გთხოვთ მიუთითოთ ფისკალური პოლიტიკის განვითარების მოვლენები : (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

არის თუ არა რამე ცვლილება ამ საკითხთან დაკავშირებით 2012 წლის მიხედვით?

დიახ

არა

გრძელვადიანგანვითარებისშეფასება, გთხოვთდააკონკრეტოთ:(მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

რაოდენობრივი მოკლევადიანი და გრძელვადიანი საბიუჯეტო ეფექტი გათვალისწინებულ პოლიტიკის ღონისძიებებზე, გთხოვთ დააკონკრეტოთ:(მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

5. ფისკალური ინსტიტუტების მონიტორინგის დაცვა რიცხობრივი ფისკალური წესებით

5.1 გთხოვთ მიუთითოთ როდის განხორციელდება მონიტორინგი რიცხობრივი ფისკალური წესების დაცვით? (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

წლიური ბიუჯეტის მოსამზადებელ ეტაპზე

სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულებისას

ერთხელ წლის განმავლობაში

ხშირად ვიდრე წელიწადში ერთხელ, სიხშირე დამოკიდებულია საბიუჯეტო ციკლზე

ხშირად ვიდრე წელიწადში ერთხელ

სხვა

თუ ხშირად ვიდრე წელიწადში ერთხელ და სიხშირე დამოკიდებულია საბიუჯეტო ციკლზე გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

5.2 არის თუ არა ფისკალური წესის შეფასება საჯაროდ ხელმისაწვდომი?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

ფისკალური წესები პირველად გავრცელდა 2014 წლის საბიუჯეტო წელზე, შესაბამისად ამ მიმართულებით ანგარშგება ჯერ არ განხორციელებულა

5.3 მოიცავს თუ არა დებულება მისი გამოწვევის/გაფართოების და დასრულების მიზეზებს?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

ფისკალური წესები პირველად გავრცელდა 2014 წლის საბიუჯეტო წელზე, შესაბამისად ამ მიმართულებით ანგარშგება ჯერ არ განხორციელებულა

5.4 გთხოვთ მიუთითოთ თუ რა მონიტორინგის ღონისძიებები ხორციელდება :

მხოლოდ შერჩეული ეროვნული ფისკალური წესები

ყველა სახელმწიფოს ფისკალური წესები

გთხოვთ მიუთითოთ რომელიპირობაა: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

ფისკალური წესები პირველად გავრცელდა 2014 წლის საბიუჯეტო წელზე, შესაბამისად ამ მიმართულებით ანგარშგება ჯერ არ განხორციელებულა

5.5 გთხოვთ აღწეროთ ხელისუფლების რეაქცია თანხვედრის შეფასებისა ნაციონალურ ფისკალურ პოლიტიკასთან მიმართებაში

ხელისუფლებამ უნდა მიიღოს მაკორექტირებელი ნაბიჯები

ხელისუფლება არ უნდა მიიღოს მაკორექტირებელი ნაბიჯები, მაგრამ მან საჯაროდ უნდა განმარტოს, თუ რატომ არ მიიღებს ამ ნაბიჯებს

ხელისუფლება არ უნდა მოახდინოს რეაგირება, მაგრამ ის როგორც წესი ახდენს

ხელისუფლება არ უნდა მოახდინოს რეაგირება, და ის როგორც წესი არ ახდენს

სხვა

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

ფისკალური წესები პირველად გავრცელდა 2014 წლის საბიუჯეტო წელზე, შესაბამისად ამ მიმართულებით ანგარშგება ჯერ არ განხორციელებულა

5.6 ეს არის ფისკალური ინსტიტუტების მონიტორინგისპასუხისმგებელი ბიუჯეტის ბალანსის წესი, როგორც ფისკალური კომპაქტის მიერ?

დიახ

პრინციპში, დიახ, მაგრამ სტრუქტურული ბიუჯეტის ბალანსი წესი არ არის ძალაში შესული

არა

ფისკალური წესები პირველად გავრცელდა 2014 წლის საბიუჯეტო წელზე, შესაბამისად ამ მიმართულებით ანგარშგება ჯერ არ განხორციელებულა

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

5.7 გთხოვთ მიუთითოთ, როდის ხორციელდება შესაბამისობის მონიტორინგი სტრუქტურული ბიუჯეტის ბალანსი წესის?

წლიური ბიუჯეტის მოსამზადებელ ეტაპზე

სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულებისას

ერთხელ წლის განმავლობაში

ხშირად ვიდრე წელიწადში ერთხელ, სიხშირე დამოკიდებულია საბიუჯეტო ციკლზე

ხშირად ვიდრე წელიწადში ერთხელ

სხვა

თუ ხშირად ვიდრე წელიწადში ერთხელ და სიხშირე დამოკიდებულია საბიუჯეტო ციკლზე გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

5.8 აღწერეთ ხელისუფლების რეაქცია თანხვედრის შეფასებისა და სტრუქტურული ბიუჯეტის ბალანსი წესისა:

ხელისუფლებამ უნდა გადადგას ნაბიჯები

ხელისუფლება არ უნდა გადადგას ნაბიჯები, მაგრამ მან საჯაროდ უნდა განმარტოს, თუ რატომ არ მიიღებს ამ ნაბიჯებს

ხელისუფლება არ უნდა გადადგას ნაბიჯები, მაგრამ ის როგორც წესი დგავს

ხელისუფლება არ უნდა გადადგას ნაბიჯები, და ის როგორც წესი არ დგავს

სხვა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

ფისკალური წესები პირველად გავრცელდა 2014 წლის საბიუჯეტო წელზე, შესაბამისად ამ მიმართულებით ანგარშეება ჯერ არ განხორციელებულა

5.9 გთხოვთ მიუთითოთ თუ რომელი ფისკალური ინსტიტუტები უზრუნველყოფს საზოგადოების ინფორმირებას სტრუქტურული ბიუჯეტის ბალანსის წესის მონიტორინგის? (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

6. მაკროეკონომიკური ან / და საბიუჯეტო ცვლადების ფისკალური ინსტიტუტების წარმოება / მოწონების / შეფასების პროგნოზები.

6.1 გთხოვთ მიუთითოთ თუ რომელი ტიპის წარმოება / მოწონების / შეფასების მიერ შეფასდა ფისკალური ინსტიტუტები: (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

მაკროეკონომიკური ცვლადები

საბიუჯეტო ცვლადები

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

6.2 არის თუ არა ფისკალური ფისკალური ინსტიტუტების წარმოება / მოწონების / შეფასების მაკროეკონომიკური და საბიუჯეტო პროგნოზები მთავრობისთვის როგორც ერთი მთლიანობა?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

6.3 გარდა სახელმწიფო სექტორისა გთხოვთ მიუთითოთ ის ქვე სექტორი რომლისთვისაც მზადდება ეს პროგნოზები:

ცენტრალური მთავრობა

რეგიონალური მთავრობა

ადგილობრივი მთავრობა

სოციალური დაცვა

სხვა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

6.4 მაკროეკონომიკური პროგნოზები, გთხოვთ დააკონკრეტოთ

ფისკალური ინსტიტუტები ქმნიან მაკროეკონომიკურ პროგნოზებს, რომლებიც გამოიყენება სახელმწიფოს ფისკალური პოლიტიკის დაგეგმვისას

ფისკალური ინსტიტუტები ქმნიან მაკროეკონომიკურ პროგნოზებს, მაგრამ ისინი არ გამოიყენება სახელმწიფოს ფისკალური პოლიტიკის დაგეგმვისას

ფისკალური ინსტიტუტები არ ქმნიან მაკროეკონომიკურ პროგნოზებს, მაგრამ ზოგადად ისინი უნდა გამოიყენებოდეს სახელმწიფოს ფისკალური პოლიტიკის დაგეგმვისას

ფისკალური ინსტიტუტები ქმნიან მაკროეკონომიკურ პროგნოზებს, სხვა ორგანოების მიერ

ფისკალურ ინსტიტუტებში ხდება დაწყების მომზადება მაკროეკონომიკური პროგნოზირებისა

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ:

ფისკალურ ინსტიტუტებში აწარმოებენ შიდა პროგნოზებს

ფისკალურ ინსტიტუტებს ყავს ქვე-კონტრაქტორები რომლებიც მონაწილეობას იღებენ პროგნოზის მომზადებაში თუმცა საბოლოო პასუხისმგებლობა მაინც ინსტიტუტებს ეკისრებათ

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

6.5 გთხოვთ მიუთითოთ მაკროეკონომიკური პროგნოზირების როლი წლიური ბიუჯეტის მომზადებისას: *

არსებობს კანონიერი ან კონსტიტუციური ვალდებულება, გამოიყენოს ფისკალური ინსტიტუტების პროგნოზები

არსებობს პოლიტიკური შეთანხმება, რომ ფისკალური ინსტიტუტების პროგნოზები ძირითადად გამოიყენება

მთავრობა თავისუფალია გამოიყენოს თავისი პროგნოზები, მაგრამ გადახრები ფისკალური ინსტიტუტების პროგნოზიდან უნდა იყოს საჯაროდ გამოქვეყნებული

მთავრობა თავისუფალია გამოიყენოს თავისი პროგნოზები ყოველგვარი ვალდებულებების გარეშე

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

6.6 გთხოვთ მიუთითოთ რომელი ცვლადები გამოიყენება ფისკალური ფისკალური ინსტიტუტების წარმოება / მოწონების / შეფასების მაკროეკონომიკური და საბიუჯეტო პროგნოზებისას (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

სახელმწიფო ხარჯების საფუძველზე პოლიტიკის ღონისძიებების გატარება კონკრეტული დოკუმენტების საფუძველზე (მაგ ბიუჯეტის კანონის ან კონკრეტული ეკონომიკური პოლიტიკის გადაწყვეტილებები)

მთავრობის შემოსავლები

მთავრობის ბალანსი

მთავრობის ვალი

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

6.7 საბიუჯეტო პროგნოზებისთვის გთხოვთ, დააკონკრეტოთ:

ფისკალური ინსტიტუტები აწარმოებს საბიუჯეტო პროგნოზებს, რომლებიც გამოიყენება სახელმწიფოს ფისკალური პოლიტიკის დაგეგმვაში

ფისკალური ინსტიტუტები აწარმოებს საბიუჯეტო პროგნოზებს, მაგრამ ისინი არ გამოიყენება სახელმწიფოს ფისკალური პოლიტიკის დაგეგმვაში

ფისკალური ინსტიტუტები არ აწარმოებს საბიუჯეტო პროგნოზებს, მაგრამ ადასტურებენ რომ სხვა ინსტიტუტების მიერ შემუშავებული პროგნოზები უნდა იქნეს გამოყენებული სახელმწიფოს ფისკალური პოლიტიკის დაგეგმვაში

ფისკალური ინსტიტუტები უზრუნველყოფს შეფასების საბიუჯეტო პროგნოზების მომზადებას სხვა დაწესებულებაში

ფისკალური ინსტიტუტები კონსულტაციას უწევენ საბიუჯეტო პროგნოზების მომზადების დაწყებას და დასარულს

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ:

ფისკალურ ინსტიტუტებში აწარმოებენ შიდა პროგნოზებს

ფისკალურ ინსტიტუტებს ყავს ქვე-კონტრაქტორები რომლებიც მონაწილეობას იღებენ პროგნოზის მომზადებაში თუმცა საბოლოო პასუხისმგებლობა მაინც ინსტიტუტებს ეკისრებათ

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

6.8 მიუთითეთ საბიუჯეტო პროგნოზების როლი მომზადების წლიური ბიუჯეტის მომზადებისას:

არსებობს კანონიერი ან კონსტიტუციური ვალდებულება, გამოიყენოს ფისკალური დაწესებულების პროგნოზები

არსებობს პოლიტიკური შეთანხმება, რომ ფისკალური ინსტიტუტების პროგნოზები ძირითადად გამოიყენება

მთავრობა თავისუფალია გამოიყენოს თავისი პროგნოზები, მაგრამ გადახრები ფისკალური ინსტიტუტების პროგნოზიდან უნდა იყოს საჯაროდ გამოქვეყნებული

მთავრობა თავისუფალია გამოიყენოს თავისი პროგნოზები ყოველგვარი ვალდებულებების გარეშე

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

6.9 აღწერეთ ფინანსური ინსტიტუტების ჩართულობა პროგნოზების მომზადების საწყის და საბოლოო ეტაპზე: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

6.10 არის თუ არა ფისკალური ინსტიტუტების შემოთავაზება მაკროეკონომიკურ/საბიუჯეტო მოკლევადიანი პროგნოზების შეფასება?

დიახ

არა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

6.11 არის თუ არა ფისკალური ინსტიტუტების შემოთავაზება მაკროეკონომიკური ან/და საბიუჯეტო გრძელვადიანი პროგნოზების შეფასება ?

დიახ

არა

6.12 რა სახის გრძელვადიანი პროგნოზები არის გათვალისწინებული, რამდენად ხშირად და რა მიზნით? (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

6.13 გთხოვთ მიუთითოთ დრო გრძელვადიანი პროგნოზების (რამდენიმე წლის განმავლობაში): (რამდენიმე წლის განმავლობაში) (არაუმეტეს 50 წლისა)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

6.14 გთხოვთ მიუთითოთ თუ არის თუ არა ფისკალური ინსტიტუტები ჩართული საშუალოვადიანი პროგნოზების დაგეგმვაში და გამოიყენება თუ არა MTBF დოკუმენტის დაგეგმვისათვის: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

6.15 არის თუ არა ფისკალური ინსტიტუტები ჩართული საშუალოვადიანი პროგნოზების დაგეგმვაში და გამოიყენება თუ არა MTBF დოკუმენტის დაგეგმვისათვის: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

6.16 გთხოვთ მიუთითოთ არის თუ არა ფისკალური ინსტიტუტები ჩართული პროგნოზების დაგეგმვაში და გამოიყენება თუ არა MTBF დოკუმენტის დაგეგმვისათვის: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

7. ფისკალური ინსტიტუტების მიერ ნორმატიული აქტების და რეკომენდაციების გამოშვება

7.1 გთხოვთ მიუთითოთ ფისკალური ინსტიტუტების მიერ გამოცემული ნორმატიული აქტები და რეკომენდაციები (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

ნორმატიული აქტი ბიუჯეტის პროექტის

რეკომენდაციები ფისკალური პოლიტიკის ცვლილებებზე ბიუჯეტის განხორციელების ეტაპზე

რეკომენდაციები ფისკალური პოლიტიკის ცვლილებებზე ბიუჯეტის მთავრობის პროექტზე

ნორმატიული კანონი, არჩევნების წინ პოლიტიკური პარტიების ეკონომიკური პროგრამების

ნორმატიული შეფასების / მონიტორინგის განხორციელება ბიუჯეტის განხორციელების ეტაპზე

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

7.2 გთხოვთ მიუთითოთ გზა, რომელითაც მთავრობა ურთიერთქმედებს ფისკალურ ინსტიტუტებთან საბიუჯეტო პროცესის დაგეგმვის ეტაპზე:

მთავრობა ვალდებულია კანონით საჯარო კონსულტაციები გაიაროს ფისკალურ ინსტიტუტებთან

მთავრობა საჯარო კონსულტაციებს გადის ფისკალურ ინსტიტუტებთან თუმცა კანონით ამის ვალდებულება არ აქვს

მთავრობა არ გადის საჯარო კონსულტაციებს ფისკალურ ინსტიტუტებთან

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

მთავრობა საქართველოს პარლამენტთან ერთად იხილავს პროექტს, საკომიტეტო მოსმენებიდან გამომდინარე რეკომენდაციები და შენიშვნები ხდება განხილვის საგანი, საპარლამენტო განხილვისას ასევე ხდება საბიუჯეტო ოფისი მიერ შემუშავებული რეკომენდაციებისა და შენიშვნების განხილვა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.3 გთხოვთ მიუთითოთ გზა, რომლითაც პარლამენტი ურთიერთქმედებს ფისკალურ ინსტიტუტებთან საბიუჯეტო პროცესის დაგეგმვის ეტაპზე:

ფისკალური ინსტიტუტები მიღებული უნდა იქნეს პარლამენტის მიერ (კანონის მიხედვით)

ფისკალური ინსტიტუტები მიღებული უნდა იქნეს პარლამენტის მიერ თუმცა არ არსებობს ამის კანონით ვალდებულება

არ არსებობს ესეთი სამართლებრივი ვალდებულება

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.4 გთხოვთ დააზუსტოთ თუ უზრუნველყოფთ ბიუჯეტის პროექტის კანონპროექტის ფისკალური ინსტიტუტები ნორმატიული აქტებით და რეკომენდაციებით? (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

მთავრობის დაფინანსებას შეესაბამება

პრივილეგირებულია სტაბილიზაციის კუთხით

შეესაბამება SGP მოთხოვნებს

შესაბამისად, საბიუჯეტო სამიზნეებისთვის შეიქმნა MTBF / SCP ფარგლებში

შეესაბამება ეროვნულ ფისკალურ წესებს

მთავრობის ფინანსების ხარისხი მაგ: ხარჯებისა და შემოსავლების შემადგენლობა

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.5 როგორ აპირებს მთავრობა რეაგირება მოახდინოს ნორმატიულ აქტებზე/რეკომენდაციებზე ბიუჯეტის შესახებ რომელიც მოწოდებულია ფინანსური ინსტიტუტების მიერ?

კანონით ის ვალდებულია გაითვალისწინოს რეკომენდაციები ან ახსნას რატო არ გაითვალისწინებს

კანონით ის ვალდებულია რეაგირება მოახდინოს ნორმატიულ აქტებზე

მიუხედავად იმისა, რომ კანონით არ არის ვალდებული, როგორც წესი ის ახდენს რეაგირებას (ნორმატიულ აქტებზე/რეკომენდაციებზე)

არ ახდენს რეაგირებას

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.6 გთხოვთ დააზუსტოდ უზრუნველყოფს თუ არა ფისკალური ინსტიტუტები შეფასებას/მონიტორინგს ბიუჯეტის განხორციელების ეტაპზე: (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

ბიუჯეტის შესრულების კანონის ზოგადად მზად არის გეგმებიდან გადახვევის შემთხვევაში

შეესაბამება მდგრად სამთავრობო ფინანსებს

ადეკვატურია გაბატონებული ციკლური პირობების თვალსაზრისით

შესაბამისობაშია SGP მოთხოვნებთან

შესაბამისობაშია, საბიუჯეტო ჩარჩოებთან MTBF / SCP ფარგლებში

შესაბამისობაშია ეროვნულ ფისკალურ წესებთან

მთავრობის ფინანსების ხარისხი, მაგ შემადგენლობა შემოსავლებისა და ხარჯებისა

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.7 როგორ აპირებს მთავრობა რეაგირება მოახდინოს ნორმატიულ შეფასებებზე/მონიტორინგზე რომელიც განხორციელებულია ფინანსური ინსტიტუტების მიერ ბიუჯეტის განხორციელების ეტაპზე?

ის ვალდებულია კანონით რეაგირება მოახდინოს ნორმატიულ შეფასებებზე

მიუხედავად იმისა, რომ არ არის ვალდებული კანონით, ხელისუფლება როგორც წესი ახდენს რეაგირებას

არ ახდენს რეაგირებას

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.8 გთხოვთ დააზუსტეთ ფისკალური ინსტიტუტები უზრუნველყოფენ თუ არა ნორმატიული შეფასებას / რეკომენდაციებს ფისკალური პოლიტიკის საშუალოვადიან პერსპექტივაში : (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

ბიუჯეტის დაგეგმვის, მისი შესრულების სიმკაცრის ძირითადი გადახრების გარეშე

ადეკვატურად გაბატონებული ციკლური პირობები სტაბილიზაციის თვალსაზრისით

შესაბამისობაშია, საბიუჯეტო ჩარჩოებთან SCP ფარგლებში

მთავრობის ფინანსების ხარისხი, მაგ შემადგენლობა შემოსავლებისა და ხარჯებისა

შეესაბამება მდგრად სამთავრობო ფინანსებს

შეესაბამება SGP მოთხოვნებს

შეესაბამება ეროვნულ ფისკალურ წესებს

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

8. შესაბამისობა 2012 წელთან

8.1 გთხოვთ მიუთითოთ 2012 წელს ფისკალური ინსტიტუტების მიერ გამოყენებული შეფასების/რეკომენდაციების ტიპი: (შესაძლებელია რამდენიმე პასუხის გაცემა)

შეფასების შეესაბამება ფისკალურ წესებს

დამტკიცების / შეფასების ანმაცროეკონომიკური ან / და საბიუჯეტო პროგნოზები

სხვა შეფასებები / რეკომენდაციები

არ არის შეფასება / რეკომენდაცია მომზადებული

ფისკალური წესები შეფასების შესაბამისად, გთხოვთ დააკონკრეტოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

მაკროეკონომიკური ან / და საბიუჯეტო პროგნოზები, გთხოვთ დააკონკრეტოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

სხვა შეფასებები / რეკომენდაციები, გთხოვთ დააკონკრეტოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

8.2 იყო რაიმე შეფასება, განცხადება / რეკომენდაცია ფინანსური ინსტიტუტების მიერ წარმოებული 2012 წელს, რომელიც მთავრობას არ შეესაბამებოდა?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

8.3 გთხოვთ მიუთითოთ შესაბამისი შეფასება / რეკომენდაცია და შედეგები რომელიც მთავრობას არ შესრულებია? (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

საშუალოვადიანი საბიუჯეტო დაგეგმვა და საბიუჯეტო პროცედურები ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში (2012 წელი)

ევროკავშირის წევრი ქვეყნებისათვის შედგენილი კითხვარი შევსებულია საქართველოს მაგალითზე, ვინაიდან საქართველოს საბიუჯეტო პროცესში ასეთი წესები ფორმულურად მხოლოდ 2014 წლიდან დაინერგა, დოკუმენტის მომზადების მიზნებისათვის საქართველოს მაგალითის გასაანალიზებლად შევარჩიერთ კითხვარი, რომელიც ეხება ახალ წესებს ან ისეთ წესებს, რომლებიც მანამდე არ არსებობდა. ზემოაღნიშნულ ლინკზე არსებული 2012 წლის კითხვარი გამოყენებული იქნა საქართველოს მაგალითის გასაანალიზებლად.

კითხვები რომლებიც აღნიშნულია ვარსკვლავით * აუცილებლად უნდა გაეცეს პასუხი

განვითარება 2012 წელს

1.1 გთხოვთ მიუთითოთ ის სფერო სადაც საბიუჯეტო პროცედურების თვალსაზრისით მოხდა ცვლილებები 2012 წელს: *

წლიური ბიუჯეტის მომზადება

ბიუჯეტის შესრულების მონიტორინგი

არცერთი მათგანი

დამატებითი ინფორმაცია. (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

2012 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტი პირველად მომზადდა პროგრამული ბიუჯეტის ფორმატით, რამაც გამოწვია ცვლილები, როგორც წლიური ბიუჯეტის ისე მისი შესრულების ანგარიშების წარმოებაში

1.2 საშუალოვადიანი საბიუჯეტო ფარგლების (MTBF) თვალსაზრისით გთხოვთ აირჩიოთ:

არ იყო MTBF 2012 წელს

MTBF უცვლელი დარჩა 2012 წელს

მოხდა MTBF რეფორმა 2012 წელს

შემოდებულ იქნა ახალი MTBF 2012 წელს

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

პროგრამულ ბიუჯეტირებაზე გადასვლამ გამოიწვია საშუალოვადიანი გეგმების შედგენის მეთოდოლოგიაში გარკვეული ცვლილება.

1.3 აღწერეთ ზოგადად ცვლილებები, რომელიც გავლენას ახდენს MTBF-ზე : (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

1.4 რეფორმამ იმოქმედა რომელიმე ქვემოთ ჩამოთვლილ სფეროში?

MTBF-ს დაფარვა, მიზნები და ნორმატიული ბაზა

სამიზნე მაჩვენებლებთან თავსებადობა

არცერთი მათგანი

1.5 სტაბილურობისა და კონვერგენციის პროგრამის (SCP) თვალსაზრისით გთხოვთ მიუთითოთ რომელ სფეროში მოხდა ცვლილება 2012 წელს?: *

მომზადება და სტატუსი

კავშირი წლიურ ბიუჯეტსა და საბიუჯეტო მიზნებს შორის

არცერთი მათგანი

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

წლიური ბიუჯეტის მომზადება

2.0 მიუთითეთ ნორმატიული / სამართლებრივი ბაზის დოკუმენტები, რომლებშიც ჩამოყალიბებულია ძირითადი ნაბიჯები წლიური ბიუჯეტის მომზადების: *

კონსტიტუციური კანონი

ჩვეულებრივი კანონი

საბიუჯეტო ცირკულარი

ორგანული კანონი

მთავრობის განკარგულება

სხვა

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

2.1 აღწერეთ ცვლილებები, ახდენს თუ რა გავლენას ცენტრალური ხელისუფლება ბიუჯეტის მომზადების მნიშვნელოვან ეტაპებზე?

(გთხოვთ დატოვეთ ცარიელი თუ უცვლელი)

(მაქსიმუმ 2000 სიმბოლო)

2.2 ვინ არის აქტიურად ჩართული ბიუჯეტის მომზადების საწყის ეტაპზე?

არ არსებობს/ no change

ფინანსთა სამინისტრო

სხვა სამთავრობო უწყებები

წარმომადგენილები მთავრობის სხვა ქვესექტორები

დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუტები

სხვა

სხვა სამთავრობო უწყებები, გთხოვთ დააკონკრეტოთ: *

წარმომადგენილები მთავრობის სხვა ქვესექტორები, გთხოვთ დააკონკრეტოთ: *

დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუტები, გთხოვთ დააკონკრეტოთ: *

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

2.3 ხომ არ ქონია რაიმე ცვლილებებს ადგილი 2012 წელს ბიუჯეტის მომზადების დროს?

დიახ

არა

გთხოვთ მოგვაწოდოთ ინფორმაცია ბიუჯეტის მომზადების ძირითადი ეტაპების ვადებთან დაკავშირებით რომლებიც გათვალისწინებულია კანონით საბიუჯეტო პროცესის შესახებ:

ბიუჯეტის მომზადების დაწყება:

არ არსებობს

იანვარი

თებერვალი

მარტი

აპრილი

მაისი

ივნისი

ივლისი

აგვისტო

სექტემრები

ოქტომბერი

ნოემბერი

დეკემბერი

მაკროეკონომიკური ვარაუდების მომზადება:

არ არსებობს

იანვარი

თებერვალი

მარტი

აპრილი

მაისი

ივნისი

ივლისი

აგვისტო

სექტემრები

ოქტომბერი

ნოემბერი

დეკემბერი

ბიუჯეტის პროგნოზების მომზადება:

არ არსებობს

იანვარი
თებერვალი
მარტი
აპრილი
მაისი
ივნისი
ივლისი
აგვისტო
სექტემრები
ოქტომბერი
ნოემბერი
დეკემბერი

ბიუჯეტის პროექტის კაბინეტური განხილვა:

არ არსებობს
იანვარი
თებერვალი
მარტი
აპრილი
მაისი
ივნისი
ივლისი
აგვისტო
სექტემრები
ოქტომბერი
ნოემბერი
დეკემბერი

მაკროეკონომიკური ვარაუდების განახლება:

არ არსებობს

იანვარი

თებერვალი

მარტი

აპრილი

მაისი

ივნისი

ივლისი

აგვისტო

სექტემრები

ოქტომბერი

ნოემბერი

დეკემბერი

საბიუჯეტო პროგნოზების განახლება

არ არსებობს

იანვარი

თებერვალი

მარტი

აპრილი

მაისი

ივნისი

ივლისი

აგვისტო

სექტემრები

ოქტომბერი

ნოემბერი

დეკემბერი

ბიუჯეტის პროექტის წარდგენა პარლამენტში

არ არსებობს

იანვარი

თებერვალი

მარტი

აპრილი

მაისი

ივნისი

ივლისი

აგვისტო

სექტემრები

ოქტომბერი

ნოემბერი

დეკემბერი

პარლამენტის მიერ ბიუჯეტის მიღება

არ არსებობს

იანვარი

თებერვალი

მარტი

აპრილი

მაისი

ივნისი

ივლისი

აგვისტო

სექტემრები

ოქტომბერი

ნოემბერი

დეკემბერი

სხვა მნიშვნელოვანი ეტაპები ბიუჯეტის მომზადების ეტაპზე, გთხოვთ დააკონკრეტოთ:

(მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

2.4 არის თუ არა წლიური საბიუჯეტო კანონით დადგენილი საბიუჯეტო მიზნები ერთიანი მთავრობისთვის?

არ არსებობს

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

2.5 გარდა ერთიანი მთავრობისა, კიდევ რომელ სამთავრობო ქვესექტორებს ეხება წლიური საბიუჯეტო კანონის მიზნები?

არ არსებობს

ადგილობრივი ხელისუფლება

რეგიონალური ხელისუფლება (ავტონომიური რეგიონები ან ფედერალური შტატები)

ცენტრალური ხელისუფლება

სოციალური დაცვა

სხვა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

2.6 რომელი პირებია რიან ჩართულნი აღნიშნული სექტორების კოორდინაციაში მთავრობასთან წლიური ბიუჯეტის მომზადებისას?

არ არსებობს

ფინანსთა სამინისტრო

რეგიონალური ხელისუფლების წარმომადგენლები

ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლები

სოციალური დაცვის ადმინისტრაციის წარმომადგენლები

სხვა სამთავრობო უწყებები

სხვა

რეგიონალური ხელისუფლების წარმომადგენლები, გთხოვთ დააკონკრეტოთ:

ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლები, გთხოვთ დააკონკრეტოთ:

სოციალური დაცვის ადმინისტრაციის წარმომადგენლები, გთხოვთ დააკონკრეტოთ:

სხვა სამთავრობო უწყებები, გთხოვთ დააკონკრეტოთ:

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ:

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

2.7 გთხოვთ აღწეროთ კოორდინაციის მექანიზმი სამთავრობო სექტორებთან მიმართებაში:

რეგულირდება საბიუჯეტო კოდექსით

(გთხოვთ დატოვეთ ცარიელი თუ არ არსებობს)

2.7.1 ასეთი მექანიზმი საფუძვლიანია ეროვნულ კანონმდებლობაში?

საკონსტიტუციო კანონი

ორგანული კანონი

ჩვეულებრივი კანონი

მთავრობის განკარგულება

საბიუჯეტო ცირკულარი

სხვა

ასეთი მექანიზმი არა რის დასაბუთებული კანონით

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ

2.8 გთხოვთ მოგვაწოდოთ ინფორმაცია სამთავრობო სექტორების კოორდინაციასთან დაკავშირებით დროის მიმართ, ბიუჯეტის მომზადების t+1 წელში განხორციელებული, როგორც სამართლებრივი აქტები საბიუჯეტო პროცესის რეგულაციის:

საბიუჯეტო პროცესის რეგულირება:

არ არსებობს

იანვარი

თებერვალი

მარტი

აპრილი

მაისი

ივნისი

ივლისი

აგვისტო

სექტემბერი

ოქტომბერი

ნოემბერი

დეკემბერი

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3. საშუალოვადიანი საბიუჯეტო დოკუმენტი: ნორმატიული ბაზა, დაფარვა მიზანი.

3.1 გთხოვთ მიყუთითოთ ნორმატიული/სამართლებრივი დოკუმენტი, რომელიმე ჩამოყალბებულია MTBF დაარსების და განხილვის მოთხოვნები

პოლიტიკური შეთანხმება კოალიციის პარტნიორებს შორის

ერთგულება განპირობებული ინდივიდუალური ავტორიტეტის მიერ (მაგ: ფინანსთა მინისტრი, პრეზიდენტი და ა.შ)

შეთანხმება სექტორებსა და მთავრობას შორის

ჩვეულებრივი კანონი

ორგანულ კანონი

საკონსტიტუციო კანონი

სხვა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

3.2 გთხოვთ, ატვირთოთ PDF ვერსია ამ დოკუმენტების რომლებიც ასახავენ MTBF დაარსების და განახლებას, მშობლიურ ენაზე და ინგლისურ ენაზე:

3.3 მიუთითეთ ნორმატიული / სამართლებრივი ბაზა MTBF დოკუმენტის.

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.4 გთხოვთ, ატვირთოთ pdf ვერსია მიმდინარე MTBF დოკუმენტის მშობლიურ ენაზე და ინგლისურ ენაზე:

3.5 გთხოვთ მოკლედ ჩამოაყალიბოთ MTBF ის ძირითადი მახასიათებლები:

(გთხოვთ დატოვეთ ცარიელი თუ უცვლელია.) (მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

3.6 გთხოვთ აღწეროთ, ნებისმიერი ცვლილება პროცედურაში , რომელის მეწმვეობითაც ფიქრობთ რომ იქმნება ძირითადი ნაწილი საშუალოვადიანი საბიუჯეტოჩარჩოების:

გთხოვთ დატოვეთ ცარიელი თუ არ არსებობს. (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.7 მიუთითეთ საშუალოვადიანი საბიუჯეტო პერიოდის განხორციელების ვადები :

არ არსებობს

2 წელი (t+1, t+2)

3 წელი (t+1, t+2, t+3)

4 წელი (t+1, t+2, t+3,t+4)

5 წელი (t+1, t+2, t+3,t+4,t+5)

საკანონმდებლო ვადა

სხვა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.7.1 რაც შეეხება ამ ვადებს, გთხოვთ მონიშნოთ ერთ-ერთი მათგანი:

MTBF იქმნება ფიქსირებული პერიოდის განმავლობაში (MTBF იქმნება 2012-2015 და შემდგომში ახალი იქმნება, 2016-2019 წლებში და ა.შ.)

MTBF საფუძვლები არის მოძრავი (ყოველ წელს ემატება ახალი MTBF)

სხვა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.8 გთხოვთ აღწეროთ პირველი წლის სავალდებულო საბიუჯეტო მიზნები: (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.9 იმ შემთხვევაში, თუ MTBF კორექტირებადია, როდის ხდება ამ გადაწყვეტილების მიღება?

წლიურ ბიუჯეტთან ერთად

სანამ დამტკიცდება წლიური ბიუჯეტი

წლიური ბიუჯეტის დამტკიცების შემდეგ

სხვა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.10 რაც შეეხება საბიუჯეტო მიზნების გადახედვას, , გთხოვთ მონიშნოთ რომელ ქვემოთ მოცემულებზე ვრცელდება:

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.11 არსებობს სამართლებრივი დებულებება რომლის დროსაც ხდება გადახედვა?

დიახ

არა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 300 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.12 როდესაც ხდება MTBF გადახედვა და მასში ცვლილებების შეტანა, ადარებენ თუ არა მას მის წინამორბედთან?

დიახ

არა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 300 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.13 რომელი მოქმედი პირები არიან ჩართულნი საბიუჯეტო მიზნების და პროგნოზების საშუალოვადიანი საბიუჯეტო პროცესის შემუშავებაში?

არ არსებობს

ფინანსთა სამინისტრო

სხვა სამთავრობო უწყებები

სამთავრობო ქვესექტორის წარმომადგენლები

პარლამენტი

დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუტები

სხვა

სხვა სამთავრობო უწყებები, გთხოვთ დააკონკრეტოთ:

წარმომადგენლები მთავრობის სხვა ქვესექტორები, გთხოვთ დააკონკრეტოთ: *

დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუტები, გთხოვთ დააკონკრეტოთ: *

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ:

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.14 არის თუ არა საშუალოვადიანი საბიუჯეტო პერიოდის ფარგლებში საბიუჯეტო მიზნები მთავრობისთვის როგორც ერთი მთლიანობა?

არ არსებობს

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.15 მთავრობის რომელი ქვე-სექტორები შეიცავს საშუალოვადიანი საბიუჯეტო პერიოდის საბიუჯეტო მიზნებს?

არ არსებობს

ცენტრალური მთავრობა

რეგიონალური მთავრობა

ადგილობრივი მთავრობა

სოციალური დაცვა

სხვა

არცერთი მათგანი

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 300 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.16 თუ საშუალოვადიანი საბიუჯეტო გეგმა მოიცავს საბიუჯეტო მიზნებს მთავრობის სხვადასხვა სექტორებში, არსებობს კოორდინაცია და საკონსულტაციო მექანიზმი სხვადასხვა სექტორებს შორის რათა მიაღწიონ მიზნებს?

არ არსებობს

დიახ, კოორდინაცია კანონით დადგენილი წესის მიხედვით

დიახ, კოორდინაცია არის დამკვიდრებული პრაქტიკის შესაბამისად, მაგრამ კანონით არ არის დადგენილი

არ არსებობს კოორდინაცია, ეს ხდება თავისთავად, არარეგულირებულად

საშუალოვადიანი საბიუჯეტო გეგმა არ შეიცავს საბიუჯეტო მიზნებს სამთავრობო სექტორში, გარდა ცენტრალური ხელისუფლებისა

სხვა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.17 რომელი პირებია რიან ჩართულნი კოორდინაციაში სამთავრობო სექტორებს შორის საშუალოვადიანი ბიუჯეტის პროექტის შექმნისთვის?

არ არსებობს

ფინანსთა სამინისტრო

რეგიონალური ხელისუფლების წარმომადგენლები

ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლები

სოციალური დაცვის ადმინისტრაციის წარმომადგენლები

სხვა სამთავრობო უწყებები

სხვა

რეგიონალური ხელისუფლების წარმომადგენლები, გთხოვთ დააკონკრეტოთ:

ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლები, გთხოვთ დააკონკრეტოთ:

სოციალური დაცვის ადმინისტრაციის წარმომადგენლები, გთხოვთ დააკონკრეტოთ:

სხვა სამთავრობო უწყებები, გთხოვთ დააკონკრეტოთ:

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ:

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.18 აღწერეთ ცვლილებები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) მექანიზმის კოორდინაციის სექტორში ხელისუფლებისთვის:

(გთხოვთ დატოვეთ ცარიელი თუ არ არსებობს)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.19 გთხოვთ მიუთითოთ მრავალწლიანი საბიუჯეტო მიზნების / სამიზნეების დადგენა საშუალოვადიანი საბიუჯეტოპროექტის ფარგლებში

არ არსებობს

საბიუჯეტო ბალანსი

ვალი

ხარჯები

შემოსავლები

სხვა

გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.20 გთხოვთ მიუთითოთ განმარტება ბიუჯეტის შესრულების ბალანსის საშუალოვადიან საბიუჯეტო პერიოდში

(შეზღუდვა უნდა მიეთითოს საკითხი, 3.23):

სტრუქტურული ბიუჯეტის ბალანსი

ESA ბიუჯეტის ბალანსი

სამუშაო ბალანსი (მაგ საკასო ბალანსი)

სხვა

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო) GFS2001/1986

3.21 გთხოვთ მიუთითოთ საზომი ერთეული ბიუჯეტის შესრულების ბალანსის საშუალოვადიან საბიუჯეტო პერიოდში:

არ არსებობს

ნომინალური ღირებულება

რეალური ღირებულება

ცვლილება პროცენტი (წრდის ტემპი)

% მშპ-ს

პროცენტული ცვლილება მშპ-ს

სხვა

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.22 არსებობს რაიმე ელემენტი რომელიც გამოირიცხავს საბიუჯეტო ბალანსის აგრეგირებას საშუალოვადიან საბიუჯეტო პერიოდში:

არ არსებობს

დიახ

არა

3.23 გთხოვთ მიუთითოთ ის საკითხები რომლებიც უნდა გამოირიცხოს საბიუჯეტო ბალანსის აგრეგირების გაშუქებისას საშუალოვადიან საბიუჯეტო პერიოდში

არ არსებობს

საინვესტიციო კაპიტალი

საპროცენტო გადასახადები

სხვა

საინვესტიციო კაპიტალი, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

საპროცენტო გადასახადები, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.24 გთხოვთ მიუთითოთ მიღებული ხარჯების განმარტება საშუალოვადიან საბიუჯეტო პერიოდში

(გთხოვთ დატოვეთ ცარიელი თუ არ არსებობს)

(მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.25 გთხოვთ მიუთითოთ ხარჯების საზომი ერთეული, რომელიც მითითებულია საშუალოვადიან საბიუჯეტო პერიოდში

არ არსებობს

ნომინალური ღირებულება

რეალური ღირებულება

ცვლილება პროცენტი (ზრდის ტემპი)

% მშპ-ს

პროცენტული ცვლილება მშპ-ს

აბსოლუტური გამოსახულების ცვლილება

პროცენტული ცვლილება მშპ-ს ზრდასთან შედარებით

სხვა

პროცენტული ცვლილება მშპ-ს ზრდასთან შედარებით, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.26 არსებობს რაიმე ელემენტი რომელიც გამოირიცხა ხარჯების აგრეგაციის გაშუქებისას საშუალოვადიან საბიუჯეტო პერიოდში?

არ არსებობს

დიახ

არა

3.27 არსებობს რაიმე ელემენტი რომელიც არ გამოირიცხა ხარჯების აგრეგაციის გაშუქებისას საშუალოვადიან საბიუჯეტო პერიოდში?

არ არსებობს

დიახ

არა

არადისკრეციული ხარჯები, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

ციკლურად სენსიტიური ხარჯები, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.28 გთხოვთ მიუთითოთ ხარჯების პროგნოზების ის დონე რომელიც არის საშუალოვადიან საბიუჯეტო პერიოდში?

არ არსებობს

ხარჯების პროგნოზები ჩაიშალა ზოგადად მთავრობის საქვეუწყებო სექტორის დონეზე (მაგ ცენტრალური ხელისუფლების, ადგილობრივი ხელისუფლების, და ა.შ.)

ხარჯების პროგნოზები ჩაიშალა ეროვნული ანგარიშების კატეგორიად (მაგალითად, საჯარო საინვესტიციო, საზოგადოებრივი მოხმარების ა.შ.)

ხარჯების პროგნოზები ჩაიშალა, ეროვნული საბიუჯეტო კლასიფიკაციის დონეზე

ხარჯების პროგნოზები ჩაიშალა ხარჯვის სფეროების მიხედვით (მაგ:ჯანდაცვის, განათლების, სოციალური ხარჯები და ა.შ.)

ხარჯების პროგნოზები ჩაიშალა დარგობრივი სამინისტროების პასუხისმგებლობის მიხედვით

საშუალოვადიანი საბიუჯეტო ფარგლებში არ შედის დეტალიზებული ხარჯების პროგნოზები

სხვა

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.29 გთხოვთ მიუთითოთ მიღებული ვალის განმარტება საშუალოვადიან საბიუჯეტო ფარგლებში:

არ არსებობს

მთლიანი ვალი, როგორც ეს განსაზღვრულია მასტრიხტის ხელშეკრულების მიხედვით გადაჭარბებული ვალის პროცედურა.

მთლიანი ვალი შემდეგი ალტერნატიული განმარტება

წმინდა ვალი

სხვა

მთლიანი ვალი შემდეგი ალტერნატიული განმარტება, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

წმინდა ვალი, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.30 გთხოვთ მიუთითოთ ვალის საზომი ერთეული რომელიც განსაზღვრულია საშუალოვადიან საბიუჯეტო პერიოდში:

არ არსებობს

ნომინალური ღირებულება

რეალური ღირებულება

ცვლილება პროცენტი (ზრდის ტემპი)

% მშპ-ს

პროცენტული ცვლილება მშპ-ს

ცვლილება აბსოლუტურ ღირებულებაში

სხვა

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.31 არსებობს რაიმე ელემენტი რომელიც გამოირიცხა დავალიანების დაფარვის აგრეგაციის გაშუქებისას საშუალოვადიან საბიუჯეტო პერიოდში?

არ არსებობს

დიახ

არა

ზოგიერთი ელემენტი რომელიც გამოირიცხულია, მიუთითეთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.32 გთხოვთ მიუთითოთ მიღებული შემოსავლები განმარტება საშუალოვადიან საბიუჯეტო ფარგლებში:

(გთხოვთ დატოვეთ ცარიელი თუ არ არსებობს)

(დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.33 გთხოვთ მიუთითოთ შემოსავლების საზომი ერთეული რომელიც განსაზღვრულია საშუალოვადიან საბიუჯეტო პერიოდში:

არ არსებობს

ნომინალური ღირებულება

რეალური ღირებულება

ცვლილება პროცენტი (ზრდის ტემპი)

% მშპ-ს

პროცენტული ცვლილება მშპ-ს

ცვლილება აბსოლუტურ ღირებულებაში

სხვა

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.34 არსებობს რაიმე ელემენტი რომელიც გამოირიცხა შემოსავლების აგრეგაციის გაშუქებისას საშუალოვადიან საბიუჯეტო პერიოდში?

არ არსებობს

არა

ზოგიერთი ელემენტი გამოირიცხება

ზოგიერთი ელემენტი გამოირიცხება, მიუთითეთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

3.35 გთხოვთ მიუთითოთ შემოსავლების პროგნოზების ის დონე რომელიც არის საშუალოვადიან საბიუჯეტო პერიოდში?

არ არსებობს

შემოსავლების პროგნოზები ჩაიშალა როგორც პირდაპირი და არაპირდაპირი გადასახადები

შემოსავლების პროგნოზები ჩაიშალა როგორც სხვადასხვა გადასახადები (მაგალითად, დღგ, საშემოსავლო გადასახადი, მოგების, და ა.შ.)

საშუალოვადიანი საბიუჯეტო ფარგლებში არ შედის დეტალიზებული შემოსავლების პროგნოზები

სხვა

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

საშუალოვადიანი საბიუჯეტო პერიოდი : მიზნების დაცვა

4.1 გთხოვთ მიუთითოთ როგორ არის საბიუჯეტო მიზნები დადგენილი საშუალოვადიან საბიუჯეტო პერიოდში მხედველობაში მიიღება ბიუჯეტის მომზადება

არსებობს სამართლებრივი ვალდებულება რომ მომავალი წლის საბიუჯეტ მიზნები მოიცავდეს MTBF უნდა იქნეს მიღებული, როგორც ფიქსირებული პარამეტრები ბიუჯეტის მომზადების

არსებობს სამართლებრივი ვალდებულება რომ მომავალი წლის საბიუჯეტ მიზნები მოიცავდეს MTBF უნდა იქნეს მიღებული, როგორც ფიქსირებული პარამეტრები ბიუჯეტის მომზადების, მარმა გადახრები შესაძლებელია

არ არსებობს ისეთი სამართლებრივი ვალდებულება

სხვა

4.1.1 იმ შემთხვევაში თუ არ არსებობს ისეთი სამართლებრივი ვალდებულება, გთხოვთ აღწეროთ პრაქტიკაში საშუალოვადიანი საბიუჯეტო მიზნების / სამიზნეების მხედველობაში მიღება წლიური ბიუჯეტის მომზადებისას: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

4.2 არსებობს თუ არა შეფასების კუთხით საბიუჯეტო მიზნები / სამიზნეების დადგენილი საშუალოვადიანი საბიუჯეტო ფარგლებში ბიუჯეტის პროექტის ფარგლებში?

დიახ

არა

4.3 გთხოვთ მიუთითოთ, ვინ არის პასუხისმგებელი მონიტორინგის პროცესის მიმართ საბიუჯეტო მიზნების / სამიზნეების დადგენილ საშუალოვადიან საბიუჯეტო პერიოდის ფარგლებში ბიუჯეტის პროექტში:

ფინანსთა სამინისტრო

პარლამენტი

აუდიტის სამსახური

სახელისუფლებო ორგანო, გარდა ფინანსთა სამინისტროსი

დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუტები (გარდა აუდიტის სამსახურისა)

სხვა

სახელისუფლებო ორგანო, გარდა ფინანსთა სამინისტროსი (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუტები (გარდა აუდიტის სამსახურისა) (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

4.4 როგორი არის მონიტორინგის შედეგების შეფასება MTBF მიმართ საბიუჯეტო კანონის მხედვით?

მონიტორინგის სამსახურის მიმართ არის გამცემული

სხვა

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

4.5 გთხოვთ მიუთითოთ, რომელი შემდეგიდან ვრცელდება მონიტორინგის ანგარიშზე:

მთავრობა ვალდებულია კომენტარი გაუკეთოს მონიტორინგის ანგარიშს

მთავრობა არ არის ვალდებული კომენტარი გაუკეთოს მონიტორინგის ანგარიშს, მაგრამ, როგორც წესი, ასე იქცევა (მაგ საჯარო განცხადება)

ფინანსთა მინისტრი ვალდებულია კომენტარი გაუკეთოს მონიტორინგის ანგარიშს

ფინანსთა მინისტრი არ არის ვალდებული კომენტარი გაუკეთოს მონიტორინგის ანგარიშს მაგრამ, როგორც წესი, ასე იქცევა (მაგ საჯარო განცხადება)

მონიტორინგის ანგარიში წარდგენილია პარლამენტში

მონიტორინგის ანგარიში საჯაროა

მონიტორინგის ანგარიში წარდგენილია პარლამენტში (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

მონიტორინგის ანგარიში საჯაროა (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

4.6 არსებობს რაიმე მექანიზმი ბიუჯეტის მიზნების აღსრულების საშუალოვადიან საბიუჯეტო პერიოდის ფარგლებში:

არ არის ასეთი მექანიზმი

არის

არის, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

4.7 არსებობს რაიმე განსაზღვრული ტავისდაღწევის დებულებები?

დიახ

არა

დიახ, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

4.8 არსებობს რაიმე შესწორების მექანიზმი შეუსრულებლობის შემთხვევაში MTBF -ის მიერ მითითებული მიზნების მიმართ?

დიახ

არა

დიახ, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

5. აღრიცხვის სტანდარტები

5.1 აღწერეთ აღრიცხვის სისტემა რომელიც გამოიყენება წლიური ბიუჯეტის შემუშავებაში, მონიტორინგსა და აღსრულებაში. (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

GFSM 2001

5.2 არის ძირითადი საბიუჯეტო აგრეგატები მითითებული ESA95-ში წლიური ბიუჯეტის კანონში?

დიახ

არა

სხვა

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

5.3 არის საბიუჯეტო საბუღალტრო სისტემა მიღებული ცენტრალური ბიუჯეტის განხორციელებაში და ასევე გამოყენებული სხვა სამთავრობო სექტორების ბიუჯეტის განხორციელებასი გარდა სამთავრობოსი?

დიახ

არა

სხვა

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

5.4 მიუთითეთ საბუღალტრო სისტემა, რომელიშიც MTBF საბიუჯეტო მიზნები / სამიზნეები არის მითითებული:

ESA 95

საბიუჯეტო აღრიცხვა

სხვა

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

GFSM 2001

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

6. სტაბილურობის / კონვერგენციის პროგრამა (SCP) მომზადება და სტატუსი

6.1 რომელი მოქმედი პირები არიან ჩართულნი SCP-ს მომზადებაში?

არ არსებობს

ფინანსთა სამინისტრო

სხვა სამთავრობო უწყებები

პარლამენტი

სამთავრობო ქვესექტორები

დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუტები

ცენტრალური ბანკი

სხვა

სხვა სამთავრობო უწყებები, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

სამთავრობო ქვესექტორები, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუტები, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

6.2 იყო რამე ცვლილება თარიღების მიმართ SCP-ის მოსამზადებელი პერიოდის ძირითად ნაბიჯებში?

დიახ

არა

გთხოვთ მოგვაწოდოთ ვადების ცვლილებების ინფორმაცია ძირითადი ნაბიჯების მომზადების შესახებ SCP წლის განმავლობაში $t + 1$ უნდა განხორციელდეს t წელიწადში:

იწყება მზადება SCP-სთვის

არ არსებობს

იანვარი

თებერვალი

მარტი

აპრილი

მაისი

ივნისი

ივლისი

აგვისტო

სექტემბერი

ოქტომბერი

ნოემბერი

დეკემბერი

მაკროეკონომიკური ვარაუდების მომზადება:

არ არსებობს

იანვარი

თებერვალი

მარტი

აპრილი

მაისი

ივნისი

ივლისი

აგვისტო

სექტემრები

ოქტომბერი

ნოემბერი

დეკემბერი

ბიუჯეტის პროგნოზების მომზადება:

არ არსებობს

იანვარი

თებერვალი

მარტი

აპრილი

მაისი

ივნისი

ივლისი

აგვისტო

სექტემრები

ოქტომბერი

ნოემბერი

დეკემბერი

განხილვა SCP კაბინეტური:

არ არსებობს

იანვარი

თებერვალი

მარტი

აპრილი

მაისი

ივნისი

ივლისი

აგვისტო

სექტემბერი

ოქტომბერი

ნოემბერი

დეკემბერი

... სხვა მნიშვნელოვანი ნაბიჯების გადადგმა SCP მომზადებისთვის, გთხოვთ მიუთითოთ დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

6.3 როგორ ხდება ფისკალური ამოცანების და ფისკალური მიზნების დადგენა რომელიც SCP-სთან არის დაკავშირებული საშუალოვადიანი საბიუჯეტო ფარგლებში დადგენა?

არ არსებობს

არსებობს სამართლებრივი ვალდებულება, რომ მიზანი უნდა იყოს იგივე

არ არსებობს სამართლებრივი ვალდებულება, რომ მიზანი უნდა იყოს იგივე, ტუმცა ასე არის ხოლმე

მიზნები არის ხშირად ერთიდაიგივე ტუმცა არის განსხვავებული შემთხვევებიც

მიზნები ყოველთვის განსხვავებულია

სხვა

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

6.4 არსებობს კოორდინაციის მექანიზმის ჩართვის სხვა სექტორები მთავრობის მხრიდან SCP-ს მომზადების დროს?

არ არსებობს

არსებობს ასეთი მექანიზმი

არ არსებობს ასეთი მექანიზმი

სხვა

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დიახ, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

6.5 მთავრობის რომელი სექტორია ჩართული SCP-ს საკოორდინაციო მექანიზმის მომზადებაში ?

წარმომადგენლები სხვა ცენტრალური ხელისუფლების

რეგიონული ხელისუფლების წარმომადგენლებთან (ავტონომიური რეგიონების ან ფედერალური შტატები)

ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლები

წარმომადგენლები სოციალური უსაფრთხოების ფონდების

სხვა

წარმომადგენლები სოციალური უსაფრთხოების ფონდების (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

6.6 გთხოვთ მოგვაწოდოთ ინფორმაცია, კანონით დადგენილი ვადების შესახებ SCP მომზადებისთვის :

არ არსებობს

იანვარი

თებერვალი

მარტი

აპრილი

მაისი

ივნისი

ივლისი

აგვისტო

სექტემბერი

ოქტომბერი

ნოემბერი

დეკემბერი

ეს არ რეგულირდება კანონის მიერ

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

ხმის მიცემა SCP-სთვის პარლამენტის მიერ:

არ არსებობს

იანვარი

თებერვალი

მარტი

აპრილი

მაისი

ივნისი

ივლისი

აგვისტო

სექტორები

ოქტომბერი

ნოემბერი

დეკემბერი

სხვა მნიშვნელოვანი ნაბიჯების გადადგმა, მათ შორის პარლამენტის მხრიდან, გთხოვთ მიუთითოთ: (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

6.7 გთხოვთ მოგვაწოდოთ ინფორმაცია პარლამენტის ჩართულობის შესახებ SCP-ს მოზმადების პროცესში:

არ არსებობს

SCP არ ეგზავნება პარლამენტს სანამ ის არ გამოქვეყნდება

SCP ეგზავნება პარლამენტს სანამ ის გამოქვეყნდება, მაგრამ არ იმარტება დისკუსიები და განხილვები

SCP ეგზავნება და წარედგინება პარლამენტს სანამ ის გამოქვეყნდება მაგრამ პარლამენტი მას კენჭს არ უყრის

SCP ფორმალურად ეგზავნება პარლამენტს, განიხილება კენჭს უყრიან, შეუძლიათ დაამტკიცონ ან არ დაამტკიცონ მაგრამ ვერ შეცვლიან

SCP ფორმალურად ეგზავნება პარლამენტს, განიხილება კენჭს უყრიან, შეუძლიათ დაამტკიცონ ან არ დაამტკიცონ და ასევე შეცვალონ

არ არსებობს გამომხაურება ამ თემაზე

SCP არ ეგზავნება პარლამენტს როგორც ცალკე დოკუმენტი ის შედის საშუალოვადიანი საბიუჯეტო პროგრამის ფარგლებში და მასთან ერთად მტკიცდება

სხვა

SCP არ ეგზავნება პარლამენტს როგორც ცალკე დოკუმენტი ის შედის საშუალოვადიანი საბიუჯეტო პროგრამის ფარგლებში და მასთან ერთად მტკიცდება, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

6.8 გთხოვთ მოგვაწოდოთ ინფორმაცია, ვადების შესახებ SCP მომზადებისთვის მათ შორის პარლამენტის გათვალისწინებისა ერთი წლის განმავლობაში (t+1)

წარდგენა პარლამენტში

არ არსებობს

იანვარი

თებერვალი

მარტი

აპრილი

მაისი

ივნისი

ივლისი

აგვისტო

სექტემბერი

ოქტომბერი

ნოემბერი

დეკემბერი

6.9 აღწერეთ მედიის ჩართულობა SCP-სთან მიმართებაში

არ არსებობს

არსებობს მნიშვნელოვანი მედიის მიერ გაშუქება ამ თემის

არსებობს გარკვეული გაშუქება მედიის მხრიდან

არსებობს დაბალი გაშუქება მედიის მხრიდან

სხვა

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7. სტაბილურობა / კონვერგენციის პროგრამა (SCP): კავშირი წლიურ ბიუჯეტთან და შესაბამის საბიუჯეტო მიზნებთან

7.1 აღწერეთ ცვლილებები, თუ, რა კავშირი შეიძლება ჰქონდეს SCP და წლიური ბიუჯეტთან:

(თუ არ არსებობს დატოვეთ ცარიელი)

(მაქსიმუმ 1000 სიმბოლო)

7.2 არის SCP (წინასწარი და საბოლოო) ან დოკუმენტი, რომელიც მოიცავს ძირითად საშუალოვადიან მაკროეკონომიკურ პროგნოზებს და საბიუჯეტო პროგნოზებს, რომელიც იქნება საფუძველი SCP-სა რომელიც თან ერთვის ბიუჯეტის კანონს?

არ არსებობს

არა, ასეთი დოკუმენტი თან არ ერთვის დოკუმენტს

დიახ ასეთი დოკუმენტი თან ერთვის დოკუმენტს

სხვა

დიახ ასეთი დოკუმენტი თან ერთვის დოკუმენტს, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.3 საბიუჯეტო მიზნები t წლის (მიმდინარე საბიუჯეტო წლის დროს მომზადება ბიუჯეტი და SCP წლის განმავლობაში) არის იდენტური ბიუჯეტის კანონისა და SCP-ს?

არ არსებობს

არსებობს სამართლებრივი ვალდებულება, მიზანი უნდა იყოს იგივე

არ არსებობს სამართლებრივი ვალდებულება, მიზანი უნდა იყოს იგივე

მიზანი ხშირად იგივეა, თუმცა არის განსხვავებულიც

მიზანი ყოველთვის განსხვავებულია

სხვა

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.4 მიუთითეთ მიზეზი, რის გამოც საბიუჯეტო წლის განმავლობაში t (მიმდინარე საბიუჯეტო წლის დროს მომზადება ბიუჯეტი და SCP წლის განმავლობაში) საბიუჯეტო კანონი და SCP განსხვავდება

არ არსებობს

ვერსიების სხვადასხვა პროგნოზი განსხვავდება დროში

სხვადასხვა აღრიცხვის წესები

სხვა

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.5 გარდა ინფორმაციისა რომელსაც შეიცავს განახლებული SCP, მთავრობა ახორციელებს რეგულარულ შეფასებას წინა განახლებული SCP-ის?

არ არსებობს

დიახ

არა, ფასდება მხოლოდ განახლებული SCP

სხვა

დიახ, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

7.6 არის წინა განახლებული SCP-ს განხორციელება პარლამენტში განხილული?

არ არსებობს

დიახ, არსებობს ფორმალური სესია ეძღვნება ამ თემას

დიახ, ის განიხილება სხვა სესიებზე

არა

სხვა

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

8. ბიუჯეტის შესრულების მონიტორინგი

8.1 გთხოვთ აირჩიოთ შესაბამისი სამთავრობო სექტორები, რომლისთვისაც იცვლება სიხშირე და მონაცემები დანახარჯების ვალდებულებებზე, ხელმისაწვდომის და დაინერგა 2012 წელს:

ცენტრალური ხელისუფლება

რეგიონალური ხელისუფლება

ადგილობრივი თვითმართელობა

სოციალური დაცვა

არცერთი მათგანი

8.2 გთხოვთ დააზუსტოთ სიხშირე, რომლის შესახებ მონაცემები ხელმისაწვდომია დანახარჯების ვალდებულებები სექტორში ცენტრალურ ხელისუფლებისთვის:

არ არსებობს

ყოველწლიურად

კვარტალურად

თვიურად

უფრო ხშირად

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

8.3 გთხოვთ დააზუსტოთ სიხშირე, რომლის შესახებ მონაცემები ხელმისაწვდომია დანახარჯების ვალდებულებები სექტორში რეგიონალური ხელისუფლებისთვის:

არ არსებობს

ყოველწლიურად

კვარტალურად

თვიურად

უფრო ხშირად

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

8.4 გთხოვთ დააზუსტოთ სიხშირე, რომლის შესახებ მონაცემები ხელმისაწვდომია დანახარჯების ვალდებულებები სექტორში ადგილობრივი ხელისუფლებისთვის:

არ არსებობს
ყოველწლიურად
კვარტალურად
თვიურად
უფრო ხშირად

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

8.5 გთხოვთ დააზუსტოთ სიხშირე, რომლის შესახებ მონაცემები ხელმისაწვდომია დანახარჯების ვალდებულებები სექტორში სოციალური დაცვის ფონდებისთვის:

არ არსებობს
ყოველწლიურად
კვარტალურად
თვიურად
უფრო ხშირად

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

8.6 გთხოვთ აირჩიოთ შესაბამისი სამთავრობო სექტორი რომლის ცვლის სიხშირე, სახაზინო ვალდებულები დროს მონაცემები ხელმისაწვდომია და დაინერგა 2012წელს:

ცენტრალური ხელისუფლება
რეგიონალური ხელისუფლება
ადგილობრივი თვითმართველობა
სოციალური დაცვა
არცერთი მათგანი

8.7 გთხოვთ დააზუსტოთ სიხშირე, რომლის შესახებ მონაცემები ხელმისაწვდომია სახაზინო ვალდებულების სექტორში ცენტრალური ხელისუფლებისთვის

არ არსებობს
ყოველწლიურად
კვარტალურად

თვიურად

უფრო ხშირად

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

8.8 გთხოვთ დააზუსტოთ სიხშირე, რომლის შესახებ მონაცემები ხელმისაწვდომია სახაზინო ვალდებულების სექტორში რეგიონალური ხელისუფლებისთვის

არ არსებობს

ყოველწლიურად

კვარტალურად

თვიურად

უფრო ხშირად

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

8.9 გთხოვთ დააზუსტოთ სიხშირე, რომლის შესახებ მონაცემები ხელმისაწვდომია სახაზინო ვალდებულების სექტორში ადგილობრივი ხელისუფლებისთვის

არ არსებობს

ყოველწლიურად

კვარტალურად

თვიურად

უფრო ხშირად

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

8.10 გთხოვთ დააზუსტოთ სიხშირე, რომლის შესახებ მონაცემები ხელმისაწვდომია სახაზინო ვალდებულების სექტორში სოციალური დაცვის ფონდებისთვის

არ არსებობს

ყოველწლიურად

კვარტალურად

თვიურად

უფრო ხშირად

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

8.11 გთხოვთ აირჩიოთ შესაბამისი სამთავრობო სექტორი რომლის ცვლის სიხშირე, საჯარო შემოსავლების დროს მონაცემები ხელმისაწვდომია და დაინერგა 2012წელს:

ცენტრალური ხელისუფლება

რეგიონალური ხელისუფლება

ადგილობრივი თვითმართვლობა

სოციალური დაცვა

არცერთი მათგანი

8.12 გთხოვთ დააზუსტოთ სიხშირე, რომლის შესახებ მონაცემები ხელმისაწვდომია საჯარო შემოსავლების სექტორში ცენტრალური ხელისუფლებისთვის:

არ არსებობს

ყოველწლიურად

კვარტალურად

თვიურად

უფრო ხშირად

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

8.13 გთხოვთ დააზუსტოთ სიხშირე, რომლის შესახებ მონაცემები ხელმისაწვდომია საჯარო შემოსავლების სექტორში რეგიონალური ხელისუფლებისთვის:

არ არსებობს

ყოველწლიურად

კვარტალურად

თვიურად

უფრო ხშირად

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

8.14 გთხოვთ დააზუსტოთ სიხშირე, რომლის შესახებ მონაცემები ხელმისაწვდომია საჯარო შემოსავლების სექტორში ადგილობრივი ხელისუფლებისთვის:

არ არსებობს

ყოველწლიურად

კვარტალურად

თვიურად

უფრო ხშირად

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

8.15 გთხოვთ დააზუსტოთ სიხშირე, რომლის შესახებ მონაცემები ხელმისაწვდომია საჯარო შემოსავლების სექტორში სოციალური დაცვის ფორდებისთვის

არ არსებობს

ყოველწლიურად

კვარტალურად

თვიურად

უფრო ხშირად

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

8.16 გთხოვთ მიუთითოთ ბიუჯეტის შესრულების მონიტორინგზე პასუხისმგებელი პირები:

არ არსებობს

ფინანსთა სამინისტრო

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუტები

სხვა

დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუტები, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

8.17 არსებობს რაიმე გამოკვეთილ მექანიზმი რომ სდეასროროს ბიუჯეტის გადახრები მის წლიურ კანონთან შედარებით?

არ არსებობს

შესწორებები არის სავალდებულო და მკაფიოდ განსაზღვრული

შესწორებები არის სავალდებულო, მაგრამ მკაფიოდ არ არის განსაზღვრული

მაკორექტირებელი მექანიზმი არის კანონით დადგენილი წესით, მაგრამ არ არსებობს სამართლებრივი ვალდებულება მისი შესრულების

არა

სხვა

გთხოვთ მიუთითოთ კანონი, რომელიც ადგენს მაკორექტირებელ მექანიზმებს:

(გთხოვთ დატოვეთ ცარიელი თუარ არსებობს) (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

მაკორექტირებელი მექანიზმი არის კანონით დადგენილი წესით, მაგრამ არ არსებობს სამართლებრივი ვალდებულება მისი შესრულების

(მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

9. მაკორექტირებელი ბიუჯეტები

მაკორექტირებელ ბიუჯეტებში იგულისხმება ყველა სამართლებრივი ინსტრუმენტი, რომელიც საშუალებას აძლევს მთავრობას შეცვალოს თავისი თავდაპირველი ფინანსური გეგმები დამტკიცებული ბიუჯეტის კანონით წლის განმავლობაში.

9.1 იყო მაკორექტირებელი ბიუჯეტი 2012 წელს მიღებული?

დიახ

არა

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

9.2 რა კონკრეტული მიზეზებით იყო მიღებული მაკორექტირებელი ბიუჯეტი 2012 წელს?

შემოსავლების ნაწილის გამო

ხარჯვითი ნაწილი გამო

მაკორექტირებელი ბიუჯეტების იურიდიულად გათვალისწინებულია ((შუალედური ბიუჯეტის გადასინჯვა)

სხვა

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

9.3 გთხოვთ დააზუსტოთ საბიუჯეტო შემოსავლების და ხარჯების წყაროები 2012 წელს?

ახალი კანონმდებლობა

პროგნოზები დაკავშირებული მაკროეკონომიკურ შეცდომებთან

პროგნოზები შეცდომების ეხება საბიუჯეტო განვითარებას

სხვა

პროგნოზები დაკავშირებული მაკროეკონომიკურ შეცდომებთან, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

პროგნოზები შეცდომების ეხება საბიუჯეტო განვითარებას, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

9.4 გთხოვთ დააზუსტოთ საბიუჯეტო ხარჯვითი ნაწილის გამოცდილება 2012 წელს?

ახალი კანონმდებლობა

პროგნოზები დაკავშირებული მაკროეკონომიკურ შეცდომებთან

პროგნოზები შეცდომების ეხება საბიუჯეტო განვითარებას

სხვა

პროგნოზები დაკავშირებული მაკროეკონომიკურ შეცდომებთან, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

პროგნოზები შეცდომების ეხება საბიუჯეტო განვითარებას, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)

9.5 იყო განახლებული მაკროეკონომიკისა და საბიუჯეტო პროგნოზები ახალ ბიუჯეტში?

დიახ, ასეთი გადასინჯვა კანონით განსაზღვრულია

დიახ, მიუხედავად იმისა, რომ კანონით არ არის განსაზღვრული

არა

სხვა

სხვა, გთხოვთ დააკონკრეტოთ (მაქსიმუმ 200 სიმბოლო)

დამატებითი ინფორმაცია (მაქსიმუმ 500 სიმბოლო)